

In hoeverre handelt de gemeente Ooststellingwerf in
overeenstemming met de Wet openbaarheid van bestuur?

Marit Klijnsstra

Studentnummer: 347978

Gemeente Ooststellingwerf

Praktijkbegeleider: Annelies
van Zutphen

HBO-Rechten

Hanzehogeschool Groningen

Afstudeerdocent: J. Kerver

Oosterwolde – Mei 2014

In hoeverre handelt de gemeente Ooststellingwerf in
overeenstemming met de Wet openbaarheid van bestuur?

Auteur:	Marit Klijnsstra
Functie auteur:	Stagiaire afdeling Concernzaken
Studentnummer:	347978
NAW-nummer:	281410
Organisatie:	Gemeente Ooststellingwerf
Opdrachtgever:	José Alfrink
Praktijkbegeleider:	Annelies van Zutphen
Opleiding:	HBO-Rechten Hanzehogeschool Groningen
Afstudeerdocent:	J. Kerver
Oosterwolde	Mei 2014

Samenvatting

Dit rapport is het resultaat van het onderzoek dat heeft plaats gevonden in het kader van de afstudeerfase van Marit Klijnsstra, student HBO-Rechten aan de Hanzehogeschool te Groningen. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van José Alfrink (Manager afdeling Concernzaken van de gemeente Ooststellingwerf). Het onderzoek heeft betrekking op de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf met betrekking tot de Wet openbaarheid van bestuur (verder: Wob).

Het doel van dit onderzoek is het doen van aanbevelingen aan de manager van de afdeling concernzaken van de gemeente Ooststellingwerf om te komen tot eventuele verbetering van haar werkwijze met betrekking tot de Wob door een analyse te maken van een vergelijking tussen een door middel van een literatuuronderzoek te ontwerpen gewenste situatie en deze te vergelijken met de huidige praktijk van de gemeente. De praktijk van de gemeente zal in kaart worden gebracht door een overzicht te geven van problemen waar de juridische medewerkers van deze gemeente tegen aan lopen met betrekking tot de Wob, de gevolgen van eventuele fouten in kaart te brengen door middel van literatuuronderzoek, dossieronderzoek, het interviewen van de juridische medewerkers en het vergelijken van de werkwijze van deze gemeente met die van andere gemeentes. Ten slotte zal door middel van literatuuronderzoek onderzocht worden hoe de huidige praktijk zich verhoudt met de mogelijke toekomstige wetgeving.

Actieve openbaarmaking

Bij de actieve openbaarmaking loopt de gemeente Ooststellingwerf tegen een aantal problemen aan;

- De informatie die gepubliceerd wordt op de website of in de gemeentepagina is lastig terug te vinden.
- De informatie is vaak behoorlijk juridisch en daardoor lastig te begrijpen voor de gemiddelde burger.
- Er is geen duidelijke richtlijn voor wanneer men informatie via een openbaar B&W-verslag of via een persbericht openbaar maakt.
- Gepubliceerde B&W-verslagen zijn voor de burger niet begrijpelijk.
- Niet alle informatie wordt aan de uitzonderingsgronden getoetst en de openbaarmaking wordt niet altijd goed gemotiveerd.

De werkwijze van de gemeente Ooststellingwerf verschilt op de volgende punten met die van de gemeentes Weststellingwerf en Opsterland:

- Bij de gemeente Opsterland worden persgesprekken georganiseerd zodat de pers zelf de berichten kan schrijven en er minder persberichten de deur uit hoeven.
- Bij de gemeentes Opsterland en Weststellingwerf wordt veel minder in de krant gepubliceerd, algemene informatie wordt daar alleen op de website gepubliceerd.

Wob-verzoeken

De handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf met betrekking tot de behandeling van Wob-verzoeken is niet geheel conform de wet. In 2013 is 37% van de ingediende Wob-verzoeken onjuist afgehandeld. Zo kwam het voor dat elektronische ingediende Wob-verzoeken via de e-mail werden afgehandeld, dat men op twee Wob-verzoeken slechts één besluit heeft genomen, dat er van een doorzending geen besluit is opgemaakt, dat een schriftelijk verzoek ongevraagd via de e-mail is afgehandeld, dat men vergeet om naast het feitelijk verstrekken van de informatie ook een besluit te nemen en dat men nog wel eens vergeet om een rechtsmiddelenclausule in een beslissing op een Wob-verzoek op te nemen. In 2014 lijkt deze lijn zich niet voort te zetten.

De werkwijze van deze gemeente bij de behandeling van Wob-verzoeken verschilt op de volgende punten met die van de gemeentes Opsterland en Weststellingwerf:

- Alleen bij de gemeente Opsterland is er een protocol aanwezig voor de afhandeling van Wob-verzoeken.
- Bij de gemeentes Opsterland en Weststellingwerf is slechts één afdeling belast met de afhandeling van Wob-verzoeken.
- Bij de gemeente Weststellingwerf laat men oneigenlijke Wob-verzoeken buiten de behandeling van de bezwarencommissie.
- Bij de gemeente Weststellingwerf biedt men geen hersteltermijn wanneer een verzoek via de elektronische weg wordt ingediend.

Toekomstige wetgeving

De Woo zal er waarschijnlijk voor zorgen dat er vaker te laat een beslissing op een Wob-verzoek genomen wordt, er meer informatie uit eigen beweging openbaar gemaakt moet worden, er minder oneigenlijke Wob-verzoeken zullen zijn, er een informatieregister ingesteld moet worden en er minder snel op grond van de uitzonderingsgronden besloten kan worden om informatie niet openbaar te maken.

Conclusie

Op grond van het bovenstaande ben ik tot de conclusie gekomen dat de gemeente Ooststellingwerf niet geheel in overeenstemming met de Wob handelt. Door middel van het geven van aanbevelingen zal met behulp van dit onderzoek worden getracht deze handelwijze te verbeteren.

Aanbevelingen

De belangrijkste aanbevelingen die voortvloeien uit dit onderzoek zijn de volgende:

Aanbevelingen Wob-verzoeken

- Uitleg geven aan de medewerkers van DIV omtrent het herkennen van juridische stukken.
- Het opstellen van een protocol voor de afhandeling van Wob-verzoeken.
- Eventueel het belasten van het cluster BJZ met het afhandelen van Wob-verzoeken.
- Organiseren van een cursus omtrent de Wob voor alle medewerkers die hiermee werken.
- Bij het afhandelen van Wob-verzoeken dient men een stappenplan te doorlopen.

Aanbevelingen actieve openbaarmaking

- Het organiseren van persgesprekken.
- Minder publiceren in de krant, algemene informatie alleen op de website publiceren.
- Informatie moet ook in een “publieksvriendelijke” versie worden aangeleverd.
- Publiceer de informatie op de website in categorieën. Ook dient men het mogelijk te maken dat men op trefwoorden door alle publicaties kan zoeken.
- Men dient een richtlijn op te stellen omtrent de actieve openbaarmaking.
- Men dient beter en uitgebreider te motiveren waarom er gekozen wordt voor openbaarmaking. Hierin dient men ook de uitzonderingsgronden mee te nemen.
- Alle informatie dient aan de uitzonderingsgronden getoetst te worden alvorens men overgaat tot openbaarmaking.

Aanbevelingen toekomstige wetgeving

- Één jurist dient de ontwikkelingen van de Woo in de gaten te houden. Wanneer de Woo in werking treedt, het liefst kort daarvoor, is het verstandig om iedereen op de hoogte te brengen van de veranderingen omtrent de Wob en de gevolgen die dat met zich mee brengt. Ook de afdeling communicatie en DIV dienen van deze veranderingen op de hoogte gebracht te worden.

Voorwoord

In 2010 ben ik begonnen met de opleiding HBO-Rechten aan de Hanzehogeschool in Groningen. De opleiding was voor mij vanaf het begin af aan interessant. Ik kan dan ook zeggen dat ik de opleiding met plezier heb gevolgd.

In het derde jaar van deze studie heb ik mijn meewerkstage bij het team Toezicht & Handhaving van de gemeente Ooststellingwerf verricht. Deze stage heeft mij echt enthousiast gemaakt. Dat is wat ik wil! Daarom heb ik er dan ook voor gekozen om bij dezelfde gemeente mijn afstudeeronderzoek te verrichten. Tijdens mijn meewerkstage had ik al wat ervaring met de Wob opgedaan en om deze wet goed te kunnen onderzoeken ben ik bij de afdeling concernzaken beland. Hier heb ik onderzoek gedaan naar de werkwijze van dit “huis” met betrekking tot de Wob. Ook nu weer kwam ik er achter dat dit “mijn praktijk” is en dat ik mij hier later prima zou kunnen vermaken. Het was voor mij een interessante periode. De Wob heeft mij vanaf vorig jaar direct geboeid en ook dit onderzoek was voor mij erg leerzaam en leuk.

Voor hun hulp bij dit onderzoek wil ik vooral mijn praktijkbegeleider, Annelies van Zutphen, mijn afstudeerdocent Jeroen Kerver en de juristen Rowena van der Veen, Jannie Hoekstra en Harry Doedens bedanken. Natuurlijk wil ik ook de rest van de medewerkers van de gemeente Ooststellingwerf die mij bij dit onderzoek geholpen hebben bedanken. Tevens gaat mijn dank uit naar de heer Jan Vonk van de gemeente Opsterland en de heer Jan van Weperen van de gemeente Weststellingwerf voor hun medewerking.

Marit Klijnstra

Oosterwolde, mei 2014.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	8
1.1	Onderzoekskader	8
1.2	De Wob	8
1.3	Doelstelling	10
1.4	Hoofdvraag	11
1.5	Deelvragen	11
1.6	Opbouw van het rapport	11
2.	Methodologische verantwoording	12
2.1	Literatuuronderzoek	12
2.2	Interviews	12
2.3	Dossieronderzoek	13
2.4	Analyse	14
2.5	Reflectie	14
3.	Theorie	15
3.1	Wanneer dient een gemeente op eigen initiatief informatie openbaar te maken?	15
3.2	Op welke manier dient een gemeente op eigen initiatief informatie openbaar te maken?	19
3.3	Wanneer moet een verzoek als een Wob-verzoek beschouwd worden?	21
3.4	Hoe moet een Wob-verzoek door een gemeente behandeld worden?	22
3.5	Welke wijzigingen staan er met betrekking tot de Wob op de planning en wat heeft dit voor gevolgen voor gemeentes?	29
4.	Praktijk	33
4.1	Wat is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf in het kader van de actieve openbaarmaking?	33
4.2	In hoeverre loopt de gemeente Ooststellingwerf bij de actieve openbaarmaking tegen problemen aan?	34
4.3	Wat is de handelwijze van andere gemeentes met betrekking tot de actieve openbaarmaking?	35
4.4	Wat is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf met betrekking tot Wob-verzoeken?	37
4.5	In hoeverre loopt de gemeente Ooststellingwerf bij de afhandeling van Wob-verzoeken tegen problemen aan?	40
4.6	Wat is de handelwijze van andere gemeentes met betrekking tot het behandelen van Wob-verzoeken?	41
5.	Analyse	45
5.1	Is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf in het kader van de actieve openbaarmaking in overeenstemming met de Wob?	45
5.2	Is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf in het kader van Wob-verzoeken in overeenstemming met de Wob?	46
5.3	In hoeverre zal de toekomstige wetgeving de problemen voor de gemeente Ooststellingwerf veranderen?	48
6.	Conclusies	49
6.1	Conclusie actieve openbaarmaking	49
6.2	Conclusie Wob-verzoeken	49
6.3	Conclusie toekomstige wetgeving	49
6.4	Algemene conclusie	49

7.	Aanbevelingen	50
7.1	Aanbevelingen actieve openbaarmaking	50
7.2	Aanbevelingen Wob-verzoeken	50
7.3	Aanbevelingen toekomstige wetgeving	51
8.	Literatuurlijst	52
8.1	Literatuur	52
8.2	Jurisprudentie	52
8.3	Kamerstukken	53
8.4	Websites	53
8.5	Overige	53
9.	Lijst met veel voorkomende afkortingen	54
10.	Bijlagen	55

1. Inleiding

Voor mijn afstudeeronderzoek heb ik de werkwijze van de gemeente Ooststellingwerf met betrekking tot de Wob onderzocht. De opdracht tot dit afstudeeronderzoek is afkomstig van de manager van de afdeling concernzaken van deze gemeente. Het onderzoek richt zich specifiek op de Wob-verzoeken en de actieve openbaarmaking.

1.1 - Onderzoekskader

De praktische aanleiding voor dit onderzoek zijn de vele Wob-verzoeken die de gemeente Ooststellingwerf jaarlijks krijgt en de onduidelijkheid voor hen over de Wob. Dit is vooral een probleem voor de juridische medewerkers. Fouten met betrekking tot de Wob en te late afhandeling van Wob-verzoeken kunnen gemeentes, vanwege de dwangsommen (en eventuele proceskosten), veel geld kosten. Ook heerst er bij de gemeente onduidelijkheid omtrent de actieve openbaarmaking. Ten slotte heeft de gemeente regelmatig te maken met Wob-misbruik en loopt men hierbij nog wel eens tegen problemen aan.

Indirect is er echter ook sprake van een probleem voor de hele gemeente Ooststellingwerf, dwangsommen worden namelijk indirect betaald van gemeenschapsgeld. Daarnaast heeft de gemeente Ooststellingwerf voor de werkwijze met betrekking tot de Wob geen beleid opgesteld. Enkele jaren geleden is er op kleine schaal onderzoek gedaan naar de Wob bij de gemeente Ooststellingwerf, maar sindsdien is er veel belangrijke jurisprudentie gekomen. Aangezien dit onderzoek niet voor minder onduidelijkheid gezorgd heeft en geen betrekking had op de actieve openbaarmaking, is er een nieuw onderzoek nodig.

Ten slotte richt dit onderzoek zich kort op de toekomst; welke veranderingen voor de Wob staan er op de planning en wat zijn de gevolgen hiervan? Dit onderzoek bevindt zich wat betreft de interventiecyclus in de eerste en tweede fase; de problemen omtrent de Wob bij deze gemeente worden geanalyseerd en door middel van het geven van aanbevelingen worden oplossingen bedacht. Het ontwikkelen, implementeren en evalueren van oplossingen zal plaats vinden naar aanleiding van dit onderzoek.

1.2 – De Wob

De grondslag van de Wob vindt men terug in de Grondwet. In artikel 110 van de Grondwet is namelijk bepaald dat de overheid bij de uitvoering van haar taken openbaarheid volgens regels bij wet te stellen in acht neemt. Deze te stellen regels zijn onder meer terug te vinden in de Wob.¹ Dit is ook terug te vinden in artikel 2 van de Wob, welk artikel als volgt luidt:

1. Een bestuursorgaan verstrekt bij de uitvoering van zijn taak, onverminderd het ergens anders bij wet bepaalde, informatie volgens deze wet en gaat daarbij uit van het algemeen belang van openbaarheid van informatie.
2. Het bestuursorgaan draagt er zo veel mogelijk zorg voor dat de informatie die het volgens deze wet verstrekt, actueel, nauwkeurig en vergelijkbaar is.

Wat is de Wob?

De Wob is gebaseerd op de gedachte dat openbaarheid van overheidsinformatie het publieke belang dient.² Volgens deze wet is alle overheidsinformatie openbaar, en, tenzij er uitzonderingsgronden van toepassing zijn, op te vragen. De Wob regelt de openbaarheid van documenten die bij

¹ D.S. Groeneveld e.a., *Transparant bestuur; een praktische handleiding voor gemeenten over de Wet openbaarheid van bestuur*, Den Haag: Excelsior, 2008, p. 7.

² P.J. Boukema, 'De WOB: recente ontwikkelingen in de rechtspraak' Amsterdam: Cramwinkel 2003, p. 40-43.

bestuursorganen van de overheid berusten. Wat een bestuursorgaan is bepaalt artikel 1 lid i Wob; *“een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld, of een ander persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed”*. Hierbij moet men denken aan bijvoorbeeld gemeenten, waterschappen en ministeries. Maar ook publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties (pbo), zoals het ‘Hoofdbedrijfschap Detailhandel’ en zelfstandige bestuursorganisaties, zoals het ‘Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen’ (CBR), vallen onder de reikwijdte van de Wob. Verwacht wordt dat openbaarheid bijdraagt aan een goede en democratische bestuursvoering. De wet maakt onderscheidt tussen de actieve openbaarheid, wat inhoudt dat de overheid zelf informatie op eigen initiatief verstrekt, en de passieve openbaarheid, wat het verstrekken van informatie op verzoek inhoudt. Bij actieve openbaarmaking kan men denken aan het verstrekken van informatie via een Postbus 51 spotje of bijvoorbeeld een publicatie in het Staatsblad.

De grondslag van de Wob is het informatiestelsel.³ Dit betekent dat het voldoende is om een verzoek om informatie over een bepaald onderwerp in te dienen bij een overheidsorgaan. Degene die om de informatie verzoekt hoeft niet te verwijzen naar de Wob. Ook is het niet nodig dat hij concreet aangeeft welke documenten hij wil inzien.⁴

Wat is de ontstaansgeschiedenis van de Wob?

In de jaren zestig kwam er in Nederland een discussie op gang over de vraag of er een afdwingbaar wettelijk recht op informatie van de overheid moest komen. Maar het kabinet was niet van plan om zomaar een dergelijke wet aan te nemen. Om het kabinet overstag te laten gaan was wel het één en ander nodig. Vooral de affaire-Korsten is voor het kabinet van doorslaggevend belang geweest.⁵

Ben Korsten was een betaald public-relationsadviseur voor een groot aantal KVP-bewindslieden. In interviews ging hij buiten zijn boekje over enkele politici, onder wie de toenmalige minister-president de Jong. Ook vertelde hij openhartig over zijn grote invloed in de Haagse politiek.⁶ Deze interviews brachten een discussie op gang over de vraag of het passend was dat de overheid betaalde adviseurs in dienst had die sturing gaven aan de voorlichting door en van de overheid. Aangezien de ministers behoorlijk geschrokken waren van de publicaties werd Korsten twee weken later ontslagen.

De affaire Korsten en enkele ander zaken waren aanleiding voor de instelling van de commissie heroriëntatie overheidsvoorlichting onder leiding van B.W. Biesheuvel. De commissie kreeg als taak om advies aan de regering uit te brengen over de maatschappelijke functie van de voorlichting van het Rijk en over de openheid van de bestuursdienst. Ook moest er een regeringsstandpunt worden voorbereid over een wettelijk omschreven recht op informatie. In juni 1970 werd het eindrapport gepresenteerd en adviseerde de Commissie Biesheuvel om een Wet openbaarheid van bestuur in te stellen en gaf daarbij een wetsontwerp.

De motivering van deze wet was een goede en democratische bestuursvorming, wat nu nog terug te vinden is in de huidige Wob.

Het Kabinet-De Jong reageerde terughoudend op de conclusies van de Commissie Biesheuvel. Zij vonden het rapport op veel punten te vooruitstrevend. Volgens hen was openbaarheid op zichzelf geen doel maar een standpunt. De instelling van dit kabinet heeft ertoe geleid dat het bijna vijf jaar

³ P.J. Stolk, *Wet openbaarheid van bestuur*, Deventer: Kluwer 2011, p. 9.

⁴ T. Brandsen e.a., *Over wetten en praktische bezwaren: Een evaluatie en toekomstvisie op de Wet openbaarheid van bestuur*, (scriptie Universiteit van Tilburg), 2004, p. 1.

⁵ E.J. Daalder, *Toegang tot overheidsinformatie; het grensvlak tussen openbaarheid en vertrouwelijkheid*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2005 p. 78.

⁶ L. Hajema, *De Glazenwassers van het bestuur: lokale overheid, massamedia, burgers en communicatie: Groningen in landelijk perspectief 1945-2001*, Assen: Van Gorcum 2001, p. 41-42.

heeft geduurd voordat er een wetsvoorstel voor de Wob bij de Tweede Kamer werd ingediend. De Wob trad uiteindelijk pas op 1 mei 1980 in werking.

Drie jaar na de inwerkingtreding vond er een evaluatie van de Wob plaats. Deze evaluatie heeft geleid tot het wetsvoorstel dat ingediend is in januari 1987, welke geleid heeft tot de huidige Wob. Deze wet trad op 1 mei 1992 in werking.⁷

Natuurlijk is deze wet sindsdien niet onveranderd gebleven. De Wob heeft meerdere malen een wijziging ondervonden, waarbij er steeds kleine veranderingen zijn ingevoerd. De laatste wijziging vond plaats in 2009 in verband met de inwerkingtreding van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen.⁸ Deze wet heeft tot doel om bestuursorganen door middel van een dwangsom en beroep te dwingen tot het nemen van een (tijds) beslissing. Op grond van deze wet hebben burgers in bepaalde gevallen recht op een vergoeding (de dwangsom) wanneer de overheid te laat een besluit neemt op bijvoorbeeld hun Wob-verzoek. Bovendien kan de burger dan via de rechter een besluit afdwingen.⁹

Ontwikkelingen

In de jaren tachtig wist men nog niet zo goed wat men met de Wob aanmoest. De eerste tien jaar dat de Wob bestond werden er slechts tweehonderd Wob-verzoeken ingediend.¹⁰ Halverwege de jaren negentig werd er al meer “gewobd”. Momenteel worden er landelijk, dus bijvoorbeeld bij ministeries, 2000 tot 2500 Wob-verzoeken per jaar ingediend. Bij alle gemeentes samen gaat het om gemiddeld 5000 tot 6000 verzoeken per jaar. De laatste jaren is er zelfs sprake van oneigenlijke Wob-verzoeken, hierbij gaat het om verzoeken die niet gericht zijn op het doel van de Wob, maar die tot doel hebben om het bestuur te frustreren of om geld in het laatje te brengen. In de volksmond worden dergelijke verzoekers ook wel Wob-melkers genoemd. Bij alle gemeentes samen gaat het gemiddeld om 700 oneigenlijke verzoeken per jaar.¹¹

1.3 - Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is het geven van aanbevelingen aan de manager van de afdeling concernzaken van de gemeente Ooststellingwerf om te komen tot eventuele verbetering van haar werkwijze met betrekking tot de Wob door een analyse te maken van een vergelijking tussen een door middel van een literatuuronderzoek te ontwerpen gewenste situatie en deze te vergelijken met de huidige praktijk van de gemeente. De praktijk van de gemeente wordt in kaart gebracht door een overzicht van problemen waar de juridische medewerkers van de gemeente Ooststellingwerf tegen aan lopen met betrekking tot de Wob, de gevolgen van eventuele fouten die in kaart gebracht zijn door middel van literatuuronderzoek, dossieronderzoek, het interviewen van de juridische medewerkers van de gemeente Ooststellingwerf en het vergelijken van de werkwijze van deze gemeente met die van andere gemeentes (door middel van interviews). Ten slotte is door middel van een literatuuronderzoek onderzocht hoe de huidige praktijk zich verhoudt met de mogelijke toekomstige wetgeving.

⁷ M. Damman, *De Wet openbaarheid van bestuur in de journalistieke praktijk; Onderzoek naar het functioneren van de openbaarheidswet van Nederland door vergelijking met de wetgeving in België en het Verenigd Koninkrijk*, (scriptie rijksuniversiteit Groningen) 30 juni 2010.

⁸ www.overheid.nl

⁹ www.rijksoverheid.nl, via zoeken op ‘dwangsom bij te laat beslissen’.

¹⁰ M. de Lange, *Wet openbaarheid van bestuur of Wet obstructie door bestuur?*, (scriptie Christelijke Hogeschool Ede), 2 juni 2009.

¹¹ W. Boonstra, ‘Ambtenaren maken oneigenlijk gebruik van de Wob’, *Binnenlands bestuur* 31 juli 2013, www.binnenlandsbestuur.nl.

1.4 - Hoofdvraag

De centrale vraag voor dit onderzoek is als volgt; In hoeverre handelt de gemeente Ooststellingwerf in overeenstemming met de Wet openbaarheid van bestuur?

1.5 - Deelvragen

Om tot een goed antwoord op deze vraag te komen bestaat dit onderzoek uit de volgende deelvragen:

1. Wanneer dient een gemeente op eigen initiatief informatie openbaar te maken?
2. Op welke manier dient een gemeente op eigen initiatief informatie openbaar te maken?
3. Wat is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf in het kader van de actieve openbaarmaking?
4. In hoeverre loopt de gemeente Ooststellingwerf bij de actieve openbaarmaking tegen problemen aan?
5. Wat is de handelwijze van andere gemeentes met betrekking tot de actieve openbaarmaking?
6. Is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf in het kader van de actieve openbaarmaking in overeenstemming met de Wob?
7. Wanneer moet een verzoek als een Wob-verzoek beschouwd worden?
8. Hoe moet een Wob-verzoek door een gemeente behandeld worden?
9. Wat is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf met betrekking tot Wob-verzoeken?
10. In hoeverre loopt de gemeente Ooststellingwerf bij de afhandeling van Wob-verzoeken tegen problemen aan?
11. Wat is de handelwijze van andere gemeentes met betrekking tot het behandelen van Wob-verzoeken?
12. Is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf in het kader van Wob-verzoeken in overeenstemming met de Wob?
13. Welke wijzigingen staan er met betrekking tot de Wob op de planning en wat heeft dit voor gevolgen voor gemeentes?
14. In hoeverre zal de toekomstige wetgeving de problemen voor de gemeente Ooststellingwerf veranderen?

1.6 – Opbouw van het rapport

De opbouw van dit rapport ziet er als volgt uit: eerst zal er ingegaan worden op de methodologie van dit onderzoek, daarna zal de theorie behandeld worden, vervolgens komt de praktijk aan bod en zal deze geanalyseerd worden waarna de conclusies en aanbevelingen zullen volgen. Tot slot is er een lijst met veel gebruikte afkortingen, een bronnenlijst en een aantal bijlagen opgenomen.

2. Methodologische verantwoording

In dit hoofdstuk zal verantwoord worden voor welke onderzoeksobjecten en onderzoeksmethoden er gekozen is en waarom hiervoor gekozen is. In bijlage 18 van dit onderzoeksrapport is het onderzoeksmodel opgenomen.

2.1 - Literatuuronderzoek

Voor de beantwoording van de theoretische deelvragen (de vragen 1, 2, 7, 8 en 13) en om een inleiding op de Wob te schrijven is er literatuuronderzoek nodig. Deze onderdelen van het onderzoek richten zich op de bestaande wet- en regelgeving, de toekomstige wet- en regelgeving en het doel en de totstandkoming van de Wob.

De informatie die nodig is om deze vragen te beantwoorden kan alleen vergaart worden uit de literatuur. Hiervoor is gebruik gemaakt van de Wob, jurisprudentie, kamerstukken, scripties en artikelen uit tijdschriften en boeken. Ook zijn websites als www.binnenlandsbestuur.nl gebruikt. Met betrekking tot de toekomstige wetgeving is het wetsvoorstel van de Woo bestudeerd. Dit aangezien hierin alle veranderingen met betrekking tot de Wob staan. Voor een korte en overzichtelijke samenvatting van deze nieuwe wet is er gebruik gemaakt van een artikel op de website van GroenLinks.

De keuze voor bepaalde bronnen is hoofdzakelijk gebaseerd op de relevantie van de desbetreffende bron. Eerst heb ik allerhande informatie en bronnen doorgelezen, daarna heb ik geselecteerd welke informatie voor mijn onderzoek het meest relevant en bruikbaar was en die bronnen heb ik vervolgens verwerkt in mijn onderzoek.

Aan het einde van dit onderzoeksrapport is een uitgebreide literatuurlijst te vinden waarin alle bronnen zijn verwerkt.

2.2 - Interviews

Voor de beantwoording van de praktijkgerichte deelvragen (de vragen 3, 4, 5, 9, 10 en 11) is er gekozen voor het afnemen van interviews. Deze deelvragen richten zich namelijk op de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf en andere gemeentes. Deze handelwijze kan onder andere duidelijk worden gemaakt door middel van interviews met medewerkers.

Er is gekozen voor interviews aangezien men op deze manier de diepte ingaat, men een werkwijze kan onderzoeken en de kennis van medewerkers duidelijk naar boven kan halen. Door middel van een enquête zou het, vanwege de gesloten vragen en het feit dat men een enquête lang niet altijd invult, lastiger zijn om een werkwijze helder te krijgen. Ook kan men bij interviews gemakkelijk doorvragen wat bij een enquête niet mogelijk is.

Er is gekozen voor de geïnterviewde medewerkers aangezien deze medewerkers allen te maken hebben met de behandeling van Wob-verzoeken of met het publiceren van informatie. Er is gekozen om meerdere medewerkers te interviewen aangezien dat zorgt voor een breder en beter beeld omtrent de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf en aangezien men, wanneer men slechts één afdeling onderzoekt, ook alleen duidelijk maakt wat de werkwijze van die afdeling is. Tevens is er gekozen om medewerkers van verschillende afdelingen te interviewen zodat de verschillen tussen deze afdelingen ook duidelijk worden. Ten slotte is er gekozen om medewerkers van de postafdeling te interviewen omdat de Wob-verzoeken hier binnen komen.

Gekozen is om de werkwijze van de gemeente Ooststellingwerf te vergelijken met die van andere gemeentes. Ik wilde onderzoeken of er bij verschillende gemeentes ook echt verschillend werd gehandeld. Tevens wilde ik onderzoeken of er bij andere gemeentes positieve verschillen zijn die mogelijk aanbevolen kunnen worden aan de gemeente Ooststellingwerf. Er is gekozen om voor de werkwijze van andere gemeentes de werkwijze van de gemeentes Opsterland en Weststellingwerf te onderzoeken. De keuze is gevallen op deze gemeentes aangezien de gemeente Ooststellingwerf zich in een samenwerkingsverband met deze gemeentes bevindt. Gekozen is om deze werkwijze te onderzoeken door middel van een interview met een medewerker van beide gemeentes. Op basis van informatie van medewerkers van de gemeente Ooststellingwerf is er bij de gemeentes Opsterland en Weststellingwerf een medewerker, die hoofdzakelijk belast is met de behandeling van Wob-verzoeken, gevraagd voor het onderzoek.

Bij de vragenlijst voor de juridische medewerkers en de medewerkers van de afdeling communicatie van de gemeentes Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland is er gekozen voor vragen die betrekking hebben op de volgende onderdelen.

- De werkwijze met betrekking tot de behandeling van Wob-verzoeken.
- De werkwijze met betrekking tot de actieve openbaarmaking.
- Welke medewerkers belast zijn met de afhandeling van Wob-verzoeken.
- Welke medewerkers belast zijn met de openbaarmaking.
- Oneigenlijke Wob-verzoeken.
- Ingebrekestellingen / dwangsommen met betrekking tot Wob-verzoeken.
- Problemen / fouten met betrekking tot Wob-verzoeken en / of de actieve openbaarmaking.
- Bezwaar / beroep met betrekking tot Wob-verzoeken.

Voor deze onderwerpen is gekozen aangezien dit de hoofdpunten van mijn onderzoek zijn. Door middel van vragen met betrekking tot deze onderwerpen wordt de gehele handelwijze en de problemen waar men tegen aanloopt duidelijk. Wel kan de vragenlijst per medewerker verschillen, bijvoorbeeld omdat een bepaalde medewerker geheel niet te maken heeft met bezwaar en / of beroep of omdat er al bekend is hoeveel ingebrekestellingen er in 2013 zijn binnengekomen.

Bij de vragenlijst voor de medewerker van de postafdeling is gekozen voor vragen die betrekking hebben op de binnenkomst van een Wob-verzoek. Bijvoorbeeld; *“Herkent de postafdeling wanneer het om een Wob-verzoek gaat?”*. Dit om te onderzoeken of er op deze afdeling ook verbeteringen met betrekking tot de afhandeling van Wob-verzoeken mogelijk zijn.

De uitgewerkte interviews zijn als bijlagen in dit onderzoeksrapport opgenomen.

2.3 - Dossieronderzoek

Voor de beantwoording van de praktijkgerichte deelvragen (de vragen 3, 4, 5, 9, 10 en 11) is er naast interviews ook gekozen voor dossieronderzoek. Dit aangezien de deelvragen zich richten op de handelwijzen en problemen met betrekking tot de Wob en de actieve openbaarmaking.

Door middel van het onderzoeken van dossiers kan men ontdekken welke fouten er gemaakt worden. Deze onderzoeksmethode is representatiever dan het afnemen van interviews omdat er op deze wijze geen problemen en fouten verzwegen kunnen worden.

Van elk dossier heb ik alle stukken doorgelezen en geanalyseerd of het Wob-verzoek juist behandeld is. Wanneer er fouten waren gemaakt bij de afhandeling van het Wob-verzoek heb ik in het overzicht vermeld welke fouten er gemaakt waren. Indien een Wob-verzoek geheel juist behandeld was is dit ook in het overzicht opgenomen. Dit overzicht is als bijlage in het onderzoeksrapport opgenomen.

Er is gekozen om met betrekking tot Wob-verzoeken alle dossiers uit het jaar 2013 en de afgeronde

dossiers uit het jaar 2014 te bestuderen. Dit vanwege de relevantie van de dossiers. Wanneer men oudere dossiers onderzoekt kan het zo zijn dat de werkwijze al weer veranderd is.

Voor de beantwoording van de vragen met betrekking tot de actieve openbaarmaking is er gekozen voor de bestudering van de websites en de gemeentepagina's van de gemeentes Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland. Ik heb van elke gemeente een aantal gemeentepagina's doorgelezen en geprobeerd om op de websites bepaalde publicaties te vinden. Op deze wijze werd het mij duidelijk waar de problemen met betrekking tot de actieve openbaarmaking zitten en hoe de openbaarmaking op de burger over komt.

Bij het dossieronderzoek zijn tevens de interne documenten, zoals bijvoorbeeld een stappenplan met betrekking tot de Wob, bestudeerd.

2.4 - Analyse

Bij de deelvragen die gericht zijn op een analyse (de vragen 6, 12 en 14) is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf vergeleken met de theorie en de wet- en regelgeving. Op grond van deze analyse ben ik tot een conclusie gekomen en heb ik een aantal aanbevelingen gegeven. Deze aanbevelingen zijn mede gebaseerd op de werkwijze van de gemeentes Weststellingwerf en Opsterland.

2.5 - Reflectie

Het onderzoek verliep erg soepel. Voordat ik aan de afstudeerperiode begon dacht ik dat alles erg veel tijd in beslag zou nemen en dat ik misschien wel in tijdsnood zou komen. Echter, aangezien mijn onderzoeksvoorstel een maand voor het begin van de afstudeerperiode al goedgekeurd was en ik voor sommige onderdelen minder tijd dan verwacht nodig had viel dit allemaal erg mee. Uiteindelijk was mijn conceptversie begin april al klaar en heb ik mijn onderzoeksrapport in mei ingeleverd.

Het onderzoek was erg boeiend en is in zijn geheel goed verlopen. Iedereen wilde graag meewerken aan mijn onderzoek, het dossieronderzoek verliep goed, er was genoeg informatie te vinden over het onderwerp en gelukkig waren ook de gemeentes Opsterland en Weststellingwerf bereid om mee te werken.

Er zijn niet echt onderdelen die mijns inziens beter hadden gemoeten of gekund aangezien ik van mening ben dat alles goed is verlopen.

3. Theorie

3.1 - Wanneer dient een gemeente op eigen initiatief informatie openbaar te maken?

Allereerst, waarom actieve openbaarheid? Het Center for Public Innovation is tot drie kernargumenten gekomen op grond waarvan gemeentes op eigen initiatief informatie openbaar zouden moeten maken:

- **Democratiemotief** ♦ Voor een goed functionerende samenleving is het vereist dat de burgers goed geïnformeerd zijn. Daarom is het ook nodig dat burgers actief toegang hebben tot de daarvoor nodige informatie, niet alleen tot de informatie waar zij om vragen.
- **Legitimiteitsmotief** ♦ De actieve openbaarheid kan de kloof tussen de overheid en de burgers verkleinen, dit vergroot de legitimiteit van de overheid.
- **Kwaliteitsmotief** ♦ De veronderstelling dat actief openbaar maken van overheidsinformatie leidt tot een hogere kwaliteit van producten en dienstverlening en meer transparantie.¹²

Er zijn verschillende vormen van overheidsinformatie, in de beleidsnota *'Naar optimale beschikbaarheid van overheidsinformatie'*¹³ wordt er een onderscheid tussen drie soorten gemaakt:

1. **Basisinformatie** ♦ Met basisinformatie wordt bedoeld; wetten, besluiten, verordeningen, verslagen en andere openbare stukken van vertegenwoordigende lichamen.
2. **Wob-informatie** ♦ Met Wob-informatie wordt bedoeld de informatie die bij een bestuursorgaan berust en die betrekking heeft op beleid in voorbereiding, de besluitvorming en de uitvoering. Dit onderzoek zal zich voornamelijk richten op deze categorie van informatie.
3. **Overige informatie** ♦ Met overige informatie wordt de informatie bedoeld waarvoor een bijzondere regeling geldt, hierbij moet men denken aan bijvoorbeeld de gegevens uit de Gemeente Basis Administratie (GBA).

Het op eigen initiatief openbaar maken, ook wel de actieve openbaarmaking genoemd, is geregeld in de artikelen 8 en 9 van de Wob.

In artikel 8, eerste lid, van de Wob is bepaald dat een bestuursorgaan op eigen initiatief informatie verschaft over het beleid, de voorbereiding en de uitvoering daarvan, wanneer dat in het belang is van een goede en democratische bestuursvoering. Het tweede lid bepaalt dat het bestuursorgaan er voor zorgt dat de informatie wordt verschaft in begrijpelijke vorm, en wel zo dat men zoveel mogelijk de belanghebbende en belangstellende burgers bereikt en op zodanige tijdstippen, dat zij hun inzichten op tijd ter kennis van het bestuursorgaan kunnen brengen. De memorie van toelichting zegt hierover het volgende; *"Daarnaast is de informatieverstrekking van de overheid gericht op dienstverlening aan burgers, organisaties en instellingen die in het maatschappelijk verkeer (mede) op informatie zijn aangewezen. Als het gaat om het verschaffen van informatie over het beleid waartoe het bevoegde gezag heeft besloten, is het motief, de burgers op de hoogte te stellen van het beleid en de achtergronden daarvan. Dat beleid en de motieven waarom het gekozen is, moeten worden verduidelijkt en begrijpelijk gemaakt"*.¹⁴ Wat men onder begrijpelijk dient te verstaan wordt verder niet uitgelegd. Mijns inziens dient de informatie wat betreft de taal en inhoud begrijpelijk te zijn. Niet volstaan kan worden met het slechts verschaffen van bijvoorbeeld een lijst met onderwerpen waarover in het college van B&W is besloten. Achterliggende informatie dient ook verschaft te worden.

¹² Center for Public Innovation / D. de Kool, *Actieve openbaarheid in het onderwijsdomein*, een verkenning van Perspectieven, 2011.

¹³ Tweede Kamer, vergaderjaar 1999-2000, 26 837, nr. 7.

¹⁴ *Kamerstukken II 1986/87*, 19 859 nr. 3, p. 28 (MvT).

Artikel 9 van de Wob regelt het openbaar maken van niet-ambtelijke adviezen. In dit artikel is bepaald dat het bestuursorgaan zorgt voor het openbaar maken, zo nodig en mogelijk met toelichting, van door niet-ambtelijke adviescommissies uitgebrachte adviezen met het oog op het te vormen beleid, samen met de door het orgaan aan de commissies voorgelegde adviesaanvragen en voorstellen. Binnen vier weken na de ontvangst van de adviezen worden zij openbaar gemaakt en wordt dit meegedeeld in de Staatscourant of een andere vanwege de overheid algemeen verkrijgbaar gesteld communicatiemiddel. Dit geldt wanneer er geheel of deels niet openbaar gemaakt wordt. Deze adviezen kunnen worden openbaar gemaakt door deze:

- a. Op te nemen in een algemeen verkrijgbare uitgave,
- b. Afzonderlijk uit te geven en algemeen verkrijgbaar te stellen, of
- c. Ter inzage te leggen, in kopie te verstrekken of uit te lenen.

De hoofdregel is dat wanneer een bestuursorgaan de beslissing neemt om op eigen initiatief informatie openbaar te maken er sprake is van feitelijk handelen. Tegen deze beslissing staat dus geen bezwaar en / of beroep in de zin van de Awb open.¹⁵ Hierop heeft de ABRvS op 31 mei 2006 echter een uitzondering gemaakt. Zij bepaalde toen dat wanneer een bestuursorgaan van plan is om privacygevoelige of bedrijfsvertrouwelijke informatie openbaar te maken, dat bestuursorgaan dan het belang van openbaarmaking af moet wegen tegen de belangen als vermeld in artikel 10 van de Wob. Als die afweging leidt tot openbaarmaking dan is de beslissing daartoe een besluit in de zin van artikel 1:3 Awb. Hier tegen staat dus wel bezwaar en / of beroep open. Ook zou een belanghebbende een voorlopige voorziening kunnen vragen om actieve openbaarmaking te voorkomen.¹⁶

Burgers kunnen de gemeente niet dwingen tot het actief openbaar maken van informatie. De actieve openbaarmaking is namelijk een juridisch niet afdwingbare plicht. Wel kunnen de betrokken bestuursorganen ter verantwoording worden geroepen door de vertegenwoordigende colleges waaraan zij verantwoording schuldig zijn. De burger heeft wel de mogelijkheid om zich te richten tot deze vertegenwoordigende colleges, maar hij kan niet met succes naar de rechter met een vordering om informatie op grond van de Wob actief openbaar te maken. Dat het hier geen juridisch afdwingbare plicht betreft blijkt ook uit de uitspraak van de rechtbank Haarlem van 9 november 1990.¹⁷ Daar ging het om een burger die stelde dat de gemeente jegens hem onrechtmatig handelde omdat zij niet alle haar officieel bekende ongevallen, veroorzaakt door een bussluis, doorgaf aan de pers. Omdat het geen afdwingbare plicht betreft werd de gevraagde voorlopige voorziening afgewezen.

Echter, bovenstaande laat onverlet dat een burger een bestuursorgaan wel kan verzoeken om op grond van de Wob bepaalde documenten te publiceren op de website van die overheid. Bij besluiten op zulke verzoeken mag het bestuursorgaan gewicht toekennen aan het belang dat toekomt aan het overzichtelijk en makkelijk raadpleegbaar houden van de website.¹⁸

Bestuursorganen zijn echter niet helemaal vrij in het openbaar maken van informatie. Bij deze openbaarmaking zijn zij op grond van artikel 2 van de Wob gebonden aan de uitzonderingsgronden die opgenomen zijn in de artikelen 10 en 11 van de Wob. Gemeenten moeten dus, voordat zij informatie op eigen initiatief openbaar maken, onderzoeken of de belangen, zoals genoemd in de artikelen 10 en 11 van de Wob, zich mogelijk tegen de openbaarmaking verzetten. Ook moeten bestuursorganen rekening houden met de artikelen 25, 55 en 86 van de Gemeentewet. Als ten aanzien van een document op grond van de zojuist genoemde artikelen geheimhouding is opgelegd,

¹⁵ D.S. Groeneveld e.a., *Transparant bestuur; een praktische handleiding voor gemeenten over de Wet openbaarheid van bestuur*, Den Haag: Excelsior, 2008, p. 78-79.

¹⁶ ABRvS, 31 mei 2006, ECLI:NL:RVS:2006:AX6362.

¹⁷ Rechtbank Haarlem, 9 november 1990, Gemeentestem 1991, 6925.

¹⁸ ABRvS, 19 december 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BY6661.

dan kan dat document niet actief openbaar worden gemaakt.¹⁹

Artikel 10, eerste lid, van de Wob, bepaalt dat geen informatie verstrekt wordt wanneer dit:

- a. De eenheid van de Kroon in gevaar kan brengen;
- b. De veiligheid van de Staat kan schaden;
- c. Bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
- d. Persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens, tenzij de verstrekking geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.

De zojuist genoemde uitzonderingsgronden zijn absolute uitzonderingsgronden. Bij deze uitzonderingsgronden hoeft het belang van de informatieverzetting niet te worden afgewogen tegen het belang van het niet verschaffen van de informatie.²⁰ Deze uitzonderingsgronden zijn geen geheimhoudingsbepalingen. Zij strekken er slechts toe om aan te geven wanneer een overheidsorgaan op grond van de Wob informatieverzetting achterwege laat.²¹

Het tweede lid van dit artikel bepaalt dat geen informatie verstrekt wordt voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. De betrekkingen van Nederland met andere staten en internationale organisaties;
- b. De economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
- c. De opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- d. Inspectie, controle en vervolging van strafbare feiten;
- e. De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (deze uitzonderingsgrond geldt op grond van het derde lid niet wanneer de betrokken persoon heeft ingestemd met de openbaarmaking);
- f. Het belang van de geadresseerde om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
- g. Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen, rechtspersonen of derden (deze uitzonderingsgrond is op grond van het zesde lid niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie).

Hier betreft het relatieve uitzonderingsgronden. Wanneer er één of meer van deze uitzonderingsgronden aanwezig zijn, staat de bescherming van het betrokken belang voorop. Het publieke belang van het verstrekken van informatie kan wel tegen zo'n beschermend belang opwegen, maar dat moet dan wel voor de hand liggend zijn. Dit klemmt temeer waar het ten onrechte verschaffen van informatie voor burgers en het overheidsorgaan zelf onwenselijke gevolgen kan hebben.²²

De relatieve en absolute uitzonderingsgronden bevatten niet een absoluut verbod op openbaarmaking. Wanneer in een concreet geval de uitzonderingsgronden daartoe aanleiding geven blijft openbaarmaking achterwege. Deze geheimhouding is niet absoluut. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat door tijdsverloop of veranderde omstandigheden de toetsing aan de uitzonderingsgronden wel tot openbaarheid leidt.²³

Op grond van artikel 10, zevende lid, van de Wob blijft het verstrekken van milieu-informatie achterwege wanneer het belang daarvan niet opweegt tegen de bescherming van het milieu waarop

¹⁹ D.S. Groeneveld e.a., *Transparant bestuur; een praktische handleiding voor gemeenten over de Wet openbaarheid van bestuur*, Den Haag: Excelsior, 2008, p. 76-77.

²⁰ *Kamerstukken II 1986/87*, 19 859 nr. 3, p. 16 (MvT).

²¹ *Kamerstukken II 1986/87*, 19 859 nr. 3, p. 32 (MvT).

²² *Kamerstukken II 1986/87*, 19 859 nr. 3, p. 17 (MvT).

²³ *Kamerstukken II 1986/87*, 19 859 nr. 6, p. 18. (MvA).

die informatie betrekking heeft of de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.

De absoluut te beschermen belangen zijn van een andere orde dan de belangen die bescherming vinden in het kader van een afweging tegen het belang van de openbaarmaking. Echter, dit zegt niet dat het beroep op een absolute uitzonderingsgrond niet controleerbaar is. In het kader van een procedure wordt de rechter een oordeel gevraagd over of het overheidsorgaan zich terecht op een absolute uitzonderingsgrond beroept. Als onder omstandigheden een beroep op een absolute uitzonderingsgrond faalt, wordt, voordat men de informatie verstrekt, getoetst aan de relatieve uitzonderingsgronden.²⁴

De hoofdregel is dat toetsing van de informatie aan de uitzonderingsgronden per document plaatsvindt.²⁵ Dit kan worden doorbroken wanneer documenten naar strekking en inhoud grotendeels overeenkomen.²⁶ Ook bij een omvangrijk Wob-verzoek moet het bestuursorgaan in beginsel per document of onderdeel motiveren dat de belangen die zich tegen openbaarmaking verzetten doorslaggevend zijn.²⁷

Artikel 11 van de Wob bepaalt dat bij een verzoek om informatie uit documenten, die opgesteld zijn voor intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Als degene die deze opvattingen heeft gedaan of zich erachter heeft gesteld, daarmee instemt, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijk of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, als het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werk kenbaar is gemaakt.

Het doel waarmee het document is opgesteld bepaalt het interne karakter van het document.²⁸ Uitgangspunt is dat documenten opgesteld voor intern beraad openbaar zijn. Aan die openbaarheid worden beperkingen gesteld door artikel 10, tweede lid en artikel 11 van de Wob. Deze beperkingen vloeien voort uit het feit dat een openhartige onderlinge gedachtewisseling tussen bewindspersonen en ambtenaren mogelijk moet blijven. De wet snijdt de beperking van de openbaarheid toe op de persoonlijke meningsvorming in het interne beraad van bestuurders en ambtenaren.²⁹ Als in documenten persoonlijke beleidsopvattingen zijn opgenomen, moet men binnen die informatie onderscheid maken tussen feiten en persoonlijke beleidsopvattingen.³⁰

Op grond van artikel 25 van de Gemeentewet kan de gemeenteraad op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wob, over het in een besloten vergadering behandelde en over de inhoud van de stukken die aan de raad worden overgelegd geheimhouding opleggen. Het college, de burgemeester en een commissie kunnen dit ook doen ten aanzien van de stukken die zij aan de raad of aan leden van de raad overleggen. Op grond van artikel 55 en 86 van de Gemeentewet geldt het zojuist genoemde ook voor het college en een commissie. De documenten die het hier betreft hoeven dus niet door de gemeente op eigen initiatief openbaar te worden gemaakt.

²⁴ *Kamerstukken II 1986/87*, 19 859 nr. 3, p. 16 (MvT).

²⁵ ABRvS, 28 april 2004, ECLI:NL:RVS:2004:AO8477.

²⁶ ABRvS, 23 september 2009, ECLI:NL:RVS:2009:BJ8264.

²⁷ Rechtbank Rotterdam, 12 september 2013, ECLI:NL:RBROT:2013:6874.

²⁸ *Kamerstukken II 1986/87*, 19 859 nr. 3, p. 13-14 (MvT).

²⁹ P.J. Stolk, *Wet openbaarheid van bestuur*, Deventer: Kluwer 2011, p. 123.

³⁰ *Kamerstukken II 2000/01*, 25 892, nr. 3, p. 42-43 (MvT).

Publicatie van informatie vraagt altijd om een nadere afweging van de belangen.³¹ Dit oordeelde de Afdeling op 22 februari 2012 in een zaak waar het ging om publicatie van een bevel tot sluiting van een tandartsenpraktijk door de Inspectie voor de Gezondheidszorg. Het publiceren van zo'n besluit is volgens de Afdeling onrechtmatig als het sluitingsbevel in rechte geen stand houdt. Of sprake is van onevenredige benadeling hangt dan af van een oordeel over de rechtmatigheid van het sluitingsbevel. Er is hier een directe koppeling tussen de rechtmatigheid van het besluit en de vraag of publicatie leidt tot onevenredig nadeel als bedoeld in artikel 10, tweede lid, onder g, van de Wob.³²

Een belangrijke uitspraak over de manier waarop de afweging van belangen moet plaatsvinden is de uitspraak van de Afdeling van 7 september 2011.³³ Hier ging het om de publicatie door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van een door de inspectie van het onderwijs opgesteld rapport over het financiële beheer van een basisschool. Hierin werd verslag gedaan van een door de inspectie ingesteld onderzoek naar de rechtmatigheid van de besteding door de school van de van het ministerie ontvangen bekostiging. De Afdeling verwierp het verweer van de school dat openbaarmaking niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering was en evenmin overheidsinformatie bevatte. De Afdeling overwoog dat het onderzoek naar de aanwending door de school van de financiële middelen door de inspectie is verricht in het kader van zijn toezichthoudende taak en dat in het rapport de bevindingen hiervan zijn vastgelegd. Daarom is er volgens de Afdeling sprake van informatie over de uitvoering van het beleid van de minister. Dat er in het rapport geen overheidsinformatie is opgenomen betekent niet dat het rapport geen overheidsinformatie bevat. Bij de beantwoording van de vraag of de minister in redelijkheid tot het oordeel kon komen dat openbaarmaking van het rapport niet tot onevenredige benadeling van de school zou leiden, kent de Afdeling betekenis toe aan het feit dat de minister het rapport een neutrale titel heeft gegeven en het rapport in neutrale bewoordingen is opgesteld en dat het feitelijke bevindingen bevat. Anderzijds oordeelt de Afdeling dat het van belang is dat in het rapport in de vorm van een bijlage de zienswijze van de school op de bevindingen is opgenomen en dat die zienswijze ook blijkt uit in het rapport opgenomen passages.³⁴

Conclusie

Kortom; wanneer dient een gemeente op eigen initiatief informatie openbaar te maken? Een gemeente dient op eigen initiatief informatie openbaar te maken wanneer dat in het belang is van een goede en democratische bestuursvoering. Zij hoeft dit niet te doen wanneer er een uitzonderingsgrond, zoals genoemd in artikel 10 en 11 van de Wob en artikel 25, 55 en 86 van de Gemeentewet, van toepassing is. Echter, burgers kunnen de actieve openbaarmaking niet afdwingen. Bij het publiceren van informatie moet de gemeente wel een degelijke belangenafweging maken.

3.2 - Op welke manier dient een gemeente op eigen initiatief informatie openbaar te maken?

Wanneer een gemeente besluit om op eigen initiatief informatie openbaar te maken, dan moet zij op grond van artikel 8, tweede lid, van de Wob:

- a. De informatie verschaffen in begrijpelijke vorm;
- b. De informatie zodanig verschaffen dat belangstellenden zoveel mogelijk worden bereikt; en
- c. De informatie op zodanig tijdstip verschaffen dat belangstellenden daarop nog kunnen reageren.

Bij voorlichting over nog niet aanvaard beleid of over controversiële onderwerpen moet de overheid terughoudend zijn. Voorlichting moet zich hier vooral richten op openbaarmaking en verduidelijking.

³¹ ABRvS, 22 februari 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BV6576.

³² E.J. Daalder, 'Openbaarheid en behoorlijkheid', NTB 2013/4.

³³ ABRvS, 7 september 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BR6938.

³⁴ E.J. Daalder, 'Openbaarheid en behoorlijkheid', NTB 2012/9.

Bij de openbaarmaking van beleidsvoornemens is het in sommige gevallen nodig de inhoud daarvan niet alleen in formele vorm maar ook in een voor de burger beter te begrijpen vorm te publiceren. De informatieverstrekking uit eigen beweging moet zo gericht mogelijk plaatsvinden. Ongerichte informatieverstrekking kan namelijk de waarde van de voorlichting schaden. Wanneer burgers de aangeboden informatie overbodig vinden kan dat een negatieve invloed hebben op hun oordeel over het nut van overheidsvoorlichting. Dit probleem speelt ook als de informatieverstrekking leidt tot verwarring bij degenen tot wie de voorlichting is gericht. Daarom is het belangrijk dat bij de voorlichting nadrukkelijk gewezen wordt op de betekenis en status van de informatie in het kader van de bestuurlijke aangelegenheid op de daarop betrekking hebbende bestuursvoering. Zo moet duidelijk worden aangegeven of er sprake is van een eerste oriëntatie, een voornemen of een besluit. Bij het verstrekken van informatie op eigen initiatief is de keuze van het tijdstip waarop dat moet plaatsvinden een belangrijk punt van overweging.³⁵

Ook moeten gemeenten zich ervan bewust zijn dat een te ruim informatiebeleid tot aansprakelijkheid kan leiden. Bij de informatieverstrekking moeten overheidsorganen dus zeer zorgvuldig werken. Ook moeten gemeenten bij de actieve openbaarmaking rekening houden met mogelijke rechten van zichzelf of derden op de desbetreffende informatie.³⁶

Verder moeten gemeenten bij het openbaar maken van informatie rekening houden met persoonsgegevens. Het college bescherming persoonsgegevens heeft hiervoor richtsnoeren opgesteld (zie bijlage 1). De voornaamste punten hieruit zijn:

- Bestuursorganen mogen in het algemeen persoonsgegevens niet via internet openbaar maken op grond van de Wob.
- Bestuursorganen moeten het belang van openbaarmaking via internet afwegen tegen de risico's waarmee dat gepaard gaat.
- Bestuursorganen moeten burgers beter informeren en ze in de gelegenheid stellen om bezwaar te maken tegen de openbaarmaking.
- Bestuursorganen moeten openbaar gemaakte gegevens beveiligen, in het bijzonder door ze af te schermen voor zoekmachines.
- Identificatienummers mogen niet op internet gepubliceerd worden.^{37 38}

Het overheidsorgaan kan met betrekking tot de wijze van de openbaarmaking verschillende vormen kiezen voor de documenten, als dat vanwege de doelmatigheid wenselijk is.³⁹

Aan een vorm is de gemeente niet echt gebonden. Er kan bijvoorbeeld gekozen worden voor publicatie in de lokale krant, op www.overheid.nl of een Postbus 51 spotje. Maar natuurlijk kunnen gemeenten er ook voor kiezen om bijvoorbeeld hun beleidsregels op hun eigen gemeentelijke website te plaatsen.

Conclusie

Kortom; op welke manier dient een gemeente op eigen initiatief informatie openbaar te maken? Als een gemeente besluit om op eigen initiatief informatie openbaar te maken dan dient zij deze informatie in begrijpelijke vorm te verschaffen, zij dient dit zo te doen dat belangstellenden zoveel mogelijk worden bereikt en op zo'n tijdstip dat belangstellenden daarop nog kunnen reageren. Zij

³⁵ P.J. Stolk, *Wet openbaarheid van bestuur*, Deventer: Kluwer 2011, p. 110-115.

³⁶ D.S. Groeneveld e.a., *Transparant bestuur; een praktische handleiding voor gemeenten over de Wet openbaarheid van bestuur*, Den Haag: Excelsior, 2008, p. 77.

³⁷ D.S. Groeneveld e.a., *Transparant bestuur; een praktische handleiding voor gemeenten over de Wet openbaarheid van bestuur*, Den Haag: Excelsior, 2008, p. 78.

³⁸ College bescherming persoonsgegevens, *Richtsnoeren actieve openbaarmaking van persoonsgegevens*, 2008.

³⁹ *Kamerstukken II 1986/87*, 19 859 nr. 6, p. 33 (MvA).

dienen bij de openbaarmaking zorgvuldigheid en terughoudendheid te betrachten. Verder dienen zij de richtsnoeren van het CBP met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens in acht te houden. Tot slot is er geen vormvereiste, de gemeente kan zelf bepalen in welke vorm zij de informatie openbaar maakt.

3.3 - Wanneer moet een verzoek als een Wob-verzoek beschouwd worden?

Op grond van artikel 3, eerste lid, van de Wob kan iedereen een bestuursorgaan verzoeken om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid aan hem of haar te verstrekken. Zo'n verzoek noemen we een Wob-verzoek. Men kan bijvoorbeeld een bestuursorgaan verzoeken om informatie over het beleid met betrekking tot een bepaald onderwerp.

Aan een Wob-verzoek worden eigenlijk geen vormvereisten gesteld. Men kan een Wob-verzoek mondeling, schriftelijk, telefonisch, per e-mail, of per welk ander communicatiemiddel dan ook, indienen.⁴⁰ Dit is slechts anders wanneer het bestuursorgaan waaraan men het Wob-verzoek richt bepaalde communicatiemiddelen heeft uitgesloten. In beginsel is op grond van artikel 2:15 van de Awb de elektronische weg gesloten tenzij het bestuursorgaan deze weg open heeft gesteld. Als het bestuursorgaan de elektronische weg uitgesloten heeft begint de beslistermijn met betrekking tot het Wob-verzoek, bij gelijktijdige indiening van hetzelfde verzoek per e-mail en per post, pas te lopen na ontvangst van het poststuk.⁴¹ Hiervoor wordt door het bestuursorgaan vaak een hersteltermijn geboden.

Wanneer, na het uitsluiten van de elektronische weg, toch een Wob-verzoek via de e-mail binnenkomt, hoeft het bestuursorgaan dit verzoek niet als een Wob-verzoek te behandelen. Op grond van artikel 2:15, vierde lid, van de Awb en de zorgvuldigheidsplicht moet het bestuursorgaan de verzoeker zo snel mogelijk meedelen dat het elektronische Wob-verzoek wordt geweigerd. Doet het bestuursorgaan dit niet en stond de elektronische weg eerder wel open, dan loopt men het risico dat de rechter het verzoek als een geldig Wob-verzoek aanmerkt. Dit risico loopt men ook wanneer men één elektronisch ingediend Wob-verzoek wel, en andere elektronisch ingediende Wob-verzoeken niet, gewoon behandelt. In feite stelt men dan de elektronische weg de facto open. Het risico hiervan is dat andere verzoekers zich hier op zouden kunnen beroepen. Ook het enkel op de website vermelden dat de elektronische weg is uitgesloten lijkt onvoldoende.⁴²

In beginsel dient het bestuursorgaan elk verzoek om informatie over een bestuurlijke aangelegenheid aan te merken als een Wob-verzoek. De verzoeker hoeft bij zijn verzoek niet te verwijzen naar de Wob.⁴³ Een verzoek heeft betrekking op een bestuurlijke aangelegenheid als het betrekking heeft op één van de beleidsterreinen van de gemeente, waaronder ook de uitvoering en de voorbereiding van beleid vallen. Verzoekers moeten omschrijven op welke informatie hun verzoek betrekking heeft. Wanneer dit niet vermeldt zou worden moet het bestuursorgaan beslissen op een verzoek om informatie over een onbegrensde verscheidenheid aan onderwerpen. Zo sluit men ongespecificeerde verzoeken uit van de werking van de Wob. Een verzoek om hergebruik hoeft geen betrekking te hebben op een bestuurlijke aangelegenheid maar moet wel van bestuurlijke aard zijn.⁴⁴

Een e-mail met alleen vragen van informatieve aard kan, ondanks dat er verwezen wordt naar de Wob, niet worden aangemerkt als een Wob-verzoek, als niet ook verzocht wordt om het verstrekken

⁴⁰ J.A. van Schagen, Commentaar Algemeen Bestuursrecht 387, via Kluwer Navigator.

⁴¹ ABRvS, 5 december 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BY5117.

⁴² E.F. van der Goot, 'Wob-verzoeken indienen per e-mail: mag dit worden uitgesloten?', 23 augustus 2013, www.rotshuizegeense.nl.

⁴³ Kamerstukken II 1986/87, 19 859 nr. 3, p. 23-24 (MvT).

⁴⁴ D.S. Groeneveld e.a., *Transparant bestuur; een praktische handleiding voor gemeenten over de Wet openbaarheid van bestuur*, Den Haag: Excelsior, 2008, p. 18-19.

van documenten. De e-mail kan niet in bezwaar zodanig worden aangevuld dat deze alsnog moet worden beschouwd als een Wob-verzoek.⁴⁵

Een verzoeker hoeft bij zijn verzoek niet te vermelden welk belang hij heeft bij de gevraagde informatie.

Verder moet elk verzoek behandeld worden, ook wanneer er geen sprake is van een Wob-verzoek. Wanneer er geen sprake blijkt te zijn van een Wob-verzoek zal er een afwijzing van het verzoek volgen. Reageert een bestuursorgaan niet op een dergelijk verzoek dan loopt zij het risico dat er een ingebrekestelling met daarop volgend een dwangsom volgt.

Wanneer een verzoek betrekking heeft op informatie over de feitelijke gang van zaken heeft het verzoek geen betrekking op openbaarmaking van informatie neergelegd in documenten, zodat het geen Wob-verzoek betreft. Dit geldt ook voor verzoeken over bijvoorbeeld de wijze van bejegening van de verzoeker bij de behandeling van de aanvraag van zijn of haar paspoort.⁴⁶

Ook moeten gemeentes alert zijn op vrijwel identieke Wob-verzoeken. Bijvoorbeeld bij Wob-verzoeken over het aantal Duitse inwoners en het aantal Britse inwoners. Het gaat hier slechts om twee verschillende letters. In deze verzoeken werd er tevens niet om documenten maar om aantallen gevraagd.⁴⁷ Dergelijke verzoeken moeten, vanzelfsprekend, als twee aparte verzoeken behandeld worden. Dit geldt ook voor bijna gelijke verzoeken afkomstig van twee verschillende personen, die wel woonachtig zijn op hetzelfde adres.

Er zijn dan wel geen vormvereisten voor een Wob-verzoek maar er zijn wel degelijk eisen die door de Wob en de Awb aan Wob-verzoeken gesteld worden;

- Op grond van artikel 4:2 van de Awb moet het verzoek zijn voorzien van de naam en het postadres van de verzoeker.
- Op grond van artikel 4 van de Wob moet een verzoek zijn gericht aan een bestuursorgaan.
- Op grond van artikel 3, tweede lid, van de Wob moet de verzoeker de bestuurlijke aangelegenheid of het daarop betrekking hebbende document vermelden.
- Als een verzoek niet voldoet aan de vormvereisten, dan moet de gemeente de verzoeker schriftelijk gedurende een bepaalde termijn in de gelegenheid stellen zijn verzoek aan te vullen. Als dat niet gebeurt kan de verzoeker niet-ontvankelijk worden verklaard.⁴⁸

Conclusie

Kortom; wanneer moet een verzoek als een Wob-verzoek behandeld worden? Een verzoek moet als een Wob-verzoek behandeld worden wanneer het een verzoek om informatie over een bestuurlijke aangelegenheid betreft en het voldoet aan de vereisten die de Awb en de Wob aan dergelijke verzoeken stellen. Ook op elkaar lijkende verzoeken moeten als losse verzoeken worden behandeld. Een verzoek hoeft niet als een Wob-verzoek te worden behandeld wanneer het alleen per e-mail is ingediend en de elektronische weg, voldoende, uitgesloten is. Wel moet altijd gereageerd worden op een verzoek.

3.4 - Hoe moet een Wob-verzoek door een gemeente behandeld worden?

Zoals zo juist al duidelijk werd heeft iedereen op grond van artikel 3, eerste lid, van de Wob het recht

⁴⁵ ABRvS, 7 augustus 2013, ECLI:NL:RVS:2013:642.

⁴⁶ ABRvS, 11 januari 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BV0572.

⁴⁷ VNG, 'Wees alert op twee vrijwel identieke Wob-verzoeken', 23 september 2013, www.vng.nl.

⁴⁸ D.S. Groeneveld e.a., *Transparant bestuur; een praktische handleiding voor gemeenten over de Wet openbaarheid van bestuur*, Den Haag: Excelsior, 2008, p. 25-26.

een verzoek om informatie in te dienen bij een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf.

Bij de behandeling van een Wob-verzoek moet de gemeente het volgende stappenplan doorlopen:

Nr.	Stap
1.	Vaststellen of het informatieverzoek bij de ontvangende gemeente aan het juiste adres is.
2.	Vaststellen of het Wob-verzoek betrekking heeft op informatie welke is neergelegd in een document bij de desbetreffende gemeente.
3.	Vaststellen of het gaat om een verzoek om informatie die betrekking heeft op een bestuurlijke aangelegenheid.
4.	Onderzoeken of er een bijzondere openbaarmakingsregeling van toepassing is.
5.	Vaststellen of het om informatie of documenten gaat die al openbaar zijn.
6.	Vaststellen of het verzoek voldoet aan de vormvereisten.
7.	Vaststellen of er belangen van derden in het geding zijn.
8.	Vaststellen of het gaat om een verzoek om milieu-informatie.
9.	Vaststellen of de uitzonderingsgronden op het desbetreffende verzoek van toepassing zijn.
10.	Het bepalen van de juiste vorm van de beslissing op het Wob-verzoek.
11.	De vorm van informatieverstrekking bepalen.
12.	Vaststellen of de beslissing op het Wob-verzoek voldoet aan de motiveringsplicht.
13.	Bepalen wie de beslissing op het Wob-verzoek moet ondertekenen.
14.	Vaststellen of de beslissing op het Wob-verzoek is voorzien van een rechtsmiddelenclausule.
15.	De kostenvergoeding bepalen.
16.	Vaststellen van de beslistermijn waarbinnen het verzoek behandeld dient te zijn.

1. Vaststellen of het informatieverzoek bij de ontvangende gemeente aan het juiste adres is.

Een gemeente moet onderzoeken of het Wob-verzoek betrekking heeft op informatie die bij de desbetreffende gemeente berust. Is dat niet zo, dan hoeft de gemeente het verzoek niet te behandelen. Echter, op grond van artikel 4 van de Wob moeten zij het verzoek wel doorzenden naar het relevante orgaan. Van deze doorzending moet ook een besluit worden opgemaakt.⁴⁹ Als de gemeente uit het verzoek niet kan afleiden wat het relevante orgaan is, moeten zij de verzoeker daarvan op de hoogte stellen.

2. Vaststellen of het Wob-verzoek betrekking heeft op informatie welke is neergelegd in een document bij de desbetreffende gemeente.

De informatie die verzocht wordt, moet, voor de verstrekking, zijn neergelegd in documenten die berusten bij de gemeente. Een document is op grond van artikel 1, aanhef en onder a, van de Wob het volgende: “een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat”. De plicht tot het verstrekken van documenten bestaat alleen voor bij de gemeente feitelijk aanwezige documenten. In beginsel is de gemeente niet verplicht om documenten die er niet zijn, te verzamelen, te bewerken of op te stellen. Wanneer vastgesteld wordt dat over een bepaalde aangelegenheid geen documenten bestaan, kan het verzoek in beginsel eenvoudig worden afgewezen met de mededeling dat de gevraagde documenten niet bestaan.⁵⁰ De gemeente moet wel zijn best doen om een verloren gegaan document terug te vinden. De rechter zal dit ook onderzoeken. Ook documenten van derden die bij de gemeente berusten moeten betrokken worden bij de beoordeling van een Wob-verzoek. Het moet dan wel gaan om documenten die voor de gemeente bestemd zijn. Bepalend voor de reikwijdte van het verzoek is het tijdstip waarop het verzoek is ingediend. Alleen die stukken die aanwezig zijn op het moment dat het verzoek werd gedaan, moet de gemeente in de beoordeling betrekken.

⁴⁹ Rechtbank Haarlem, 28 oktober 2011, ECLI:NL:RBHAA:2011:BU2985.

⁵⁰ VNG, ‘Wees alert op twee vrijwel identieke Wob-verzoeken’, 23 september 2013, www.vng.nl.

3. Vaststellen of het gaat om een verzoek om informatie die betrekking heeft op een bestuurlijke aangelegenheid.

Hoofddregel is dat elk verzoek om informatie over een bestuurlijke aangelegenheid aangemerkt moet worden als een Wob-verzoek. De verzoeker hoeft bij zijn verzoek niet naar de Wob te verwijzen.⁵¹ Een verzoek heeft betrekking op een bestuurlijke aangelegenheid als het betrekking heeft op één van de beleidsterreinen van de gemeente, waaronder ook de uitvoering en voorbereiding van beleid vallen. De verzoeker moet omschrijven op welke informatie zijn verzoek betrekking heeft. Daardoor wordt voorkomen dat een bestuursorgaan moet beslissen op een verzoek om informatie over een onbegrensde verscheidenheid aan onderwerpen. Zo worden ongespecificeerde verzoeken uitgesloten van de werking van de Wob. Een verzoek om hergebruik hoeft geen betrekking te hebben op een bestuurlijke aangelegenheid maar moet wel van bestuurlijke aard zijn.⁵² De ambtenaar aan wie het verzoek is gericht moet de verzoeker bij de formulering over de bestuurlijke aangelegenheid helpen. De aanduiding van de bestuurlijke aangelegenheid kan ook besloten liggen in het verzoek om informatie uit een bepaald document.⁵³

4. Vaststellen of er een bijzondere openbaarmakingsregeling van toepassing is.

Een algemene regeling voor de openbaarmaking van overheidsinformatie is de Wob. In andere wetten kunnen bijzondere openbaarmakingsregelingen zijn opgenomen. De Wob moet in dat geval wijken voor de bijzondere openbaarmakingsregeling. Bij elk Wob-verzoek moet de gemeente onderzoeken of er op de opgevraagde informatie een bijzondere openbaarmakingsregeling van toepassing is. Als dat zo is moet de gemeente het verzoek behandelen volgens de desbetreffende bijzondere openbaarmakingsregeling. Wanneer de bijzondere openbaarmakingsregeling slechts op een deel van de opgevraagde informatie van toepassing is moet de gemeente voor het andere deel de Wob toepassen.

5. Vaststellen of het om informatie gaat die al openbaar is.

De hoofddregel is dat openbare informatie altijd openbaar is. Dit betekent in de praktijk vaak dat een gemeente een verzoek om openbare informatie honoreert en de gevraagde informatie verstrekt. De gemeente moet een verzoek om openbare informatie wel behandelen en inhoudelijk beoordelen. Het kan gebeuren dat bepaalde informatie alleen tijdelijk voor iedereen openbaar is geweest. Ook dan geldt; openbaar voor één burger is openbaar voor iedereen. En; eens openbaar is altijd openbaar.⁵⁴ Het is niet zo dat documenten, die aan personen of instanties buiten het bestuursorgaan zijn gezonden, openbaar zijn. Ook als iemand al beschikt of kennis heeft kunnen nemen van de door hem gevraagde informatie kan hij nog steeds belang hebben bij een besluit over de openbaarmaking aangezien zo'n besluit er voor zorgt dat de opgevraagde informatie openbaar wordt voor iedereen.⁵⁵

6. Vaststellen of het verzoek voldoet aan de vormvereisten.

Aan Wob-verzoeken worden door de Wob zelf en de Awb de volgende vereisten gesteld:

- Op grond van artikel 4:2 van de Awb moet het verzoek zijn voorzien van de naam en postadres van de verzoeker.
- Op grond van artikel 4 van de Wob moet een verzoek zijn gericht aan een bestuursorgaan.
- Op grond van artikel 3, tweede lid, van de Wob moet de verzoeker de bestuurlijke aangelegenheid of het daarop betrekking hebbende document vermelden. Als deze niet duidelijk genoeg is moet het bestuursorgaan de verzoeker zo snel mogelijk verzoeken om zijn verzoek te preciseren en het bestuursorgaan moet hem daarbij helpen.

⁵¹ Kamerstukken II 1986/87, 19 859 nr. 3, p. 23-24 (MvT).

⁵² D.S. Groeneveld e.a., *Transparant bestuur; een praktische handleiding voor gemeenten over de Wet openbaarheid van bestuur*, Den Haag: Excelsior, 2008, p. 18-19.

⁵³ Kamerstukken II 1986/87, 19 859 nr. 3, p. 23-25 (MvT).

⁵⁴ ABRvS, 25 april 2000, ECLI:NL:RVS:2000:AA5845.

⁵⁵ Rechtbank Arnhem, 31 augustus 2011, ECLI:NL:RBARN:2012:BW9362.

- Bestuursorganen kunnen de elektronische weg uitsluiten, wanneer dit het geval is voldoet een Wob-verzoek welke via de fax of e-mail is ingediend niet aan de vormvereisten.
- Als het verzoek niet voldoet aan de vormvereisten, dan moet de gemeente de verzoeker schriftelijk gedurende een bepaalde termijn in de gelegenheid stellen zijn verzoek aan te vullen. Op grond van de uitspraak van de Afdeling van 6 november 2013 heeft de verzoeker namelijk recht op een hersteltermijn wanneer deze een verzoek via de e-mail heeft ingediend en de elektronische weg gesloten blijkt te zijn.⁵⁶

7. Vaststellen of er belangen van derden in het geding zijn.

Het komt regelmatig voor dat bij het verstrekken van de gevraagde informatie ook belangen van derden zijn betrokken. Deze derde kan bezwaar hebben tegen het verstrekken van de informatie. Voor de gemeente is het verstandig de derde-belanghebbende gedurende de besluitvorming in staat te stellen zijn zienswijze kenbaar te maken. Ook moeten zij op grond van artikel 4:8 van de Awb worden gehoord. Derde-belanghebbenden hoeven alleen te worden gehoord als verwacht wordt dat zij bezwaren zullen hebben tegen de voorgenomen beslissing. De gemeente moet onderzoeken of onder de gevraagde informatie, informatie valt die de belangen van derden raakt. Als dat zo is kan openbaarmaking daarvan de belangen van die derden schaden. De gemeente moet op drie manieren rekening houden met belangen van derden:

1. Er moet inhoudelijk onderzocht worden of de gegevens van derden op grond van de Wob niet mogen worden verstrekt.
2. Er moet onderzocht worden of het belang van derden zwaarder weegt dan het belang van openbaarmaking.
3. Tijdens de besluitvorming moeten derden de ruimte krijgen om hun zienswijze te bieden.

8. Vaststellen of het gaat om milieu-informatie.

Een Wob-verzoek kan een verzoek om milieu-informatie betreffen. Wanneer dat het geval is moet de gemeente het in de Wob ten aanzien van milieu-informatie neergelegde specifieke openbaarmakingsregime toepassen.

9. Vaststellen of de uitzonderingsgronden op het betreffende verzoek van toepassing zijn.

Aangezien de uitzonderingsgronden bij de actieve openbaarmaking al uitgebreid aanbod zijn gekomen zullen ze hier beknopt behandeld worden. Voordat de gemeente over gaat tot het verstrekken van informatie moeten zij eerst onderzoeken of de uitzonderingsgronden van de artikelen 10 en 11 van de Wob van toepassing zijn. Ook moeten zij rekening houden met de artikelen 25, 55 en 86 van de Gemeentewet. *Kortweg*; is er een uitzonderingsgrond van toepassing, dan zal de informatieverstrekking op grond van het Wob-verzoek vaak geweigerd worden.

Artikel 10, eerste lid, van de Wob, bepaalt dat geen informatie verstrekt wordt wanneer dit:

- a. De eenheid van de Kroon in gevaar kan brengen;
- b. De veiligheid van de Staat kan schaden;
- c. Bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
- d. Persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens, tenzij de verstrekking geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.

Het tweede lid van dit artikel bepaalt dat geen informatie verstrekt wordt voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. De betrekkingen van Nederland met andere staten en internationale organisaties;

⁵⁶ ABRvS, 6 november 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1810.

- b. De economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
- c. De opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- d. Inspectie, controle en vervolging van strafbare feiten;
- e. De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (deze uitzonderingsgrond geldt op grond van het derde lid niet wanneer de betrokken persoon heeft ingestemd met de openbaarmaking);
- f. Het belang, dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
- g. Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen, rechtspersonen of derden (deze uitzonderingsgrond is op grond van het zesde lid niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie).

Op grond van het zevende lid van artikel 10 van de Wob blijft het verstrekken van milieu-informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de bescherming van het milieu waarop die informatie betrekking heeft of de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.

Artikel 11 van de Wob bepaalt dat bij een verzoek om informatie uit documenten, die zijn opgesteld voor intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Als degene die deze opvattingen heeft gedaan of zich erachter heeft gesteld, daarmee instemt, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijk of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, als het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werk kenbaar is gemaakt.

Op grond van artikel 25 van de Gemeentewet kan de gemeenteraad op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wob, over het in een besloten vergadering behandelde en over de inhoud van de stukken die aan de raad worden overgelegd geheimhouding opleggen. Het college, de burgemeester en een commissie kunnen dit ook doen ten aanzien van de stukken die zij aan de raad of aan leden van de raad overleggen. Op grond van artikel 55 en 86 van de Gemeentewet geldt het zojuist genoemde ook voor het college en een commissie. De documenten die het hier betreft hoeven dus niet door de gemeente openbaar te worden gemaakt.

Publicatie van informatie vraagt altijd om een nadere afweging van de belangen.⁵⁷

10. Het bepalen van de juiste vorm van de beslissing op het Wob-verzoek.

Artikel 5 van de Wob gaat over de vorm van de beslissing op het Wob-verzoek. In beginsel is deze beslissing vormvrij. Het eerste lid van artikel 5 van de Wob bepaalt namelijk dat de beslissing schriftelijk of mondeling kan worden genomen. Echter, dit is niet altijd zo. Als het verzoek schriftelijk is gedaan moet de gemeente een gehele of gedeeltelijke afwijzing van dit verzoek ook schriftelijk afdoen. Betreft het een mondeling verzoek dan moet bij een gehele of gedeeltelijke afwijzing alleen een schriftelijke beslissingen worden genomen als de verzoeker daarom heeft gevraagd. De verzoeker moet op deze mogelijkheid worden gewezen. Wanneer het bestuursorgaan verwacht dat de verzoeker bezwaar zal gaan maken is het verstandig om een schriftelijke beslissing te nemen. Soms heeft een Wob-verzoek betrekking op informatie over of afkomstig van een derde. Dan wordt de beslissing ook schriftelijk genomen als de derde daarom heeft verzocht. Ook geldt dat als het bestuursorgaan verwacht dat de derde-belanghebbende bezwaar gaat maken het besluit schriftelijk

⁵⁷ ABRvS, 22 februari 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BV6576.

wordt genomen en dat met de verzending van de informatie wordt gewacht totdat de derde-belanghebbende een verzoek om voorlopige voorziening heeft kunnen indienen.

11. De vorm van informatieverstrekking vaststellen.

In artikel 7 van de Wob is de wijze van verstrekking van informatie geregeld. Op grond van het eerste lid van dit artikel verstrekt het bestuursorgaan de informatie met betrekking tot de documenten die de verzochte informatie bevatten door:

- a. Een kopie te verstrekken of de letterlijke inhoud in andere vorm te verstrekken.
- b. Kennisneming van de inhoud toe te staan.
- c. Een uittreksel of een samenvatting van de inhoud van het document te geven.
- d. Inlichtingen uit het document te verschaffen.

Op grond van het tweede lid verstrekt het bestuursorgaan de informatie in de door de verzoeker verzochte vorm, tenzij:

- a. Het niet redelijk is dat de informatie in de gevraagde vorm verstrekt wordt.
- b. De informatie al in een andere, voor de verzoeker gemakkelijk toegankelijke vorm voor het publiek, beschikbaar is.

Op grond van het derde lid verstrekt het bestuursorgaan ook informatie over methoden die zijn gebruikt bij het samenstellen van milieu-informatie, wanneer het verzoek daar betrekking op heeft.

De eerste twee vormen van informatieverstrekking hebben betrekking op de integrale tekst van de documenten die de verzochte informatie bevatten. Als de verzoeker bij voorkeur daarover wil beschikken, moet de gemeente hieraan tegemoet komen. Echter, er zijn omstandigheden waarbij de tekst niet kan worden verstrekt omdat de tekst geheel of deels betrekking heeft op gegevens die vallen onder de uitzonderingsgronden als bedoeld in artikel 10 en 11 van de Wob.

Verder komt het in de praktijk wel eens voor dat in een document gegevens zijn opgenomen die betrekking hebben op een natuurlijke persoon. De gemeente moet dan nagaan of anonimisering een voldoende waarborg is.

12. Vaststellen of de beslissing op het Wob-verzoek voldoet aan de motiveringsplicht.

Op grond van artikel 3:46 van de Awb moet de beslissing op een Wob-verzoek, aangezien het een besluit is in de zin van artikel 1:3 van de Awb, voorzien zijn van een motivering. De motivering moet gebaseerd worden op een beoordeling van het concrete geval. Een bestuursorgaan mag niet categorisch weigeren. Bij de motivering moet ook rekening gehouden worden met de uitzonderingsgronden.

13. Bepaal wie de beslissing op het Wob-verzoek moet ondertekenen.

De beslissing op het Wob-verzoek moet door de juiste persoon worden ondertekend. Om vast te stellen wie de juiste persoon is moet de gemeentelijke mandaatregeling worden geraadpleegd. Dit is ook van toepassing als de correspondentie over het Wob-verzoek via de e-mail plaatsvindt.

14. Vaststellen of de beslissing op het Wob-verzoek is voorzien van een rechtsmiddelenclausule.

Op grond van artikel 3:45 van de Awb moet de beslissing op een Wob-verzoek, aangezien het een besluit is in de zin van de Awb, een rechtsmiddelenclausule bevatten. Wanneer men deze clausule weglaat kan het zijn dat de belanghebbende een beroep doet op verschoonbare termijnoverschrijding op grond van artikel 6:11 van de Awb.

15. Bepalen van de kostenvergoeding

De gemeente mag voor het verstrekken van kopieën van documenten voor een Wob-verzoek een vergoeding in rekening brengen. Werkzaamheden verricht vanwege de uitvoering van een Wob-

verzoek worden niet als diensten in de zin van artikel 229 lid 1, aanhef en letter b, van de Gemeentewet aangemerkt, omdat met de openbaarmaking vooral het algemene belang is gediend. Heffing van leges voor zulke werkzaamheden is dan ook nog niet mogelijk.^{58 59}

16. Vaststellen van de beslistermijn waarbinnen het verzoek behandeld dient te zijn.

Artikel 6, eerste lid, van de Wob, bepaalt dat gemeentes zo snel mogelijk moeten beslissen op Wob-verzoeken. Sowieso binnen vier weken na ontvangst van het verzoek moet er een beslissing volgen. De beslissing op het Wob-verzoek kan door de gemeente met vier weken worden uitgesteld. De gemeente moet dit de verzoeker wel schriftelijk en gemotiveerd binnen de oorspronkelijke beslistermijn meedelen. De termijn voor het geven van een beschikking wordt opgeschort gerekend vanaf de dag na die waarop het bestuursorgaan de verzoeker mededeelt dat toepassing is gegeven aan artikel 4:8 van de Awb, tot de dag waarop door de belanghebbenden een zienswijze naar voren is gebracht of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verlopen. Als de opschorting eindigt deelt het bestuursorgaan dit zo snel mogelijk mee aan de verzoeker, onder vermelding van de termijn binnen welke het besluit alsnog moet volgen. Het overschrijden van de beslistermijn kan tot gevolg hebben dat de gemeente in gebreke wordt gesteld en dat hen een dwangsom op wordt gelegd. Dit op grond van artikel 4:17 van de Awb. Het overschrijden van de termijn betekent niet dat het verzoek moet worden ingewilligd. Als het bestuursorgaan heeft besloten de informatie te verstrekken, vindt de verstrekking tegelijk plaats met de bekendmaking van het besluit, tenzij het bestuursorgaan verwacht dat een belanghebbende daartegen bezwaar heeft, dan zal de informatie niet eerder worden verstrekt dan twee weken nadat de beslissing is bekendgemaakt. Wanneer het verzoek betrekking heeft op het verstrekken van milieu-informatie gelden er andere termijnen.

Eventueel; bezwaar en beroep

De beslissing op het Wob-verzoek is een besluit in de zin van de Awb. Hiertegen staat bezwaar en beroep open op grond van de Awb. De termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is zes weken. Deze termijn vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit is bekendgemaakt. Als de gemeente in de bezwaarprocedure haar eerder genomen besluit op het Wob-verzoek handhaaft kan de verzoeker hiertegen in beroep gaan bij de rechtbank.

Waar moeten gemeentes verder nog op letten?

- Gemeentes moeten goed controleren of de beslissingen op Wob-verzoeken naar het juiste adres worden verzonden. Het komt nog wel eens voor dat de verzoeker al verhuisd is en dat dit nog niet is verwerkt in postsystemen bij de gemeente. Een gevolg hiervan kan zijn dat de gemeente in gebreke wordt gesteld en een dwangsom moet betalen.⁶⁰
- Het bestuursorgaan moet zijn administratie afstemmen op het aantal Wob-verzoeken.⁶¹
- Wanneer men meer informatie openbaar maakt zal het misbruik door middel van Wob-verzoeken verminderen.⁶²
- Men moet de feitelijke verstrekking van informatie los zien van de besluitvorming over een Wob-verzoek.⁶³ Als er wel informatie verstrekt wordt maar geen besluit genomen wordt is het niet volledig, er kan dan alsnog een dwangsom volgen voor het niet tijdig nemen van een besluit. Het is dus vereist dat men de informatie verstrekt en een besluit neemt.⁶⁴
- Er mag geen onderscheid worden gemaakt naargelang de persoon of doelen van de verzoeker.⁶⁵

⁵⁸ HR, 8 februari 2013 ECLI:NL:HR:2013:BX0945.

⁵⁹ HR, 8 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BZ0693.

⁶⁰ VNG, 'Let op adreswijzigingen bij Wob-verzoeken', 21 augustus 2013, www.vng.nl.

⁶¹ Rechtbank Oost-Brabant, 11 september 2013, ECLI:NL:RBOBR:2013:5201.

⁶² F. Blankena, 'Open data helpt ook tegen misbruik Wob', Binnenlands bestuur 17 juli 2013, www.binnenlandsbestuur.nl.

⁶³ Rechtbank Roermond, 22 juli 2011, ECLI:NL:RBROE:2011:BR3105.

⁶⁴ Rechtbank 's Hertogenbosch, 2 februari 2011, ECLI:NL:RBSHE:2011:BP3425.

- De Wob, noch de Awb, biedt de mogelijkheid om Wob-verzoeken wegens misbruik van de Wob buiten behandeling te laten. Ook kent de Awb geen bepaling op grond waarvan het bestuursorgaan geen dwangsom verschuldigd is als sprake is van misbruik van de dwangsomregeling.⁶⁶
- De bewaarplicht van de Archiefwet heeft ook voor de Wob belangrijke gevolgen. Wanneer een bestuursorgaan op grond van de Archiefwet nog over een bepaald stuk dient te beschikken, moeten zij dit stuk ook op grond van de Wob kunnen verstrekken.⁶⁷
- Om informatie snel en overzichtelijk ter beschikking te stellen is het belangrijk dat de informatiehuishouding van de overheid zelf op orde is. Dit kan door automatisering aanmerkelijk worden verbeterd. Ook de vindbaarheid van informatie speelt een belangrijke rol.⁶⁸

Conclusie

Kortom; hoe moet een Wob-verzoek door een gemeente behandeld worden? Bij de behandeling van Wob-verzoeken dient een gemeente het volgende stappenplan te doorlopen:

Nr.	Stap
1.	Vaststellen of het informatieverzoek bij de ontvangende gemeente aan het juiste adres is.
2.	Vaststellen of het Wob-verzoek betrekking heeft op informatie welke is neergelegd in een document bij de desbetreffende gemeente.
3.	Vaststellen of het gaat om een verzoek om informatie die betrekking heeft op een bestuurlijke aangelegenheid.
4.	Onderzoeken of er een bijzondere openbaarmakingsregeling van toepassing is.
5.	Vaststellen of het om informatie of documenten gaat die al openbaar zijn.
6.	Vaststellen of het verzoek voldoet aan de vormvereisten.
7.	Vaststellen of er belangen van derden in het geding zijn.
8.	Vaststellen of het gaat om een verzoek om milieu-informatie.
9.	Vaststellen of de uitzonderingsgronden op het desbetreffende verzoek van toepassing zijn.
10.	Het bepalen van de juiste vorm van de beslissing op het Wob-verzoek.
11.	De vorm van informatieverstrekking bepalen.
12.	Vaststellen of de beslissing op het Wob-verzoek voldoet aan de motiveringsplicht.
13.	Bepalen wie de beslissing op het Wob-verzoek moet ondertekenen.
14.	Vaststellen of de beslissing op het Wob-verzoek is voorzien van een rechtsmiddelenclausule.
15.	De kostenvergoeding bepalen.
16.	Vaststellen van de beslistermijn waarbinnen het verzoek behandeld dient te zijn.

3.5 - Welke wijzigingen staan er met betrekking tot de Wob op de planning en wat heeft dit voor gevolgen voor gemeentes?

Momenteel ligt er een wetsvoorstel dat de Wob moet gaan vervangen. Het betreft hier het wetsvoorstel Wet Openheid Overheid (Woo). Dit wetsvoorstel zal, wanneer het inwerking treedt, veel veranderingen voor de Wob meebrengen. De Wob zal zelfs worden ingetrokken. Concreet gaat de Woo tot de volgende zeven belangrijkste veranderingen leiden:

1. Informatiecommissaris

Er zal een informatiecommissaris worden ingesteld in de persoon van een 'substituut ombudsman'. Deze commissaris zal ongevraagd en gevraagd advies geven over openbaarheid, voorlichtingen en opleidingen geven aan mensen die in de praktijk met de Wob werken en als onpartijdige deskundige

⁶⁵ ABRvS, 23 maart 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BP8729.

⁶⁶ Rechtbank Oost-Brabant, 26 april 2013, ECLI:NL:RBOBR:2013:CA3250.

⁶⁷ ABRvS, 20 oktober 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BO1189.

⁶⁸ Raad voor het openbaar bestuur, *Gij zult openbaar maken; naar een volwassen omgang met overheidsinformatie*, september 2012.

gevraagd en ongevraagd zijn visie geven in zaken bij de bestuursrechter over openbaarheid. Hiermee zal hij de kwaliteit van de primaire besluitvorming en de actieve openbaarmaking verbeteren. Deze verbetering zal leiden tot minder bezwaren en snellere besluitvorming. Ook zal de informatiecommissaris naar aanleiding van klachten of uit eigen beweging onderzoek doen naar de manier waarop een bestuursorgaan de Woo uitvoert. Verder zal hij de regering en de Eerste en Tweede Kamer over de Woo adviseren. Ten slotte zal hij richtsnoeren publiceren ter bevordering van de openbaarmaking uit eigen beweging en de toegankelijkheid van informatie. De informatiecommissaris doet jaarlijks verslag van zijn werk. De informatiecommissaris vinden we terug in hoofdstuk 7 van de Woo.

2. Reikwijdte

De Wob is alleen van toepassing op bestuursorganen, de Woo zal dit uitbreiden. Deze nieuwe reikwijdte is terug te vinden in artikel 2.2 van de Woo. De Woo breidt deze reikwijdte uit met:

- a. de Kamers en de Verenigde vergadering der Staten-Generaal,
- b. de Raad van State met uitzondering van de Afdeling bestuursrechtspraak,
- c. de Algemene Rekenkamer,
- d. de Nationale Ombudsman en de substituut-ombudsmannen en de gemeentelijke en provinciale ombudsmannen,
- e. besturen van koepelorganisaties van openbare lichamen zoals het VNG.

In de semipublieke sector wordt het mogelijk om op maat de openbaarheid te verruimen. Bij AMvB kunnen semipublieke instellingen worden aangewezen, waarover de stukken die te maken hebben met het publieke karakter en de verantwoording dan bij een gelijktijdig aangewezen bestuursorgaan opgevraagd kunnen worden. Zo nodig vordert het bestuursorgaan die stukken bij de semipublieke instelling.

3. Uitzonderingsgronden

Op grond van artikel 5.1 en 5.2 van de Woo wordt het voor bestuursorganen moeilijker om een verzoek om informatie te weigeren. De volgende uitzonderingsgronden worden gewijzigd:

- Bedrijfs- en fabricagegegevens: Deze uitzonderingsgronden worden relatief. Dit houdt in dat het belang van openbaarheid moet worden afgewogen tegen de in de wet genoemde bijzondere belangen. Er mag niet meer ongemotiveerd geweigerd worden.
- Persoonlijke beleidsopvattingen: Verzoekers moeten inzicht kunnen krijgen in feiten, overwogen voor- en nadelen, kansen en risico's en overwogen alternatieven. Dit is mogelijk als ambtenaren deze scheiden van hun eigen opvattingen.
- Restgrond: De Wob kent een restgrond die bovenop ander uitzonderingsgronden wordt ingezet om stukken niet te openbaren. In de Woo is dit niet meer mogelijk want de restgrond wordt een nooduitgang.

Tevens moet op grond van de Woo het gebruik van uitzonderingsgronden zwaarder gemotiveerd worden.

4. Informatieregister

Op grond van artikel 3.2 van de Woo moeten bestuursorganen een via internet te raadplegen informatieregister bijhouden. In dit register moeten de stukken geregistreerd worden die het bestuursorgaan volgens de Archiefwet moet bewaren. Dit zorgt ervoor dat het inzichtelijker is welke documenten een bestuursorgaan heeft waar verzoekers toegang tot hebben. Documenten die al openbaar zijn kunnen via het register worden gevonden. Voor andere documenten kan men een verzoek indienen. Deze systemen zullen worden ingevoerd wanneer een bestuursorgaan van plan is om aanpassingen te doen aan haar informatiesysteem of van plan is een nieuw systeem op te zetten.

5. Misbruik

Op grond van artikel 8.4 van de Woo is paragraaf 4.1.3.2 van de Awb niet van toepassing op beschikkingen op Wob-verzoeken en op de beschikkingen op het bezwaar daartegen. Dit zorgt ervoor dat er geen dwangsom staat op het niet tijdig beslissen op Wob-verzoeken of het bezwaar tegen het besluit op een Wob-verzoek. Zo wordt het Wob-melken, naar verwachting, redelijk teruggedrongen. Tevens is er nog een antimisbruikbepaling opgenomen in de Woo, te weten in artikel 4.6. Dit artikel bepaalt dat wanneer het bestuursorgaan aannemelijk kan maken dat de verzoeker kennelijk een ander doel heeft dan het verkrijgen van publieke informatie of als het verzoek geen bestuurlijke aangelegenheid betreft, kan het binnen twee weken nadat het bestuursorgaan daarvan is gebleken besluiten het verzoek niet te behandelen.

6. Beslistermijn Wob-verzoek

Onder de Wob diende een bestuursorgaan binnen vier weken na ontvangst te reageren op een Wob-verzoek. Onder de Woo wordt deze termijn verkort tot twee weken. Deze termijn kan met hoogstens twee weken, in plaats van vier weken zoals onder de Wob, worden verlengd.

7. Actieve openbaarmaking

In artikel 3.3 van de Woo is een overzicht opgenomen van informatie die een bestuursorgaan in ieder geval uit eigen beweging openbaar dient te maken. Dit was onder de Wob niet het geval. Zo moet bijvoorbeeld de volgende informatie sowieso uit eigen initiatief openbaar gemaakt worden:

- inzicht in de organisatie en werkwijze, waaronder de taken en bevoegdheden van de organisatieonderdelen.
- de bereikbaarheid van het bestuursorgaan en zijn organisatieonderdelen en de manier waarop een verzoek om informatie kan worden ingediend.

En moet, onder andere, de volgende informatie ook openbaar gemaakt worden, tenzij de uitzonderingsgronden van toepassing zijn:

- verslagen en vergaderstukken van gemeenteraden, tenzij in de Gemeentewet anders is bepaalt.
- agenda's, besluiten en besluitenlijsten van vergaderingen van het college van B&W.
- schriftelijke oordelen in klachtprocedures over gedragingen van een bestuursorgaan.
- beslissingen over uitgaven hoger dan €250.000.
- jaarplannen, jaarverslagen, evaluaties en andere documenten over de voorgenomen uitvoering van de taak of verantwoording van die uitvoering.
- adviezen van adviescolleges of –commissies en adviesaanvragen en –voorstellen.
- convenanten, beleidsovereenkomsten en vergelijkbare afspraken van een bestuursorgaan met één of meer wederpartijen.
- rapporten die tot stand zijn gekomen in het kader van toezicht op de naleving van wettelijke voorschriften.
- op verzoek van een bestuursorgaan ambtelijk of extern opgestelde documenten ter voorbereiding van besluitvorming over te voeren beleid of te treffen maatregelen die grotendeels feitelijk materiaal betreffen.

Deze openbaarmaking geschiedt zo snel mogelijk en uiterlijk binnen één week nadat de informatie is vastgesteld of ontvangen.

In afwijking van de uitzonderingsgronden kan een bestuursorgaan onder de Woo informatie op eigen initiatief openbaar maken, wanneer een ander zwaarwegend algemeen belang, daaronder begrepen het belang van openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu of de bescherming van de democratische rechtsorde dat in een concreet geval vergt.

In de jaarlijkse begroting moet door het bestuursorgaan, onder de Woo, aandacht worden besteed aan de beleidsvoornemens over de uitvoering van de Woo en hiervan moet in de jaarlijkse verantwoording verslag worden gedaan.

8. Overige bepalingen

De Woo voegt nog een aantal andere bepalingen toe:

- Hij die opzettelijk documenten aan de werking van de Woo onttrekt, daaraan opzettelijk medewerking verleent, of daartoe opdracht geeft, wordt gestraft met een gevangenisstraf. Dit wordt gezien als een misdrijf.
- Wanneer beroep wordt ingesteld tegen het niet tijdig nemen van een beslissing, bepaalt de bestuursrechter een termijn waarbinnen alsnog een beslissing moet worden genomen.

Conclusie

Kortom; welke wijzigingen staan er met betrekking tot de Wob op de planning en wat heeft dit voor gevolgen voor gemeenten? Onder de Woo gaat er het en een en ander veranderen. Er komt een informatiecommissaris, de reikwijdte van de wet wordt verbreedt, de uitzonderingsgronden worden aangescherpt, bestuursorganen dienen een via internet te raadplegen informatieregister bij te houden, misbruik van de wet wordt lastiger, dwangsommen zijn niet meer van toepassing op deze wet, de beslistermijn op een verzoek wordt korter en men dient bepaalde informatie verplicht openbaar te maken.

4. Praktijk

4.1 – Wat is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf in het kader van de actieve openbaarmaking?

Door middel van interviews (zie bijlagen 2, 3, 8 en 10) en dossieronderzoek, onder andere door middel van het bestuderen van de website van de gemeente Ooststellingwerf⁶⁹ en de gemeentepagina (zie bijlage 9), is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf met betrekking tot de actieve openbaarmaking duidelijk geworden. Deze handelwijze zal hieronder worden beschreven.

Het college van burgemeester en wethouders of de raad besluit, nadat de ambtenaar, van wie de informatie afkomstig is, hen geadviseerd heeft, of de informatie openbaar gemaakt wordt. Voor openbaarmaking wordt gekozen wanneer het om informatie gaat die voor de burger van belang is.

Afkondigingen, regelingen, verordeningen, besluitenlijsten van het College van B&W, etc. worden openbaar gemaakt. In beginsel is alle informatie die ambtenaren naar de Raad of het College van B&W zenden openbaar. Bij informatie die ambtenaren naar de Raad of het College van B&W zenden moet men bijvoorbeeld denken aan adviezen met betrekking tot een last onder dwangsom.

Informatie wordt niet openbaar gemaakt, of geanonimiseerd, wanneer het bijvoorbeeld persoonsgegevens bevat. Bij anonimisering moet men denken aan het verwijderen van bijvoorbeeld de adresgegevens van de personen op wie het document betrekking heeft.

Het is niet zo dat er bij elke informatie aan alle uitzonderingsgronden wordt getoetst, dit is meestal wel duidelijk.

De ambtenaar van wie de informatie afkomstig is maakt een belangenafweging waarbij hij de uitzonderingsgronden van artikel 10 en 11 van de Wob meeneemt. Bij het adviesformulier voor het College van B&W of de Raad geeft de ambtenaar aan of de informatie openbaar moet worden gemaakt. Indien de informatie openbaar moet worden gemaakt geeft hij aan of er een embargo op rust, of de informatie moet worden openbaar gemaakt via een persbericht of dat het openbaar moet worden gemaakt door middel van een openbaar B&W-verslag. Er rust vaak een embargo op informatie wanneer de belanghebbenden zelf nog niet op de hoogte zijn, dit embargo vervalt wanneer dit wel het geval is en de informatie zal dan openbaar gemaakt worden. Over het algemeen wordt de meeste informatie openbaar gemaakt via een openbaar B&W-verslag, er wordt slechts gekozen voor een persbericht bijvoorbeeld bij informatie over nieuwe afvalcontainers. Het gaat in het laatste geval om informatie waar de burgers in ieder geval van op de hoogte moeten zijn zonder dat zij er naar hoeven zoeken. Ook bijvoorbeeld de APV wordt standaard elk jaar gepubliceerd.

De motivering voor de openbaarmaking is over het algemeen behoorlijk summier. Soms wordt er zelfs niet gemotiveerd.

De afdeling communicatie zorgt ervoor dat de informatie, waarover het college van B&W of de Raad beslist heeft dat het openbaar gemaakt moet worden, daadwerkelijk gepubliceerd wordt.

Informatie die openbaar gemaakt moet worden dient op vrijdag aangeleverd te worden bij de afdeling communicatie. Informatie die op vrijdag aangeleverd is wordt op de eerstvolgende

⁶⁹ www.ooststellingwerf.nl.

woensdag in de gemeentepagina in de krant en / of op de website gepubliceerd. Bij deze publicatie wordt er ook rekening gehouden met inzagetermijnen.

Bij de gemeente Ooststellingwerf wordt de informatie openbaar gemaakt via de gemeentepagina in de lokale kranten, te weten; 'De Nieuwe Ooststellingwerfer' en 'De Griffioen'. Ook wordt de informatie gepubliceerd op de website van de gemeente. Publicatie op de gemeentepagina is beperkt tot wettelijke verplichtingen, zoals bijvoorbeeld het publiceren van afkondigingen. De agenda's van de Raad en het College van B&W worden bijvoorbeeld gepubliceerd op de website.

Men is verplicht om bepaalde informatie in de gemeentepagina in 'De Griffioen' op te nemen. Publicatie in 'De Nieuwe Ooststellingwerfer' is vrijwillig. Dit is zo omdat 'De Griffioen' een gratis huis-aan-huisblad is en men 'De Nieuwe Ooststellingwerfer' alleen ontvangt wanneer men daarop geabonneerd is.

Conclusie

Kortom; wat is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf in het kader van de actieve openbaarmaking? Het College van B&W besluit, nadat de ambtenaar, van wie de informatie afkomstig is, hen geadviseerd heeft, of de informatie openbaar gemaakt wordt. Voor openbaarmaking wordt gekozen wanneer het om informatie gaat die voor de burger van belang is. De ambtenaar van wie de informatie afkomstig is maakt een belangenafweging over de openbaarmaking. Bij het adviesformulier voor het College van B&W of de Raad geeft de ambtenaar aan of de informatie openbaar moet worden gemaakt. In beginsel is alle informatie die naar de Raad of het College van B&W gezonden wordt openbaar, tenzij het gaat om bijvoorbeeld informatie die persoonsgegevens bevat. De afdeling communicatie zorgt ervoor dat de informatie daadwerkelijk gepubliceerd wordt. De informatie wordt gepubliceerd in de gemeentepagina in de lokale kranten en op de website van de gemeente.

4.2 – In hoeverre loopt de gemeente Ooststellingwerf bij de actieve openbaarmaking tegen problemen aan?

Door middel van interviews (zie bijlagen 2, 3, 8 en 10) is duidelijk geworden dat de gemeente Ooststellingwerf bij de actieve openbaarmaking tegen een aantal problemen aan loopt. Uit interviews is gebleken dat het gaat om de volgende problemen:

- Ten eerste wordt de informatie bij de gemeente Ooststellingwerf gepubliceerd op de gemeentelijke website en / of in de gemeentepagina in de lokale krant. Voor de burger is deze informatie echter niet gemakkelijk terug te vinden aangezien men in de publicaties niet op naam kan zoeken. Het is alleen mogelijk om informatie op datum terug te vinden. Echter de burger moet dan wel van deze datum op de hoogte zijn.
- Ten tweede is de informatie die gepubliceerd moet worden vaak behoorlijk juridisch. Voor de afdeling communicatie is het niet mogelijk om de hele tekst te herschrijven aangezien de inhoud dan mogelijk wijzigt. Doordat de informatie erg juridisch is, is deze voor de gemiddelde burger moeilijk te begrijpen.
- Ten derde is er geen duidelijke richtlijn voor wanneer men informatie via een openbaar B&W-verslag of via een persbericht openbaar maakt.
- Ten slotte maken de B&W-verslagen die gepubliceerd worden het voor de burger allemaal niet duidelijker. In een dergelijk B&W-verslag wordt slechts vermeld dat er over een bepaald stuk door het College van B&W besloten is. De burger weet dan slechts summier over welk onderwerp er besloten is, niet wat er besloten is en welke informatie er in het desbetreffende stuk staat.

Conclusie

Kortom; in hoeverre loopt de gemeente Ooststellingwerf bij de actieve openbaarmaking tegen

problemen aan? Bij de actieve openbaarmaking loopt de gemeente Ooststellingwerf tegen een aantal problemen aan; de informatie is lastig terug te vinden, de informatie is behoorlijk juridisch, er is nogal wat onduidelijkheid en bepaalde publicaties zijn erg onduidelijk.

4.3 – Wat is de handelwijze van andere gemeentes met betrekking tot de actieve openbaarmaking?

Door middel van interviews met een juridisch medewerker en een medewerker van de afdeling communicatie van de gemeentes Opsterland en Weststellingwerf (zie bijlagen 14 en 16) en bestudering van de gemeentepagina's van deze gemeentes (zie bijlagen 15 en 17) is hun werkwijze omtrent de actieve openbaarmaking duidelijk geworden. Er is gekozen voor de gemeentes Opsterland en Weststellingwerf omdat zij in OWO-verband (Opsterland, Weststellingwerf, Ooststellingwerf) samenwerken met de gemeente Ooststellingwerf.

Opsterland

Voordat men bij de gemeente Opsterland overgaat tot openbaarmaking van bepaalde informatie wordt er altijd een afweging gemaakt. Informatie wordt in beginsel openbaar gemaakt wanneer dat voor de burger van belang is.

De besluitenlijst van de Raad / het College wordt gepubliceerd tenzij deze besluitenlijsten besloten zijn. Ook aangevraagde vergunningen, beleid, etc. worden gepubliceerd. Alleen informatie met betrekking tot bijvoorbeeld persoonsgegevens of waarop de uitzonderingsgronden van de Wob van toepassing zijn worden niet gepubliceerd. Ook de achterliggende stukken, waarover bijvoorbeeld de Raad besloten heeft, worden niet gepubliceerd. Deze stukken kunnen wel opgevraagd worden.

De afdeling communicatie is belast met het publiceren van de informatie en de stukken. Zij geven ook advies aan de ambtenaar en het College. De ambtenaar zelf adviseert op zijn beurt het College ook weer over de openbaarmaking. Het College beslist in principe over de openbaarmaking, door het op de besluitenlijst te zetten. De afdeling communicatie adviseert over het passief of actief communiceren.

De informatie wordt hoofdzakelijk op de website gepubliceerd (www.opsterland.nl). Ook wordt er informatie gepubliceerd in de gemeentepagina in de lokale krant 'De Woudklank'. 'De Woudklank' is beperkt tot verplichtingen, de overige informatie wordt op de website gepubliceerd. Op de website is hiervoor een module officiële bekendmakingen beschikbaar. Verordeningen moeten, net zoals dat het geval is bij alle Nederlandse gemeenten, landelijk gepubliceerd worden. Één keer per week komt er een besluitenlijst vanuit het College. De afdeling communicatie stuurt deze door naar de pers en publiceert het op de website.

Één keer in de twee weken is er een persgesprek bij de gemeente Opsterland. Tijdens dit gesprek wordt er met de pers, portefeuillehouders, ambtenaren en de afdeling communicatie gesproken over bepaalde stukken en bepaalde informatie. Op deze manier kan de pers zelf de berichten schrijven en hoeft de gemeente minder persberichten op te stellen.

Veel informatie wordt, in plaats van in de krant, op de website gepubliceerd. Dit is namelijk veel goedkoper. De gemeentepagina van de gemeente Opsterland bedraagt ongeveer de helft van de grootte van de gemeentepagina van de gemeente Ooststellingwerf. Dit is mede zo omdat men bij de gemeente Opsterland minder in de krant publiceert. Zij vermelden in de krant bijvoorbeeld niet, in tegenstelling tot de gemeente Ooststellingwerf, wanneer de wethouders spreekuur hebben. Deze algemene informatie kan de burger terug vinden op de website van de gemeente Opsterland.

De gemeente Opsterland loopt bij de actieve openbaarmaking tegen de volgende problemen aan:

- De informatie die gepubliceerd wordt is vaak te juridisch. Dit zorgt ervoor dat de burger de informatie vaak niet begrijpt. Echter, vaak is het niet mogelijk om de informatie door de afdeling communicatie te laten herschrijven aangezien de inhoud dan vaak verandert.
- De vraag rijst nog wel eens; wat moet er nu echt op de website gepubliceerd worden? Men wil niet te veel maar ook niet te weinig informatie publiceren en niet alle informatie is geschikt voor publicatie.
- Voor burgers is het lastig om te zoeken in de publicaties. Dit wordt in de toekomst opgelost door een zoekbalk op de website te plaatsen. Dit is bij Ooststellingwerf al het geval, echter op naam zoeken naar publicaties is nog steeds niet echt mogelijk.
- De burger heeft vrijwel niets aan een besluitenlijst zonder de achterliggende stukken.

Weststellingwerf

Bij de gemeente Weststellingwerf gaat men in het algemeen over tot publicatie wanneer men inschat dat het om informatie gaat die voor de burger belangrijk is.

Bijvoorbeeld openbare B&W-besluiten, agenda's van het College van B&W en de Raad, stukken die behandeld zijn in de Raad, Raadsbesluiten etc. worden openbaar gemaakt. Deze informatie wordt gepubliceerd op de website van de gemeente (www.weststellingwerf.nl). Informatie over bijvoorbeeld paasvuren en vergunningen kan men terug vinden in de gemeentepagina in de krant. Informatie wordt niet gepubliceerd wanneer er geheimhouding op rust. Wanneer de te publiceren informatie persoonsgegevens bevat wordt de informatie eerst geanonimiseerd.

Binnen de gemeente is de afdeling communicatie met de publicatie belast. Deze afdeling zorgt ervoor dat de informatie in de krant en op de website terecht komt. Inhoudelijk is de ambtenaar van wie de te publiceren informatie afkomstig is verantwoordelijk. Deze ambtenaar wordt geadviseerd door de afdeling communicatie. Wanneer een ambtenaar een stuk naar de Raad of het College stuurt geeft hij of zij aan of de informatie openbaar gemaakt dient te worden.

De informatie wordt voornamelijk op de website gepubliceerd. Ook wordt er nog steeds informatie gepubliceerd in de gemeentepagina in de lokale krant. Het gaat dan om de volgende kranten: 'De Griffioen' en 'De Stellingwerf'. Het publiceren van informatie in de krant wordt wel steeds minder en beperkt tot verplichtingen, zoals bijvoorbeeld verleende bouwvergunningen.

Er is geen sprake van een structureel persmoment. Wel is de pers bij sommige aangelegenheden aanwezig, zoals bijvoorbeeld bij de presentatie van de begroting. Er wordt gekozen voor een persbericht bijvoorbeeld bij een feestelijke aangelegenheid of omruil van containers.

De gemeente Weststellingwerf heeft de volgende problemen bij de actieve openbaarmaking:

- De publicaties zijn vaak vrij juridisch en daardoor voor de burger lastig te begrijpen.
- Sommige publicaties, bijvoorbeeld verordeningen, zijn lastig terug te vinden. Echter op de website van de gemeente Weststellingwerf kan men het (laatste) nieuws gemakkelijk terugvinden en men kan op trefwoorden zoeken in de bekendmakingen.

Waarin verschillen deze twee werkwijzen met de werkwijze van de gemeente Ooststellingwerf?

- Bij de gemeente Opsterland worden persgesprekken georganiseerd zodat de pers zelf de berichten kan schrijven en er minder persberichten de deur uit hoeven. Dit valt voor de gemeente Ooststellingwerf en Weststellingwerf ook te overwegen.
- De gemeentes Opsterland en Weststellingwerf publiceren veel minder dan de gemeente Ooststellingwerf in de krant. Zij publiceren de algemene informatie doorgaans alleen op de website. Zo wordt er ook op de kosten van de publicatie in de krant bespaard.

Ook valt het op dat alle drie de gemeentes moeite hebben om de stukken “leesbaar” te publiceren en dat de gepubliceerde stukken vaak behoorlijk juridisch zijn.

4.4 – Wat is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf met betrekking tot Wob-verzoeken?

Door middel van interviews (zie bijlagen 2, 3, 6, 7, 8 en 10), en dossieronderzoek (zie bijlagen 4, 5, 11, 12 en 13) is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf met betrekking tot Wob-verzoeken duidelijk geworden. Deze handelwijze zal hieronder worden beschreven.

Als een Wob-verzoek bij de gemeente Ooststellingwerf binnenkomt komt het bij DIV (Documentaire Informatie Voorziening) terecht. Het verzoek wordt hier herkend en ingeboekt als Wob-verzoek in het zaakstelsel of niet herkend en ingeboekt als een informatieverzoek. Men kan dit verzoek zonder problemen inboeken als een informatieverzoek aangezien de beslistermijn voor een informatieverzoek gelijk is aan die van een Wob-verzoek. DIV herkent het Wob-verzoek meestal wel, dit ook omdat er vaak al in het verzoek naar de Wob verwezen wordt.

Alvorens men het verzoek inboekt controleert men het adres aangezien er een kloppend adres nodig is om het verzoek in te kunnen boeken. Wanneer er sprake is van een onjuist adres wordt de verzoeker verzocht om het inschrijvingsadres te verstrekken. Alle Wob-verzoeken worden in beginsel de dag van binnenkomst al ingeboekt in Stella@Work.

Hierna wordt het verzoek aan de juiste afdeling toegewezen, ingescand en gekoppeld. Wanneer het verzoek ingescand en gekoppeld is komt het in Stella@Work in de werkvoorraad van de desbetreffende vakafdeling terecht.

Van elk Wob-verzoek krijgt een juridisch medewerker van het cluster Bestuurlijk Juridische Zaken (BJZ), een afschrift.

Ook de uitgaande post verloopt via DIV. Hier wordt de beslissing op een Wob-verzoek, wanneer de behandelende medewerker het stuk als aangetekend poststuk heeft aangemerkt, aangemeld bij PostNL als een aangetekend poststuk, komt er een sticker op en wordt het opgehaald door de post. Alle beslissingen op Wob-verzoeken moeten bij de gemeente Ooststellingwerf aangetekend verzonden worden.

De indiening van een Wob-verzoek is bij de gemeente Ooststellingwerf redelijk vormvrij. Alleen de elektronische weg is niet opengesteld, dus het is niet mogelijk om een Wob-verzoek via de e-mail of per fax in te dienen. Wanneer dit wel gebeurt wordt de verzoeker een hersteltermijn geboden. De elektronische weg heeft bij deze gemeente nooit open gestaan.

Wellicht wordt het in de toekomst mogelijk om een Wob-verzoek in te dienen via een webformulier. Er wordt momenteel gewerkt aan de regeling nadere eisen elektronisch bestuurlijk verkeer, waarin onder andere voor Wob-verzoeken nadere regels zijn opgenomen.

Alle Wob-verzoeken worden in beginsel afgehandeld door de vakafdeling. Bij hen ligt de eindverantwoordelijkheid. De teamleiders van deze afdelingen zijn bevoegd tot het ondertekenen van de beslissingen op Wob-verzoeken. Wanneer er advies nodig is kan de vakafdeling altijd bij BJZ terecht.

Elk verzoek wordt behandeld volgens de Wob en de Awb. Men kijkt bijvoorbeeld of het wel gaat om een Wob-verzoek, of de gemeente over de informatie beschikt, of deze informatie in documenten berust, of de informatie al openbaar is, of er uitzonderingsgronden van toepassing zijn, etc.

Wanneer het gaat om een verzoek met vragen zoals 'hoeveel dit' of 'wanneer dat' is er geen sprake van een Wob-verzoek. Deze verzoeken worden niet met een besluit afgedaan maar met een gewone brief.

Ook wordt er gekeken of er belangen van derden in het spel zijn. Wanneer dit het geval is wordt deze derden de mogelijkheid geboden om hun zienswijzen te geven. Deze zienswijzeprocedure schort de beslistermijn op het Wob-verzoek op.

Als het gaat om een verzoek om informatie die al openbaar is wordt er in het besluit op dit verzoek verwezen naar de vindplaats van deze informatie.

Eerst wordt er een voornemen tot een besluit aan de verzoeker verzonden waarin aan de verzoeker wordt gevraagd of het verzoek juist is geïnterpreteerd. Wordt er op dit voornemen niet gereageerd dan volgt er een besluit en de feitelijke verstrekking van de informatie. Is het verzoek niet juist geïnterpreteerd dan wordt dit bijgesteld. Met dit voornemen wordt ook geprobeerd om bezwaar te voorkomen. Het voornemen is nog niet standaard in de organisatie.

De controle op de beslistermijn gaat via het programma Stella@Work. Dit is het zaakstelsel van de gemeente Ooststellingwerf. Wanneer het verzoek binnenkomt, komt het direct in Stella@Work terecht, via DIV, en wordt er een beslistermijn aan gekoppeld. Zo kan men via Stella@Work snel zien binnen welke termijn er op het verzoek beslist dient te worden.

Wanneer de verzoeker een hersteltermijn is geboden en de verzoeker niet binnen deze termijn reageert wordt er nog een week gewacht. Als na die week niets is ontvangen, en dit is nagevraagd bij DIV, wordt het verzoek, middels een besluit, buiten behandeling gesteld.

Als men verwacht dat men het niet gaat redden om tijdig op een Wob-verzoek te beslissen wordt deze beslissing tijdig, door middel van een verdagingsbesluit, verdaagd.

Ook staat er een stappenplan op Stella (de interne website van de gemeente) voor het behandelen van Wob-verzoeken (zie bijlage 5). Echter, de meeste juristen maken hier geen gebruik van omdat het volgens hen een te omslachtig stappenplan is.

Hoeveel oneigenlijk Wob-verzoeken er jaarlijks bij de gemeente Ooststellingwerf binnenkomen is onbekend. Een schatting is dat 75% van de verzoeken als oneigenlijk te beschouwen valt. Dit lijkt mij behoorlijk veel.

Echter, wanneer is iets oneigenlijk? Uit interviews blijkt dat men dit wel kan herkennen maar dat niet te snel gedacht moet worden dat het verzoek oneigenlijk is. Vaak is een verzoek als oneigenlijk te beschouwen als de verzoeker ver weg woont en eigenlijk geen belang heeft bij de verzochte informatie / documenten. Het verzoek is vaak erg onlogisch of juist heel erg specifiek of bevat erg veel vragen. Een verzoek kan bijvoorbeeld oneigenlijk zijn als er sterke aanwijzingen zijn dat het doel van de verzoeker niet het verkrijgen van informatie, maar geldwinst, is.

Bij deze gemeente is de elektronische weg al uitgesloten en dit zorgt ervoor dat er minder oneigenlijke verzoeken binnenkomen of behandeld worden.

Elk Wob-verzoek wordt op het VNG forum geplaatst. Op deze manier kan men met medewerkers van andere gemeentes overleggen en zo ziet men ook of andere gemeentes hetzelfde, of oneigenlijke, verzoek hebben binnen gekregen. Ook Google biedt nog wel eens soelaas.

Wanneer men bij de gemeente Ooststellingwerf vermoedt dat het om een oneigenlijk Wob-verzoek

gaat waarschuwt het cluster BJZ de vakafdeling. Ook op een oneigenlijk verzoek volgt altijd een reactie. De gemeente Ooststellingwerf heeft geen aparte werkwijze voor de afhandeling van oneigenlijke Wob-verzoeken.

Voorbeelden van oneigenlijke Wob-verzoeken zijn bijvoorbeeld de Wob-verzoeken met betrekking tot het aantal Duitse en het aantal Britse inwoners per 2012. Vrijwel elke gemeente in Nederland heeft deze verzoeken ontvangen in 2013 en in 2014 zijn deze verzoeken opnieuw ingediend maar dan met betrekking tot informatie over het jaar 2013. Dit verzoek is ook op het VNG forum terug te vinden.

Bij Wob-verzoeken wordt per verzoek naar de uitzonderingsgronden gekeken, dit overeenkomstig de wet.

Uit dossieronderzoek blijkt dat er in 2013 dertig Wob-verzoeken bij de gemeente Ooststellingwerf zijn ingediend (zie bijlage 11). Ook blijkt dat er in 2013 slechts één ingebrekestelling is geweest met betrekking tot de Wob (zie bijlage 12) er zijn in 2013 geen dwangsommen van de gemeente gevorderd. Wanneer er een ingebrekestelling komt zit men er bovenop. Er komt sowieso binnen twee weken een besluit. Er is geen procedure voor de afhandeling van dwangsommen en ingebrekestellingen, dit is per geval verschillend. In theorie zou men kunnen zeggen dat de oorzaak van de ingebrekestellingen de volgende zijn; vanwege drukte is er niet genoeg tijd om tijdig een beslissing te nemen, er wordt geen hogere prioriteit aan gegeven, er wordt afgewogen of het verstandiger is om een beslissing te nemen of een ingebrekestelling af te wachten en ook komt een ingebrekestelling soms te vroeg en is men hier niet alert op.

In 2014 is er een drastische stijging in het aantal Wob-verzoeken. Deze stijging is grotendeels te danken aan het feit dat er van 1 Wob-verzoeker maar liefst 108 verzoeken zijn binnengekomen.

Verder is er uit dossieronderzoek gebleken dat er in 2013 vijf keer bezwaar is aangetekend tegen een beslissing op een Wob-verzoek. Één keer is er beroep aangetekend, deze procedure loopt nog steeds. In beginsel is de vakafdeling zelf verantwoordelijk voor de bezwaar- en beroepsprocedure. Deze procedures worden volgens de wet afgehandeld. Men probeert alles uit de kast te halen zodat men niet onnodig de bezwaar- of beroepsprocedure hoeft te verliezen. Men is erg alert op de regels. Er wordt getracht het doel van de verzoeker te achterhalen en daar op in te spelen.

Conclusie

Kortom; wat is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf met betrekking tot Wob-verzoeken? Van elk Wob-verzoek krijgt een juridisch medewerker van het cluster BJZ een afschrift. Wob-verzoeken kunnen niet via de elektronische weg ingediend worden, indien dit wel gebeurt wordt de verzoeker een hersteltermijn geboden. Wanneer de verzoeker hier niet op reageert wordt er nog een week gewacht. Na deze week wordt het verzoek buiten behandeling gesteld. Wob-verzoeken worden afgehandeld door de vakafdeling. De teamleiders van deze afdelingen zijn bevoegd tot ondertekening. Elk verzoek wordt behandeld volgens de Wob en de Awb. Men kijkt bijvoorbeeld of het wel gaat om een Wob-verzoek, of de gemeente over de informatie beschikt, of deze informatie in documenten berust, etc. Ook wordt er gekeken of er belangen van derden in het spel zijn. Als dit zo is krijgen zij de mogelijkheid om hun zienswijzen te geven. Als het gaat om een verzoek om informatie die al openbaar is wordt er in het besluit op dit verzoek verwezen naar de vindplaats van deze informatie. Eerst wordt er een voornemen tot een besluit aan de verzoeker verzonden. Wordt hierop niet gereageerd dan volgt er een besluit en de feitelijke verstrekking van de informatie. Is het verzoek onjuist geïnterpreteerd dan wordt dit bijgesteld. Beslissingen op Wob-verzoeken worden aangetekend verzonden. Jaarlijks gaat het naar schatting hier om 75% oneigenlijke verzoeken. Ook op deze verzoeken volgt altijd een reactie, hier is geen aparte werkwijze voor. Er zijn in 2013 bij de gemeente Ooststellingwerf dertig Wob-verzoeken ingediend, er is één

ingebrekestelling geweest, er zijn geen dwangsommen aan de gemeente opgelegd, er is vijf keer bezwaar aangetekend en één keer beroep. In 2014 zal dit aantal drastisch hoger liggen.

4.5 – In hoeverre loopt de gemeente Ooststellingwerf bij de afhandeling van Wob-verzoeken tegen problemen aan?

Uit interviews (zie bijlagen 2, 3, 6, 7, 8 en 10) en dossieronderzoek (zie bijlagen 4, 5, 11, 12 en 13) blijkt dat men bij de gemeente Ooststellingwerf bij de afhandeling van Wob-verzoeken tegen een aantal problemen aanloopt. Door middel van dossieronderzoek is gebleken dat van de dertig in 2013 ingediende Wob-verzoeken er elf niet, of niet geheel, juist zijn behandeld. Het gaat hier om 37% van de in 2013 ingediende Wob-verzoeken. Dit lijkt mij een fors aantal. Men kan dus wel concluderen dat de gemeente Ooststellingwerf bij de afhandeling van Wob-verzoeken regelmatig tegen problemen aan loopt. Het gaat hierbij om de volgende problemen:

Soms herkent DIV een verzoek niet direct als een Wob-verzoek, echter dit gaat over het algemeen goed. Maar wanneer het Wob-verzoek niet direct herkend wordt kan dit voor vertraging in de besluitvorming zorgen. Momenteel wordt dit afgestemd met DIV. Ook krijgt DIV nog wel eens een verzoek binnen welke zij niet kunnen inboeken omdat de adresgegevens van de verzoeker onjuist zijn. Echter, dit wordt met verzoek aan de verzoeker dan wel met een inboeking op naam van de gemeente opgelost.

In 2013 is er een hersteltermijn geboden voor een bepaald Wob-verzoek, deze hersteltermijn is aangetekend verzonden, alleen bij de verzending is er iets misgegaan. Op de hersteltermijn werd niet gereageerd waarna er besloten is om het verzoek niet in behandeling te nemen. De verzoeker ging in bezwaar omdat hij de hersteltermijn nooit ontvangen had. In de bezwaarprocedure heeft de gemeente de proceskosten moeten betalen omdat zij niet konden bewijzen dat de hersteltermijn door de verzoeker ontvangen was.

Soms is het niet te achterhalen of een aangetekend stuk ontvangen is.

Verder blijkt uit het dossieronderzoek dat niet iedereen alle stukken in Stella@Work plaatst. Dit zorgt er voor dat andere medewerkers het dossier niet goed in kunnen zien.

Tevens is er op bepaalde afdelingen sprake van personele onderbezetting waardoor er tijdsgebrek is. Door dit tijdsgebrek worden er soms te laat beslissingen op Wob-verzoeken genomen of deze beslissingen worden juist te snel genomen waardoor er fouten worden gemaakt. Ook is het zo dat sommige Wob-verzoeken ontzettend veel werk met zich mee brengen en daardoor veel tijd vergen. Deze verzoeken blijven soms wat te lang liggen en moeten dan in een te krap tijdsbestek worden behandeld.

In 2013 is het tweemaal voorgekomen dat er op twee Wob-verzoeken slechts één besluit werd genomen. In deze zaken ging het om bijna dezelfde Wob-verzoeken van twee verschillende verzoekers, die wel in beide zaken, op hetzelfde adres woonachtig waren. Op deze Wob-verzoeken had een individueel besluit moeten komen.

Ook is er in 2013 een Wob-verzoek doorgezonden naar de politie. Van deze doorzending is melding gemaakt aan de verzoeker, maar er is geen besluit van gemaakt. Dit heeft echter nooit voor problemen gezorgd.

In 2013 is het driemaal voorgekomen dat een Wob-verzoek, dat was ingediend via de elektronische weg, in behandeling is genomen zonder dat de verzoeker erop gewezen is dat de elektronische weg gesloten is en hem of haar een hersteltermijn is geboden.

In de andere gevallen waarin er in 2013 een Wob-verzoek via de elektronische weg was binnengekomen is wel gewezen op het uitsluiten van de elektronische weg en is er een hersteltermijn geboden. Echter in 2013 is het ook eenmaal voorgekomen dat er op een dergelijke hersteltermijn niet gereageerd is en er hierna ook geen besluit meer is genomen op het Wob-verzoek. De elektronische weg blijkt nogal eens voor problemen te zorgen. Het kwam in 2013 namelijk ook voor dat een schriftelijk verzoek via de e-mail werd afgehandeld zonder dat de verzoeker aangegeven had dat hij dit wenste.

Verder dient men er alert op te zijn dat er op een Wob-verzoek, naast het feitelijk verstrekken van de gevraagde informatie, altijd een besluit dient te worden genomen. Ook dit blijkt, uit het dossieronderzoek, wel eens fout te gaan. Ook op het opnemen van een rechtsmiddelenclausule in dit besluit is men niet altijd alert.

Bovendien is gebleken dat sommige vakafdelingen minder goed op de hoogte zijn van de regels en trucjes over Wob-verzoeken dan andere afdelingen. Bij het cluster BJZ gaat er bij de behandeling van Wob-verzoeken namelijk vrijwel niets fout terwijl dit bij, bijvoorbeeld, het team Toezicht en Handhaving en de afdeling vergunningverlening wel het geval is.

Tevens komt het in sommige gevallen voor dat men overgaat tot het verzamelen van informatie om deze in een document vast te leggen. Dit terwijl men op grond van de Wob in een dergelijk geval kan volstaan met de mededeling dat de gevraagde informatie niet in documenten berust.

Ten slotte is gebleken dat niet alle op grond van Wob-verzoeken verstrekte informatie ook voor anderen dan de verzoeker openbaar gemaakt wordt. Dit ook wanneer het niet om bijvoorbeeld persoonsgegevens gaat.

De werkwijze met betrekking tot de afhandeling van Wob-verzoeken lijkt zich in 2014 niet verder voort te zetten. Tot nu toe zijn alle Wob-verzoeken foutloos afgehandeld.

Conclusie

Kortom; in hoeverre loopt de gemeente Ooststellingwerf bij de afhandeling van Wob-verzoeken tegen problemen aan? In 2013 is 37% van de Wob-verzoeken niet, of niet geheel, juist behandeld. In sommige gevallen wordt er bijvoorbeeld geen hersteltermijn geboden bij een Wob-verzoek ingediend via de, uitgesloten, elektronische weg, is er sprake van tijdsgebrek, wordt er één besluit op twee verschillende verzoeken genomen, wordt er vergeten om naast de feitelijke verstrekking van informatie ook een besluit te nemen of vergeet men de rechtsmiddelenclausule in het besluit op te nemen. In 2014 zijn alle Wob-verzoeken tot nu toe foutloos afgehandeld.

4.6 – Wat is de handelwijze van andere gemeentes met betrekking tot het behandelen van Wob-verzoeken?

Door middel van interviews met een juridisch medewerker van de gemeentes Opsterland en Weststellingwerf (zie bijlagen 14 en 16) is hun werkwijze omtrent de afhandeling van Wob-verzoeken duidelijk geworden.

Opsterland

Voor de afhandeling van Wob-verzoeken is er bij de gemeente Opsterland een protocol aanwezig. Dit protocol is opgenomen in het interview met de gemeente Opsterland (zie bijlage 14).

De indiening van een Wob-verzoek is bij de gemeente Opsterland in principe vormvrij, echter de elektronische weg is per oktober 2013 gesloten.

Het team Juridische Zaken is verantwoordelijk voor de afhandeling van Wob-verzoeken. In hoofdzaak doet de juridisch medewerker die ik geïnterviewd heb dit. Dit is anders dan bij de gemeente Ooststellingwerf waar de vakafdeling verantwoordelijk is voor Wob-verzoeken. De informatie wordt wel opgevraagd bij de vakafdelingen.

Ook bij de gemeente Opsterland wordt de verzoeker een hersteltermijn geboden wanneer deze een Wob-verzoek elektronisch indient. Volgt er een schriftelijk verzoek, dan wordt het afgehandeld als een Wob-verzoek. Volgt er geen schriftelijk verzoek, dan wordt het verzoek buiten behandeling gesteld.

De afdeling Juridische Zaken stuurt een kopie van elk Wob-verzoek naar de afdeling die de gevraagde informatie onder zich heeft en ter kennisname naar de burgemeester en de verantwoordelijke wethouder. De afdeling Juridische Zaken vraagt de desbetreffende stukken op bij de afdeling en draagt zorg voor de verzending daarvan, inclusief (appellabel) besluit, als de in het verzoek gevraagde documenten volledig voor openbaarmaking in aanmerking komen.

Het Wob-verzoek wordt bij de gemeente Opsterland beoordeelt op basis van de in de Wob genoemde criteria.

De afdeling Juridische Zaken adviseert het college en schrijft een conceptbesluit, als de gevraagde documenten niet of niet volledig voor openbaarmaking in aanmerking komen of bij twijfel. In die gevallen is het college beslissingsbevoegd. In het collegeadvies en het conceptbesluit wordt aangegeven op welke gronden het verzoek niet of niet volledig kan worden ingewilligd. Het door het college vastgestelde besluit wordt dan verzonden met de vrijgegeven documenten.

In 2013 is deze gemeente met drie ingebrekestellingen met betrekking tot de Wob geconfronteerd. Één keer is er in verband met de Wob beroep aangetekend, deze procedure loopt nog steeds. Verder heeft deze gemeente in 2013 twee keer te maken gehad met bezwaar tegen een beslissing op een Wob-verzoek. Voor de ingebrekestellingen, bezwaar en beroep met betrekking tot de Wob is geen speciale werkwijze.

Naar schatting gaat het bij de gemeente Opsterland jaarlijks bij 25% van de Wob-verzoeken om een oneigenlijk verzoek. De gemeente Opsterland heeft voor oneigenlijke verzoeken geen speciale werkwijze. Wel zijn zij alerter op alle regels en trucjes.

Deze gemeente Opsterland loopt bij de afhandeling van Wob-verzoeken tegen de volgende problemen aan:

- Niet altijd wordt een verzoek door DIV als een Wob-verzoek herkend. Hierdoor kan een verzoek soms niet binnen de juiste termijn afgehandeld of door een medewerker met weinig verstand van de Wob afgehandeld worden. Dit heeft nog niet tot problemen geleid.
- Niet alle uitgaande brieven worden aangetekend verzonden. Zo kan het voorkomen dat men niet kan bewijzen dat men een besluit op een Wob-verzoek heeft verzonden.
- Wanneer er derden-belangen in het spel zijn wordt de procedure soms nogal omslachtig.
- Ook had Opsterland in 2013 enigszins te maken met tijdsgebrek. Dit omdat er in 2011 en 2012 slechts negen Wob-verzoeken per jaar werden ingediend en in 2013 ineens 36. Deze trend zien we ook terug bij de gemeente Ooststellingwerf.
- Termijnen worden via een Excel-bestand bijgehouden omdat er in het zaakstelsel automatisch een termijn van zes weken aangekoppeld wordt. Wanneer men de automatische termijn zou volgen, zou de beslissing op het Wob-verzoek te laat komen.
- Het postbeheer zou, in zijn algemeenheid, meer op de hoogte moeten zijn. Zij zouden bijvoorbeeld een Wob-verzoek of bezwaarschrift moeten kunnen herkennen.

Weststellingwerf

Bij de gemeente Weststellingwerf is geen protocol aanwezig voor het afhandelen van Wob-verzoeken. Wob-verzoeken worden conform de Awb en de Wob afgehandeld.

Sinds september 2013 is de elektronische weg gesloten. Dit staat ook vermeld op de website. Sindsdien is het alleen nog mogelijk om een Wob-verzoek schriftelijk in te dienen. Wanneer een Wob-verzoek via de elektronische weg wordt ingediend volgt er via de e-mail een reactie, inhoudende dat het niet mogelijk is om via de elektronische weg een Wob-verzoek in te dienen. Er wordt geen hersteltermijn geboden en tenzij er een schriftelijk Wob-verzoek volgt wordt er geen besluit genomen. Echter, dit is rehtens niet juist. Een verzoeker heeft recht op een hersteltermijn wanneer deze een verzoek via de e-mail heeft ingediend en de elektronische weg gesloten blijkt te zijn.

De stafafdeling is belast met de behandeling van Wob-verzoeken. De informatie die bij een Wob-verzoek verstrekt moet worden vraagt de stafafdeling op bij de vakafdeling. Het afdelingshoofd van de stafafdeling ondertekent de beslissing op een Wob-verzoek.

Naar schatting is het merendeel van de Wob-verzoeken oneigenlijk bij deze gemeente. Ook bij deze gemeente zien we een trendbreuk. In 2010, 2011 en 2012 kwamen er beduidend minder Wob-verzoeken binnen dan in 2013. Waarschijnlijk komt dit doordat men zich in 2013 meer bewust werd van oneigenlijke verzoeken en er sinds 2013 veel van deze verzoeken worden ingediend.

Oneigenlijke Wob-verzoeken worden op grond van een collegebesluit niet door de bezwarencommissie behandeld. Hier is voor gekozen om te voorkomen dat men aan oneigenlijke wobbers proceskosten moet betalen. Dit is afgestemd met de voorzitter van de bezwarencommissie.

Bij de gemeente Weststellingwerf maakt men bij de behandeling van een oneigenlijk Wob-verzoek ook de volgende afweging; wat is sneller en gemakkelijker? Het verzoek gewoon inwilligen of afwijzen?

In 2013 kwamen er bij de gemeente Weststellingwerf ongeveer 27 Wob-verzoeken binnen. Er zijn in totaal in 2013 vijf ingebrekestellingen geweest en er is één dwangsom verbeurt. Deze dwangsom had geen betrekking op de Wob en ook niet alle ingebrekestellingen hadden betrekking op de Wob.

De gemeente Weststellingwerf loopt voornamelijk tegen het aantal oneigenlijke Wob-verzoeken aan. Dit omdat er sinds het laatste jaar behoorlijk veel oneigenlijke Wob-verzoeken binnenkomen en deze verzoeken vaak veel tijd vergen. In 2013 is er bij de gemeente Weststellingwerf twee keer beroep aangetekend en drie of vier keer bezwaar gemaakt met betrekking tot de Wob.

Verder komt het bij andere gemeentes in Nederland wel eens voor dat Wob-verzoeken worden afgekocht. Verzoekers die 'onzinnige' verzoeken doen wordt soms geld aangeboden als ze hun recht op informatie intrekken.⁷⁰ Dit lijkt mij erg onwenselijk aangezien men zo aangeeft dat er bij die gemeente geld valt te verdienen met oneigenlijke Wob-verzoeken.

Waarin verschillen deze twee werkwijzen van de werkwijze van de gemeente Ooststellingwerf?

- Bij de gemeente Opsterland is er een protocol aanwezig voor de afhandeling van Wob-verzoeken, bij de gemeentes Ooststellingwerf en Weststellingwerf niet. Een protocol kan handig zijn voor het afhandelen van Wob-verzoeken. Zo is het voor elke medewerker direct duidelijk wat er moet gebeuren.

⁷⁰ Binnenlands bestuur, 'Lastige Wob-verzoeken afgekocht voor 300 euro', 23 augustus 2013, www.binnenlandsbestuur.nl.

- Bij de gemeentes Opsterland en Weststellingwerf is slechts één afdeling belast met de afhandeling van Wob-verzoeken, hoofdzakelijk zelfs slechts één persoon. Dit kan positief maar ook negatief uitwerken. In positieve zin zou men kunnen zeggen dat er dan meer controle en overzicht over de Wob-verzoeken is en dat degene met de meeste kennis over de Wob ook de Wob-verzoeken afhandelt. Echter, als deze afdeling het te druk heeft of de hoofdbehandelaar ziek is kan men in de problemen komen.
- Bij de gemeente Weststellingwerf laat men oneigenlijke Wob-verzoeken buiten de behandeling van de bezwarencommissie. Dit kan positief uitpakken, echter wanneer is iets oneigenlijk? Aangezien er hiervoor geen landelijke richtlijn is lijkt mij deze keuze niet verstandig.
- Bij de gemeente Weststellingwerf biedt men geen hersteltermijn wanneer een verzoek via de elektronische weg wordt ingediend. Dit lijkt mij geen goede keuze op grond van de jurisprudentie en brengt het gevaar van een ingebrekestelling met zich mee.
- Bij de gemeente Opsterland brengt men de wethouders en de burgemeester ook op de hoogte van elk Wob-verzoek. Op deze manier houdt men wel het bestuur goed op de hoogte alleen het vergt van de ambtenaar en de bestuurders veel tijd.

5. Analyse

5.1 – Is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf in het kader van de actieve openbaarmaking in overeenstemming met de Wob?

Uit dossieronderzoek en interviews is de werkwijze van de gemeente Ooststellingwerf in het kader van de actieve openbaarmaking gebleken. Deze werkwijze zal hier met de gewenste situatie worden vergeleken.

Het College van B&W of de Raad besluit, nadat de behandelend ambtenaar hen geadviseerd heeft, of de informatie openbaar gemaakt wordt. Voor openbaarmaking wordt gekozen wanneer het om informatie gaat die voor de burger van belang is. Dit is in overeenstemming met artikel 8, eerste lid, van de Wob.

Afkondigingen, regelingen, verordeningen, besluitenlijsten van het College van B&W, etc. worden openbaar gemaakt. Informatie wordt niet openbaar gemaakt, of geanonimiseerd, wanneer het bijvoorbeeld persoonsgegevens bevat. Dit is overeenstemming met de richtsnoeren van het CBP.

In beginsel is alle informatie die ambtenaren naar de Raad of het College van B&W zenden openbaar, tenzij het gaat om bijvoorbeeld een klacht of om informatie die persoonsgegevens bevat. Wanneer dat het geval is wordt de informatie vaak niet gepubliceerd of geanonimiseerd.

Het is niet zo alle informatie aan de uitzonderingsgronden wordt getoetst, echter dit zou wel zo moeten zijn. Dit is alleen anders wanneer de documenten grotendeels overeenkomen. Ook bij een omvangrijk verzoek moet per document of onderdeel gemotiveerd worden dat de belangen die zich tegen openbaarmaking verzetten doorslaggevend zijn. Echter, bij de gemeente Ooststellingwerf is de motivering over het algemeen behoorlijk summier.

Bij de gemeente Ooststellingwerf vindt openbaarmaking plaats via de gemeentepagina in de lokale kranten en via de gemeentelijke website. Publicatie op de gemeentepagina is beperkt tot verplichtingen, zoals bijvoorbeeld het publiceren van afkondigingen. De agenda's van de Raad en het College van B&W worden bijvoorbeeld gepubliceerd op de website. Dit alles is overeenkomstig het bepaalde in de wet.

Op grond van de richtsnoeren van het CBP moeten bestuursorganen burgers beter informeren en ze in de gelegenheid stellen om bezwaar te maken tegen de openbaarmaking. Momenteel gebeurt dit nog niet bij de gemeente Ooststellingwerf.

Bij de gemeente Ooststellingwerf wordt de informatie gepubliceerd op de gemeentelijke website en / of in de gemeentepagina in de lokale krant. Voor de burger is deze informatie niet gemakkelijk terug te vinden aangezien men in de publicaties niet op naam, maar slechts op datum, kan zoeken. Belangstellenden worden op deze manier niet optimaal bereikt omdat niet alle informatie goed terug te vinden is. Dit is in strijd met het bepaalde in artikel 8, tweede lid, sub b van de Wob.

Ook is de informatie die gepubliceerd wordt vaak behoorlijk juridisch en kan deze informatie lastig herschreven worden. Doordat de informatie erg juridisch is, is deze voor de gemiddelde burger lastig te begrijpen. Dit is in strijd met artikel 8, tweede lid, sub a van de Wob waarin bepaald is dat de informatie in begrijpelijke vorm verschaft dient te worden.

Verder is er geen duidelijke richtlijn bij de gemeente Ooststellingwerf voor wanneer men informatie via een openbaar B&W-verslag of via een persbericht openbaar maakt. Dit is niet in strijd met de wet maar een richtlijn zou wel voor meer duidelijkheid zorgen.

De informatie wordt bij de gemeente Ooststellingwerf op zo'n tijdstip verschaft dat belangstellenden daarop nog kunnen reageren, dit is in overeenstemming met artikel 8, tweede lid, sub c van de Wob.

Ten slotte maken de B&W-verslagen die gepubliceerd worden het voor de burger allemaal niet duidelijker. In een dergelijk verslag wordt slechts vermeld dat er over een bepaald stuk door het College van B&W besloten is. De burger weet slechts waarover besloten is, niet wat er besloten is en welke informatie er in het desbetreffende stuk staat. Ook dit is in strijd met artikel 8, tweede lid, sub a van de Wob.

Conclusie

Kortom; is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf in het kader van de actieve openbaarmaking in overeenstemming met de Wob? Informatie die persoonsgegevens bevat wordt bij de gemeente Ooststellingwerf geanonimiseerd of niet gepubliceerd. Niet alle informatie wordt aan de uitzonderingsgronden getoetst, terwijl dit op grond van de jurisprudentie wel dient te gebeuren. Ook wordt de openbaarmaking niet altijd goed gemotiveerd. Tevens zou men de burgers beter moeten informeren en ze in de gelegenheid stellen om bezwaar te maken tegen de openbaarmaking. Verder is de informatie, die gepubliceerd wordt op de gemeentelijke website en / of in de gemeentepagina lastig terug te vinden voor de burger. Dit is in strijd met het bepaalde in artikel 8, tweede lid, sub b van de Wob. Ook is de informatie die gepubliceerd wordt vaak behoorlijk juridisch, wat in strijd is met artikel 8, tweede lid, sub a van de Wob waarin is bepaald dat de informatie in begrijpelijke vorm verschaft moet worden. Verder is er geen duidelijke richtlijn bij deze gemeente voor wanneer men informatie via een openbaar B&W-verslag of via een persbericht openbaar maakt. Dit is niet in strijd met de wet maar een richtlijn kan wel voor meer duidelijkheid zorgen. Ten slotte maken de B&W-verslagen die gepubliceerd worden het voor de burger allemaal niet duidelijker. De burger weet aan de hand van een dergelijk verslag slechts waarover besloten is, niet wat er besloten is en welke informatie er in het desbetreffende stuk staat. Ook dit is in strijd met artikel 8, tweede lid, sub a van de Wob. De handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf is derhalve niet in overeenstemming met de Wob.

5.2 – Is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf in het kader van Wob-verzoeken in overeenstemming met de Wob?

Uit dossieronderzoek en interviews is de werkwijze van de gemeente Ooststellingwerf in het kader van Wob-verzoeken gebleken. Deze werkwijze zal hier met de gewenste situatie worden vergeleken.

De indiening van een Wob-verzoek is bij de gemeente Ooststellingwerf niet mogelijk via de elektronische weg. Wanneer dit wel gebeurt wordt de verzoeker over het algemeen een hersteltermijn geboden. Wanneer de verzoeker niet binnen deze termijn reageert wordt er nog een week gewacht. Als na die week niets is ontvangen wordt het verzoek, middels een besluit, buiten behandeling gesteld. Echter in 2013 kwam het driemaal voor dat een Wob-verzoek, ingediend via de elektronische weg, in behandeling is genomen zonder dat de verzoeker er op gewezen is dat de elektronische weg is gesloten of dat er een hersteltermijn geboden is. Op grond van de jurisprudentie heeft de verzoeker in een dergelijk geval wel recht op een hersteltermijn.⁷¹ Eigenlijk stelt men de elektronische weg op deze manier de facto open. Voor gemeentes brengt dit risico's met zich mee. Andere verzoekers kunnen zich er op beroepen dat een ander wel via de elektronische weg is toegelaten. Het is ook eenmaal voorgekomen dat er op een dergelijke hersteltermijn niet

⁷¹ ABRvS, 6 november 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1810.

gereageerd is en er hierna ook geen besluit meer is genomen op het Wob-verzoek. Echter, er dient dan altijd nog een besluit te komen op het verzoek.

Het kwam in 2013 tweemaal voor dat er op twee Wob-verzoeken slechts één besluit werd genomen. Het ging hier om bijna dezelfde Wob-verzoeken van twee verschillende verzoekers, die wel op hetzelfde adres woonden. Op deze Wob-verzoeken had een individueel besluit moeten komen.

Ook is er in 2013 een Wob-verzoek doorgezonden naar de politie. Van deze doorzending is melding gemaakt aan de verzoeker, maar er is geen besluit van gemaakt. Dit is in strijd met artikel 4 van de Wob en het daarover in de jurisprudentie bepaalde. Bij een doorzending is er sprake van een besluit en dient er een besluit opgemaakt te worden.

Verder heeft men een schriftelijk verzoek via de e-mail afgehandeld zonder dat de verzoeker aangegeven had dat dit te wensen. Artikel 5 van de Wob bepaalt dat wanneer de verzoeker het verzoek schriftelijk heeft ingediend, de gemeente een gehele of gedeeltelijke afwijzing van dit verzoek ook schriftelijk moet afdoen. Men mag aannemen dat dit ook geldt wanneer een verzoek wordt ingewilligd.

Uit dossieronderzoek is ook gebleken dat het nog wel eens vergeten wordt om naast de feitelijke verstrekking van de gevraagde informatie een besluit op het Wob-verzoek te nemen. De feitelijke verstrekking van de gevraagde informatie dient men los te zien van de besluitvorming op een Wob-verzoek. Wanneer er wel informatie verstrekt wordt maar er geen besluit wordt genomen is het Wob-verzoek niet juist afgehandeld. Er kan in dat geval alsnog een ingebrekestelling en een dwangsom volgen voor het niet tijdig nemen van een besluit.

Verder vergeet men bij de gemeente Ooststellingwerf nog wel eens om een besluit op een Wob-verzoek te nemen en om dit besluit te voorzien van een rechtsmiddelenclausule. Echter, op grond van artikel 3:45 van de Awb dient een beslissing op een Wob-verzoek voorzien te zijn van een rechtsmiddelenclausule. Wanneer de rechtsmiddelenclausule ontbreekt kan een belanghebbende een beroep doen op verschoonbare termijnoverschrijding op grond van artikel 6:11 van de Awb.

Tevens komt het soms voor dat men overgaat tot het verzamelen van informatie om deze in een document vast te leggen. Echter, op grond van de Wob kan men in een dergelijk geval volstaan met de mededeling dat de gevraagde informatie niet in documenten berust. Men hoeft dus niet documenten te “maken”.

Bij de afhandeling van Wob-verzoeken wordt per verzoek gekeken naar de uitzonderingsgronden. Ook de rest van de stappen van de Awb en de Wob worden grotendeels doorlopen.

Ten slotte is gebleken dat niet alle op grond van Wob-verzoeken verstrekte informatie ook voor anderen dan de verzoeker openbaar gemaakt wordt. Dit ook wanneer het niet om bijvoorbeeld persoonsgegevens gaat. Echter, eens openbaar is altijd openbaar. Deze informatie dient dus ook toegankelijk te zijn voor andere burgers. Hierbij dient men er wel rekening mee te houden dat men de verzoeker op de hoogte stelt van het feit dat de door hem gevraagde informatie ook gepubliceerd wordt.

In 2013 zijn er dertig Wob-verzoeken binnen gekomen bij de gemeente Ooststellingwerf. Van deze dertig Wob-verzoeken zijn er elf niet, of niet geheel, juist afgehandeld. Het gaat hier om 37% van de in 2013 ingediende Wob-verzoeken. Wel zijn alle dertig verzoeken binnen de termijn afgehandeld. In 2014 zullen er drastisch meer Wob-verzoeken binnenkomen. Tot nu toe heeft de werkwijze uit 2013 zich niet herhaald en zijn alle Wob-verzoeken foutloos afgehandeld.

Conclusie

Kortom; is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf in het kader van Wob-verzoeken in overeenstemming met de Wob? Driemaal kwam het voor dat een Wob-verzoek, ingediend via de elektronische weg, in behandeling is genomen zonder dat de verzoeker er op gewezen is op de uitsluiting van de elektronische weg of dat er een hersteltermijn geboden is. Dit terwijl de verzoeker in zo'n geval recht heeft op een hersteltermijn. Eigenlijk stel je de elektronische weg op deze manier de facto open. Dit zorgt er voor dat andere verzoekers hiernaar kunnen verwijzen en zich er op beroepen dat een ander wel via de elektronische weg is toegelaten. Ook kwam het voor dat er op een hersteltermijn niet gereageerd is en er hierna ook geen besluit meer is genomen op het Wob-verzoek. Echter, er dient dan altijd nog een besluit te komen op het verzoek. Verder is er tweemaal op twee Wob-verzoeken slechts één besluit genomen terwijl er op verzoek een individueel besluit dient te worden genomen. Ook is er van een doorzending geen besluit gemaakt terwijl dat op grond van artikel 4 van de Wob wel dient te gebeuren. Verder is een schriftelijk verzoek via de e-mail afgehandeld zonder dat de verzoeker aangegeven had dat hij dit wenste. Dit is in strijd met artikel 5 van de Wob. Het verzoek had in beginsel ook schriftelijk afgedaan moeten worden. Ook is gebleken dat men nog wel eens vergeet om naast de feitelijke verstrekking van de gevraagde informatie een besluit te nemen. Wanneer er naast het verstrekken van de informatie geen besluit wordt genomen kan er alsnog een dwangsom volgen voor het niet tijdig nemen van een besluit. Verder wordt er nog wel eens vergeten dat er op een Wob-verzoek een besluit dient te volgen en dat dit besluit voorzien moet zijn van een rechtsmiddelenclausule. Ook gaat men soms over tot het verzamelen van informatie om deze in een document vast te leggen, terwijl men op grond van de Wob kan volstaan met de mededeling dat de gevraagde informatie niet in documenten berust. Ten slotte wordt niet alle informatie, opgevraagd door middel van een Wob-verzoek, gepubliceerd. In 2013 is 37% van de ingediende Wob-verzoeken onjuist afgehandeld. In 2014 zijn tot nu toe alle Wob-verzoeken foutloos afgehandeld. De handelwijze van de gemeente is derhalve niet in overeenstemming met de Wob.

5.3 – In hoeverre zal de toekomstige wetgeving de problemen voor de gemeente Ooststellingwerf veranderen?

Zoals we eerder al geconstateerd hebben gaat er onder de Woo het een en ander veranderen. Deze veranderingen zullen voor de gemeente Ooststellingwerf waarschijnlijk het volgende veranderen:

- Aangezien er op grond van de Woo op een Wob-verzoek binnen twee weken dient te worden beslist acht ik het niet onwaarschijnlijk dat er op Wob-verzoeken vaker te laat zal worden beslist.
- Zij moeten een informatieregister instellen waarin alle openbare informatie wordt bijgehouden.
- Zij kunnen minder snel op grond van de uitzonderingsgronden besluiten om informatie niet openbaar te maken. Ook dienen zij een weigering beter te motiveren op grond van de Woo.
- De gemeente Ooststellingwerf zal minder te maken hebben met oneigenlijke Wob-verzoeken. Immers zonder de dwangsom op het niet tijdig beslissen op een Wob-verzoek is de financiële prikkel grotendeels weg. Men zou zich dan alleen nog kunnen richten op de proceskosten. Ook kunnen zij, wanneer zij kunnen aantonen dat er sprake is van een Wob-verzoek welke gericht is op misbruik, binnen twee weken besluiten het verzoek niet te behandelen.
- Ten slotte dienen zij bepaalde informatie verplicht op eigen initiatief openbaar te maken.

Conclusie

Kortom; in hoeverre zal de toekomstige wetgeving de problemen voor de gemeente Ooststellingwerf veranderen? De Woo zal er waarschijnlijk voor zorgen dat de gemeente Ooststellingwerf vaker te laat een beslissing op een Wob-verzoek neemt, meer informatie uit eigen beweging openbaar moet maken, minder te maken heeft met oneigenlijke Wob-verzoeken, een informatieregister moet instellen en zich minder snel op een uitzonderingsgrond kan beroepen.

6. Conclusie

6.1 - Conclusie actieve openbaarmaking

De handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf met betrekking tot de actieve openbaarmaking is niet geheel in overeenstemming met de wet. Niet alle te publiceren informatie wordt aan de uitzonderingsgronden getoetst, de openbaarmaking wordt niet altijd goed gemotiveerd, burgers worden niet altijd goed geïnformeerd over de openbaarmaking of in de gelegenheid gebracht om tegen deze openbaarmaking bezwaar te maken, gepubliceerde informatie is lastig terug te vinden, de informatie is behoorlijk juridisch en de te publiceren B&W-verslagen verschaffen de burger weinig duidelijkheid.

6.2 - Conclusie Wob-verzoeken

De handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf met betrekking tot de behandeling van Wob-verzoeken is niet geheel conform de wet. In 2013 is 37% van de ingediende Wob-verzoeken onjuist afgehandeld. Zo kwam het voor dat een Wob-verzoek, welke ingediend was via de elektronische (gesloten) weg, in behandeling is genomen zonder dat de verzoeker gewezen is op de uitsluiting van de elektronische weg of dat er een hersteltermijn geboden is. Ook is het voorgekomen dat er op een hersteltermijn niet gereageerd is en dat er hierna ook geen besluit meer is genomen. Verder is het voorgekomen dat men op twee Wob-verzoeken slechts één besluit heeft genomen, dat er van een doorzending geen besluit is opgemaakt, dat een schriftelijk verzoek ongevraagd via de e-mail is afgehandeld, dat men vergeet om naast het feitelijk verstrekken van de informatie ook een besluit te nemen en dat men nog wel eens vergeet om in een beslissing op een Wob-verzoek een rechtsmiddelenclausule op te nemen. Tot nu toe zijn alle Wob-verzoeken in 2014 foutloos afgehandeld en hopelijk zet deze werkwijze door.

6.3 - Conclusie toekomstige wetgeving

De huidige praktijk van de gemeente Ooststellingwerf is nog niet in overeenstemming met de Woo. Wanneer de Woo inwerking treedt zal de gemeente Ooststellingwerf nog een informatieregister in dienen te stellen, dienen zij meer informatie op eigen initiatief openbaar te maken en zullen zij sneller moeten reageren op Wob-verzoeken. De overige veranderingen die de Woo met zich mee brengt zullen naar alle waarschijnlijkheid niet voor problemen voor de gemeente Ooststellingwerf zorgen.

6.4 – Algemene conclusie

Op grond van het bovenstaande kunnen wij tot de conclusie komen dat de gemeente Ooststellingwerf niet geheel in overeenstemming met de Wob handelt. Door middel van het geven van aanbevelingen zal met behulp van dit onderzoek worden getracht om tot verbetering van deze handelwijze te komen.

7. Aanbevelingen

Zojuist zijn we tot de conclusie gekomen dat de gemeente Ooststellingwerf niet geheel in overeenstemming met de Wob handelt. Door middel van het geven van de volgende aanbevelingen zal getracht worden om tot verbetering van deze handelwijze te komen.

7.1 - Aanbevelingen actieve openbaarmaking

- Net als bij de gemeente Opsterland zou de gemeente Ooststellingwerf ook over kunnen gaan tot het organiseren van persgesprekken.
- Net als bij de gemeentes Weststellingwerf en Opsterland zou ook Ooststellingwerf er voor kunnen kiezen om minder te publiceren in de krant en de algemene informatie alleen op de website te publiceren. Dit zorgt voor een wekelijkse vermindering van de publicatiekosten.
- Laat degene die de informatie aanlevert ook een “publieksvriendelijke” versie van het document aanleveren. Deze “publieksvriendelijke” versie dient zo geschreven te zijn dat de gemiddelde burger de tekst ook begrijpt. Mocht dit niet lukken dan lijkt het mij verstandig om een cursus ‘schrijven voor de burger’ of iets vergelijkbaars te organiseren.
- Publiceer de informatie op de website in categorieën (bijvoorbeeld een categorie voor vergunningen). Voor burgers is dit erg overzichtelijk. Ook dient het mogelijk te worden om op trefwoorden door alle publicaties te zoeken. Het moet mogelijk zijn dat wanneer men bijvoorbeeld ‘Waterstraat 5’ invoert men alle publicaties omtrent ‘Waterstraat 5’ te zien krijgt.
- Men dient een richtlijn op te stellen waaruit onder andere blijkt wanneer er gekozen wordt voor actieve openbaarmaking, wat de werkwijze hieromtrent is en wanneer men bij een adviesformulier dient te kiezen voor openbaarmaking via een openbaar B&W-verslag of een persbericht.
- Ook lijkt het mij verstandig dat men, waar mogelijk, de achterliggende stukken, waarover in bijvoorbeeld het College van B&W is besloten, ook publiceert. Alleen aan een besluitenlijst heeft een burger vrij weinig aangezien daar slechts staat dat er over een bepaald onderwerp besloten is. De burger wordt op deze wijze eigenlijk niets wijzer.
- Men dient de belanghebbende op de hoogte te stellen bij publicatie en hen de gelegenheid te geven om hiertegen bezwaar te maken.
- Men dient beter en uitgebreider te motiveren waarom er gekozen wordt voor openbaarmaking. Hierin dient men ook de uitzonderingsgronden mee te nemen.
- Alle informatie dient getoetst te worden aan de uitzonderingsgronden alvorens overgegaan wordt tot openbaarmaking.

7.2 - Aanbevelingen Wob-verzoeken

- Elke medewerker dient zijn of haar dossiers bij te houden in Stella@Work. Alle inkomende en uitgaande stukken met betrekking tot een dossier dienen in dit zaaksysteem geplaatst te worden. Het liefst zo snel mogelijk na ontvangst of verzending van het betreffende stuk.
- Medewerkers van DIV zouden waar nodig nog wat uitleg moeten krijgen over het herkennen van bijvoorbeeld Wob-verzoeken, maar ook over het herkennen van andere juridische stukken.
- Om fouten te voorkomen is het handig om, net zoals de gemeente Opsterland, een protocol op te stellen voor de afhandeling van Wob-verzoeken.
- Gebleken is dat de meeste fouten bij de afhandeling van Wob-verzoeken afkomstig zijn van de vakafdeling en niet van het cluster BJZ. Men zou om dit probleem te ondervangen er voor kunnen kiezen om, net als bij de gemeentes Opsterland en Weststellingwerf, het cluster BJZ te belasten met de afhandeling van de Wob-verzoeken. Uitgezocht dient te worden of de voordelen hiervan opwegen tegen de tijd dat dit BJZ extra kost en de nadelen die dit met zich mee brengt.
- Organiseren van een cursus omtrent de Wob voor alle medewerkers die te maken krijgen met

Wob-verzoeken. In deze cursus dient onder andere het volgende verduidelijkt te worden;

- ♦ De elektronische weg is gesloten, wanneer een Wob-verzoek via de elektronische weg binnenkomt, dient er een hersteltermijn aan de verzoeker te worden geboden. Wordt hier op niet gereageerd, dan dient er een besluit te volgen inhoudende dat het Wob-verzoek niet in behandeling wordt genomen.
- ♦ Op elk Wob-verzoek dient een individueel besluit te komen.
- ♦ Van elke doorzending van een Wob-verzoek dient een besluit opgemaakt te worden, welke verzonden wordt aan de verzoeker.
- ♦ Op een Wob-verzoek dient altijd een besluit te komen, welke voorzien dient te zijn van een rechtsmiddelenclausule.
- ♦ Schriftelijke verzoeken dienen ook schriftelijk te worden afgehandeld, tenzij de verzoeker aangeeft anders te wensen.
- ♦ Documenten hoeven niet “gemaakt” te worden. Wanneer de gevraagde informatie niet in een document is vastgelegd kan er volstaan worden met een beslissing op het Wob-verzoek met de mededeling dat de gevraagde informatie niet in documenten berust.
- ♦ Informatie die op grond van een Wob-verzoek aan de verzoeker verstrekt wordt, dient ook voor andere burgers toegankelijk gemaakt te worden.
- Bij het afhandelen van Wob-verzoeken dient men het volgende stappenplan te doorlopen:

Nr.	Stap
1.	Vaststellen of het informatieverzoek bij de ontvangende gemeente aan het juiste adres is.
2.	Vaststellen of het Wob-verzoek betrekking heeft op informatie welke is neergelegd in een document bij de desbetreffende gemeente.
3.	Vaststellen of het gaat om een verzoek om informatie die betrekking heeft op een bestuurlijke aangelegenheid.
4.	Onderzoeken of er een bijzondere openbaarmakingsregeling van toepassing is.
5.	Vaststellen of het om informatie of documenten gaat die al openbaar zijn.
6.	Vaststellen of het verzoek voldoet aan de vormvereisten.
7.	Vaststellen of er belangen van derden in het geding zijn.
8.	Vaststellen of het gaat om een verzoek om milieu-informatie.
9.	Vaststellen of de uitzonderingsgronden op het desbetreffende verzoek van toepassing zijn.
10.	Het bepalen van de juiste vorm van de beslissing op het Wob-verzoek.
11.	De vorm van informatieverstrekking bepalen.
12.	Vaststellen of de beslissing op het Wob-verzoek voldoet aan de motiveringsplicht.
13.	Bepalen wie de beslissing op het Wob-verzoek moet ondertekenen.
14.	Vaststellen of de beslissing op het Wob-verzoek is voorzien van een rechtsmiddelenclausule.
15.	De kostenvergoeding bepalen.
16.	Het verzoek moet binnen de beslistermijn behandeld zijn.

- Mijns inziens zal de Woo het probleem omtrent het Wob-misbruik al grotendeels oplossen, op dit gebied heb ik verder geen aanbevelingen.

7.3 - Aanbevelingen toekomstige wetgeving

- Één jurist dient de ontwikkelingen van de Woo in de gaten te houden. Wanneer de Woo in werking treedt, het liefst kort daarvoor, is het verstandig om iedereen op de hoogte te brengen van de veranderingen omtrent de Wob en de gevolgen die dat met zich mee brengt.
- Ook de afdeling communicatie dient van deze veranderingen op de hoogte te worden gebracht aangezien onder de Woo, op grond van artikel 3.3 van dit wetsvoorstel, bepaalde informatie verplicht openbaar dient te worden gemaakt.
- Wanneer men van plan is om het informatiesysteem aan te passen of om een nieuw systeem op te zetten dient men hierbij alvast rekening te houden met het in te voeren informatieregister.
- Men dient te onderzoeken hoe men binnen twee, in plaats van de nu geldende vier weken, op Wob-verzoeken kan beslissen. DIV dient van deze termijn op de hoogte te worden gebracht.

8. Literatuurlijst

8.1 - Literatuur

- Binnenlands bestuur, 'Lastige Wob-verzoeken afgekocht voor 300 euro', 23 augustus 2013, www.binnenlandsbestuur.nl.
- Center for Public Innovation / D. de Kool, *Actieve openbaarheid in het onderwijsdomein*, een verkenning van Perspectieven, 2011.
- College bescherming persoonsgegevens, Richtsnoeren actieve openbaarmaking van persoonsgegevens, 2008.
- D.S. Groeneveld e.a., *Transparant bestuur; een praktische handleiding voor gemeenten over de Wet openbaarheid van bestuur*, Den Haag: Excelsior, 2008.
- E.F. van der Goot, 'Wob-verzoeken indienen per e-mail: mag dit worden uitgesloten?', 23 augustus 2013, www.rotshuizengeense.nl.
- E.J. Daalder, 'Openbaarheid en behoorlijkheid', NTB 2012/9.
- E.J. Daalder, 'Openbaarheid en behoorlijkheid', NTB 2013/4.
- E.J. Daalder, *Toegang tot overheidsinformatie; het grensvlak tussen openbaarheid en vertrouwelijkheid*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2005.
- F. Blankena, 'Initiatiefwet Woo moet Wob vervangen', Binnenlands bestuur 5 december 2013, www.binnenlandsbestuur.nl.
- F. Blankena, 'Open data helpt ook tegen misbruik Wob', Binnenlands bestuur 17 juli 2013, www.binnenlandsbestuur.nl.
- J.A. van Schagen, *Commentaar algemeen bestuursrecht 387*, via Kluwer Navigator.
- L. Hajema, *De Glazenwassers van het bestuur: lokale overheid, massamedia, burgers en communicatie: Groningen in landelijk perspectief 1945-2001*, Assen: Van Gorcum 2001.
- M. Damman, *De Wet openbaarheid van bestuur in de journalistieke praktijk; Onderzoek naar het functioneren van de openbaarheidwet van Nederland door vergelijking met de wetgeving in België en het Verenigd Koninkrijk*, (scriptie Rijksuniversiteit Groningen) 30 juni 2010.
- M. de Lange, *Wet openbaarheid van bestuur of Wet obstructie door bestuur?*, (scriptie Christelijke Hogeschool Ede), 2 juni 2009.
- P.J. Boukema, 'De WOB: recente ontwikkelingen in de rechtspraktijk', Amsterdam: Cramwinkel 2003.
- P.J. Stolk, *Wet openbaarheid van bestuur*, Deventer: Kluwer 2011.
- Raad voor het openbaar bestuur, *Gij zult openbaar maken; naar een volwassen omgang met overheidsinformatie*, september 2012.
- T. Brandsen e.a., *Over wetten en praktische bezwaren: Een evaluatie en toekomstvisie op de Wet openbaarheid van bestuur*, (scriptie Universiteit van Tilburg), 2004.
- VNG, 'Let op adreswijzigingen bij Wob-verzoeken', 21 augustus 2013, www.vng.nl.
- VNG, 'Wees alert op twee vrijwel identieke Wob-verzoeken', 23 september 2013, www.vng.nl.
- W. Boonstra, 'Ambtenaren maken oneigenlijk gebruik van de Wob', Binnenlands bestuur 31 juli 2013, www.binnenlandsbestuur.nl.
- 'Wet open overheid', 5 december 2013, www.groenlinks.nl.

8.2 - Jurisprudentie

- ABRvS, 25 april 2000, ECLI:NL:RVS:2000:AA5845.
- ABRvS, 28 april 2004, ECLI:NL:RVS:2004:AO8477.
- ABRvS, 31 mei 2006, ECLI:NL:RVS:2006:AX6362.
- ABRvS, 23 september 2009, ECLI:NL:RVS:2009:BJ8264.

- ABRvS, 20 oktober 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BO1189.
- ABRvS, 23 maart 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BP8729.
- ABRvS, 7 september 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BR6938.
- ABRvS, 11 januari 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BV0572.
- ABRvS 22 februari 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BV6576.
- ABRvS, 5 december 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BY5117.
- ABRvS, 19 december 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BY6661.
- ABRvS, 7 augustus 2013, ECLI:NL:RVS:2013:642.
- ABRvS, 6 november 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1810.
- HR, 8 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BX0945.
- HR, 8 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BZ0693.
- Rechtbank Arnhem, 31 augustus 2011, ECLI:NL:RBARN:2012:BW9362.
- Rechtbank Haarlem, 9 november 1990, Gemeentestem 1991, 6925.
- Rechtbank Haarlem, 28 oktober 2011, ECLI:NL:RBHAA:2011:BU2985.
- Rechtbank 's Hertogenbosch, 2 februari 2011, ECLI:NL:RBSHE:2011:BP3425.
- Rechtbank Oost-Brabant, 26 april 2013, ECLI:NL:RBOBR:2013:CA3250.
- Rechtbank Oost-Brabant, 11 september 2013, ECLI:NL:RBOBR:2013:5201.
- Rechtbank Roermond, 22 juli 2011, ECLI:NL:RBROE:2011:BR3105.
- Rechtbank Rotterdam, 12 september 2013, ECLI:NL:RBROT:2013:6874.

8.3 - Kamerstukken

- *Kamerstukken II* 1986/87, 19 859 nr. 3 (MvT).
- *Kamerstukken II* 2000/01, 25 892, nr. 3 (MvT).
- *Kamerstukken II* 1986/87, 19 859 nr. 6 (MvA).
- Tweede Kamer, vergaderjaar 1999-2000, 26 837, nr. 7.

8.4 - Websites

- www.denieuwereporter.nl
- www.ooststellingwerf.nl
- www.opsterland.nl
- www.overheid.nl
- www.weststellingwerf.nl
- www.rijksoverheid.nl

8.5 - Overige

- Initiatiefwet Woo.

9. Lijst met veel voorkomende afkortingen

• ABRvS	♦	Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
• Awb	♦	Algemene wet bestuursrecht
• BJZ	♦	Bestuurlijk Juridische Zaken
• CBP	♦	College Bescherming Persoonsgegevens
• CDA	♦	Christen-Democratisch Appèl
• College van B&W	♦	College van burgemeester en wethouders
• CU	♦	Christen Unie
• DIV	♦	Documentaire Informatie Voorziening
• D66	♦	Democraten 66
• e.a.	♦	En anderen
• etc.	♦	Et cetera (enzovoorts)
• ECLI	♦	European Case Law Identifier
• GL	♦	Groen Links
• HR	♦	Hoge Raad
• JZ	♦	Juridische Zaken
• MvA	♦	Memorie van Antwoord
• MvT	♦	Memorie van Toelichting
• Nr.	♦	Nummer
• NTB	♦	Nederlands tijdschrift voor bestuursrecht
• PvdA	♦	Partij van de Arbeid
• SGP	♦	Staatkundig Gereformeerde Partij
• SP	♦	Socialistische Partij
• VNG	♦	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
• VVD	♦	Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
• Wob	♦	Wet openbaarheid van bestuur
• Woo	♦	Wet open overheid

10. Bijlagen

1.	CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking	56
2.	Interview twee juridisch medewerkers team BJZ	68
3.	Interview juridisch adviseur team BJZ	70
4.	Tips & trucs Wob-verzoeken	72
5.	Stappenplan openbaarheid van bestuur via Stella	74
6.	Interview juridisch medewerker team Toezicht&Handhaving	78
7.	Interview medewerker DIV	79
8.	Interview medewerker communicatie	80
9.	Gemeentepagina Ooststellingwerf	81
10.	Interview beleidsmedewerker publiekscentrum	83
11.	Overzicht Wob-verzoeken ingediend in 2013	84
12.	Overzicht ingebrekestellingen in 2013	85
13.	Dossieronderzoek Wob-verzoeken	86
14.	Interview gemeente Opsterland	93
15.	Gemeentepagina Opsterland	97
16.	Interview gemeente Weststellingwerf	98
17.	Gemeentepagina Weststellingwerf	100
18.	Onderzoeksmodel	101

1. CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking van persoonsgegevens.

COLLEGE BESCHERMING PERSOONSgegevens

CBP Richtsnoeren

ACTIEVE OPENBAARMAKING VAN PERSOONSgegevens

Consultatiedocument

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Stroomschema	9
1 Basisbeginselen van de bescherming van persoonsgegevens bij actieve openbaarmaking	11
1.1 Inleiding	11
1.2 Op wie legt de wet verplichtingen? De verantwoordelijke	12
1.3 Wat is een persoonsgegeven?	12
1.3.1 Iedere informatie	13
1.3.2 Betreffende een persoon	13
1.3.3 Direct of indirect identificerend	14
1.4 Wanneer is een gegeven géén persoonsgegeven?	14
1.5 Anonieme of pseudonieme gegevens	15
1.6 Wat is een bijzonder persoonsgegeven?	16
1.6.1 Uitzonderingen op het verbod om bijzondere persoonsgegevens te publiceren	17
1.7 Internationaal kader	18
2 Verplichtingen van de verantwoordelijke	19
2.1 Inleiding	19
2.2 Legitieme doeleinden	19
2.3 Verdere verwerking	20
2.3.1 Verder gebruik van persoonsgegevens	21
2.3.2 Geheimhoudingsplicht	22
2.4 Toestemming vragen of noodzaak kunnen aantonen	22
2.4.1 Toestemming	22
2.4.2 Noodzaak	23
2.5 Informatieplicht	27
2.5.1 Omvang informatieplicht	27
2.5.2 Privacyverklaring	28
2.5.3 Identiteitsvermelding	28
2.6 Meldingsplicht	28
2.7 Kwaliteit	29
2.7.1 Beperkt bewaren	29
2.7.2 Toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig	30
2.8 Beveiliging	31
2.9 Verwijderen van onrechtmatigheden	33
3 Rechten van betrokkenen	34
3.1 Inleiding	34
3.2 Inzage	34
3.3 Correctie en verwijdering	35
3.4 Recht van verzet	35
3.5 Besluiten in de zin van de Awb	35
4 Handhaving en de rol van het CBP	36

Maart 2008

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking

2

Consultatiedocument, maart 2008

4.1 Inleiding	36
4.2 Maatregelen door betrokkenen	36
4.2.1 Rechtsbescherming onder de Wbp	36
4.2.2 Andere rechtsmiddelen voor betrokkenen	36
4.3 Handhaving door het CBP	36
4.3.1 Bemiddeling, klachtbehandeling en ambtshalve onderzoek	37
4.3.2 Bestuursdwang en last onder dwangsom	37
4.3.3 Strafrechtelijke handhaving	37
4.3.4 Internationaal toezicht	37
5 Managementsamenvatting	38
Regels	38
Voorafgaand aan publicatie	38
Tijdens publicatie	38
Volgend op publicatie	39
Sancties	39
Bijlage 1	40
Raad van Europa	40
Artikel 29 Werkgroep	40
Bijlage 2 – Wettelijke verplichtingen tot actieve openbaarmaking	42
Hergebruik	47

Inleiding

De overheid kent een lange traditie van openbaarheid van bepaalde gegevensbestanden, zoals het kadaaster en het handelsregister.

De afgelopen decennia is er daarnaast ook steeds meer aandacht voor openbaarheid van bestuur. De doelstelling daarvan is uiteindelijk het bevorderen van een goede en democratische bestuursvoering. Om dat te bereiken is transparantie van het openbaar bestuur een belangrijk middel. Die wordt op haar beurt weer goeddeels bereikt door het openbaar maken van overheidsinformatie.

Tot eind jaren negentig ging het bij zowel specifieke openbaarheid – in de vorm van bijvoorbeeld openbare registers – als bij algemene openbaarheid – op basis van de Wet openbaarheid bestuur (Wob) – vooral om *passieve* openbaarmaking, dat wil zeggen: informatievervalsing op verzoek. Voorbeelden zijn bij specifieke openbaarheid het op verzoek toezenden van een uittreksel uit het handelsregister, en bij algemene openbaarheid het op verzoek verlenen van inzage in of toezenden van bepaalde bij de overheid berustende informatie.

Het afgelopen decennium is de aandacht echter steeds meer verschoven naar *actieve openbaarmaking*, dat wil zeggen: informatievervalsing uit eigener beweging. Sinds begin jaren negentig draagt art. 8 Wob bestuursorganen op om uit eigen beweging informatie te verschaffen over hun beleid, waaronder de voorbereiding en uitvoering ervan, zodra dat in het belang is van een goede en democratische bestuursvoering. Actief openbaar maken kan onder meer door de betreffende informatie ter inzage te leggen, door haar op een gegevensdrager beschikbaar te stellen of door haar op internet te publiceren.

Transparantie van het openbaar bestuur is onmisbaar voor een goed functionerende democratische samenleving, en openbaarheid van overheidsinformatie is daarom een fundamentele bouwsteen van het informatiebeleid van de overheid. Bij veel van de gegevens die de overheid openbaar maakt gaat het echter geheel of gedeeltelijk om *persoonsgegevens*. Er kan in dat geval een conflict ontstaan met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in het algemeen, en de bescherming van persoonsgegevens in het bijzonder.

Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer wordt beschouwd als een essentiële voorwaarde voor een menswaardig bestaan en als een van de grondslagen van onze rechtsorde. Eenieder heeft recht op bescherming tegen de ongebreidelde vergaring, bewerking en verspreiding van zijn persoonsgegevens. Daarom stelt de wet grenzen aan actieve openbaarmaking.

Over de verhouding tussen de openbaarheid van bestuur en de bescherming van persoonsgegevens – en de daarbij te maken afwegingen – is al veel gezegd en geschreven. Dat is echter bijna allemaal gebaseerd op een context van *passieve* openbaarmaking. Bij de meeste wetten, jurisprudentie en commentaren is geen rekening gehouden met de stormachtige opkomst van het *World Wide Web* het afgelopen decennium en het daarmee samenhangende fenomeen van *actieve openbaarmaking via internet*.

Wat is er dan zo anders aan actieve openbaarmaking via internet dat speciale aandacht voor dat fenomeen rechtvaardigt? Dat zit hem vooral in de verstrekende gevolgen die actieve openbaarmaking via internet kan hebben. Publicatie op internet leidt er vaak toe dat gegevens wereldwijd onbeperkt beschikbaar komen. Als de betreffende pagina's indexeerbaar zijn voor zoekmachines zijn de gegevens bovendien ook nog eens zeer eenvoudig te vinden. Daardoor kunnen derden op ongekende schaal over personen gegevens verzamelen waarvan zij het bestaan of de inhoud niet konden vermoeden. Zij kunnen die informatie in een andere context opnieuw publiceren of er gebruik van maken met het oog op 'cross searching', het opstellen van profielen en zelfs datawarehousing en data-mining. Zulk verder gebruik kan onrechtmatig zijn en voor doeleinden die inbreuk maken op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen. Op het bestuursorgaan dat de gegevens openbaar maakt rust de verantwoordelijkheid en de verplichting om dergelijk onrechtmatig gebruik te voorkomen. Dat betekent eerst en vooral: niet meer gegevens openbaar

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking

4

Consultatiedocument, maart 2008

maken dan noodzakelijk is gelet op het doel dat met de openbaarmaking wordt beoogd. Ook dient de verantwoordelijke de gegevens adequaat te beveiligen tegen onrechtmatig verder gebruik. Dat kan in een aantal gevallen door de gegevens wel openbaar te maken, maar te voorkomen dat de achterliggende database 'leeggetrokken' kan worden en ook zoekmachines geen toegang tot de gegevens te bieden.

In de kaders bij deze inleiding staan enkele voorbeelden van misbruik dat gemaakt kan worden van actief openbaar gemaakte persoonsgegevens. Ook elders in de richtsnoeren zijn die te vinden, bijvoorbeeld in het kader "Geen handtekening publiceren op internet" in paragraaf 2.8.2.

Hoofregel van de Wet bescherming persoonsgegevens (hierna: Wbp) is dat iedereen die persoonsgegevens openbaar maakt zelf verantwoordelijk is voor de naleving van de wet. Bestuursorganen die voornemens zijn gegevens over personen actief openbaar te maken, dienen dus zelf voorafgaand aan de publicatie te beoordelen of dat wel is toegestaan, en zo ja, in welke vorm dat kan en aan welke voorwaarden zij daarbij moeten voldoen.

Met deze richtsnoeren wil het College bescherming persoonsgegevens (hierna: CBP) het eenvoudiger maken om dat te beoordelen. Dat is in het belang van degenen die actief persoonsgegevens openbaar maken en in het belang van de mensen over wie (mogelijk) gegevens openbaar worden gemaakt.

Deze richtsnoeren behandelen de hoofdlijnen van de beoordeling van actieve openbaarmaking door de overheid, onder de geldende privacywetgeving en jurisprudentie.¹ Openbaarmaking kan ook uit anderen hoofde dan privacybescherming onrechtmatig zijn, bijvoorbeeld omdat ze in strijd is met de Auteurswet. De handvatten in deze richtsnoeren zijn beperkt tot de toelaatbaarheid van openbaarmaking onder de geldende privacywetgeving. In deze richtsnoeren wordt dus niet ingegaan op de rechtmatigheid van openbaarmaking in het licht van andere wetgeving.

De richtsnoeren behandelen veel van de belangrijkste regels op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens maar bevatten geen uitputtende beschrijving van alle bestaande wettelijke bepalingen en jurisprudentie. De voorbeelden die in deze richtsnoeren zijn opgenomen, dienen alleen ter illustratie van de manier waarop het CBP een specifieke bepaling uit de Wbp toepast bij de beoordeling van actieve openbaarmaking. Openbaarmaking in een vorm die niet bij wijze van voorbeeld in deze richtsnoeren is opgenomen, kan toch in strijd zijn met de Wbp.

Bij de beoordeling van een vorm van actieve openbaarmaking die vergelijkbaar is met een voorbeeld kunnen ook andere dan de besproken Wbp-bepalingen een rol spelen. Ook indien een concreet (soort) publicatie veel lijkt op een voorbeeld, dient men erop bedacht te zijn dat de definitieve beoordeling alleen gemaakt kan worden met inachtneming van alle omstandigheden van het individuele geval en dat de beoordeling daarom anders kan uitpakken.

Praktijkkeuze uitdrukken kunnen naast wetswijzigingen, technische ontwikkelingen en praktijkervaringen aanleiding vormen tot aanvulling of herziening van deze richtsnoeren.

Actieve openbaarmaking kan op diverse manieren gebeuren. De vanuit het oogpunt van bescherming van persoonsgegevens meest relevante manier is: publicatie op internet. De term *actieve openbaarmaking* wordt in deze richtsnoeren dan ook gebruikt in die beperkte betekenis.² Dat laat onverlet dat de bescherming van persoonsgegevens nu juist

¹ Het juridisch kader bestaat voornamelijk uit de Wet bescherming persoonsgegevens (Wet van 6 juli 2000, Stb. 202), jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM), het Europees Hof van Justitie (HvJEG) en relevante interpretaties van de Artikel 29-werkgroep, het samenwerkingsverband van toezichthouders op het gebied van bescherming van persoonsgegevens in de Europese Unie (EU). Waar relevant komt ook algemene Nederlandse jurisprudentie aan de orde, evenals uitspraken van het CBP zelf. Twee in het bijzonder relevante internationale documenten worden samengevat in de bijlage.

² Tenzij uit de context duidelijk is dat het gaat over actieve openbaarmaking in bredere zin.

baarmaking van de GLB-subsidiegegevens in 2006 werden echter niet meer de registratienummers van de ontvangers (de BRS-nummers) vermeld. Aan het vermijden van de BRS-nummers kleefte het nadeel dat derden zich hierdoor toegang kunnen verschaffen tot gegevens van anderen, die beschermd moeten worden. Ten tijde van de publicatie in 2005 heeft de Dienst Regelingen de klantidentificatie tijdelijk moeten verscherpen om misbruik te voorkomen.

Voorzieningen tegen oneigenlijk gebruik

De FG heeft aan de minister voorgesteld om, wanneer persoonsgegevens worden gepubliceerd, de wijze van publicatie zodanig in te richten dat het register zo min mogelijk uitnodigt tot onbedoeld gebruik, of dat gebruik überhaupt niet mogelijk maakt. Er zijn voorzieningen tegen oneigenlijk gebruik nodig. Voorbeelden van oneigenlijk gebruik zijn: raadpleging uit pure nieuwsgierigheid naar persoonlijke omstandigheden, commerciële doeleinden zoals geadresseerde reclame, identiteitsdiefstal en andere vormen van hinder of criminaliteit. Wanneer persoonsgegevens integraal en onbeveiligd op internet worden gepubliceerd, bestaat een groter risico voor de bescherming van de veiligheid of de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen. De minister besloot op 23 februari 2006 dat een voorziening zal worden getroffen voor het beperken van het risico van oneigenlijk gebruik van de gegevens voor direct marketing doeleinden. De secretaris-generaal besloot in april tot diverse concrete voorzieningen.

Concreet beveiligingsrisico

In oktober 2006 probeerde een organisatie uit Denemarken met regelmaat de gehele inhoud van deze database te downloaden. Daardoor ontstaat een dreiging voor de website en voor de bescherming van de belangen van individuele personen. De secretaris-generaal stemde in met het treffen van aanvullende technische voorzieningen, en met het voorstel dat bij een "doorbraak" de database van het internet zal worden gehaald."

Gebruik van milieugegevens voor politieke doeleinden

Als onderdeel van zijn campagne voor herverkiezing voor de gemeenteraad stuurt een lokale politicus een brief aan een aantal inwoners van de gemeente. De adres- en deze inwoners haalt hij uit een openbaar bestand met milieu-informatie. Is dit verder gebruik toegestaan?

Het openbare bestand met milieu-informatie vindt zijn oorsprong in Richtlijn 2003/4/EG van 28 januari 2003 inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie, die strekt tot implementatie van het Verdrag van Aarhus. Deze Richtlijn schepst verplichtingen voor de lidstaten tot zowel het op verzoek verstrekken als het actief openbaar maken van milieu-informatie. Waar het persoonsgegevens betreft wordt daarbij expliciet Richtlijn 95/46/EG als toetsingskader genoemd voor de afweging wel of niet openbaar maken. Er is wel een uitzondering: emissiegegevens dienen altijd verstrekt te worden. Richtlijn 2004/03 is op zijn beurt geïmplementeerd in (onder meer) de Wet milieubeheer.

De ratio achter deze regels is in essentie te vinden in de eerste overweging bij Richtlijn 2004/03/EG: *Een verruimde toegang van het publiek tot milieu-informatie en verspreiding van die informatie dragen bij tot een verhoogd milieubewustzijn, een vrije gedachtewisseling, een doeltreffender deelneming van het publiek aan de milieubesluitvorming en, uiteindelijk, tot een beter milieu.*

Uit het internationale kader en de Wbp volgt dat het verdere gebruik van deze gegevens voor politieke doeleinden in het algemeen niet is toegestaan, aangezien dit zal falen op het vereiste van verenigbaarheid: het voor zich brachten te winnen van

met zich meebrengt dat de verantwoordelijke telkens een afweging moet maken of publicatie op internet een acceptabele wijze van actieve openbaarmaking is.

PERSOONSGEGEVENS NIET VOGLVRIJ

In zijn advies van 15 mei 2007 over de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)³ schreef het CBP: *Bezinning is nodig op de vraag waarom openbaarheid zonder meer openbaar op internet zou inhouden. Persoonsgegevens die via internet worden gepubliceerd, kunnen door een onbekend aantal internetgebruikers uit de hele wereld voor eigen doeleinden worden verzameld en verwerkt, ook jaren nadat de oorspronkelijke publicatie van internet is verdwenen. Het voordeel van digitaliseren mag niet omslaan in het nadeel dat persoonsgegevens vogelvrij zijn op internet.*

Het CBP heeft eind vorig jaar richtsnoeren gepubliceerd voor de publicatie van persoonsgegevens op internet.⁴ Uit de aard der zaak is er sprake van een behoorlijke mate van overlap tussen die richtsnoeren en de onderhavige. Anderzijds gaan de richtsnoeren voor publicatie van persoonsgegevens op internet in op een aantal onderwerpen die hier niet of slechts zijdelings belicht kunnen worden. Bestuursorganen die actief persoonsgegevens openbaar maken en bepaalde vragen niet in deze richtsnoeren geadresseerd zien, worden daarom verwezen naar de CBP richtsnoeren voor de publicatie van persoonsgegevens op internet.

Deze richtsnoeren treden in werking met ingang van ... 2008, zijnde de datum van publicatie in de Staatscourant.

PUBLICATIE VAN GEGEVENS OVER VERLEENDE LANDBOUWSUBSIDIES

In 2005 kreeg het ministerie van LNV een verzoek van de Evert Vermeer-stichting om op grond van de Wob informatie te verstrekken over subsidies verleend in het kader van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid van de EU. Naar aanleiding hiervan besloot het ministerie in 2006 om deze subsidies voortaan actief openbaar te maken. In verband met het risico van onrechtmatig verder gebruik werden echter niet alle gegevens op internet geplaatst, en werden de wel openbaar gemaakte gegevens beveiligd. De functionaris voor de gegevensbescherming van LNV schrijft hierover in zijn jaarverslag over 2006 het volgende (blz. 13-14):

[Noot voor de vormgever: om te voorkomen dat de onderstaande tekst aan het CBP wordt toegeschreven dient deze duidelijk afwijkend te worden vormgegeven.]

"Met ingang van mei 2006 worden gegevens over verleende subsidies in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) jaarlijks openbaar gemaakt en op de website van LNV geplaatst. Hierbij worden ook de persoonsgegevens van de ontvangers vermeld. Het gaat hierbij niet om openbaarmaking op verzoek, maar om actieve openbaarmaking. Daarbij is wat meer beleidsruimte wat betreft de afweging welke gegevens in welke vorm openbaar zullen worden gemaakt.

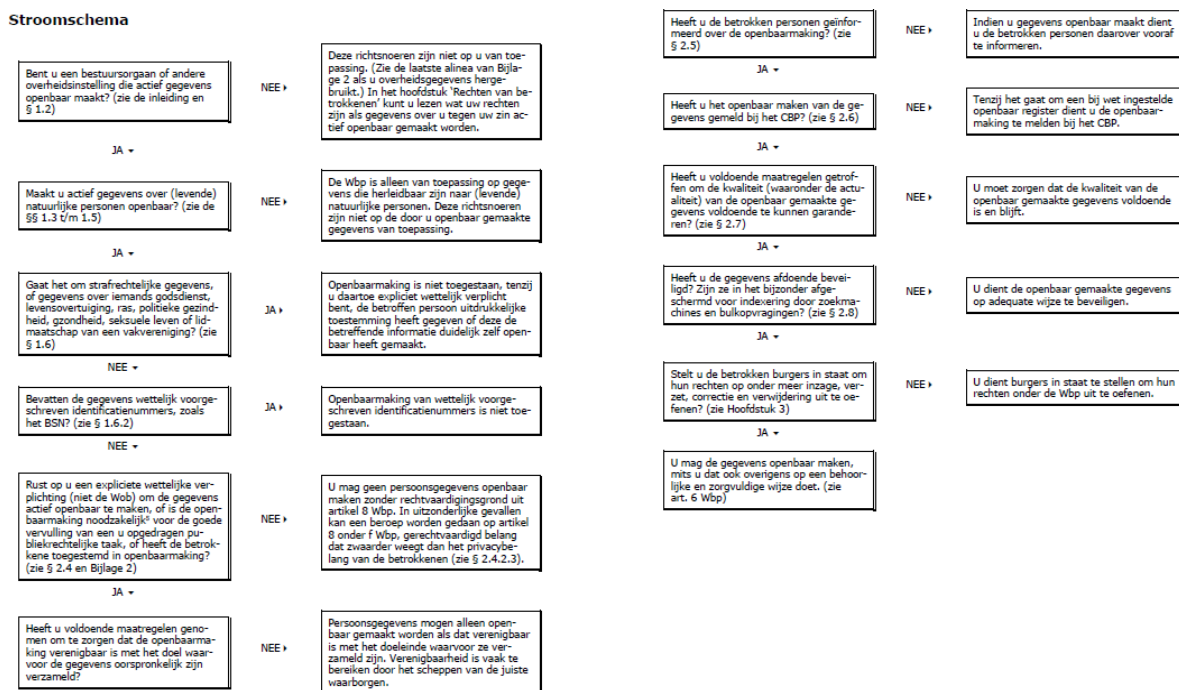
Naw-gegevens openbaar, registratienummers niet
Evenals in 2005 worden vanaf 2006 de naam-, adres- en woonplaatsgegevens (naw-gegevens) actief openbaar gemaakt bij de uitgekeerde bedragen. In 2005 gebeurde dit ook al, op verzoek van de Evert Vermeer Stichting. Bij de actieve open-

³ CBP, brief aan de leden van de vaste Kamercommissie voor VROM, z2007-00304, 15 mei 2007, http://www.cbpre.nl/documenten/med_20070515_wabo.

⁴ *Publicatie van persoonsgegevens op internet*, CBP Richtsnoeren, december 2007. Gepubliceerd in de Staatscourant van 11 december 2007.

kiezers – zelfs op basis van milieupolitieke argumenten – kan niet geacht worden bij te dragen aan verbetering van het milieu in de zin van de Richtlijn, en ligt ook te ver van de doelstelling af. Merk op dat het hierbij niet relevant is of het gaat om emissie-informatie of andere milieu-informatie. Weliswaar hoeft bij het publiceren van emissie-informatie geen rekening te worden gehouden met de persoonlijke levenssfeer, maar het gaat hier niet over het publiceren van de informatie, maar over het *verdere gebruik* ervan.

Stroomschema

⁵ Het noodzakelijkheids criterium houdt een afweging van belangen in.

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking

10

Consultatiedocument, maart 2008

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking

9

Consultatiedocument, maart 2008

1 Basisbeginselen van de bescherming van persoonsgegevens bij actieve openbaarmaking

1.1 Inleiding

De Wob vormt de leidraad voor overheden die gegevens – passief of actief – openbaar maken. Als het gaat om persoonsgegevens is er daarnaast nog een tweede leidraad, namelijk de regelgeving ter bescherming van persoonsgegevens. Beide regelstelsels hebben een ingewikkelde en soms onduidelijke verwevenheid met elkaar.

De Europese privacyrichtlijn 95/46/EG (hierna: de Richtlijn) vormt het verplichte kader voor de bescherming van persoonsgegevens. Dat betekent dat openbaarmaking van persoonsgegevens op basis van de Wob slechts mogelijk is binnen de grenzen van de Richtlijn. Dit heeft gevolgen voor de interpretatie van de uitzonderingsgronden in de Wob die de persoonlijke levenssfeer betreffen. Dat zijn artikel 10 lid 1 onder d Wob⁶ en artikel 10 lid 2 onder e Wob⁷. In deze uitzonderingsgronden dient het hele stelsel van voorwaarden en waarborgen uit de Richtlijn⁸ te worden ingelezen. Dat kan bijvoorbeeld met zich mee brengen dat een bestuursorgaan persoonsgegevens die het in het kader van actieve openbaarmaking op internet gepubliceerd heeft weer moet verwijderen, bijvoorbeeld omdat de openbaarmaking gelet op het beoogde doel niet langer nodig is.⁹

Het voorgaande is slechts relevant voor zover de Wob een bestuursorgaan *verplicht* tot het openbaar maken van persoonsgegevens. Verderop in deze richtsnoeren¹⁰ wordt besproken dat de Wob in het algemeen niet kan worden geacht een verplichting tot het actief openbaar maken van persoonsgegevens op internet in te houden. Ook andere wetgeving bevat slechts incidenteel de verplichting tot openbaarmaking van persoonsgegevens op internet, en doorgaans rust die verplichting dan op een specifiek bestuursorgaan. Voor actieve openbaarmaking van persoonsgegevens op internet heeft een bestuursorgaan daarom in het algemeen geen rechtvaardigingsgrond in artikel 8 onder c Wbp.

Iedere verwerking van persoonsgegevens behoeft een rechtvaardigingsgrond in artikel 8 Wbp.¹¹ Nu dat zelden artikel 8 onder c Wbp blijkt te kunnen zijn, is de meest in aanmerking komende rechtvaardigingsgrond artikel 8 onder e Wbp: de openbaarmaking is noodzakelijk voor de goede uitvoering van een publiekrechtelijke taak van het desbetreffende bestuursorgaan. De term "noodzakelijk" houdt een afweging in van het belang van de openbaarmaking enerzijds en het privacybelang van de betrokkenen anderzijds. Een bestuursorgaan dat het voor de goede uitvoering van een publiekrechtelijke taak die het heeft nodig acht persoonsgegevens actief openbaar te maken door middel van publicatie op internet, dient zich af te vragen of dit niet ook mogelijk is via een minder ingrijpend middel ('subsidiariteit') en zo nee, of het middel überhaupt wel in verhouding staat tot het daarmee te bereiken doel ('proportionaliteit').¹² Zelfs als de openbaarmaking duidelijk bijdraagt aan het goed vervullen van een publiekrechtelijke taak kan het dus zo zijn dat

de conclusie moet luiden dat voor een andere vorm van openbaarmaking moet worden gekozen, of dat openbaarmaking geheel achterwege dient te blijven.

Actief openbaar gemaakte persoonsgegevens moeten op dezelfde zorgvuldige wijze worden verwerkt als passief openbaar gemaakte persoonsgegevens. Sterker nog: gelet op de extra risico's waarmee actieve openbaarmaking op internet gepaard gaat, dient daarbij extra terughoudendheid te worden betracht.

De Wet bescherming persoonsgegevens is van toepassing op 'de geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde persoonsgegevens',¹³ en dus op elke openbaarmaking¹⁴ van persoonsgegevens via gegevensdragers zoals USB-sticks of CD-ROM's of via netwerken, zoals internet.¹⁵ Het gaat hierbij zowel over het openbaar maken van persoonsgegevens als zodanig als over het openbaar maken van documenten of bestanden die (onder meer) persoonsgegevens bevatten. Ieder bestuursorgaan dat persoonsgegevens openbaar maakt dient te voldoen aan de verplichtingen die de wet oplegt. Deze zijn: het behoorlijk en zorgvuldig te werk gaan, transparantie, doelbinding, rechtvaardigingsgrond, kwaliteit en evenredigheid, informatierecht van burgers, beveiliging en beperking van doorgifte naar landen buiten de EU.

Artikel 1 van de Wbp bevat definities van de begrippen die in de wet worden gehanteerd. Niet alle begrippen zijn even relevant voor het beoordelen van actieve openbaarmaking. Hieronder volgen de belangrijkste.

1.2 Op wie legt de wet verplichtingen? De verantwoordelijke

Met de term 'verantwoordelijke' wordt in deze richtsnoeren degene aangeduid die onder de Wob verantwoordelijk is voor het actief openbaar maken persoonsgegevens. Volgens de wet is de verantwoordelijke *de natuurlijke persoon, rechtspersoon of ieder ander die of het bestuursorgaan dat, alleen of te zamen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt*. Aangezien het hier gaat over het actief openbaar maken van bij de overheid berustende gegevens, zal de verantwoordelijke in vrijwel alle gevallen een bestuursorgaan zijn.

Met de term 'betrokkene' wordt de persoon bedoeld wiens persoonsgegevens worden verwerkt.

1.3 Wat is een persoonsgegeven?

De Wbp kent een ruime definitie van persoonsgegevens. In artikel 1 sub a Wbp wordt een persoonsgegeven gedefinieerd als 'alk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon'. De omschrijving is letterlijk overgenomen van arti-

⁶ 'Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit ... d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.'

⁷ 'Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen: ... e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.'

⁸ En daarmee voor een groot deel de Wbp.

⁹ Zie § 2.7.1.

¹⁰ In § 2.4.2.2.

¹¹ Zie § 2.4.

¹² Zie § 2.4.2.1.

¹³ De wet is ook van toepassing op niet geautomatiseerde verwerkingen, zoals papieren dossiers, maar alleen als de gegevens opgenomen zijn of worden in een bestand, dat wil zeggen een geïdentificeerd geheel van persoonsgegevens dat volgens bepaalde criteria toegankelijk is en betrekking heeft op verschillende personen.

¹⁴ Hierop bestaan wel enkele uitzonderingen. In de eerste plaats is de Wbp niet van toepassing voor enkele specifieke overheidsinstellingen genoemd in artikel 2 Wbp. Zie hiervoor § 2.4.2.1. Daarnaast zijn er drie soorten gegevensgebruik waarop de Wbp niet of slechts gedeeltelijk van toepassing is. Dat zijn: verwerkingen voor persoonlijk of huishoudelijk gebruik, gebruik voor uitsluitend journalistieke, artistieke of literaire doeleinden en gebruik voor historische, wetenschappelijke of statistische doeleinden. Van de eerste twee soorten zal bij actieve openbaarmaking nooit sprake zijn. Actieve openbaarmaking voor historische, wetenschappelijke of statistische doeleinden is denkbaar. Zie voor de eisen die de Wbp daaraan stelt paragraaf 1.7.3 van de Richtsnoeren van het CBP voor publicatie van persoonsgegevens op internet.

¹⁵ Memorie van toelichting bij de Wbp, Kamerstukken II, 28 509, 3 (hierna: MvT), blz 71: 'Zodra informatie digitaal is vastgelegd is er in ieder geval sprake van geautomatiseerde verwerking van gegevens. In een geautomatiseerd systeem is immers het zoeken naar digitale gegevens mogelijk. (...) Het feit dat langs geautomatiseerde weg geluid- of beeldvergelijking van digitaal vastgelegde informatie over iemand overgelijkbaar veel sneller en nauwkeuriger kan plaatsvinden dan wanneer dit handmatig zou moeten geschieden, rechtvaardigt een aangescherpt juridisch regime.'

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking

11

Consultatiedocument, maart 2008

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking

12

Consultatiedocument, maart 2008

kel 2 van het Europees Dataoverdrag.¹⁶ De Europese privacyrichtlijn 95/46/EG waarop de Wbp is gebaseerd, geeft een iets uitgebreidere omschrijving.

De Richtlijn geeft in artikel 2 onder a als definitie van persoonsgegevens:

iedere informatie betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon, hierna 'betrokkene' te noemen; als identificeerbaar wordt beschouwd een persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identificatienummer of van een of meer specifieke elementen die kenmerkend zijn voor zijn of haar fysieke, fysiologische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit.

Hoewel het tweede deel van de Europese definitie, de uitleg over specifieke elementen die iemand identificeerbaar maken, niet is overgenomen in de Wbp, maakt de memorie van toelichting bij de Wbp duidelijk dat de Wbp het zelfde uitgangspunt hanteert ten aanzien van indirect identificerende gegevens.

Allereerst is voor het begrip 'persoonsgegevens' relevant of de gegevens informatie over een persoon bevatten. In veel gevallen, zoals bij feitelijke of waardeerbare gegevens over eigenschappen, opvattingen of gedragingen, zal dit uit de aard van de gegevens voortvloeien. In andere gevallen zal mede aandacht moeten worden besteed aan de context waarin het gegeven wordt vastgelegd en gebruikt. Als gegevens medebepalend zijn voor de wijze waarop de betrokken persoon in het maatschappelijk verkeer wordt beoordeeld of behandeld, moeten die gegevens als persoonsgegevens worden aangemerkt. Het (maatschappelijk) gebruik dat van gegevens wordt gemaakt is dus medebepalend voor de beantwoording van de vraag of sprake is van een persoonsgegeven.¹⁷

De Artikel 29-werkgroep van samenwerkende toezichthouders op de gegevensbescherming in de EU heeft vorig jaar in een opinie¹⁸ de verschillende onderdelen van de definitie van persoonsgegevens nader uitgewerkt. Het gaat om de begrippen 'iedere informatie', 'betreffende een natuurlijk persoon' en 'direct of indirect herleidbaar'.

1.3.1 Iedere informatie

De werkgroep benadrukt dat 'iedere informatie' zowel objectieve als subjectieve gegevens omvat, ongeacht of ze juist of bewezen zijn. Denk aan een waardeoordeel als 'De aanvrager van deze vergunning heeft dubieuze connecties'.¹⁹

Ook foto's, video- en geluidsopnamen van herkenbare natuurlijke personen zijn persoonsgegevens.²⁰

1.3.2 Betreffende een persoon

Om te bepalen of een gegeven betrekking heeft op een persoon, moet volgens de Artikel 29-werkgroep één van de volgende drie elementen aanwezig zijn: een inhoudelijk element, een doelelement of een resultaatlement.

Een inhoudelijk element betekent dat het om informatie gaat over een persoon, ongeacht het doelelement van de verantwoordelijke of het resultaat voor die persoon, zoals een verleende vergunning betrekking heeft op de aanvrager of zoals de gegevens in een klantenbestand van een instantie betrekking hebben op de cliënt.

¹⁶ Verdrag tot bescherming van personen met betrekking tot de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, Straatsburg 1981, Trb. 1988, 7.

¹⁷ Memorie van toelichting bij de Wbp, Kamerstukken II, nr. 25 892, nr. 3, blz. 46.

¹⁸ Opinion 4/2007 on the concept of personal data van de Artikel 29-werkgroep, aangenomen op 20 juni 2007.

¹⁹ Opinion 4/2007, blz. 6.

²⁰ Richtlijn 95/46/EG, overweging 14: 'overwegende dat, gezien het belang van de in het kader van de informatiemaatschappij aan de gang zijnde ontwikkelingen inzake de technieken voor het opvangen, doorsturen, manipuleren, registreren, bewaren of mededelen van geluid- en beeldgegevens betreffende natuurlijke personen, deze richtlijn ook van toepassing zal moeten zijn op verwerkingen die op deze gegevens betrekking hebben.'

Ook de aanwezigheid van een doelelement kan ertoe leiden dat gegevens als persoonsgegevens worden beschouwd. Daar is sprake van als de gegevens (waarschijnlijk) gebruikt worden met het doel om iemand op een bepaalde manier te behandelen of diens status of gedrag te beoordelen of te beïnvloeden. Dat kan het geval zijn als een uitkingsinstantie informatie verzamelt over het water- en energiegebruik in huishoudens met het oog op het verkrijgen van aanwijzingen van fraude.

Als er geen inhoudelijk of doelelement is, kunnen gegevens toch persoonsgegevens zijn, als het gebruik ervan waarschijnlijk invloed heeft op de rechten en belangen van een persoon, zodanig dat de persoon daardoor anders wordt behandeld. Dat kan het geval zijn als de overheid ten behoeve van rekeningenrijden met behulp van GPS de locaties van voertuigen op bepaalde wegen in de gaten houdt. Hoewel het systeem gericht is op het verwerken van gegevens over de routes van voertuigen, kunnen de gegevens ook gebruikt worden om de bestuurders te beoordelen.²¹

1.3.3 Direct of indirect identificerend

Gegevens kunnen direct of indirect identificerend zijn.

Het bekendste direct identificerende gegeven is de combinatie van voornaam, achternaam en adres. De bekendste indirect identificerende gegevens zijn (e-mail)adres, telefoonnummer, kenteken en de combinatie postcode/huisnummer.²² Andere indirect identificerende gegevens zijn gegevens over iemands eigenschappen, opvattingen of gedragingen, waarmee die persoon wordt onderscheiden van andere personen. Bijvoorbeeld: de directeur van een met name genoemde onderneming.

Bij het vaststellen of een gegeven een indirect identificerend persoonsgegeven is, is van belang of de identiteit van de persoon er redelijkerwijs, zonder onevenredige inspanning, mee kan worden vastgesteld. Het is niet doorslaggevend of het identificeren daadwerkelijk plaatsvindt. Deze opvatting komt voort uit overweging 26 bij de privacyrichtlijn: *Overwegende dat de beschermingsbeginselen moeten gelden voor elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare persoon, dat om te bepalen of een persoon identificeerbaar is, moet worden gekeken naar alle middelen waarvan mag worden aangenomen dat zij redelijkerwijs door degene die voor de verwerking verantwoordelijk is dan wel door enig ander persoon in te zetten zijn om genoemde persoon te identificeren. (...). Herleidbaarheid tot een natuurlijk persoon, voorzover die redelijkerwijs door een derde kan worden bewerkstelligd, is dus voldoende.*

1.4 Wanneer is een gegeven géén persoonsgegeven?

Gegevens over organisaties, zoals bedrijven of stichtingen, zijn geen persoonsgegevens in de zin van de Wbp. De wet is wel weer van toepassing op bedrijven als het gegeven herleidbaar is naar een persoon, zoals bij een eenmanszaak, of als het over de individuele bestuurders gaat van een onderneming of stichting. Bij actieve openbaarmaking van bedrijfsgegevens zal het in veel gevallen niet haalbaar zijn om onderscheid te maken tussen bedrijfsgegevens die wel en bedrijfsgegevens die géén persoonsgegevens zijn. In zulke gevallen vereist de wet dat alle betreffende gegevens behandeld worden als waren zij persoonsgegevens.

De Wbp is evenmin van toepassing op gegevens die betrekking hebben op personen die overleden zijn. Als de gegevens van een overleden echter ook betrekking hebben op een nabestaande (bijvoorbeeld in het geval van informatie over een erfelijke ziekte) kan de Wbp wel van toepassing zijn.

²¹ Opinion 4/2007, blz. 9–12.

²² De Registratiekamer en het CBP hebben uitspraken gedaan over telefoonnummers (oa: Registratiekamer 8 juli 1993, 93.1.002 en CBP 28 mei 2003, z2003-0480 over afscherming nummergegevens, URL: http://www.cbpreb.nl/documenten/adv_z2003-0480.stm); over kentekens van auto's (oa: Registratiekamer, 9 december 1996, 96-0140 trajectcontrole dmv kentekenregistratie, URL: http://www.cbpreb.nl/downloads_uit/z1996-0140.pdf) en over postcodes met huisnummers (oa: Registratiekamer 21 juni 1996, 95.0.043).

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking	13	Consultatiedocument, maart 2008
Gegevens over objecten zijn over het algemeen ook geen persoonsgegevens. In grensgevallen is de context waarin van de gegevens gebruik wordt gemaakt van belang. Gegevens over objecten, zoals woonhuizen, zijn persoonsgegevens als de informatie kan worden gebruikt om de bewoners of eigenaren te onderscheiden en daar consequenties aan te verbinden, zoals de hoogte van een belastingheffing.		

PANORAMAFOTO'S VAN HUIZEN

In 2001 deed de Registratiekamer (de voorganger van het CBP) onderzoek naar het gebruik van geo-informatie.²³ Een bedrijf maakte digitale opnames van openbare ruimten met een beeld van 360 graden. De beelden konden doorzocht worden op gemeente, plaats, straat en huisnummer. Omdat de eigenaren en bewoners van de betrokken panden zonder onevenredige moeite konden worden geïdentificeerd en de digitale beelden onder meer door gemeenten werden gebruikt om de waarde van panden te taxeren, stelde de Registratiekamer vast dat de foto's persoonsgegevens waren, waarvoor zowel de makers als de afnemers verantwoordelijk waren in de zin van de Wbp.

1.5 Anonieme of pseudonieme gegevens

Geanonimiseerde gegevens zijn geen persoonsgegevens als de betrokken personen redelijkerwijs niet identificeerbaar zijn. De vraag of een gegeven daadwerkelijk anoniem is, komt met name aan de orde bij het actief openbaar maken van statistische informatie. Geaggregeerde informatie kan toch persoonsgegevens bevatten als het aantal betrokkenen klein is en er andere informatie beschikbaar is, bijvoorbeeld via zoekmachines, waardoor individuele personen toch kunnen worden geïdentificeerd.

Door pseudonimisering zijn gegevens soms geen persoonsgegevens, afhankelijk van de gekozen versleutelmethode. Zolang de gegevens echter zonder onevenredige inspanning herleidbaar blijven naar natuurlijke personen, door de verantwoordelijke of door een derde, moeten ze als persoonsgegevens worden behandeld.²⁴

CASUSGEGEVENEN INDIRECT HERLEIDBAAR

De Heij en Van de Pol beschrijven in het kader van het thema 'anonimisering van jurisprudentie'²⁵ een geval van indirecte herleidbaarheid van een anoniem gepresenteerde casus:²⁶

"Anonimisering sluit evenwel niet uit dat de identiteit van de betrokken personen kan worden herleid en openbaar gemaakt. Dat is recentelijk nog eens gebleken in de veroordeling tot schadevergoeding van het hoofd van het WODC, prof.dr. H.G. van de Bunt, door de rechtbank Arnhem. In de pers werd de identiteit onthuld van een advocaat als mogelijk betrokkene bij georganiseerde criminaliteit. Het ging om een advocaat die commissaris was geweest bij een bedrijf en door de Ondernemingskamer was veroordeeld, omdat hij als commissaris tekort was geschooten in zijn toezichthoudende functie. Deze casus was beschreven door Van de Bunt in zijn rapportage in opdracht van de parlementaire enquêtecommissie Opsporingsmethoden. De rechtbank kwam tot het oordeel dat de omstandigheid dat de journalisten

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking	14	Consultatiedocument, maart 2008
de identiteit van de advocaat/commissaris hebben kunnen achterhalen aan Van de Bunt kan worden verweten. ²⁷ In hoger beroep zal ongetwijfeld een belangrijk discussiepunt worden of de rechtbank hierbij de juiste maatstaf heeft gehanteerd."		

Bestuursorganen die gegevens actief openbaar maken, dienen zich rekenschap te geven van de gevolgen van de vaak lange of onbepaalde termijn van een dergelijke publicatie. Door technische ontwikkelingen kan een gegeven dat op het moment van openbaarmaking geen persoonsgegeven lijkt, later toch herleidbaar worden naar een persoon. Verantwoordelijken kunnen dan vanaf dat moment worden aangesproken op grond van de Wbp.²⁸ Daarom is het van belang dat verantwoordelijken die niet in strijd met de Wbp willen handelen ervoor zorgen dat ze een beperkte, op de risico's afgestemde, termijn hanteren voor publicatie van gegevens die persoonsgegevens lijken en ingrijpen zodra ze merken dat gegevens alsnog herleidbaar worden naar personen.²⁹

Zie over de termijn van openbaarmaking ook paragraaf 2.7.1.

1.6 Wat is een bijzonder persoonsgegeven?

De Wbp maakt onderscheid tussen 'gewone' en 'bijzondere' persoonsgegevens. Bijzondere persoonsgegevens zijn gegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven, alsmede persoonsgegevens betreffende het lidmaatschap van een vakvereniging. Ook strafrechtelijke persoonsgegevens en persoonsgegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag in verband met een opgelegd verbod naar aanleiding van dat gedrag zijn bijzondere persoonsgegevens. Het begrip 'strafrechtelijke gegevens' omvat zowel informatie over veroordelingen als min of meer gegronde verdenkingen. Het gegeven dat iemand is gearresteerd of dat tegen hem proces-verbaal is opgemaakt wegens een bepaald vergrijp is ook een strafrechtelijk gegeven.

Bijzondere persoonsgegevens zijn onderworpen aan een strengere wettelijk regime dan de overige persoonsgegevens. Verwerking van bijzondere persoonsgegevens is verboden, tenzij de betrokkene daarvoor uitdrukkelijke toestemming heeft gegeven, of als de betrokkene de gegevens bewust zelf openbaar heeft gemaakt.³⁰

In het kader bij deze paragraaf wordt toegelicht dat persoonsnummers zoals het BSN (burgerservicenummer) niet openbaar gemaakt mogen worden.

IDENTIFICATIENUMMERS NIET OPENBAAR MAKEN

²⁷ Rechtbank Arnhem 1 april 1999 (rolnummer 1996/2311). Van de Bunt is later ook in hoger beroep en in cassatie in het ongelijk gesteld. In die zaken kwam echter alleen de vraag aan de orde in hoeverre Van de Bunt aanspraak kon maken op parlementaire immuniteit. (HR 28 juni 2002, nr. C01/124, NJ 2002, 577; LJN nr. AE1544).

²⁸ Kamerstukken II, 25892, nr. 9, blz. 2. Zie ook de MvT, blz. 49: 'Wat dus bij een bepaalde stand van de techniek als anoniem, want redelijkerwijs niet op een persoon herleidbaar gegeven, kan worden beschouwd, kan door technische ontwikkelingen alsnog een persoonsgegeven worden, gelat op de toegenomen mogelijkheden tot herleiding'.

²⁹ Opinion 4/2007, blz. 15: 'If the data are intended to be stored for one month, identification may not be anticipated to be possible during the "lifetime" of the information, and they should not be considered as personal data. However, if they are intended to be kept for 10 years, the controller should consider the possibility of identification that may occur also in the first year of their lifetime, and which may make them personal data at that moment. The system should be able to adapt to these developments as they happen, and to incorporate then the appropriate technical and organisational measures in due course.'

³⁰ In de artikelen 17 t/m 23 Wbp staan een aantal uitzonderingen op het verbod beschreven, zoals het eigen gebruik van gegevens over het lidmaatschap van een politieke partij, vakbond of kerk door de desbetreffende organisatie of het gebruik van medische gegevens door hulpverleners als dat noodzakelijk is voor de goede behandeling of verzorging van een betrokkene. In beginsel is geen van deze uitzonderingen van toepassing bij actieve openbaarmaking.

Identificatienummers vormen een aparte categorie bijzondere persoonsgegevens. Omdat persoonsnummers de koppeling van verschillende bestanden vergemakkelijken, vormen ze een extra bedreiging voor de persoonlijke levenssfeer. Volgens artikel 24 Wbp mogen wettelijk voorgeschreven nummers ter identificatie van personen alleen worden gebruikt voor de uitvoering van de betreffende wet of voor doeleinden die bij de wet zijn bepaald. Dit betekent in de praktijk dat het niet is toegestaan om bijvoorbeeld iemands BSN (burgerservicenummer) op internet te publiceren, zelfs niet als de betrokkene er toestemming voor heeft gegeven.

1.6.1 Uitzonderingen op het verbod om bijzondere persoonsgegevens te publiceren

Het verwerken van bijzondere persoonsgegevens is in beginsel niet toegestaan. Wie toch bijzondere persoonsgegevens openbaar wil maken, kan gebruik maken van een van de twee hierboven vermelde algemene uitzonderingen op het verwerkingsverbod, uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene of het feit dat de gegevens door de betrokkene bewust zelf openbaar zijn gemaakt.

Uitdrukkelijke toestemming

Met het begrip 'uitdrukkelijke toestemming' stelt de Wbp een zware eis aan de kwaliteit van de toestemming. Die mag niet impliciet of stilzwijgend zijn; de betrokkene dient in woord, schrift of gedrag uitdrukking te hebben gegeven aan zijn wil toestemming te verlenen aan de hem betreffende gegevensverwerking.³² De uitdrukkelijke individuele toestemming kan dus niet vervangen worden door het aanbieden van een mogelijkheid om de gegevens te laten verwijderen (ook wel een 'opt out' genoemd).

Zelf openbaar gemaakt

De situatie dat de betrokkene de gegevens zelf openbaar heeft gemaakt zal zich bij structurele actieve openbaarmaking niet voordoen. Wel is het denkbaar dat een bestuursorgaan in incidentele gevallen gegevens openbaar maakt die eerder ook door de betrokkene in de openbaarheid zijn gebracht. Niet voldoende is dat de gegevens al eerder door hetzelfde bestuursorgaan openbaar gemaakt zijn, bijvoorbeeld in reactie op een Wob-verzoek.

VOORLICHTING DOOR HET OM, VERDONK VS. PASIC

De uitzondering dat de betrokkene de gegevens zelf openbaar heeft gemaakt geldt alleen als de specifieke gegevens al in de openbaarheid zijn gebracht. Het is niet voldoende dat de betrokkene in een bepaalde zaak zelf ook de openbaarheid heeft gezocht. In dit verband schreef het CBP in zijn jaarverslag over 2006 het volgende over de nieuwe Aanwijzing Voorlichting, opsporing en vervolging van het Openbaar Ministerie:

"Het CBP acht de nieuwe aanwijzing grotendeels een verbetering. Over een belangrijk punt verschillen het CBP en het OM echter van mening. De Aanwijzing bepaalt dat wanneer verdachten of hun advocaat informatie over hun strafzaak openbaar maken het OM ervan uit gaat dat zij in redelijkheid geen bezwaar meer kunnen maken tegen de schending van hun privacy in die zaak.

Het CBP stelt zich op het standpunt dat als burgers of advocaten zich in de ogen van het OM misdragen door feiten – al dan niet op misleidende wijze – uit een strafdossier aan de openbaarheid prijs te geven, dat nog geen reden is om dat zelf ook te gaan doen. Het OM beschikt over bijzondere machtsmiddelen. Per geval zal de afweging moeten worden gemaakt of verstrekking van persoonsgegevens in re-

³² MvT, blz. 122–123.

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking 17 Consultatiedocument, maart 2008

delijke verhouding staat tot het belang van de betrokkene en diens recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Voorkomen moet worden dat de verstrekte informatie direct of indirect kan leiden tot op individuele personen te herleidende informatie. De in individuele dossiers verzamelde gegevens zijn niet bedoeld om het OM te wapenen tegen onheuse aanvallen in media.

Het OM is bij de uitoefening van zijn taak gehouden het grondrecht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer te respecteren. Als een verdachte zelf de publiciteit zoekt, wil dat niet zeggen dat hij daarmee zijn recht op grondrechtelijke bescherming verspeelt. Deze afweging is eerder in 2006 aan de orde geweest in het onderzoek dat het CBP heeft gedaan naar de verstrekking van persoonsgegevens van Taida Pasic aan de Telegraaf door minister Verdonk van Vreemdelingenzaken en Integratie. Het CBP concludeerde toen onder meer dat deze handelwijze van de minister een inbreuk maakte op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van Pasic die niet in verhouding stond tot het door de bewindsvrouw aangevoerde belang van informatieverstrekking. De verstrekking van – deels ook nog onjuiste en kwalificerende – persoonsgegevens was onverenigbaar met het doel waarvoor de gegevens waren verkregen, namelijk het nemen van een beslissing over de door Pasic gevraagde verblijfsvergunning."

1.7 Internationaal kader

Deze richtsnoeren zijn gebaseerd op de Nederlandse wet- en regelgeving. Deze is echter ingebed in een Europees regelgevingskader. Daarvan zijn met name het Europees gegevensbeschermingsverdrag³³ (waarbij Nederland partij is³⁴) en de Europese gegevensbeschermingsrichtlijn 95/46/EU in dit kader relevant. Richtlijn 95/46 is door de Artikel 29-werkgroep uitgewerkt voor actieve openbaarmaking in zijn *Advies 3/99 betreffende Overheidsinformatie en de bescherming van persoonsgegevens* (WP20). Dit advies is daarmee de referentie voor het Europees kader ten aanzien van de bescherming van persoonsgegevens bij actieve openbaarmaking. Een heldere analyse van de Raad van Europa, met als vertrekpunt het Europees gegevensbeschermingsverdrag, is te vinden in *Recommendation No. R (91) 10 of the Committee of Ministers to Member States on the Communication of third parties of personal data held by public bodies*. De belangrijkste aanbevelingen uit beide genoemde documenten zijn opgenomen in de bijlage.

³³ Verdrag tot bescherming van personen met betrekking tot de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, Straatsburg, 28 januari 1981, Trb. 1989, 7.

³⁴ Goedkeuringswet Verdrag tot bescherming van personen met betrekking tot de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, Staatsblad 1991, 654.

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking 18 Consultatiedocument, maart 2008

2 Verplichtingen van de verantwoordelijke

2.1 Inleiding

Onrechtmatig openbaar gemaakte persoonsgegevens moeten door de verantwoordelijke onmiddellijk van internet worden verwijderd. Maar ook voorafgaand aan het actief openbaar maken van persoonsgegevens dient het verantwoordelijke bestuursorgaan een aantal stappen te doorlopen om onrechtmatigheid te voorkomen. Dit hoofdstuk van de richtsnoeren bevat aanwijzingen voor de verantwoordelijke om in de fasen voorafgaand aan, tijdens en volgend op publicatie aan de vereisten van de Wet bescherming persoonsgegevens te voldoen.

Zoals in het onderstaande zal worden uitgelegd dient de verantwoordelijke voorafgaand aan de openbaarmaking vast te stellen of deze een legitiem doeleinde dient en of dat doel verenigbaar is met het doel waarvoor de gegevens oorspronkelijk zijn verkregen. De verantwoordelijke dient te kunnen onderbouwen dat de openbaarmaking wettelijk verplicht is of noodzakelijk voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak die hem als bestuursorgaan is opgedragen. Eventueel kan de betrokkene ook om toestemming worden gevraagd.

Bij openbaarmaking dienen verantwoordelijken betrokkenen actief te informeren over het doel en de opzet daarvan. Daarnaast moet iedere verantwoordelijke zijn eigen identiteit duidelijk vermelden, toegankelijk voor iedere bezoeker van de publicatie.

Persoonsgegevens mogen niet langer bewaard en ter beschikking worden gesteld dan strikt noodzakelijk. Bovendien moet de verantwoordelijke actief de kwaliteit en juistheid van actief openbaar gemaakte persoonsgegevens waarborgen.

Een laatste belangrijke stap die verantwoordelijken moeten nemen om te voldoen aan de vereisten van de Wbp is het treffen van beveiligingsmaatregelen tegen onbevoegd gebruik.

Ten slotte dienen verantwoordelijken zich bewust te zijn van de verplichting om ook na de openbaarmaking nog wijzigingen aan te brengen, bijvoorbeeld als een betrokkene zijn toestemming voor openbaarmaking intrekt, als de betrokkene terecht verzet aantekent op basis van zijn bijzondere persoonlijke omstandigheden of als de actieve openbaarmaking van de gegevens onrechtmatig blijkt te zijn.

Het is voor verantwoordelijken van belang om zich te realiseren dat het hier niet om een aantal los van elkaar staande elementen gaat. De diverse randvoorwaarden kunnen elkaar onderling beïnvloeden. Zo zal er sneller sprake zijn van verenigbaar gebruik naarmate betrokkenen beter geïnformeerd zijn, zij op eenvoudige wijze hun rechten kunnen uitoefenen en de gegevens beter beveiligd zijn tegen onrechtmatig verder gebruik.

Doorgifte buiten de EU

De doorgeven van persoonsgegevens naar landen buiten de EU is verboden, tenzij een van de wettelijke uitzonderingen van toepassing is. Hoewel actief openbaar gemaakte gegevens doorgaans ook toegankelijk zijn in landen buiten de EU, wordt deze toegankelijkheid niet als doorgifte beschouwd. Om de extra risico's van toegankelijkheid in landen buiten de EU te ondervangen, hebben verantwoordelijken voor via internet openbaar gemaakte gegevens wel meer nog dan andere verantwoordelijken de plicht om behoorlijk en zorgvuldig te werk te gaan en betrokkenen goed te informeren over de specifieke risico's van beschikbaarheid van de gegevens buiten de EU. Zie voor meer hierover hoofdstuk V van de CBP Richtsnoeren voor publicatie van persoonsgegevens op internet.

➤ VOORAFGAAND AAN PUBLICATIE

2.2 Legitieme doeleinden

Wie persoonsgegevens van derden wil publiceren op internet, moet zich afvragen of hij de gegevens verzamelt en gebruikt voor een legitiem doeleinde. Artikel 7 van de Wbp

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking 19 Consultatiedocument, maart 2008

legt vast dat persoonsgegevens alleen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden mogen worden verzameld. Een voorbeeld van zo'n doeleinde is het in staat stellen van (derden) belanghebbenden om bezwaar te maken tegen een voorgenomen beschikking of daar juist van af te zien. Een doeleinde mag niet zo ruim of vaag zijn dat zij geen kader biedt om te toetsen of de gegevens noodzakelijk zijn voor het gestelde doel.

Belangenafweging noodzakelijk

Bestuursorganen die het noodzakelijk achten om in het kader van een publiekrechtelijke uitoefening van hun publiekrechtelijke taken persoonsgegevens op internet te publiceren, dienen een gedegen proportionaliteitsafweging te maken, allereerst voor de publicatie als geheel, en vervolgens voor elk soort gegeven dat zij op internet menen te moeten publiceren, variërend van achternaam en adres tot kwalitatieve beoordelingen en bijzondere persoonsgegevens met betrekking tot bijvoorbeeld iemands gezondheid of politieke voorkeur. Bezien moet worden of de risico's voor betrokkenen niet zwaarder moeten wegen dan het belang van het bestuursorgaan bij publicatie van ieder specifiek soort gegeven. Daarbij dient de verantwoordelijke rekening te houden met de bijzondere risico's van openbaarmaking op internet. Inherent aan publicatie op internet is immers dat onbekende derden de gegevens op schadelijke wijze kunnen gebruiken, bijvoorbeeld voor het plegen van identiteitsfraude. Ook dienen verantwoordelijken het cumulatief effect mee te laten wegen van het geheel aan persoonsgegevens dat zij over personen op internet publiceren, en zelfs – voor zover zij dat redelijkerwijs kunnen inschatten – het cumulatieve effect van combinatie van de door hen gepubliceerde gegevens met andere gegevens die over dezelfde betrokkenen op het internet te vinden zijn.

Iedere vorm van openbaarmaking brengt zijn eigen risico's met zich mee. Dat betekent dat het feit dat een bepaald gegeven al eerder door het bestuursorgaan openbaar is gemaakt (bijvoorbeeld in reactie op een Wob-verzoek) in het algemeen niet als argument ten faveure van openbaarmaking kan gelden. Welke persoonsgegevens precies openbaar gemaakt kunnen worden hangt dus samen met de vorm van openbaarmaking. Het gebruik van gemarkeerde tekst³⁴ kan behulpzaam zijn bij het tot stand brengen van deze differentiatie.

2.3 Verdere verwerking

Bij het publiceren op internet van gegevens die voor een ander doeleinde zijn verzameld, dient de verantwoordelijke vast te stellen of publicatie op internet verenigbaar is met die doeleinden. Artikel 9 van de Wbp stelt een afweging verplicht tussen het oorspronkelijke doeleinde en de verdere verwerking en geeft daarbij vijf criteria waarmee in elk geval rekening moet worden gehouden:

- de verwantschap tussen het doel van de beoogde verwerking en het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen;
- de aard van de betreffende gegevens;
- de gevolgen van de beoogde verwerking voor de betrokkene;
- de wijze waarop de gegevens zijn verkregen;
- de mate waarin jegens de betrokkene wordt voorzien in passende waarborgen.

Het feit dat een bestuursorgaan voor persoonsgegevens beschikt, betekent dus niet dat ze zomaar actief openbaar gemaakt mogen worden, voor een ander doeleinde dan waarvoor ze zijn verkregen. Het nieuwe doel moet verenigbaar zijn met het oude doel en de verantwoordelijke dient een zelfstandige rechtvaardigingsgrond te hebben voor de publicatie (zie paragraaf 2.5 hieronder: toestemming vragen of noodzaak kunnen aantonen).

Een verantwoordelijke kan zich omgekeerd ook de vraag stellen welke maatregelen hij kan treffen om te bewerkstelligen dat een voorgenomen actieve openbaarmaking verenigbaar is met het doel waarvoor de betreffende gegevens zijn verkregen. Vaak zal de

³⁴ Bijvoorbeeld gebaseerd op het snel aan populariteit winnende XML-formaat.

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking 20 Consultatiedocument, maart 2008

wijze van actieve openbaarmaking hierbij de sleutel vormen. Gelet op de risico's voor betrokkenen zal actieve openbaarmaking door bijvoorbeeld ter inzage legging in het algemeen veel sneller verenigbaar zijn dan publicatie van de persoonsgegevens op internet. Andere voorbeelden van mogelijke maatregelen zijn het beperken van toegang tot de gegevens, het beperken van de set te publiceren gegevens, het vooraf goed informeren van de betrokken burgers en het creëren van een eenvoudige mogelijkheid voor de betrokkene om verzet tegen de openbaarmaking aan te tekenen.

Ook de aard van de betreffende gegevens kan bij het beoordelen van de verenigbaarheid een gewichtige rol spelen. Zo wordt gedetailleerde informatie over inkomen en vermogen algemeen aangemerkt als privacygevoelig en zal het openbaar maken ervan daarom niet snel verenigbaar zijn met het oorspronkelijke verzameldoel (bijv. belastinginning).

Om onverenigbaarheid te voorkomen van de publicatie van persoonsgegevens op internet, dient het bestuursorgaan ten slotte nog zorgvuldig af te wegen of de risico's voor sommige groepen betrokkenen niet te groot zijn. Het bestuursorgaan hoeft met andere woorden niet voor iedere betrokkene een individuele afweging te maken.³⁹ Het dient echter wel een redelijke inspanning te leveren om na te gaan of er zich in de groep van personen waarover gegevens openbaar gemaakt worden geen subgroepen bevinden waarvoor de belangenafweging anders uitvalt dan in het algemene geval.

NIEUW AANVRAGEN VAN BOUWVERGUNNINGEN OP INTERNET

De gemeente Nijmegen publiceert bepaalde gegevens over lopende aanvragen voor bouwvergunningen op internet, teneinde (derden) belanghebbenden in staat te stellen om op eenvoudige wijze kennis te nemen van een voorgenomen beschikking en daar desgewenst bezwaar tegen te maken. Met het oog op de bijzondere risico's worden echter geen gegevens gepubliceerd van aanvragen voor vergunningen voor bouwwerken met een verhoogd risico voor de openbare veiligheid zoals banken, tbs-klinieken, gevangenissen, geldautomaten, ambassades en Blijf-van-mijn-lijk-huisen.

Het verenigbaarheidsvereiste uit de Wbp heeft sterke raakvlakken met bepalingen in de wet over de kwaliteit en beveiliging van gegevens. Zelfs als het nieuwe doel verenigbaar is met het oude doel, kan de verwerking onrechtmatig zijn, bijvoorbeeld als het gaat om het openbaar maken van verouderde of anderszins onjuiste informatie. De onderwerpen kwaliteit en beveiliging komen nader aan de orde in de paragrafen 2.7 en 2.8 van dit hoofdstuk. Daarnaast geldt het algemene uitgangspunt (uit artikel 6 Wbp) dat verantwoordelijken op behoorlijke en zorgvuldige wijze te werk dienen te gaan bij het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens. Deze bepaling speelt zeker bij de beoordeling van de verenigbaarheid van publicaties op internet een belangrijke rol.

2.3.1 Verder gebruik van persoonsgegevens

Verantwoordelijken dienen zich bij het beoordelen of actieve openbaarmaking van persoonsgegevens verenigbaar is met het oorspronkelijke doeleinde niet alleen rekenschap te geven van het doeleinde waarvoor de gegevens zijn verzameld, maar ook van het risico dat anderen de gegevens voor andere doeleinden gebruiken dan waarvoor ze openbaar gemaakt worden. Om de risico's voor betrokkenen te verkleinen, dient elke verantwoordelijke adequate beveiligingsmaatregelen te treffen tegen oneigenlijk verder gebruik.

Voor een juiste risico-inschatting is het essentieel dat de rol van zoekmachines wordt meegewogen. Publicaties op internet die eigenlijk gericht zijn op een klein publiek, worden door zoekmachines wereldwijd toegankelijk gemaakt. Zoekmachines kunnen de aandacht vestigen op onvermoede gegevens over een persoon en daarnaast verspreide informatie van verschillende aard over een persoon koppelen. Dat kan een nieuw beeld

³⁵ Tenzij de betrokkene gebruik maakt van zijn bijzondere recht op verzet, zie § 3.4.

werken dan noodzakelijk is met het oog op de doeleinden van de verwerking.³⁹ We gaan er daarom hier niet verder op in.⁴⁰

CWI PUBLICEERT GEGEVENS WERKZOEKENDE OP INTERNET

Naar aanleiding van berichten in de media dat privégegevens van werkzoekenden vrij toegankelijk waren via de vacature site werk.nl heeft het CBP het Centrum voor werk en inkomen in april 2004 om opheldering gevraagd. Uit de verstekte informatie bleek dat werkzoekenden zelf konden besluiten of zij naast gegevens over opleiding en werkervaring ook andere persoonsgegevens (zoals naam, adresgegevens en telefoonnummer) op internet wilden plaatsen. Het privacy statement van het CWI vermeldde duidelijk dat deze gegevens openbaar toegankelijk waren voor anderen. Het CWI heeft inmiddels wel restricties aangebracht in deze toegang tot gegevens van werkzoekenden. Alleen werkgevers met een zogenaamd werkgeversaccount kunnen nu direct alle gegevens van werkzoekenden opvragen.⁴¹

2.4.2 Noodzaak

De Wbp kent vijf rechtvaardigingsgronden die gebaseerd zijn op een aantoonbare noodzaak voor de verantwoordelijke. Dat zijn: uitvoering van een overeenkomst, voldoen aan een specifieke wettelijke verplichting, vitaal belang, een goede vervulling van een specifieke publiekrechtelijke taak of een afweging van belangen.

Uitvoering van een overeenkomst en het vitaal belang van de betrokkene zijn onwaarschijnlijke rechtvaardigingsgronden voor actieve openbaarmaking. Hieronder komen daarom slechts de drie andere rechtvaardigingsgronden aan de orde. Zoals in de betreffende paragraaf nader zal worden toegelicht zal een afweging van belangen overigens ook zelden een rechtvaardigingsgrond vormen voor actieve openbaarmaking.

2.4.2.1 Goede vervulling van een publiekrechtelijke taak

In de volgende paragraaf zal nader uiteengezet worden dat in het licht van de Wbp andere wetten, waaronder de Wob, slechts zeer beperkte mogelijkheden bieden tot het actief openbaar maken van persoonsgegevens. Bestuursorganen beschikken wel over een andere rechtvaardigingsgrond in de Wbp die het in bepaalde gevallen mogelijk maakt over te gaan tot actieve openbaarmaking van persoonsgegevens. Artikel 8 onder e Wbp bepaalt dat een rechtvaardigingsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens is dat deze noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan.⁴² In de Memorie van Toelichting bij de Wbp is dit criterium als volgt toegelicht (blz. 84):

Het gaat in onderdeel e om een gegevensverwerking in het belang van een publiekrechtelijke taak die wordt uitgeoefend door het desbetreffende bestuursorgaan (...). De gegevensverwerking moet wel noodzakelijk zijn voor de vervulling van de betrokken taak van het bestuursorgaan. Als er geen gedetailleerde wettelijke regels bestaan voor deze taakuitvoering, dient bijzondere aandacht te worden besteed aan de vraag of wel sprake is van een rechtmatige taakuitvoering. Om deze reden spreekt onderdeel e ook van een 'goede vervulling' van de taak. Bij de beoordeling van de noodzaak van de betrokken verwerking zullen verder de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit een belangrijke rol spelen.

³⁹ Art. 10 en 11 Wbp.

⁴⁰ Zie voor meer informatie de CBP Richtsnoeren voor publicatie van persoonsgegevens op internet.

⁴¹ CBP, april 2004, z2003-1437, URL: http://www.cbpreb.nl/documenten/uit_z2003-1437.stm

⁴² Het andere deel van dit lid, noodzakelijk voor de goede vervulling van het bestuursorgaan waarvan de gegevens worden verstrekt, is hier niet aan de orde aangezien het bij actieve openbaarmaking gaat om een algemene, ongerichte verstrekking.

opleveren, met een veel hoger risico voor de betrokkene dan elk van de afzonderlijke gegevens meebrengt. Daarnaast bestaat er een reëel risico van persoonsverwisseling, waardoor verkeerde gegevens op een persoon betrokken kunnen worden. Strikte inperking van de gebruiksmogelijkheden en afscherming van persoonsgegevens voor zoekmachines zijn daarom belangrijke maatregelen om oneigenlijk hergebruik te voorkomen. Dit vereiste wordt nader uitgewerkt in paragraaf 2.8.3 van dit hoofdstuk.

2.3.2 Geheimhoudingsplicht

De Wbp verbiedt publicatie van persoonsgegevens indien de gegevens onder een geheimhoudingsplicht uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift vallen.³⁶ Deze bepaling wordt dikwijls ingezet in zaken waarin het medisch beroepsgeheim speelt, maar is door het CBP ook gehanteerd bij het beoordelen van een overheidsinitiatief om persoonsgegevens openbaar te maken via internet.

PUBLICATIE WAARDEGEVENS ONROEREND GOED

In 2003 vroeg het Ministerie van Financiën advies aan het CBP over een aantal voorgenomen wijzigingen in de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Het voorstel beoogde de openbaarheid van WOZ-gegevens te vergroten door de taxatierapporten op internet te plaatsen. Het CBP adviseerde³⁷: 'Gelet op het vorenstaande komt het CBP tot het oordeel dat een algemene toegankelijkheid van waardegegevens op het internet zich niet verhoudt met de Wbp en de Wet WOZ. Het CBP onderschrijft het oordeel van de Raad van State dat het waardegegeven privacygevoelige informatie betreft. Verdere verwerking van deze gegevens (door plaatsing op het internet) dient daarom op grond van het bepaalde in artikel 40, eerste lid, Wet WOZ en artikel 9, vierde lid, Wbp achterwege te blijven.'

2.4 Toestemming vragen of noodzaak kunnen aantonen

Voor verantwoordelijken die persoonsgegevens openbaar willen maken, geldt dat zij toestemming nodig hebben van de betrokkenen, of dat er een aantoonbare noodzaak moet zijn voor de openbaarmaking, zoals nakoming van een wettelijke verplichting. Op dit punt schept de Wbp dus niet alleen waarborgen: zonder een rechtvaardigingsgrond in de Wbp is het verwerken van persoonsgegevens niet toegestaan.

2.4.1 Toestemming

Toestemming moet onduidelijk zijn (in het geval van bijzondere persoonsgegevens zelfs 'uitdrukkelijk'). De verantwoordelijke mag niet uitgaan van het principe 'wie zijgt, stemt toe', maar moet elke twijfel uitsluiten over de vraag of de betrokkene toestemming heeft gegeven, en zo ja, voor welke specifieke verwerkingen die geldt. Een eenmaal gegeven toestemming kan te allen tijde worden ingetrokken.³⁸ Het bestuursorgaan dient een adequate procedure in te richten om aan dergelijke verzoeken te kunnen voldoen.

Toestemming speelt in de praktijk vooral een rol als rechtvaardigingsgrond bij het publiceren van aanvullende gegevens. Denk bijvoorbeeld aan het bij vergunningsaanvragen publiceren van contactinformatie van de aanvrager die derden graag de mogelijkheid geeft om daarover rechtstreeks met hem in contact te treden. Vanwege de mogelijkheid tot het intrekken ervan zal toestemming echter slechts zelden op zichzelf een werkbaar rechtvaardigingsgrond zijn voor actieve openbaarmaking, ook omdat de openbaarmaking dan al snel in strijd komt met andere uitgangspunten, zoals het niet meer gegevens ver-

³⁶ Wbp, artikel 9, lid 4.

³⁷ CBP, z2003-01563, 11 februari 2004, URL: http://www.cbpreb.nl/documenten/adv_z2003-1563.stm

³⁸ Artikel 5 Wbp tweede lid: 'Een toestemming kan door de betrokkene of zijn wettelijk vertegenwoordiger te allen tijde worden ingetrokken.'

Artikel 8 onder e Wbp biedt met andere woorden een rechtvaardigingsgrond voor actieve openbaarmaking van persoonsgegevens indien:

- deze openbaarmaking van belang is voor de goede vervulling van een specifieke publiekrechtelijke taak van het betreffende bestuursorgaan;
- dat belang onvoldoende gediend kan worden door minder ingrijpende maatregelen, zoals passieve openbaarmaking of openbaarmaking via ter inzage legging;
- dat belang zwaarder weegt dan het belang van de betrokkenen bij de bescherming van hun persoonsgegevens.

VERGUNNINGEN OP INTERNET

Onder auspiciën van BZK plaatsen veel gemeenten en bestuursorganen informatie over bestuurlijke aangelegenheden op internet. Ten minste één gemeente heeft in dat kader zijn volledige bestand van aangevraagde en verleende bouwvergunningen, inclusief onderliggende stukken, op internet geplaatst.

Het CBP oordeelde hierover als volgt:

'De gemeente heeft niet kunnen onderbouwen dat het integraal publiceren van de documenten met persoonsgegevens op internet noodzakelijk zou zijn voor een goede vervulling van de publiekrechtelijke taak door de gemeente (...). De gemeente kan zich daarom niet beroepen op een grondslag onder artikel 8 onder e Wbp.'

Voor het kenbaar maken van zienswijzen of bezwaar maken tegen beschikkingen omtrent vergunningen, zoals bedoeld in de Awb is het niet noodzakelijk om te beschikken over alle persoonsgegevens van een aanvrager van een vergunning. Het omschrijven van het besluit waartegen het bezwaar of beroep is gericht, is voldoende, naast een inhoudelijke motivering van het bezwaar of beroep.

Het CBP stelt vast dat het noch voor de vergunningsaanvrager, noch voor (derden) belanghebbenden noodzakelijk is om voor het uitoefenen van hun rechten toegang te hebben tot de integraal ingescande aanvragen met een keur aan persoonsgegevens. De door de gemeente beoogde transparante gegevensverwerking wordt adequaat gediend met publicatie op internet van beperkte informatie over het proces van het aanvragen tot het verlenen of weigeren van vergunningen, namelijk het adres, een omschrijving van het soort vergunning en - mits de aanvrager daartegen geen steekhoudend bezwaar maakt op grond van bijzondere omstandigheden - de bijbehorende bouwtekeningen.

Een bijzonder geval in deze categorie is nog openbaarmaking op grond van meer algemene openbaarheidsregimes, die niet specifiek over gegevens gaan. Daarbij is met name te denken aan twee grondwettelijk verankerde openbaarheidsregimes:

- openbaarheid van rechtspraak (art. 121 Grondwet);
 - openbaarheid van vergaderingen van het openbaar bestuur (o.a. art. 66 Grondwet).
- Essentieel hierbij is dat de betreffende regelgeving alleen rept over de openbaarheid van de betreffende bijeenkomsten (terzittingen en uitspraken resp. vergaderingen), niet over openbaarheid van informatie over die bijeenkomsten. Dit betekent dat er geen wettelijke verplichting bestaat tot het openbaar maken (laat staan het actief openbaar maken via internet) van zulke informatie. Indien de betrokken bestuursorganen niettemin tot actieve openbaarmaking willen overgaan en daarbij ook persoonsgegevens in het spel zijn, zullen zij zich moeten beroepen op de noodzaak voor de goede vervulling van de hun opgedragen publiekrechtelijke taken.⁴³

⁴³ In een enkel geval kan ook een beroep mogelijk zijn op een ander gerechtvaardigd belang dat zij hebben, zie paragraaf 2.4.2.3.

In het kader bij deze paragraaf wordt dit uitgewerkt voor rechterlijke uitspraken. Zie ook het kader bij paragraaf 2.7.1 over gemeenteraadsvergaderingen.

RECHTSPRAAK.NL

Rond de eeuwwisseling zijn diverse rechterlijke instanties overgegaan tot het actief openbaar maken van uitspraken via internet. Het meest in het oog springende voorbeeld was de inrichting van de website www.rechtspraak.nl. Via deze website wordt een belangrijk deel van de Nederlandse jurisprudentie voor het publiek ontsloten.

Tot op heden is bij elektronische verspreiding van rechterlijke uitspraken steeds het uitgangspunt geweest dat gegevens van natuurlijke personen zoveel mogelijk worden vervangen door neutrale termen als eiser, verweerder of een kwalificerende omschrijving, alvorens tot publicatie over te gaan. Geregeld vallen er echter plei-doenen te lezen voor het niet-geanonimiseerd beschikbaar maken van rechterlijke uitspraken, al dan niet met uitzonderingen of mogelijkheden voor betrokkenen om bezwaar te maken.⁴⁴

Burgers zijn bevreesd voor publiciteit over rechtszaken waarin zij – al dan niet door eigen toedoen – in betrokken raken. Het CBP ontvangt regelmatig klachten over perspublicaties over rechtszaken. Bij voortdurende wordt aangedrongen op meer mogelijkheden om anoniem te getuigen. De rechterlijke macht heeft met de pers afspraken gemaakt over het zo min mogelijk publiceren van (voor)namen van individuele rechters in perspublicaties. De ontwikkeling van de informatiesamenleving wordt enerzijds als zeer positief ervaren, maar men voelt zich ook kwetsbaarder.

Indien er niet langer geanonimiseerd zou worden zouden de royale mogelijkheden en langdurige beschikbaarheid van de rechterlijke uitspraken rechtspraak.nl kunnen maken tot een gegevensverzameling over personen die de wijze waarop zij in het maatschappelijk verkeer behandeld worden op onaanvaardbare wijze nadelig beïnvloedt. Te denken valt aan het gebruik van rechtspraak.nl voor screeningsdoeleinden. Heeft deze sollicitant wel eens in een arbeidszaak geprocedeerd? Rechtspraak.nl zou een nieuwe vorm van documentatie over personen opleveren, die haaks staat op gemaakte keuzes voor de bestaande – al dan niet openbare – registers waarin rechterlijke uitspraken ten behoeve van verschillende screeningsdoeleinden zijn verwerkt.

Integrale openbaarmaking van uitspraken kan zo bovendien tot vraagstukken leiden bij de rechtzoekenden en de facto de toegang tot het recht verminderen.

Gelet hierop zou integrale openbaarmaking van (alle) rechterlijke uitspraken op rechtspraak.nl te ver gaan. De toegang tot rechterlijke uitspraken kan worden verbeterd. Het is daarvoor echter niet noodzakelijk om tot (bijvende) integrale publicatie van uitspraken over te gaan.

2.4.2.2 Wettelijke verplichting

Het moeten nakomen van een wettelijke verplichting is een rechtvaardigingsgrond die naar verwachting in de toekomst steeds vaker door overheidsinstellingen of beheerders van openbare registers gebruikt kan worden voor actieve openbaarmaking, en in het bijzonder actieve openbaarmaking via internet. Er is veel wetgeving in ontwikkeling ter bevordering van de transparantie en eenvoudigheid van de besluitvorming door bestuursorganen. Daarbij wordt elektronische publicatie van persoonsgegevens soms expliciet voorgeschreven.

⁴⁴ Zie bijvoorbeeld *Toegang tot rechterlijke uitspraken*. Rapport van de VMC-studiecommissie Openbaarheid van rechtspraak. Mediaforum 2006-4.

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking	25	Consultatiedocument, maart 2008
de verantwoordelijke of een derde aan wie de gegevens worden verstrekt, "tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prevaleert." Deze rechtvaardigingsgrond is vooral van belang voor verantwoordelijken in de private sector. Bestuursorganen kunnen er minder gemakkelijk een beroep op doen, aangezien bij een belangenafweging onder artikel 8 onder f Wbp door de publieke sector zwaarder gemotiveerd moet worden dan bij een vergelijkbare belangenafweging door de private sector. De MvT bij de Wbp licht dit als volgt toe: "Binnen de publieke sector geldt immers de rechtstreeks werkende grondwetsbepaling die de persoonlijke levenssfeer beschermt, mede tegen de achtergrond van de daarmee corresponderende verdragsbepalingen. Ook in gevallen dat het onderdeel zou leiden tot een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer, en de bepaling in dat geval als een legitieme grondslag zou moeten worden aangemerkt als bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de Grondwet, dan nog mag in het licht van artikel 8 EVRM, deze inbreuk niet verdergaan dan noodzakelijk is."		

➤ BIJ PUBLICATIE

2.5 Informatieplicht

De Wbp bevat een informatieplicht. Verantwoordelijken voor actieve openbaarmaking moeten op eigen initiatief inzicht geven in het doel van de openbaarmaking, welke persoonsgegevens ze verwerken, hoe ze dat doen en wat hun identiteit is. Dat is geen eenmalige verplichting, maar geldt jegens elke persoon over wie zij gegevens verwerken. De informatieplicht geldt als verantwoordelijken de gegevens rechtstreeks van de betrokkene verkrijgen (artikel 33 Wbp), maar ook als zij de gegevens op een andere manier verkrijgen, bijvoorbeeld door koppeling met bestanden van andere bestuursorganen (artikel 34 Wbp). Als er weinig risico's gemoeid zijn met de openbaarmaking en als betrokkenen redelijkerwijs weten in welke context bepaalde persoonsgegevens over hen op internet worden gepubliceerd, kan een verantwoordelijke volstaan met het verstrekken van passieve informatie over zijn identiteit en het doeleinde van de publicatie, bijvoorbeeld in de vorm van een privacyverklaring. In alle andere gevallen dient een verantwoordelijke alle betrokkenen op voorhand te informeren, met zoveel aanvullende informatie als nodig is om er zeker van te zijn dat betrokkenen begrijpen wat de bedoeling is en hoe zij zich eventueel tegen publicatie kunnen verzetten.

2.5.1 Omvang informatieplicht

Hoe verantwoordelijken precies aan de informatieplicht uit de Wbp kunnen voldoen, is afhankelijk van een aantal factoren. De memorie van toelichting bij de Wbp geeft aan dat verantwoordelijken zoveel informatie moeten verstrekken als nodig is om in elk concreet geval een behoorlijke en zorgvuldige gegevensverwerking te waarborgen, of zij de gegevens nu zelf van de betrokkene krijgen, of indirect.⁴⁵ Dat betekent dat de omvang van de informatieplicht afhangt van de aard van de verantwoordelijke, de risico's die met de publicatie zijn gemoeid en de manier waarop de persoonsgegevens zijn verkregen. Wie met toestemming van de betrokkenen persoonsgegevens op internet publiceert en de persoonsgegevens heeft afgeschermd tegen verder gebruik door zoekmachines, kan volstaan met een beknopte vermelding van zijn identiteit en het doeleinde van de publicatie, voorafgaand aan de publicatie. Wie echter op grond van een andere rechtvaardigingsgrond, zoals een goede vervulling van zijn publiekrechtelijke taak, gegevens op internet wil publiceren, dient de betrokkenen veel uitgebreider, individueel te informeren en hen te wijzen op hun recht op verzet, zeker als niet op voorhand duidelijk is dat de gegevens ook op internet worden gepubliceerd. Alleen als de verantwoordelijke aannemelijk kan maken dat het individueel informeren een onevenredige inspanning vergt – waaronder wordt verstaan dat het informeren substantiële kosten meebrengt, een buitengewone inspanning kost bij het achterhalen van betrokkenen of stuit op technische onmogelijk-

⁴⁵ MvT, blz. 149–150.

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking	27	Consultatiedocument, maart 2008
---	----	---------------------------------

De nu geldende wetgeving bevat daarentegen slechts weinig mogelijkheden om het moeten nakomen van een wettelijke verplichting aan te voeren als rechtvaardigingsgrond voor actieve openbaarmaking, zeker actieve openbaarmaking op internet. Dat is het gevolg van een combinatie van factoren. In de eerste plaats dient de wet niet alleen de mogelijkheid maar een duidelijke verplichting tot openbaarmaking te scheppen. Ten tweede dient dat niet een algemene verplichting tot openbaarmaking te zijn, maar een specifieke verplichting tot actieve openbaarmaking. Bij actieve openbaarmaking door publicatie op internet komt daar ten voorwaarde bij dat de wetgeschiedenis de conclusie wetigt dat de belangen van openbaarmaking ook zwaarder wegen dan de extra risico's die publicatie op internet met zich meebrengt. In alle andere gevallen zal een rechtvaardigingsgrond gevonden moeten worden in de noodzaak voor goede vervulling van een publiekrechtelijke taak.⁴⁵

Hieronder volgt een beknopt overzicht van de mogelijkheden voor verantwoordelijken om zich te beroepen op een wettelijke verplichting als rechtvaardigingsgrond voor actieve openbaarmaking. Daartoe worden drie wettelijke kaders voor openbaarmaking van gegevens besproken. Een uitgebreidere analyse is te vinden in Bijlage 2.

Het eerste geval is openbaarmaking op grond van specifieke wetgeving die een uitputtend regime bevat voor de verwerking van persoonsgegevens en de toepasselijkheid van de Wbp expliciet uitsluit. Het gaat hier om een beperkt aantal wetten.⁴⁶ Omdat de specifieke wetgeving een uitputtend regime bevat voor de betreffende gegevensverwerkingen, dient de verantwoordelijke een expliciete verplichting tot actieve openbaarmaking op de door hem voorgenomen wijze in de betreffende wet te kunnen aanwijzen. Artikel 8 onder e Wbp of artikel 8 Wob komen niet als rechtvaardigingsgrond in aanmerking.

Het tweede geval is openbaarmaking op grond van specifieke wetgeving die een regeling op deelreinen van de bescherming van persoonsgegevens bevat en waarbij de Wbp aanvullend van toepassing is. Het gaat hier om een veelheid aan wettelijke regelingen.⁴⁷ De eerste vraag die de verantwoordelijke zich dient te stellen is of de betreffende wet een regeling bevat op het deelreinen van de gegevensverstrekking. Is dat zo, dan is de tweede vraag die de verantwoordelijke zich dient te stellen of deze regeling een duidelijke verplichting tot actieve openbaarmaking bevat. Alleen in dat geval kan hij de betreffende wet aanvoeren als rechtvaardigingsgrond voor actieve openbaarmaking. Bij actieve openbaarmaking door publicatie op internet komt daar ten slotte nog de eis bij van internet als voorgeschreven medium voor actieve openbaarmaking, ook als het gaat om bij wet ingestelde openbare registers.

Het derde en laatste geval is openbaarmaking op grond van generieke wetgeving voor de verwerking van gegevens, te weten de Wob. Voor deze wet zijn de drie vragen die de verantwoordelijke zich moet stellen in algemene zin te beantwoorden. De Wob bevat een duidelijke – voorwaardelijke⁴⁸ – verplichting tot passieve openbaarmaking (Hoofdstuk III Wob). Ten aanzien van actieve openbaarmaking is slechts sprake van een instructienorm tot beleidsvoorzichting. Deze kan in het algemeen niet worden gezien als wettelijke verplichting tot actieve openbaarmaking, laat staan tot actieve openbaarmaking op internet.

2.4.2.3 Gerechtvaardigd belang

Artikel 8 onder f Wbp bepaalt dat verantwoordelijken een gegevensverwerking mogen doen indien dat noodzakelijk is voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van

⁴⁶ Zie daarvoor de vorige paragraaf.

⁴⁷ Te weten de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002, de Wet veiligheidsonderzoeken, de Wet politiegegevens, de Wet gemeentelijke basissadministratie persoonsgegevens, de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens en de Kieswet.

⁴⁸ Zie bijlage 2 voor een aantal voorbeelden.

⁴⁹ De uitzonderingsgronden en beperkingen van Hoofdstuk V Wob moeten niet van toepassing zijn. Voor persoonsgegevens houden die specifiek in: bijzondere persoonsgegevens niet openbaar maken, en andere persoonsgegevens slechts na een in het voordeel van openbaarheid uitgevallen belangenafweging.

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking	26	Consultatiedocument, maart 2008
heden – en er geen andere wegen openstaan om de betrokkenen via algemenere kanalen te informeren, vervalt de actieve informatieplicht. De verantwoordelijke moet in dat geval wel zorgvuldig vastleggen van wie en op welke wijze hij de gegevens heeft verkregen. Een bestuursorgaan dat publicatie op internet overweegt, zal alle betrokkenen doorgaans dus zorgvuldig dienen te informeren over het welbepaalde doeleinde van de publicatie op internet en de risico's van publicatie op internet. Het bestuursorgaan dient betrokkenen bovendien in staat te stellen om hun rechten op verwijdering of verzet effectief uit te oefenen. De informatie dient verstrekt te worden op het moment van het verzamelen van de informatie, niet naderhand. De informatieplicht heeft betrekking op verwerkingen die rechtmatig zijn. Het ontbreken van een gerechtvaardigd doeleinde en grondslag voor de verwerking kan niet gecompenseerd worden door te voldoen aan de informatieplicht. In het geval van een aanvraag voor een vergunning zou het voor de betrokkene al bij het invullen van het formulier glashelder moeten zijn dat er bepaalde gegevens op internet worden gepubliceerd. Het bestuursorgaan kan niet volstaan met het sturen van een brief naderhand waarin melding wordt gemaakt van het feit dat het hele document ook op internet wordt of is gepubliceerd. Blijkens de MvT bij de Wbp (blz. 149) is het onvoldoende informeren van de betrokkene niet slechts in strijd met artikel 33 en/of 34 Wbp, maar leidt het zelfs tot onrechtmatige handelingen van de verwerking, i.c. de openbaarmaking: "De omstandigheid dat de onderhavige regeling een uitwerking vormt van het beginsel dat in artikel 6 is neergelegd heeft tot gevolg, dat overtredingen van de informatieplicht zullen leiden tot onrechtmatige verwerkingen."		

2.5.2 Privacyverklaring

Wie op basis van toestemming persoonsgegevens openbaar maakt, hoeft de betrokkenen (na het verkrijgen van de toestemming) niet afzonderlijk meer te informeren over zijn identiteit en doeleinden van de verwerking. Een goede invulling van de beknopte informatieplicht is dan het publiceren van een privacyverklaring. De CBP Richtsnoeren voor publicatie van persoonsgegevens op internet bevatten in paragraaf 5.3 een overzicht van de elementen die zo'n verklaring moet bevatten, en in de bijlage een model privacyverklaring.

2.5.3 Identiteitsvermelding

De Wbp eist in het tweede lid van de artikelen 33 en 34 Wbp dat verantwoordelijken hun identiteit bekend moeten maken. Dat stelt betrokkenen in staat om hun rechten effectief uit te oefenen en rechtstreeks met verantwoordelijken in contact te treden. De aanbeveling van de Artikel 29-werkgroep uit 2001 over het online verzamelen van gegevens benadrukt dat bij de identiteit zowel het elektronische als het fysieke adres moet worden vermeld.

2.6 Meldingsplicht

Verantwoordelijken zijn in beginsel verplicht om alle gegevensverwerkingen te melden bij het CBP, tenzij ze onder het Vrijstellingsbesluit vallen of een eigen functionaris voor de gegevensbescherming (FG) aanstellen.⁵⁰ Een melding bij het CBP betreft een beschrijving van een of meerdere gegevensverwerkingen. Artikel 27 eerste lid Wbp verplicht tot aanmelding van een voorgenomen verwerking, dat wil zeggen dat de melding dient te geschieden alvorens tot de verwerking wordt overgegaan. Omdat 'verwerking' ook betrek-

⁵⁰ Zie voor een algemene toelichting op de meldingsplicht het informatieblad 'Melden en vrijstellen' voor verantwoordelijken, beschikbaar via de website van het CBP, URL: <http://www.cbprecht.nl>, onder 'nieuws en publicaties', 'publicaties', 'informatiebladen'.

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking	28	Consultatiedocument, maart 2008
---	----	---------------------------------

king heeft op het verzamelen, houdt dit in dat de verantwoordelijke de verwerking moet melden voordat hij de beschikking krijgt over persoonsgegevens.⁵¹ De meldingen worden opgenomen in een openbaar register, dat kosteloos toegankelijk is via de website van het CBP, conform artikel 30 Wbp. Het feit dat een melding is opgenomen in het openbare register, betekent niet dat het CBP de verwerking heeft goedgekeurd of rechtmatig acht. De melding biedt dan ook geen garantie dat de verantwoordelijke in overeenstemming met de Wbp persoonsgegevens verwerkt.

De meldingsplicht uit de Wbp (en de onderliggende Europese privacyrichtlijn) dateert van voor de opkomst van actieve openbaarmaking en andere internetpublicatievormen. Het valt te betwijfelen of de wetgever de meldingsplicht heeft bedoeld voor de praktijk van gegevensverwerking op internet in de huidige vorm en omvang. Op dit moment gelden nog geen specifieke vrijstellingen voor internetpublicaties, al zijn er wel enkele in de maak. Die uitzonderingen zullen echter niet van toepassing zijn bij actieve openbaarmaking.⁵²

Gegeven deze omstandigheden legt het CBP thans behoudens bijzondere omstandigheden alleen prioriteit bij het controleren van melding van publicaties die bijzondere persoonsgegevens bevatten (zie hoofdstuk 1, paragraaf 8) en van publicaties die vanuit beveiligingsoogpunt grote risico's voor betrokkenen meebrengen, zoals het risico op identiteitsfraude.

2.7 Kwaliteit

De Wbp stelt eisen aan de bewaartermijn en kwaliteit van persoonsgegevens. Gegevens mogen niet langer verwijzen naar identificeerbare personen dan strikt noodzakelijk en de gegevens moeten juist zijn en ter zake dienend.

2.7.1 Beperkt bewaren

Bestuursorganen dienen zich rekenschap te geven van de tijdsbeperkingen die artikel 10 Wbp stelt aan de verwerking van persoonsgegevens. Het bestuursorgaan dient onderscheid te maken tussen de bewaartermijn van een papieren archief en de termijn van digitale beschikbaarstelling van documenten op internet. Artikel 10 tweede lid Wbp stelt dat een langere bewaartermijn (dan noodzakelijk voor de verwerking van de doeleinden waarvoor ze worden verzameld of vervolgens worden verwerkt) alleen is toegestaan "voor zover ze voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden worden bewaard en de verantwoordelijke de nodige voorzieningen heeft getroffen teneinde te verzekeren dat de desbetreffende gegevens uitsluitend voor deze specifieke doeleinden worden gebruikt." Er is dus geen grondslag voor een oneindige bewaartermijn (terbeschikkingstelling op internet) van documenten met persoonsgegevens op grond van artikel 10 tweede lid Wbp. Een bestuursorgaan dat de documenten wel oneindig lang op internet wil publiceren, dient de toegang tot het online archief effectief af te schermen tot mensen die de gegevens raadplegen voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden.

Zie over de termijn van openbaarmaking ook paragraaf 1.5.

HET PUBLICEREN VAN VERGADERVERSLAGEN

Een gemeente kan besluiten de verslagen van raads- en commissievergaderingen op internet te zetten. Zo kunnen burgers die niet in de gelegenheid zijn om de vergadering bij te wonen alsnog kennis nemen van wat er is besproken. De gemeente dient daarbij wel een termijn vast te stellen hoe lang de verslagen op internet blijven staan, althans in zodanige vorm dat ze persoonsgegevens bevatten. Het gaat

⁵¹ MvT, blz. 137.

⁵² De meldingsplicht geldt weliswaar niet voor openbare registers, maar daarvan is bij actieve openbaarmaking in het algemeen geen sprake.

Het CBP oordeelde dat deze toegang bovenmatig zou zijn (niet in overeenstemming met artikel 11 Wbp) en dat advocaten alleen toegang zouden mogen hebben tot hun eigen zaken.⁵³ De Raad voor de Rechtspraak paste het beleid daarop aan. De toegang tot www.roijournal.nl is afgebakend.⁵⁴

2.8 Beveiliging

Artikel 13 Wbp verplicht bestuursorganen tot het nemen van adequate beveiligingsmaatregelen. De laatste volzin van artikel 13 Wbp roept verantwoordelijken op om onnodige verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens te voorkomen, als essentieel onderdeel van elke beveiligingsstrategie.

Actieve openbaarmaking van persoonsgegevens op internet brengt extra grote risico's met zich mee. Dat komt enerzijds door het onbekende aantal personen wereldwijd dat de gegevens kan opvragen en anderzijds door de onbekende verwerkingstermijn – de gegevens kunnen jaren na dato door een bezoeker weer elders op internet worden geplaatst of op andere wijze worden hergebruikt.

Bestuursorganen dienen daarom een aantal technische maatregelen te treffen om de persoonsgegevens op de aanvraagformulieren en beschikkingen te beveiligen tegen onrechtmatige verwerkingen.

- Schermt de publicatie af voor zoekmachines. Een publicatie die voldoet aan de Wbp kan er toch toe bijdragen dat een betrokkene in zijn persoonlijke levenssfeer wordt geschaad, doordat via zoekmachines derden allerlei intieme details over deze betrokkene kunnen koppelen. Afscherming van persoonsgegevens voor zoekmachines is een heel eenvoudige, algemeen toepasbare en kosteloze stap om de kans op onrechtmatige verwerking door derden te verkleinen. Alle grote zoekmachines bieden handleidingen aan verantwoordelijken voor publicaties met behulp waarvan zij kunnen voorkomen dat een website of onderdelen uit een publicatie geïndexeerd of geïndexeerde worden.⁵⁵ Zonder een dergelijke maatregel ontstaan er grote risico's voor betrokkenen, waardoor de publicatie onrechtmatig kan zijn. Verantwoordelijken die de risico's willen vermijden van onrechtmatigheid, blokkeren daarom alle pagina's met persoonsgegevens voor zoekmachines. Dat kan door automatisch een anti-indexeringscode op te nemen in de onderliggende html.⁵⁶
- Maak het onmogelijk om te zoeken op naam of andere identificerende gegevens van een natuurlijk persoon, zowel rechtstreeks, via de eigen zoekfunctionaliteit als indirect, door zoekmachines van buiten.

⁵³ Het CBP deed hierover uitspraak in 2003, in z2002-01015. Na een heroverwegingsverzoek van de Raad voor de Rechtspraak herhaalde het CBP zijn uitspraak op 20 juni 2003, in z2003-0707.

⁵⁴ Zie URL: <http://www.rechtspraak.nl/Registers/Registratie-aangemelde-gegevensverwerkingen/#Roijournal>. De gegevens kunnen, door advocaten die daartoe een wachtwoord hebben gekregen, alleen benaderd worden met een specifieke, door het College bescherming persoonsgegevens goedgekeurde, zoekvraag.

⁵⁵ Wie zijn hele site wil afschermen voor alle zoekmachines, moet een documentje op de rootservers plaatsen met de naam 'robots.txt' met de volgende inhoud:

```
User-agent: *
```

```
Disallow: /
```

Hetzelfde principe kan worden toegepast op elke individuele webpagina, door aan de header van de pagina de code toe te voegen:

```
<META NAME="ROBOTS" CONTENT="NOINDEX, NOFOLLOW">
```

⁵⁶ Dit is een algemene oplossing. Er bestaat ook een individuele oplossing, een constructie waarbij de betrokkene expliciet toestemming geeft voor toegang voor zoekmachines. Deze tweede mogelijkheid zal bij actieve openbaarmaking echter niet snel aan de orde zijn.

daarbij met name om de inbreng van of beraadslagingen over individuele burgers. Het voor langere tijd publiceren van de inbreng van raadsleden en anderen in functie stuit in het algemeen niet op bezwaren.

Om burgers de gelegenheid te geven alsnog op eenvoudige wijze kennis te nemen van wat er tijdens een vergadering is besproken lijkt een termijn van enkele maanden voldoende. Het gebruik van een systeem voor webpublicatie dat het mogelijk maakt deze termijn automatisch in te stellen, is een eenvoudig voorbeeld van het gebruik van *Privacy Enhancing Technologies*. Het lijkt bovendien niet nodig dat de verslagen (in tegengestelde tot bijvoorbeeld de agenda's of de besluitenlijsten) voor zoekmachines indexeerbaar gemaakt worden.

Na het verstrijken van de vastgestelde termijn dient de gemeente zich te beperken tot bijvoorbeeld het publiceren van besluitenlijsten. Uiteraard kan het verslag van de vergadering totdat het offline geïndexeerd wordt wel op verzoek aan burgers ter beschikking gesteld worden.

Voor audio- en video-registratie ligt het wat anders, aangezien dit een verwerking is die door de meeste mensen ervaren wordt als een grotere privacy inbreuk dan alleen het schriftelijk vastleggen van hun woorden of handelingen. Niettemin staat de Wbp er in het algemeen niet aan in de weg dat openbare vergaderingen op internet uitgezonden worden. In dat geval dient betrokkenen echter wel de mogelijkheid te worden geboden om vooraf (of ter plekke, bijvoorbeeld door het opsteken van een hand) te kennen te geven dat zij niet op beeld of geluid vastgelegd willen worden. De opnamen (dan wel de uitzending of vastlegging ervan) kunnen dan tijdelijk worden onderbroken. Eventueel kunnen audio- of video-opnamen een beperkte tijd via internet beschikbaar blijven. In het algemeen zal die termijn in ieder geval eindigen op het moment dat het verslag van de betreffende vergadering beschikbaar is.

2.7.2 Toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig

Conform artikel 11 Wbp moeten de op internet gepubliceerde gegevens ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. Zelfs als een bestuursorgaan heeft vastgesteld dat publicatie van bepaalde persoonsgegevens op internet in beginsel gerechtvaardigd is en niet onverenigbaar met het doeleinde waarvoor de gegevens zijn verkregen, kan de publicatie van sommige gegevens bovenmatig zijn aan het doeleinde. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn bij begeleidende brieven aan het bestuursorgaan of voor individuele gegevens, zoals de elektronische contactgegevens en de 'natte' handtekening. Een gevolg hiervan is dat actieve openbaarmaking door middel van het op internet publiceren van ingescande documenten doorgaans geen optie is. De verantwoordelijke die op deze wijze wil werken dient daarmee al bij het opstellen en ontwerpen van de betreffende documenten en formulieren rekening te houden.

Toegang voor advocaten tot rolgegevens

Advocaten hebben belang bij toegang tot het rolregister van de rechtbank waar ze procederen. Toegang tot de gegevens van een rechtbank in een andere stad loopt voor advocaten via een vertegenwoordiging, een zogenaamde procureur. Het rolregister bevat informatie over alle aanhangige civiele zaken, met een korte typering, de namen van de eiser en de gedaagde, de namen van de procureurs en de status van de behandeling. In 2002 besloot de Raad voor de Rechtspraak tot invoering van een digitale rol, 'Mijn Zaken', waarbij advocaten via internet toegang zouden krijgen tot alle rolgegevens uit het hele land, in de aanloop naar afschaffing – naar thans wordt verwacht in maart 2008 – van het verplichte procuraat.

- Maak massaal downloaden van alle documenten onmogelijk. Stel ook anderszins redelijke beperkingen aan de toegang, bijvoorbeeld het beperken van het aantal zoekvragen per IP-adres.
- Beperkt de toegang tot de documenten tot de mensen voor wie de toegang noodzakelijk is. Als het om documenten gaat die voor een beperkte groep mensen toegankelijk dienen te zijn, zoals bijvoorbeeld een bepaalde groep bevoegde ambtenaren, zorg dan voor een toegangsprocedure die alleen hen toegang biedt, bijvoorbeeld door middel van een loginnaam-wachtwoord constructie.

Daarnaast dient het bestuursorgaan de specifieke beveiligingsrisico's te overwegen ten aanzien van elk soort persoonsgegevens dat hij op internet wil publiceren. Zo zal de publicatie op internet van 'natte' handtekeningen doorgaans niet mogelijk zijn gelet op de geringe meerwaarde van publicatie afgezet tegen het grote risico van identiteitsfraude waarmee zij gepaard gaat. Een handtekening is een persoonsgegeven als bedoeld in artikel 1 onder a Wbp. Door het publiceren van de 'natte' handtekening worden derden in staat gesteld op eenvoudige wijze deze signatuur te vervalsen. Juist door het publiceren op internet van persoonsgegevens in combinatie met de 'natte' handtekening wordt misbruik mogelijk gemaakt. In het geval van misbruik zal de betrokkene zich veel moeite moeten getroosten om te bewijzen dat niet hij, maar een (kwaadwillende) derde zijn persoonsgegevens heeft misbruikt, ongeacht of in theorie de bewijslast ligt bij degene die naar aanleiding van de handtekening de identiteit beoordeelt. Het CBP laat daarbij zwaar meewegen dat de Kamers van Koophandel hebben geconstateerd dat handtekeningen in toenemende mate worden gekopieerd met frauduleus oogmerk (zie kader). Het CBP acht identiteitsfraude een belangrijk maatschappelijk probleem dat noopt tot een zeer kritische (nadere) afweging van het belang van openbaarmaking via internet.

Zelfs als een bestuursorgaan toestemming heeft van betrokkenen om een integraal ingescand document online te publiceren, zou het bestuursorgaan om veiligheidsredenen af moeten zien van de publicatie van de handtekening op internet. Dit kan ook gelden ten aanzien van andere gegevens, zoals biometrische gegevens of anderszins zeer risicovolle gegevens. Ten aanzien van bijzondere persoonsgegevens, zoals gegevens over iemands gezondheid of politieke gezindheid, geldt sowieso dat het bestuursorgaan deze alleen met uitdrukkelijke toestemming van betrokkenen op internet mag publiceren.

Geen handtekening publiceren op internet

Op 1 mei 2007 trad een nieuwe wet in werking over het Handelsregister, met bepalingen over de elektronische ontsluiting van het register.⁵⁷ In de wet wordt een onderscheid gemaakt tussen de verplichte opname van sommige persoonsgegevens in het register en de publicatie ervan op internet. Het burgerservicenummer van natuurlijke personen die een onderneming hebben bijvoorbeeld wordt verplicht in het register opgenomen, maar mag niet aan derden worden versprekt en dus niet op het internet worden gepubliceerd.

Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer werd uitdrukkelijk gewezen op het risico van de publicatie op internet van de handtekening van in het handelsregister opgenomen natuurlijke personen. Uit de toelichting bij het amendement van Kamerlid Van Dijk: De Kamers van Koophandel constateren in toenemende mate dat handtekeningen worden gekopieerd met frauduleus oogmerk. Daarbij wordt onder meer gebruik gemaakt van de handtekening in het handelsregister zoals deze via internet kan worden ingezien. Om dergelijke fraude zo veel mogelijk te voorkomen is het gewenst dat handtekeningen van natuurlijke per-

⁵⁷ Wet van 22 maart 2007, Regels omtrent een basisregister van ondernemingen en rechtspersonen (Handelsregisterwet 2007), Staatsblad 153, 1 mei 2007.

sonen niet langer via internet worden getoond. Dat werpt een naar verwachting van de Kamers effectieve drempel op tegen het kopiëren van handtekeningen.⁵⁸ De staatssecretaris van Economische Zaken nam het amendement meteen over.

➤ NA PUBLICATIE

2.9 Verwijderen van onrechtmatigheden

Ook nadat de publicatie op internet is verschenen, moeten verantwoordelijken zich inspannen om aan de Wbp te blijven voldoen. Een publicatie die rechtmatig was doordat een betrokkene daarmee had ingestemd, wordt onrechtmatig op het moment dat de betrokkene zijn toestemming intrekt (zie paragraaf 2.4.1) of een terecht beroep doet op zijn recht van verzet (zie paragraaf 3.4). Persoonsgegevens die bij publicatie juist en nauwkeurig waren, kunnen na verloop van tijd niet meer kloppen en een onvolledig beeld schetsen (zoals: aan X is een vergunning geweigerd, terwijl de vergunning inmiddels naar aanleiding van een bezwaar- of beroepsprocedure alsnog is verleend).

Het is ook mogelijk dat een verantwoordelijke er pas nadat hij gegevens openbaar maakt heeft achter komt dat de openbaarmaking niet rechtmatig was, bijvoorbeeld omdat hij zich ten onrechte op een bepaalde rechtvaardigingsgrond meende te kunnen beroepen. In dat geval dienen de openbaar gemaakte gegevens terstond van internet verwijderd te worden.

3 Rechten van betrokkenen

3.1 Inleiding

Betrokkenen, de natuurlijke personen over wie persoonsgegevens worden gepubliceerd, kunnen ingrijpend benadeeld worden door de onjuiste, onvolledige of onnodige openbaarmaking van persoonsgegevens. Op grond van een enkel gegeven kunnen gemakkelijk foute conclusies worden getrokken. Oppervlakkige beeldvorming kan mensen schade berokkenen in hun maatschappelijk en persoonlijk functioneren. Bovendien kan openbaarmaking van persoonsgegevens ertoe bijdragen dat betrokkenen slachtoffer worden van criminele activiteiten, zoals oplichting en identiteitsfraude.

Verantwoordelijken hebben de plicht om te voldoen aan verzoeken van betrokkenen tot inzage en aan verzoeken tot verwijdering, verbetering, aanvulling of afscherming van persoonsgegevens als die feitelijk onjuist zijn, voor het doeleinde onvolledig of niet ter zake dienend, dan wel anderszins in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt.⁵⁹ Bij wet ingestelde openbare registers vormen hierop overigens een belangrijke uitzondering, zie voor meer daarover paragraaf 2.4.2.1 onder 2.

3.2 Inzage

Betrokkenen hebben een recht op inzage in de persoonsgegevens die over hen verwerkt worden. Bij actieve openbaarmaking geldt dat de meeste verwerkingen openbaar en kosteloos toegankelijk zijn. De betrokkene hoeft zich daarom meestal niet eerst met een formeel inzageverzoek tot de verantwoordelijke te wenden alvorens een gericht verwijderings- of verbeteringsverzoek te kunnen sturen.

Het inzagerecht is vooral van belang bij openbaarmaking op een wijze die niet automatisch ook toegankelijkheid voor de betrokkene inhoudt. Denk daarbij aan openbaarmaking via internet aan een beperkte groep ontvangers, of aan het ten behoeve van hergebruik op een gegevensdrager verstrekken van persoonsgegevens aan een ontvanger.

Op grond van de informatieplicht uit de artikelen 33 en 34 Wbp dienen verantwoordelijken de betrokkenen voorafgaand aan de publicatie mee te delen welke soorten persoonsgegevens er over hen op welke wijze worden gepubliceerd en met welk doel.⁶⁰ De betrokkene heeft het recht zich 'vrijelijk' (dus zonder nadere motivering) en 'met redelijke tussenpozen' tot de verantwoordelijke te wenden met een inzageverzoek.⁶¹ Het verzoek om kennisneming mag echter niet ongericht zijn.⁶² De verantwoordelijke moet binnen vier weken schriftelijk reageren. Dat mag ook elektronisch.⁶³ Het CBP oordeelde in 2003⁶⁴ dat een ieder zonder voorbehoud het recht heeft kennis te nemen van de verwerking van zijn persoonsgegevens. Een bericht op grond van art. 35 Wbp moet een volledig en begrijpelijk overzicht zijn van de gegevens die over een betrokkene worden verwerkt. Het gaat daarbij niet om een beschrijving of samenvatting van de gegevens, maar om een volledige weergave. Als de gegevens onvolledig zijn, is de betrokkene immers onvoldoende in staat zijn rechten op grond van de Wbp te effectueren.⁶⁵ De verantwoordelijke mag bij zeer algemene verzoeken om inzage wel om precisering vragen, om een oneven-

⁵⁹ Zie voor een algemene toelichting het informatieblad 'Rechten van de betrokkene'. Het CBP heeft daarnaast specifieke informatiebladen over correctie en inzage, zowel voor betrokkenen als verantwoordelijken. De informatiebladen zijn beschikbaar via de website van het CBP, URL: <http://www.cbweb.nl>, onder 'nieuws en publicaties', 'publicaties', 'informatiebladen'.

⁶⁰ Zie hierover verder paragraaf 2.5.

⁶¹ Art. 35, eerste lid Wbp.

⁶² MvT, blz. 44.

⁶³ Kamerstukken II, nr. 8, blz. 27.

⁶⁴ CBP, z2003-01617. URL: http://www.cbweb.nl/documenten/med_uit_z2003-1617.shtml.

⁶⁵ Deze interpretatie is medio 2007 bevestigd door de Hoge Raad in de uitspraken over de Dexia-zaak, Hoge Raad, 29 juni 2007, LJN: AZ4663 en Hoge Raad, 29 juni 2007, LJN: AZ4664.

⁵⁸ Kamerstukken II, 2006–2007, 30656, nr. 20, blz. 7, 12 februari 2007.

redige administratieve inspanning te vermijden. De verantwoordelijke moet bovendien zorgen voor een 'deugdelijke vaststelling van de identiteit van de verzoeker' (artikel 37 Wbp), bijvoorbeeld door een kopie te vragen van een identiteitsbewijs, om te voorkomen dat persoonsgegevens in verkeerde handen belanden. De verantwoordelijke mag voor een inzageverzoek maximaal 0,23 eurocent per pagina vragen, met een maximum van 4,50 euro.⁶⁶ Deze vergoeding moet worden terugbetaald als de verantwoordelijke na de inzage een verbeterings-, verwijderings-, aanvullings- of afschermingsverzoek moet honoreren.

3.3 Correctie en verwijdering

Betrokkenen hebben een breed recht op correctie. Ze mogen verantwoordelijken op grond van artikel 36 Wbp verzoeken om verbetering, aanvulling, verwijdering of afscherming van gegevens indien ze feitelijk onjuist zijn of voor het doeleinde onvolledig of niet ter zake dienend, dan wel anderszins in strijd met een wettelijk voorschrift worden gepubliceerd. Als het verzoek terecht is, dient de verantwoordelijke hieraan gehoor te geven. Verantwoordelijken moeten een eventuele weigering tot het corrigeren, aanvullen, afschermen of verwijderen van gegevens met redenen omkleeden.

3.4 Recht van verzet

Op grond van artikel 40 Wbp kunnen betrokkenen zich verzetten tegen de publicatie van hen betreffende persoonsgegevens op internet op grond van hun bijzondere persoonlijke omstandigheden. Dit relatieve recht van verzet is alleen van toepassing op verwerkingen op grond van artikel 8 onder e en f.

Betrokkenen kunnen het bestuursorgaan zowel op voorhand als naderhand vragen om geen of alleen bepaalde persoonsgegevens over hen op internet te publiceren. Het bestuursorgaan dient vervolgens bij elk verzoek te beoordelen of het verzet gerechtvaardigd is.

Een betrokkene wiens gegevens op grond van artikel 8 onder e Wbp op internet worden gepubliceerd kan de verantwoordelijke vragen om op grond van zijn bijzondere persoonlijke omstandigheden af te zien van publicatie van (een deel van) de gegevens. Bijvoorbeeld in het geval van publicatie door een gemeente van het adres, een omschrijving van de vergunning en de bouwtekening bij aanvraag van een bouwvergunning, kan de betrokkene de gemeente vragen af te zien van publicatie van de bouwtekening, bijvoorbeeld met het argument dat het publiceren van de bouwtekening voor deze verbouwing tot een duidelijke grotere kans op inbraak zou leiden.

Zowel ten aanzien van artikel 36 Wbp als ten aanzien van artikel 40 Wbp dient het bestuursorgaan heel duidelijk te maken op welke wijze(n) een betrokkene zich kan verzetten (langs welke kanalen), zowel op voorhand als naderhand.

3.5 Besluiten in de zin van de Awb

Artikel 45 Wbp bepaalt dat beslissingen van bestuursorganen over een aantal rechten die de Wbp toekent aan betrokkenen gelden als besluiten in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht. Voor zover hier relevant gaat het over inzageverzoeken, verzoeken tot het verbeteren, aanvullen, verwijderen of afschermen van gegevens en het aantekenen van verzet in verband met bijzondere persoonlijke omstandigheden. Als een betrokkene vraagt om verwijdering van zijn gegevens, en het bestuursorgaan weigert dit, dan kan de betrokkene op grond van de Awb bezwaar aantekenen tegen deze weigering en in beroep gaan na eventuele afwijzing van zijn bezwaar. Als de betrokkene een dringend belang heeft bij onmiddellijke verwijdering, dan kan hij een voorlopige voorziening vragen bij de bestuursrechter. Bezwaar en beroep staat ook open tegen de weigering om een besluit te nemen, net als het niet tijdig nemen van een besluit, of het niet volledig voldoen aan een verzoek (op te vatten als gedeeltelijke weigering).

⁶⁶ Artikel 39 Wbp en het bijbehorende Besluit Kostenvergoeding rechten betrokkene Wbp van 13 juni 2001.

4 Handhaving en de rol van het CBP

4.1 Inleiding

Verantwoordelijken die in strijd handelen met het bepaalde in de Wbp kunnen op verschillende manieren in rechte worden aangesproken, zowel civielrechtelijk, bestuursrechtelijk als strafrechtelijk. Betrokkenen hebben een aantal mogelijkheden om zelf hun recht te halen, zowel op grond van de Wbp, als op grond van het algemene bestuursrecht en op grond van het civiel recht. Daarnaast heeft het CBP als toezichthouder een aantal bestuursrechtelijke mogelijkheden om te handhaven op het bepaalde in de Wbp.

4.2 Maatregelen door betrokkenen

Een betrokkene die meent dat zijn persoonsgegevens onrechtmatig worden gepubliceerd op internet, kan actie ondernemen door het recht uit te oefenen op inzage, correctie, verwijdering en verzet (zie het vorige hoofdstuk). Het CBP heeft op www.mijnprivacy.nl concrete hulpmiddelen voor betrokkenen gepubliceerd, in de vorm van onder meer voorbeeldbrieven aan verantwoordelijken en gerichte vragen en antwoorden over verschillende soorten internetpublicaties.

Als de verantwoordelijke niet reageert of weigert om aan een verzoek te voldoen, kan een betrokkene naar de rechter gaan met een beroep op de rechtsbescherming die de Wbp biedt. Een betrokkene kan daarnaast op basis van het gewone recht een vordering indienen, bijvoorbeeld op grond van een onrechtmatige daad.

4.2.1 Rechtsbescherming onder de Wbp

Als een verantwoordelijke zich niet houdt aan het bepaalde in de Wbp, kan een betrokkene de rechter vragen om hem een schadevergoeding toe te kennen (artikel 49 Wbp) of om een verbod op te leggen op het verder verwerken van bepaalde persoonsgegevens (artikel 50 Wbp).

De Wbp biedt betrokkenen daarnaast in een aantal specifieke gevallen (onder andere bij weigering van inzage in persoonsgegevens en bij weigering van een verzoek tot verbetering, aanvulling of verwijdering van gegevens) de laagdrempelige mogelijkheid een verzoekschrift in te dienen bij de rechtbank, mits de verantwoordelijke een bedrijf of een burger is. Bij actieve openbaarmaking is de verantwoordelijke doorgaans echter een bestuursorgaan. In dat geval zijn de bezwaar- en beroepsregels uit de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

4.2.2 Andere rechtsmiddelen voor betrokkenen

Publicaties die in strijd zijn met een of meer bepalingen uit de Wbp zijn mogelijk ook onrechtmatig op andere gronden. Een betrokkene heeft in dergelijke gevallen, naast de mogelijkheden van de Wbp, nog een aantal andere mogelijkheden om zijn recht te halen. Een betrokkene kan een verantwoordelijke bijvoorbeeld voor de rechter dagen op grond van een onrechtmatige daad (artikel 6:162 Burgerlijk Wetboek). Via een dergelijke civiele procedure kan een betrokkene staking van de publicatie vorderen, evenals verwijdering van gegevens, vergoeding van materiële en immateriële schade en vergoeding van proceskosten. De betrokkene kan de rechter vragen om aan de veroordeling een dwangsom te verbinden.

4.3 Handhaving door het CBP

Het CBP heeft de wettelijke taak om toe te zien op de naleving van de Wbp (artikel 51 Wbp). Daartoe heeft het CBP een aantal middelen, variërend van bemiddeling tot het opleggen van een last onder dwangsom.

4.3.1 Bemiddeling, klachtbehandeling en ambtshalve onderzoek

Het CBP kan bemiddelen bij geschillen over onder andere het verkrijgen van inzage in persoonsgegevens en het verbeteren, aanvullen, verwijderen of afschermen van persoonsgegevens (artikel 47 Wbp). Ook kan het CBP op grond van een klacht van een belanghebbende of op eigen initiatief een onderzoek instellen naar de naleving van de Wbp (artikel 60 Wbp).

Daarbij kan het CBP zijn toezichthoudende bevoegdheden inzetten⁶⁷, waarbij een verantwoordelijke verplicht is alle gevraagde medewerking te verlenen. Het CBP kan inlichtingen vorderen, inzage vorderen in zakelijke gegevens, zaken en middelen onderzoeken (waaronder computerapparatuur) en mag ruimtes betreden, waaronder ook woningen.⁶⁸

Het aantal aangedragen zaken en de complexiteit daarvan neemt echter voortdurend toe, terwijl de middelen die het CBP ter beschikking staan begrensd zijn. Het CBP kan derhalve niet alle zaken die worden aangebracht in behandeling nemen en moet keuzes maken. Bij klachten gebeurt dit aan de hand van criteria zoals de ernst van de overtreding, de mate van concreetheit van de aanwijzingen, een inschatting van de juridische haalbaarheid en de door het CBP te investeren capaciteit en menskracht, maar vooral ook de verwachting over de potentiële preventieve werking die van handhaving in een specifiek geval zal uitgaan.⁶⁹

4.3.2 Bestuursdwang en last onder dwangsom

Indien de Wbp niet wordt nageleefd kan het CBP bestuursdwang toepassen. Onder bestuursdwang wordt verstaan het met feitelijk handelen optreden door een bestuursorgaan tegen een illegale situatie, doorgaans op kosten van de overtreder. Ook kan het CBP een last onder dwangsom opleggen. Een last onder dwangsom kan bijvoorbeeld inhouden dat een verantwoordelijke een gegevensverwerking moet aanpassen of staken op straffe van een dwangsom van een bepaald bedrag per dag. Als de verantwoordelijke niet voldoet aan de last, kan het te betalen geldbedrag fors oplopen, tot een vooraf vastgesteld maximumbedrag.

4.3.3 Strafrechtelijke handhaving

Een verantwoordelijke riskeert ten slotte ook nog strafrechtelijke sancties, onder meer voor overtreding van de meldingsplicht (artikel 27 en 28 jo. 75 Wbp).

4.3.4 Internationaal toezicht

Het CBP werkt bij onderzoek naar overtredingen van de Wbp op internet samen met collega-toezichthouders uit andere landen binnen en buiten de EU. De toezichthouders binnen de Europese Unie zijn wettelijk verplicht om elkaar desgevraagd bijstand en medewerking te verlenen, voor zover dat noodzakelijk is voor de uitvoering van onderzoeken naar publicaties op internet die door hen worden behandeld.

⁶⁷ Voor al zijn toezichthoudende activiteiten, niet alleen bij ambtshalve onderzoeken.

⁶⁸ Artikel 61 tweede lid Wbp jo. artikel 5:15 Awb.

⁶⁹ Zie ook de Uitgangspunten en beleidsregels werkwijze CBP, Staatscourant, 4 oktober 2004, nr. 190.

6. Zorg ervoor dat u persoonsgegevens niet langer bewaart en ter beschikking stelt dan strikt noodzakelijk.

7. Waarborg actief de kwaliteit en juistheid van de gepubliceerde persoonsgegevens.

8. Tref beveiligingsmaatregelen tegen onbevoegd gebruik. Onder die maatregelen vallen onder meer dataminimalisatie en het afschermen van persoonsgegevens voor zoekmachines.

Volgend op publicatie

9. Voldoe aan verzoeken van betrokkenen tot inzage en aan verzoeken tot verwijdering, verbetering, aanvulling of afscherming van persoonsgegevens als die feitelijk onjuist zijn, voor het doeleinde onvolledig of niet ter zake dienend, dan wel anderszins in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt. Verwijder gegevens tevens als de betrokkene zijn toestemming voor publicatie intrekt.

10. Verwijder onrechtmatig gepubliceerde persoonsgegevens.

Sancties

Verantwoordelijken die zich niet houden aan de Wbp kunnen door betrokkenen in rechte worden aangesproken, zowel op grond van de Wbp als op grond van het bestuursrecht en het civiele recht. Daarnaast kunnen zij in aanraking komen met de toezichthoudende bevoegdheden van het College bescherming persoonsgegevens, variërend van bemiddeling tot het instellen van een ambtshalve onderzoek en het opleggen van een dwangsom.

5 Managementsamenvatting

De overheid kent een lange traditie van openbaarheid van bepaalde gegevensbestanden, zoals het kadaster en het handelsregister. De afgelopen decennia is er daarnaast ook steeds meer aandacht voor openbaarheid van bestuur. Het afgelopen decennium is de aandacht steeds meer verschoven van passieve naar actieve openbaarmaking, dat wil zeggen: informatieverstopping uit eigener beweging. Het middel dat daarvoor gehanteerd wordt is steeds vaker publicatie op internet.

Publicaties op internet zijn over het algemeen wereldwijd, 24 uur per dag, toegankelijk voor een potentieel zeer omvangrijk en divers publiek. Het voordeel van deze grote toegankelijkheid heeft als keerzijde dat mensen van wie persoonsgegevens op internet staan, de betrokkenen, grote nadelen kunnen ondervinden van onjuiste, onvolledige of onnodige publicatie van hun persoonsgegevens.

Actief openbaar gemaakte persoonsgegevens moeten op dezelfde zorgvuldige wijze worden verwerkt als passief openbaar gemaakte persoonsgegevens. Sterker nog: gelet op de extra risico's waarmee actieve openbaarmaking op internet gepaard gaat, dient daarbij extra terughoudendheid te worden betracht. Deze publicatie van het College bescherming persoonsgegevens verschaft bestuursorganen duidelijkheid over het toepassen van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) bij actieve openbaarmaking, met een focus op actieve openbaarmaking via internet.

Regels

In het kort dienen overheidsinstellingen die persoonsgegevens actief openbaar (willen) maken, de verantwoordelijken, zich te houden aan de volgende regels.

Voorafgaand aan publicatie

1. Stel vast of de openbaarmaking een legitiem doeleinde dient en of dat doel verenigbaar is met het doel waarvoor de gegevens oorspronkelijk zijn verkregen.
2. Beschik over een rechtvaardigingsgrond voor openbaarmaking. De belangrijkste rechtvaardiging voor openbaarmaking door middel van publicatie op internet is dat deze noodzakelijk is voor de goede uitvoering van een publiekrechtelijke taak van het betreffende bestuursorgaan. De Wob biedt daarentegen slechts zelden een rechtvaardigingsgrond in de zin van een wettelijke verplichting tot actieve openbaarmaking door middel van publicatie op internet. In sommige gevallen kan de toestemming van de betrokken burgers, een wettelijke verplichting buiten de Wob of het gerechtvaardigd belang van het betreffende bestuursorgaan een rechtvaardigingsgrond vormen. Bij alle rechtvaardigingsgronden behalve toestemming moet telkens de noodzaak worden vastgesteld om de gekozen persoonsgegevens op internet te publiceren.
3. Publiceer geen bijzondere persoonsgegevens. Bijzondere persoonsgegevens zijn gegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven, lidmaatschap van een vakvereniging, strafrechtelijke persoonsgegevens en persoonsgegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag. Ook wettelijk voorgeschreven identificatienummers zijn bijzondere persoonsgegevens. Publicatie van bijzondere persoonsgegevens op internet is alleen toegestaan als de betrokkene er uitdrukkelijk toestemming voor heeft gegeven of de gegevens bewust zelf openbaar heeft gemaakt.

Tijdens publicatie

4. Leef de informatieplicht na. Verantwoordelijken dienen betrokkenen actief te informeren over het doel en de opzet van de publicatie.
5. Vermeld duidelijk uw eigen identiteit, toegankelijk voor iedere bezoeker van de publicatie.

Bijlage 1

Deze bijlage bevat de belangrijkste constateringen en aanbevelingen over de bescherming van persoonsgegevens bij actieve openbaarmaking door de Raad van Europa (gebaseerd op het Europees gegevensbeschermingsverdrag) en de Artikel 29 Werkgroep (gebaseerd op Richtlijn 95/46/EG). Zie verder paragraaf 1.8.

Raad van Europa

De Raad van Europa benoemt in zijn *Recommendation No. R (91) 10 of the Committee of Ministers to Member States on the Communication of third parties of personal data held by public bodies* de volgende risico's van het elektronisch opslaan en verspreiden van persoonsgegevens door openbare instellingen:

- het biedt de mogelijkheid om langs elektronische weg profielen op te stellen van mensen, bijvoorbeeld over hun gezinssamenstelling of hun financiële situatie;
- het opent de mogelijkheid van het zoeken naar gegevens over een persoon in allerlei openbare bestanden van verschillende aard;
- het maakt het gebruik van openbare gegevens mogelijk voor andere doeleinden dan waarvoor ze verzameld en bewaard zijn.

De Raad formuleert vervolgens onder meer de onderstaande principes:

- Principe 2.3: Als een derde persoonsgegevens verwerkt verkregen van een openbare instelling, dan moet op die verwerking de wetgeving ter bescherming van persoonsgegevens van toepassing zijn.
- Principe 4.3: Als een openbare instelling gegevens openbaar maakt, dan moet zij daarbij de mogelijkheid hebben om gegevens uit te zonderen van betrokkenen wier veiligheid of privacy in het bijzonder in het geding is.
- Principe 5.1: Er moeten specifieke regels zijn voor het elektronisch opslaan en raadplegen van openbare informatie.
- Principe 5.2: Er moeten technische middelen ingezet worden om het ongeoorloofd raadplegen of downloaden van openbare informatie tegen te gaan.⁷⁰
- Principe 6.3: Als een derde persoonsgegevens verwerkt verkregen van een openbare instelling, dan moet een betrokkene alle gebruikelijke rechten hebben, zoals op informatie, raadpleging, verzoek om correctie, verwijdering. Het recht op verwijdering moet daarbij niet relatief, maar absoluut zijn.⁷¹
- Principe 7: Het combineren van uit openbare bronnen verkregen gegevens moet niet zijn toegestaan, tenzij dit bij wet is geregeld en er adequate waarborgen zijn.

Artikel 29 Werkgroep

Het Advies 3/99 betreffende Overheidsinformatie en de bescherming van persoonsgegevens van de Artikel 29 Werkgroep is een reactie op een groenboek van de Europese Commissie over het beter toegankelijk maken van overheidsinformatie. Het bevat de volgende kernpunten en -overwegingen:

- Het elektronisch ontsluiten van openbare gegevens brengt de volgende risico's met zich mee: 'cross searching'; profilering; bestandskoppeling, i.h.b. data mining / data warehousing.
- De wettelijke regels inzake de bescherming van persoonsgegevens zijn onverkort van toepassing op openbaar gemaakte persoonsgegevens.⁷²

⁷⁰ Dit principe ziet met name op grootschalig downloaden.

⁷¹ Dit principe is een uitwerking van Principe 2.3.

⁷² "Onze wetten inzake gegevensbescherming op openbaar gemaakte persoonsgegevens van toepassing verklaren, is overigens overbodig omdat dit uit de wetsteksten blijkt: een persoonsgege-

- Technische en organisatorische maatregelen kunnen ertoe bijdragen – zonder een waterdichte bescherming te pretenderen – dat het openbaarmaking geschiedt conform de regels voor gegevensbescherming, in het bijzonder het beginsel van doelbinding. (De in het groenboek gebedigde term “publicly available” is dan ook ongelukkig, beter zou bijvoorbeeld “publicly accessible” zijn.)
- Voorbeelden van technische en organisatorische maatregelen t.b.v. naleving gegevensbeschermingsregels, i.h.b. doelbinding:
 - niet alle gegevens op internet zetten: slechts een deel van de *records* en/of slechts een deel van de *attributen* per record;
 - gegevens slechts voor bepaalde tijd op internet zetten;
 - gegevens alleen beschikbaar stellen aan de wettelijk beoogde doelgroep of aan wie een belang kan aantonen;
 - gebruik van de gegevens, bijv. voor commerciële doeleinden of in de media, beperken;
 - beperken toegang d.m.v. zoekcriteria – uitgangspunt: iedereen mag alle individuele gegevens lezen, maar niemand alle gegevens als geheel.
- Ingevolge overweging 58 van de richtlijn mag niet de totaliteit van gegevens in een register worden doorgegeven naar een derde land, maar mag de doorgifte slechts plaatsvinden op verzoek van de personen die hierbij een rechtmatig belang hebben.⁷³

ven blijft een persoonsgegeven, ook al is het openbaar gemaakt, en wordt daarom beschermd. Dit betekent echter wel dat moet worden bepaald hoe openbaar gemaakte persoonsgegevens moeten worden beschermd. Richtlijn 95/46/EG biedt hiervoor een aantal antwoorden.”

⁷³ (58) Overwegende dat onder bepaalde omstandigheden [...] afwijkingen van dit verbod moeten kunnen worden toegestaan, wanneer [...] het gaat om een doorgifte uit een bij de wet ingesteld register dat bedoeld is voor raadpleging door het publiek of personen met een gerechtvaardigd belang; dat bij een dergelijke doorgifte niet de totaliteit van de in dit register opgenomen gegevens of categorieën gegevens zou mogen worden verstrekt; dat wanneer een register bedoeld is voor raadpleging door personen met een gerechtvaardigd belang, de doorgifte slechts zou moeten kunnen plaatsvinden op verzoek van deze personen of wanneer de gegevens voor hen zijn bestemd.

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking 41 Consultatiedocument, maart 2008
wordt uitgesloten. In beide modellen moeten de regels, voor zover zij onder het communautaire recht vallen, in overeenstemming zijn met de richtlijn.

1. Specifieke wetgeving met een uitputtend regime

Het eerste deelregime betreft specifieke wetgeving die een uitputtend regime bevat voor de verwerking van persoonsgegevens en de toepasselijkheid van de Wbp expliciet uitsluit. Vanwege het vereiste dat de Wbp uitdrukkelijk wordt uitgesloten is het helder welke wetten onder dit deelregime vallen. Er zijn naast de Wbp zelf geen wetten waarin de Wbp expliciet wordt uitgesloten, zodat het hier alleen de verwerkingen betreft die zijn uitgezonderd in artikel 2 Wbp. Concreet gaat het dan om verwerkingen van persoonsgegevens gebaseerd op de onderstaande wetten:

- de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002 en de Wet veiligheidsonderzoeken;
- de Wet politiegegevens;
- de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens;
- de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens;
- de Kieswet.

Wat betreft het wettelijk kader voor actieve openbaarmaking is dit de eenvoudigste categorie. Immers, de specifieke wetgeving beoogt een *uitputtend* regime te geven voor de betreffende gegevensverwerkingen. In het bijzonder is actieve openbaarmaking van gegevens uit deze verwerkingen dan ook slechts mogelijk voor zover daarin in de betreffende wet is voorzien.⁷⁵

FOTO'S VAN VERDACHTEN OP INTERNET

In 2005 is het CBP een ambtshalve onderzoek gestart naar de rechtmatigheid van het publiceren van foto's van verdachten op het internet: de politie Rotterdam Rijnmond plaatste naar aanleiding van de ernstige voetbalrellen rondom de wedstrijd Feyenoord-Ajax op 17 april foto's van onbekende verdachten op internet. Ook onderzocht het CBP publicatie van foto's door de politie Gelderland Zuid (Nijmegen) naar aanleiding van rellen rond de Vierdaagse, en het voornemen van de politie Hollands-Midden om foto's van verdachten van geweldpleging tegen politieagenten tijdens de Katwijkse kermis op internet te publiceren.⁷⁶

In de conclusie van het onderzoek naar de handelswijze van politie en justitie in Rotterdam, Nijmegen en Katwijk, waarbij hetzelfde middel in verschillende zaken werd ingezet dan wel inzet daarvan werd overwogen, benadrukt het CBP het belang van een zorgvuldige, evenwichtige afweging van belangen. Bij het publiceren van foto's van verdachten op internet dient er in ieder afzonderlijk geval een afweging te worden gemaakt of het opsporingsbelang opweegt tegen de ingrijpende maatregel van publicatie op internet. Daarbij moeten ook de mogelijk beschadigende en onomkeerbare neveneffecten van publicatie op internet voor de verdachten, met name voor “first offenders” (iemand die voor het eerst met de politie in aanraking komt), zorgvuldig worden meegewogen.

De Wet politieregisters (Wpolr) kende een gesloten verstrekkingenregime, dat wil zeggen dat persoonsgegevens uit een politieregister niet verstrekt konden worden

⁷⁵ De Wob biedt geen grondslag voor openbaarmaking uit de hier behandelde verwerkingen, gelet op de beperking “onverminderd het elders bij wet bepaalde” bij de verplichting tot informatieverstrekking uit artikel 2 lid 1 Wob en de uitputtende strekking van de gegevensverwerkingsregimes in de betreffende wetten.

⁷⁶ College bescherming persoonsgegevens, z2005-0844, 3 mei 2006, URL: http://www.cbppv.nl/documenten/uit_z2005-0844.shtml

Bijlage 2 – Wettelijke verplichtingen tot actieve openbaarmaking

In sommige gevallen kunnen verantwoordelijken het moeten nakomen van een wettelijke verplichting aanvoeren als rechtvaardigingsgrond voor actieve openbaarmaking. In paragraaf 2.4.2.2 zijn hun mogelijkheden daartoe aangegeven aan de hand van drie wettelijke kaders voor openbaarmaking van gegevens. In deze bijlage worden die drie kaders en de bijbehorende verplichtingen tot openbaarheid in meer detail geanalyseerd.

Het moeten nakomen van een wettelijke verplichting is een rechtvaardigingsgrond die naar verwachting in de toekomst steeds vaker door overheidsinstellingen of beheerders van openbare registers gebruikt kan worden voor actieve openbaarmaking, en in het bijzonder actieve openbaarmaking via internet. Er is veel wetgeving in ontwikkeling ter bevordering van de transparantie en eenvormigheid van de besluitvorming door bestuursorganen. Daarbij wordt elektronische publicatie van persoonsgegevens soms expliciet voorgeschreven.

Er zijn op hoofdlijnen drie wettelijke kaders voor openbaarmaking te onderscheiden:⁷⁴

- A. Openbaarmaking op grond van specifieke wetgeving voor de verwerking van gegevens:
 1. specifieke wetgeving die een uitputtend regime bevat voor de verwerking van persoonsgegevens en de toepasselijkheid van de Wbp expliciet uitsluit;
 2. specifieke wetgeving die een regeling op deelterreinen van de bescherming van persoonsgegevens bevat en waarbij de Wbp aanvullend van toepassing is.

- B. Openbaarmaking op grond van generieke wetgeving voor de verwerking van gegevens, te weten de Wob.

Bij het onder A genoemde kader kunnen nog worden onderscheiden:

Welk van deze kaders ook aan de orde is, telkens zal moeten worden nagegaan of er inderdaad sprake is van een wettelijke mogelijkheid c.q. verplichting tot actieve openbaarmaking of slechts van een mogelijkheid c.q. verplichting tot openbaarmaking op zich. Zoals hieronder nog nader zal worden toegelicht is er in dat laatste geval in beginsel geen grondslag voor actieve openbaarmaking. Aangezien er nog nauwelijks expliciete wettelijke verplichtingen tot actieve openbaarmaking bestaan zal in de rest van deze paragraaf dan ook blijken dat wettelijke verplichtingen in ieder geval momenteel nog zelden de actieve openbaarmaking van persoonsgegevens kunnen rechtvaardigen.

A. Openbaarmaking op grond van specifieke wetgeving

Allereerst bekijken we openbaarmaking op grond van specifieke wetgeving voor de verwerking van gegevens. Zoals hierboven al is aangegeven valt deze uiteen in twee relevante deelregimes, te weten:

1. specifieke wetgeving die een uitputtend regime bevat voor de verwerking van persoonsgegevens en de toepasselijkheid van de Wbp expliciet uitsluit;
2. specifieke wetgeving die een regeling op deelterreinen van de bescherming van persoonsgegevens bevat en waarbij de Wbp aanvullend van toepassing is.

De MvT bij de Wbp verwoordt dit onderscheid als volgt (blz. 12):

Om normen per sector in formele wetgeving te concretiseren, kunnen twee modellen worden onderscheiden. Het ene is dat waarbij bepaalde regels in een bijzondere wet worden opgenomen, en waarbij de WBP als algemene wet van toepassing is op de gebieden die niet geregeld zijn. In dit model zijn in de betreffende sector in beginsel zowel de WBP als de bijzondere wet van toepassing. De andere is het model waarbij voor een sector een uitputtend (privacy-)regime is geschapen en waarbij in de wet wordt vermeld dat de toepasselijkheid van de algemene regels geheel

⁷⁴ Naast de in paragraaf 2.4.2.1 behandelde noodzaak voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak.

CBP Richtsnoeren actieve openbaarmaking 42 Consultatiedocument, maart 2008

aan derden tenzij dit uitdrukkelijk bepaald is in een wet of besluit. In casu was de uitzondering van artikel 30 Wpolr toepasbaar op het verstrekken van foto's van verdachten in de vorm van publicatie op internet. Artikel 30 Wpolr bepaalde dat in incidentele gevallen met het oog op de politietaken voortvloeiend uit artikel 2 Politiewet de geheimhoudingsplicht opzij gezet kon worden en dat verstrekking aan derden mogelijk was. Er moest wel voldaan zijn aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

N.B. Op 1 januari 2008 is de Wet politieregisters vervangen door de Wet politiegegevens (Wpg). Artikel 19 Wpg bevat een verstrekkingenregime dat vergelijkbaar is met het hierboven behandelde artikel 30 Wpolr. Wel zijn als extra voorwaarden toegevoegd dat met de verstrekking een zwaarwegend algemeen belang wordt gediend, en dat de beslissing tot verstrekking wordt genomen in overeenstemming met het bevoegde gezag. Aan beide voorwaarden zou in deze casus zijn voldaan.

De Aanwijzing Opsporingsberichtgeving van het College Procureurs-Generaal schrijft voor hoe er gehandeld dient te worden bij het publiek maken van verdachten via de media. Onbekende verdachten kunnen via de media worden opgespoord als het gaat om een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan op grond van artikel 67 van het Wetboek van Strafvordering. Het CBP benadrukte in zijn conclusie dat als aan deze eerste voorwaarde is voldaan er een per individu een afweging gemaakt moet worden of de opsporing van de onbekende verdachte in verhouding staat tot de manier waarop dit gebeurt en de mogelijke consequenties daarvan.

2. Specifieke wetgeving met een regeling op deelterreinen

Het tweede deelregime betreft specifieke wetgeving die een regeling op deelterreinen van de bescherming van persoonsgegevens bevat en waarbij de Wbp aanvullend van toepassing is. Uit de Memores van Toelichting bij de Wbp en de Aanpassingswet⁷⁷ blijkt dat het gaat om een veelheid aan wetten (of delen daarvan), die regels stellen voor onder meer gegevensverwerkingen van het Kadaster, de RDW, het CBS en de Kamers van Koophandel (het Handelsregister). Andere voorbeelden zijn de Woningwet, die gemeenten verplicht tot het bijhouden van een register van verleende bouwvergunningen, en hoofdstuk 12 van de Wet milieubeheer, dat een aantal registratieverplichtingen bevat, alsmede regels over de openbaarheid ervan, ter implementatie van het verdrag van Aarhus.

De MvT bij de Aanpassingswet gaat in het bijzonder in op de gevolgen van het principe van doelbinding in deze context (blz. 3):

Hierboven is reeds aangegeven dat het voorschrift van doelspecificatie van artikel 6, eerste lid, onderdeel b, van de richtlijn in een aantal gevallen noodzaakt tot een nadere doelsomschrijving in nationale wettelijke voorschriften. Zo wordt bijvoorbeeld in artikel 3a van de Kadasterwet (artikel 1 van hoofdstuk 7 van dit wetsvoorstel) en in artikel 2 van de Handelsregisterwet 1996 een nadere doelsomschrijving voorgesteld van de in deze wetten geregelde openbare registers. Deze doelspecificatie is van belang voor de mogelijkheid van verstrekken van gegevens uit openbare registers. In paragraaf 9.3 van het algemeen deel van de memorie van toelichting bij de Wbp is opgemerkt dat, indien een openbaar register tot doel heeft informatie te geven, bij verstrekking van persoonsgegevens het achterliggende doel van het register medebepalend is voor de wijze van verstrekking. Deze beperking in de wijze van verstrekking, voortvloeiend uit het doel van een register (doelbinding) brengt met zich dat het bijvoorbeeld in strijd is met het doel van het handelsregister indien achtergronden van aan rechtspersonen verbonden natuurlijke personen zouden worden verschaft in vorm van overzichten op naam. Dit overnemenbaar gebruik is uitdrukkelijk uitgesloten in het voorgestelde artikel 15, tweede lid, van de Handelsregisterwet 1996.

⁷⁷ Wet tot wijziging van bepalingen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens. Staatsblad 2002, 196.

Het doelbindingsvoorschrift heeft een reflexwerking op artikel 13 van de Wbp. Artikel 13 legt op de verantwoordelijke de plicht om bij voorbeeld bij ontsluiting van een openbaar register de gegevens adequaat te beveiligen tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. Dit legt beperkingen op aan de wijze waarop overzichten uit het register kunnen worden verstrekt, bijvoorbeeld via Internet of CD-ROM.

Vervolgens wordt in de MvT uitvoerig ingegaan op gegevensbeschermingsaspecten van met name enkele van de hierboven genoemde (al dan niet openbare) registers, met de daarbij behorende wettelijke bepalingen. Helaas is de wetgever in de Aanpassingswet bij zijn selectie van zowel relevante gegevensverwerkingen als relevante aspecten daarvan niet altijd even volledig geweest.⁷⁸ Ook de wetgevingspraktijk sindsdien laat een wisselend beeld zien: over relevante bepalingen uit Richtlijn 95/46 en de Wbp is de ene keer beter nagedacht dan de andere. Dat geldt voor de gevolgen ervan voor de inrichting van de betreffende gegevensverwerkingen in het algemeen, en voor actieve openbaarmaking in het bijzonder. Dat laatste onderwerp staat immers nog niet zo heel lang hoog op de politiek-bestuurlijke agenda. Dit betekent dat er veel verwerkingen zijn van dit type waarbij actieve openbaarmaking niet, onvoldoende of onjuist geregeld is. Voor het kader moet dan worden teruggevallen op het algemene kader van de Wbp.

Speciaal relevant zijn in deze context nog de rechten van betrokkenen. Bij wet ingestelde openbare registers vormen namelijk een belangrijke uitzondering op de regel dat betrokkenen zeggenschap hebben over de openbaarmaking van hun persoonsgegevens (zie daarover paragraaf 3.3). De ratio achter openbare registers zoals het Handelsregister of het Kadaster is dat ze bij wet zijn ingesteld om een bepaald publiek belang te dienen. Betrokkenen hebben bij openbare registers geen mogelijkheid om met een beroep op de Wbp verzet aan te tekenen of verwijdering te vragen, ook niet als de registers op internet worden gepubliceerd. De rechten van betrokkenen zijn in het geval van openbare registers afhankelijk van de rechten die de specifieke wet hen toekent.⁷⁹ Juist vanwege het ontbreken van een algemene mogelijkheid om bovenmatige of onjuiste gegevens te laten verwijderen is het van groot belang dat de overheid bij het ontsluiten van openbare registers op internet nadrukkelijk onderscheid blijft maken tussen de gegevens die noodzakelijk zijn om een dienst van de overheid te krijgen (zoals een vergunning) en gegevens die op internet worden gepubliceerd.⁸⁰

Let wel: het gaat hier uitsluitend om de situatie waarin bij wet voorzien is in publicatie van gegevens uit een openbaar register op internet. Momenteel geldt voor de meeste openbare registers dat de wet niet voorschrijft dat de gegevens uit het register ook op internet geplaatst worden. Het verantwoordelijke bestuursorgaan kan dan slechts tot publicatie overgaan indien die wijze van openbaarmaking een grondslag vindt in artikel 8 onder e Wbp (zie paragraaf 2.4.2.1). In dat geval kan de betrokkene wel een beroep doen op zijn recht van verzet.

Landbouwtelling

Hieronder wordt de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de landbouwtelling behandeld, waaronder de vraag of de gegevens actief openbaar gemaakt zouden kunnen worden. Voor alle duidelijkheid zij benadrukt dat het CBP niet bekend is met voornemens van LNV om over te gaan tot het openbaar maken van de gegevens van de landbouwtelling.

⁷⁸ Zie bijvoorbeeld de casus "Landbouwtelling" hieronder.

⁷⁹ Artikel 36 vijfde lid Wbp bepaalt dat het recht van correctie en verwijdering niet van toepassing is op bij wet ingestelde openbare registers indien de wet al voorziet in een procedure voor verbetering, aanvulling, verwijdering of afscherming van gegevens. Het recht van verzet uit artikel 40 Wbp is helemaal niet van toepassing op openbare registers die bij wet zijn ingesteld, ongeacht of de wet een bijzondere procedure kent of niet.

⁸⁰ Zie ook het kader "Persoonsgegevens niet vogelvrij" in de inleiding.

Gelet op het bovenstaande kan men vraagtekens plaatsen bij de huidige inrichting en het huidige gebruik van het landbouwtellingsbestand van LNV.⁸² Onder deze omstandigheden zou actieve openbaarmaking van dit bestand diverse bruggen te ver zijn. In de eerste plaats dient (ten minste) het doel van deze gegevensverwerking in de wet te worden beschreven. Vervolgens dient het belang van eventuele actieve openbaarmaking van de betreffende gegevens te worden afgewogen tegen het belang van de betrokken agrarische ondernemers bij de bescherming van hun persoonsgegevens.

B. Openbaarheid op grond van de Wob

Artikel 8 Wob bepaalt dat bestuursorganen uit eigen beweging informatie verschaffen over hun beleid, waaronder de voorbereiding en uitvoering ervan, zodra dat in het belang is van een goede en democratische bestuursvoering. De informatie dient te worden verschaft in begrijpelijke vorm, op zodanige wijze, dat belanghebbende en belangstellende burgers zoveel mogelijk worden bereikt. Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat artikel 8 een instructienorm is, die geplaatst is in de sleutel van overheidsvoorlichting.⁸³ Het op grote schaal openbaar maken van persoonsgegevens van burgers kan daartoe in het algemeen niet gerekend worden. Daar komt nog bij dat bij het opstellen van artikel 8 Wob geen rekening is gehouden met grootschalige actieve openbaarmaking op internet – het artikel stamt immers uit ongeveer dezelfde tijd als het World Wide Web, dat zich pas in de jaren nadien tot een belangrijk medium ontwikkelde. Gelet op het zo essentiële verschil tussen passieve en actieve openbaarmaking, en in het bijzonder publicatie op internet⁸⁴, kan artikel 8 Wob daarom in beginsel niet gezien worden als een wettelijke verplichting tot het actief openbaar maken van persoonsgegevens, en al zeker niet tot actieve openbaarmaking van persoonsgegevens op internet.

Hergebruik

Hoewel het strikt genomen niet om actieve openbaarmaking gaat, lijkt het zinvol om tot slot nog kort in te gaan op het door de overheid aan derden beschikbaar stellen van persoonsgegevens met het oog op hergebruik. De hergebruikregeling uit Hoofdstuk V-A Wob bevat geen wettelijke verplichting tot het beschikbaar stellen van gegevens voor hergebruik. Tenzij er sprake is van een andere wettelijke verplichting zal voor het mogelijk maken van hergebruik van persoonsgegevens daarom een beroep moeten worden gedaan op artikel 8 onder e Wbp: noodzakelijk voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak. Het hergebruik dat van de gegevens gemaakt wordt zal doorgaans neerkomen op een vorm van actieve openbaarmaking door de partij die de gegevens hergebruikt, met als rechtvaardigingsgrond zijn gerechtvaardigd belang (artikel 8 onder f Wbp). Daarbij mag deze nieuwe verantwoordelijke de gegevens in ieder geval niet op ruimere schaal of eenvoudiger beschikbaar maken dan het verstreckende overheidsorgaan is toegestaan. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt niet alleen bij de ontvangende partij (die zich uiteraard aan de Wbp moet houden), maar ook bij het verstreckende overheidsorgaan: dat dient in de noodzakelijkheidstoets van artikel 8 onder e Wbp het voorgenomen hergebruik en de waarborgen waarin daarbij voorzien is nadrukkelijk mee te wegen.

⁸² Zulke vraagtekens zijn inderdaad ook geplaatst door de FG van LNV in zijn jaarverslag over 2005, URL: http://www.minlnv.nl/cdlpub/servelet/CDLServelet?p_file_id=13024.

⁸³ Zie hiervoor bijvoorbeeld: E.J. Daalder, *Toegang tot overheidsinformatie: Het grensvlak tussen openbaarheid en vertrouwelijkheid*, proefschrift Universiteit Leiden, Boom Juridische uitgevers, Den Haag, 2005, blz. 151.

⁸⁴ Zie hierover de inleiding bij deze Richtsnoeren.

De Landbouwwet bepaalt in hoofdstuk III dat de minister van LNV van allen die een agrarisch beroep uitoefenen gegevens kan verzamelen over hun bedrijf:

§ 3. De landbouwtelling

Artikel 24

1. Onze Minister kan aan degenen, die in de landbouw hun hoofd bestaan of een gedeelte van hun bestaan vinden of plegen te vinden, beschrijvingsbiljetten uitreiken of zenden, bestemd tot het doen van opgave van de landbouwkundige en technische gegevens van hun onderneming.

2. Degene, aan wie een beschrijvingsbiljet is uitgereikt of gezonden, is verplicht de daarin gestelde vragen duidelijk, zonder voorbehoud en naar waarheid te beantwoorden en het aldus ingevulde biljet ondertekend binnen de daartoe door Onze Minister vastgestelde termijn in te leveren.

Artikel 25 bevat vervolgens nadere regels en delegatiebepalingen over de uitvoering van de landbouwtelling.

Dit is een goed voorbeeld van een wettelijke bepaling die overduidelijk tekort schiet op het punt van gegevensbescherming, in het bijzonder de doelformulering. Uit de MvT uit 1957 is echter af te leiden dat daarmee bedoeld is om te voorzien in de behoefte aan (macro)beleidsinformatie. Aan dat (beperkte) doel was destijds bovendien een bijzondere geheimhoudingsplicht gekoppeld.

In een beschikking⁸¹ van de Minister van Landbouw uit 1980 blijkt deze doelstelling al behoorlijk opgerekt:

Doel van de registratie is het kunnen beschikken over informatie in de vorm van op de persoon herleidbare gegevens ten behoeve van het nationale en internationale landbouwbeleid alsmede onderzoek en voorlichting op het gebied van de landbouw.

Met name opmerkelijk is zonder verdere omhaal gesproken wordt van "op de persoon herleidbare gegevens", terwijl onduidelijk is waarom die nodig zouden zijn met het oog op de geformuleerde doelstellingen. Ook zijn aan de oorspronkelijke doelstelling enkele nieuwe doelstellingen toegevoegd.

De vigerende formele doelstelling van de landbouwtelling is te vinden in de melding van het betreffende bestand bij de FG van het Ministerie van LNV:

* de inwinning en registratie van gegevens in de agrarische sector tbv statistisch onderzoek en beleid voor het Centraal Bureau voor de Statistiek obv de Landbouwwet

* tbv (wetenschappelijk) onderzoek en interne LNV-beleidsvoering

* tbv managementdoeleinden, waaronder het samenstellen van rapportages en overzichten

Opnieuw blijkt sprake van een verdere oprekking van de doeleinden van de verzameling. Bovendien worden de gegevens in de huidige praktijk breder gebruikt dan men op basis van bovenstaande doelomschrijving zou mogen verwachten, en zijn er wensen om dit gebruik nog verder te verbreden.

⁸¹ Beschikking bescherming persoonlijke levenssfeer (Registratie artikel 24 Landbouwwet). Deze beschikking is formeel nog geldig, maar het gaat hier volgens de FG van LNV om verouderde regelgeving die op de rol staat om ingetrokken te worden.

2. Interview twee juridisch medewerkers team BJZ.

Interview twee juridisch medewerkers team BJZ Gemeente Ooststellingwerf Datum: 24 februari 2014.	
Vraag	Antwoord
Wob-verzoeken	
1. Wat is de werkwijze van de gemeente Ooststellingwerf met betrekking tot de behandeling van Wob-verzoeken?	Een Wob-verzoek komt binnen bij DIV (Documentaire informatie voorziening), deze sturen het Wob-verzoek door naar de juiste persoon. Wanneer zij niet weten wie het verzoek zou moeten behandelen vragen zij hulp aan BJZ. Van elk Wob-verzoek krijgen wij een afschrift. De indiening van een Wob-verzoek is bij de gemeente Ooststellingwerf redelijk vormvrij. Alleen de elektronische weg is niet opengesteld, dus het is niet mogelijk om een Wob-verzoek via de e-mail of per fax in te dienen. Wanneer dit wel gebeurt wordt de verzoeker een hersteltermijn geboden. De elektronische weg heeft bij de gemeente Ooststellingwerf nooit open gestaan. Wellicht wordt het in de toekomst mogelijk om een Wob-verzoek in te dienen via een webformulier. Er wordt momenteel gewerkt aan de regeling nadere eisen elektronisch bestuurlijk verkeer, waarin onder andere voor Wob-verzoeken nadere regels zijn opgenomen. Alle Wob-verzoeken worden in beginsel afgehandeld door de vakafdeling. Bij hen ligt de eindverantwoordelijkheid. Wanneer er advies nodig is kan de vakafdeling altijd bij BJZ terecht. Elk verzoek wordt behandeld volgens de Wob en de Awb. Er wordt bijvoorbeeld gekeken of het wel gaat om een Wob-verzoek, of de gevraagde documenten bestaan, etc. Eerst wordt er een voornemen tot een besluit aan de verzoeker verzonden waarin aan de verzoeker wordt gevraagd of het verzoek juist is geïnterpreteerd. Na dit voornemen volgt er een besluit en de feitelijke verstrekking van de informatie. Met dit voornemen wordt ook geprobeerd om bezwaar te voorkomen. Het voornemen is nog niet standaard in de organisatie. De controle op de beslistermijn gaat via het programma Stella@Work. Dit is het zaaksysteem van de gemeente Ooststellingwerf. Wanneer het verzoek binnenkomt, komt het direct in Stella terecht, via DIV, en wordt er een beslistermijn aan gekoppeld. Zo kan men via Stella snel zien binnen welke termijn er op het verzoek beslist dient te worden.
2. Wie zijn / is er binnen de gemeente Ooststellingwerf belast met de behandeling van Wob-verzoeken?	Zoals zo juist gezegd, de vakafdeling is belast met de behandeling van de Wob-verzoeken. De teamleiders hiervan zijn bevoegd tot het ondertekenen van de beslissingen op de Wob-verzoeken.
3. Hoeveel oneigenlijke Wob-verzoeken komen er jaarlijks bij deze gemeente binnen?	Hier zijn geen gegevens over want het is maar net wanneer men een verzoek als oneigenlijk beschouwt. Een schatting door deze medewerkers is dat 75% van de verzoeken oneigenlijk is.

	• Wanneer wordt een verzoek als een oneigenlijk verzoek beschouwd? Meestal kun je wel zien of een verzoek oneigenlijk is. De verzoeker woont bijvoorbeeld erg ver weg en heeft helemaal geen belang bij de verzochte documenten. Het verzoek is onlogisch of juist heel erg specifiek. Ook wordt elk Wob-verzoek op het VNG forum gezet. Op deze manier kan men met andere gemeentes overleggen en zo ziet men ook of andere gemeentes hetzelfde verzoek hebben gekregen. • Hoe wordt er met oneigenlijke Wob-verzoeken omgegaan? Wanneer men vermoedt dat het om een oneigenlijk Wob-verzoek gaat waarschuwt BJZ de vakafdeling. Er volgt altijd een reactie op een oneigenlijk verzoek en hiervoor is geen aparte werkwijze binnen de gemeente Ooststellingwerf.
4. Hoe vaak is deze gemeente in 2013 geconfronteerd met een ingebrekestelling / een dwangsom en hoe gaat zij hiermee om?	In 2013 is de gemeente één keer in gebreke gesteld met betrekking tot een Wob-verzoek. Dwangsommen zijn er in 2013 niet opgelegd. In 2012 is er wel één dwangsom opgelegd met betrekking tot de beslissing op een Wob-verzoek. Wanneer er een ingebrekestelling komt zit men er bovenop. Er komt sowieso binnen twee weken een besluit. Er is geen procedure voor de afhandeling van dwangsommen en ingebrekestellingen, dit is per geval verschillend.
5. Tegen welke problemen / fouten loopt de gemeente Ooststellingwerf aan bij de behandeling van Wob-verzoeken?	Soms worden Wob-verzoeken niet herkend als Wob-verzoeken, echter meestal gaat dit wel goed. Alleen wanneer het Wob-verzoek niet direct herkend wordt kan dit zorgen voor vertraging in de besluitvorming. Dit wordt momenteel afgestemd met DIV. Natuurlijk worden er wel kleine foutjes gemaakt. Zo is er vorig jaar per ongeluk een beslissing niet aangetekend verzonden wat er voor heeft gezorgd dat de gemeente uiteindelijk proceskosten moest betalen.
6. Hoe vaak heeft deze gemeente in 2013 te maken gehad met bezwaar / beroep gericht tegen de beslissing op een Wob-verzoek?	Ik krijg hiervan een overzicht.
7. Hoe gaat men binnen deze gemeente om met een dergelijke bezwaar / beroep procedure?	Voor BJZ regelt de juridisch adviseur dit en hij geeft advies als vakafdelingen dit nodig hebben. In beginsel is de vakafdeling hier weer verantwoordelijk voor. De bezwaar- en beroepsprocedure wordt volgens de wet afgehandeld.
Actieve openbaarmaking	
1. Hoe gaan jullie om met de actieve openbaarmaking?	Alle informatie die wij naar de Raad of het College van B&W zenden is in beginsel openbaar tenzij het gaat om een klacht of om informatie die persoonsgegevens bevat. Wanneer dat het geval is wordt het vaak niet openbaar gemaakt of geanonimiseerd. Wij geven aan het College of de Raad via een formulier aan of het openbaar gemaakt dient te worden.

3. Interview juridisch adviseur team BJZ.

Interview juridisch adviseur team BJZ Gemeente Ooststellingwerf Datum: 25 februari 2014.	
Vraag	Antwoord
Wob-verzoeken	
1. Wat is de werkwijze van de gemeente Ooststellingwerf met betrekking tot de behandeling van Wob-verzoeken?	Er staat een stappenplan voor de Wob op het juridisch plein op Stella. Niet elke jurist maakt hier gebruik van, ik doe dat wel. Ik Google altijd de naam van de verzoeker, zo kan je soms al snel uitvinden of het gaat om een oneigenlijk verzoek. Ook zet ik het verzoek op het VNG Forum, waar men soms ook kan achterhalen of het om een oneigenlijk verzoek gaat. De elektronische weg is bij deze gemeente gesloten. Dit om zoveel mogelijk oneigenlijke verzoeken te voorkomen. Wanneer ik een Wob-verzoek krijg controleer ik ook of wij beschikken over de informatie, of de uitzonderingsgronden van de Wob van toepassing zijn en of het verzoek voldoende duidelijk is. Wanneer het verzoek onduidelijk is stuur ik de verzoeker een brief zodat hij zijn verzoek kan verduidelijken. Ook controleer ik of de informatie al openbaar is. Komt er op de verduidelijking / het voornemen geen reactie dan verstrek ik de informatie en neem ik een besluit, anders kan het eventueel worden bijgesteld.
2. Wie zijn / is er binnen de gemeente Ooststellingwerf belast met de behandeling van Wob-verzoeken?	De vakafdeling is belast met de behandeling van Wob-verzoeken. Er is wel een beetje controle door BJZ. Teamleiders en personen met een hogere functie zijn bevoegd tot ondertekening van een beslissing op een Wob-verzoek.
3. Hoeveel oneigenlijke Wob-verzoeken komen er jaarlijks bij deze gemeente binnen?	Ik sluit mij aan bij de vorige schatting, ook ik denk dat 75% van de verzoeken oneigenlijk is. Een verzoek kan bijvoorbeeld oneigenlijk zijn als er sterke aanwijzingen zijn dat het doel van de verzoeker niet het verkrijgen van informatie, maar geldwinst, is. Men kan op het VNG forum soms al zien of een verzoek oneigenlijk is. Maar men moet niet bevooroordeeld zijn. Bij deze gemeente is de elektronische weg al uitgesloten en dit zorgt ervoor dat er minder oneigenlijke verzoeken binnenkomen of behandeld worden. Echter, oneigenlijke verzoeken worden gewoon als Wob-verzoeken behandeld.
4. Hoe vaak is deze gemeente in 2013 geconfronteerd met een ingebrekestelling / een dwangsom en hoe gaat zij hiermee om?	Zie het overzicht. In theorie zou de oorzaak van de ingebrekestellingen en / of dwangsommen kunnen zijn dat er vanwege drukte niet genoeg tijd is om op tijd een beslissing te nemen, er geen hoge prioriteit aan wordt gegeven, er wordt afgewogen of het verstandiger is om een beslissing te nemen of een ingebrekestelling af te wachten en soms komt een ingebrekestelling te vroeg en is men daar niet alert op.
5. Tegen welke problemen / fouten loopt de gemeente Ooststellingwerf aan bij de behandeling van Wob-verzoeken?	• Een Wob-verzoek wordt niet altijd herkend. • Het "spelletje" is niet altijd duidelijk. Niet iedereen is op de hoogte van alle regels en alle trucjes. • Tijdgebrek op bepaalde afdelingen waardoor de beslissing op een Wob-verzoek te laat wordt genomen of te snel

	waardoor er fouten worden gemaakt. • De Awb en de Wob hebben verschillende bepalingen over de doorzendplicht. Bij de één is er dan sprake van een besluit en bij de andere niet. • Sommige Wob-verzoeken brengen ontzettend veel werk mee en vergen daardoor veel tijd.
6. Hoe gaat men binnen deze gemeente om met een dergelijke bezwaar / beroep procedure?	Proberen alles uit de kast te halen om de procedure niet te hoeven verliezen. Er is geen aparte procedure voor de behandeling van bezwaar en / of beroep met betrekking tot de Wob. Men moet erg alert zijn op de regels. Men probeert het doel van de verzoeker te achterhalen en daar op in te spelen.
Actieve openbaarmaking	
1. Hoe ga jij om met de actieve openbaarmaking?	Ik heb zelf niet vaak te maken met de actieve openbaarmaking. Wel soms via een openbaar B&W-verslag. Echter van zo'n verslag wordt de burger niet veel wijzer daar er in zo'n verslag slechts staat dat er over een bepaald stuk besloten is. Wel heb ik een stuk geschreven om de APV te publiceren. Dit omdat de APV voor iedereen openbaar moet zijn omdat de burgers op de hoogte dienen te zijn van de geldende regels.

4. Tips & trucs Wob-verzoeken.

Alles aangetekend: Alle correspondentie met indieners van vermoedelijk oneigenlijke Wob-verzoeken aangetekend versturen! Hiermee heb je het bewijs in handen dat je brieven inderdaad zijn verstuurd.

Is er wel sprake van een Wob-verzoek? Bekijk eerst of de verzoeker om documenten vraagt. De Wob gaat over openbaarmaking van documenten. Informatieve vragen vallen hier niet onder. Vragen van het kaliber 'hoeveel dit' of 'wanneer dat' vallen niet onder het regime van de Wob als er geen documenten van zijn. Deze vragen zijn geen Wob-verzoeken, ook al meldt de brief dat er 'op grond van de Wob' gevraagd wordt. Ze worden dan ook niet met een besluit afgedaan, maar met een brief (zonder bezwaarmogelijkheid!).

Verzoek via fax en e-mail: Gemeente Ooststellingwerf heeft (situatie november 2013) de elektronische weg nog niet opengesteld voor bestuurlijk verkeer (zie artikel 2:15 Awb). Dit betekent dat we een Wob-verzoek via de fax of de e-mail niet in behandeling nemen. Als je een Wob-verzoek via de fax of de e-mail krijgt kun je de verzoeker een hersteltermijn stellen om het verzoek schriftelijk in te dienen (artikel 6:6 Awb). Hiervoor is een standaardbrief beschikbaar. Je bent niet verplicht om een verzoek via de elektronische weg buiten behandeling te stellen. Het kan raadzaam zijn om een eenvoudig te beantwoorden vraag die we via de fax of de e-mail hebben ontvangen gewoon te beantwoorden, in plaats van een formeel traject in te gaan. Denk hierbij vooral aan de situatie dat er geen documenten worden opgevraagd (dan is er geen sprake van een Wob-verzoek).

Is er sprake van opgevraagde milieu-informatie? In dat geval gelden ietwat andere regels vanwege Europese regelgeving. Neem contact op met cluster BJZ.

Is er sprake van belang van derden? Het kan zijn dat de openbaarmaking van documenten gevolgen hebben voor derden. Bijvoorbeeld vergunninghouders, bedrijven die aan de gemeente leveren etc. In dergelijke gevallen hebben deze belanghebbenden het recht om, voor de openbaarmaking, hun zienswijze te geven. Je zult deze derden dan ook vooraf moeten informeren dat je voornemens bent bepaalde documenten openbaar te maken met het verzoek om voor een bepaalde datum hun bedenkingen in te brengen. Breng de aanvrager ook op de hoogte dat je deze procedure volgt. De termijn voor het beantwoorden van het Wob-verzoek wordt door de zienswijzeprocedure opgeschort.

Buiten behandeling stellen: Als de verzoeker niet binnen de hersteltermijn reageert, wacht een week. Artikel 6:9 Awb geeft namelijk aan dat bij verzending per post een bezwaarschrift tijdig is ingediend als het voor het einde van de termijn ter post is bezorgd en niet later dan een week na afloop van de termijn is ontvangen. Als na die extra week niets is ontvangen (je hebt het nagevraagd bij DIV, een extra dag gewacht) kun je het verzoek buiten behandeling stellen. Ook hiervoor is een standaardbrief beschikbaar. Als er wel een brief binnenkomt, zie hieronder.

Verzoek in een brief: Bekijk allereerst of duidelijk is welke documenten gevraagd worden. NB: onder documenten vallen ook elektronische bestanden e.d. Als niet duidelijk is welke documenten de verzoeker openbaar gemaakt wil zien, stuur een brief met de vraag om verduidelijking. Dit ben je ook verplicht. Artikel 3 lid 4 bepaalt namelijk: "Indien een verzoek te algemeen geformuleerd is, verzoekt het bestuursorgaan de verzoeker zo spoedig mogelijk om zijn verzoek te preciseren en is het hem daarbij behulpzaam."

Zijn de documenten misschien al openbaar? Als er documenten worden gevraagd is de eerste vraag of de gevraagde documenten al openbaar zijn gemaakt. Als dit het geval is, hoeft je geen besluit tot openbaarmaking te nemen. Eenmaal openbaar is altijd openbaar. Het volstaat om bij al openbaar

gemaakte documenten om de documenten te verstrekken (of bijvoorbeeld te verwijzen naar de website waarop de documenten openbaar staan te zijn). Het verstrekken van de documenten is geen besluit in de zin van artikel 1:3 Awb en kent daarom ook geen bezwaarmogelijkheid.

Moet alles openbaar gemaakt worden? Als het gaat om een correct ingediend verzoek om openbaarmaking van nog niet openbare documenten moet je toetsen of de documenten op grond van de Wob verstrekt moeten of kunnen worden.

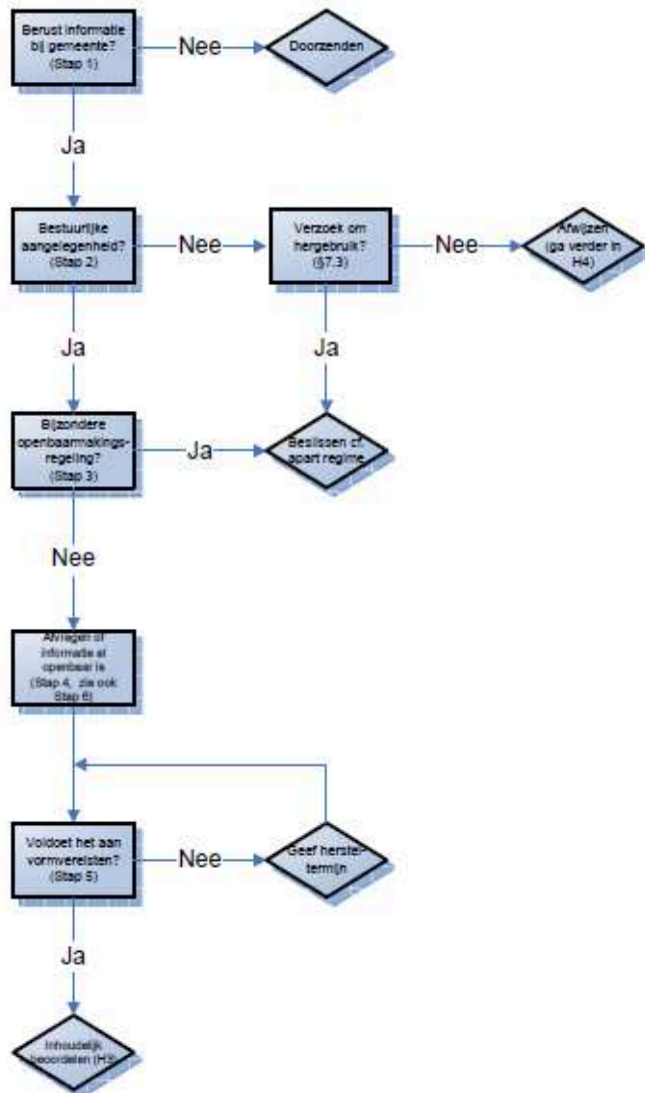
Voordat je een besluit neemt: Stuur eerst de verzoeker een brief waarin je meedeelt welke documenten je openbaar gaat maken met de vraag of je hiermee aan het verzoek tegemoet komt. Hiervoor is een standaardbrief beschikbaar. Wacht de termijn af (plus één week vanwege de verzendtheorie). Als hierop geen tijdige reactie komt kun je het besluit nemen. Als hierop wel een reactie komt, kijk of je het conceptbesluit moet aanpassen. Pas daarna het besluit nemen. Het voordeel van deze werkwijze is dat er geen verschil van inzicht bestaat over wat er openbaar gemaakt gaat worden. Dat kan bezwaarschriften tegen het besluit voorkomen.

Let op de termijnen! Ga tijdig verdagen als je aan ziet komen dat je de termijnen niet gaat halen.
NB: de verdaging van een beschikking op een Wob-verzoek moet je motiveren.

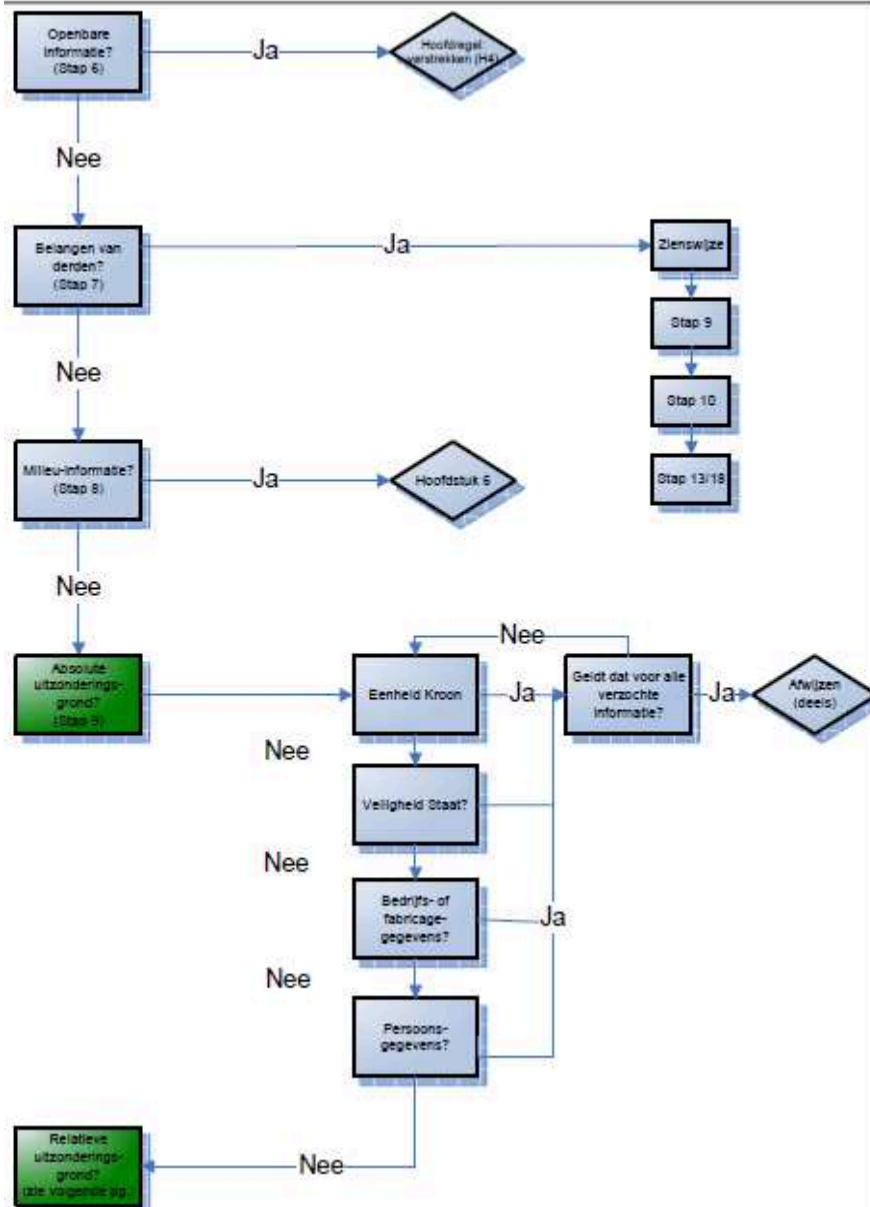
5. Stappenplan openbaarheid van bestuur (via Stella).

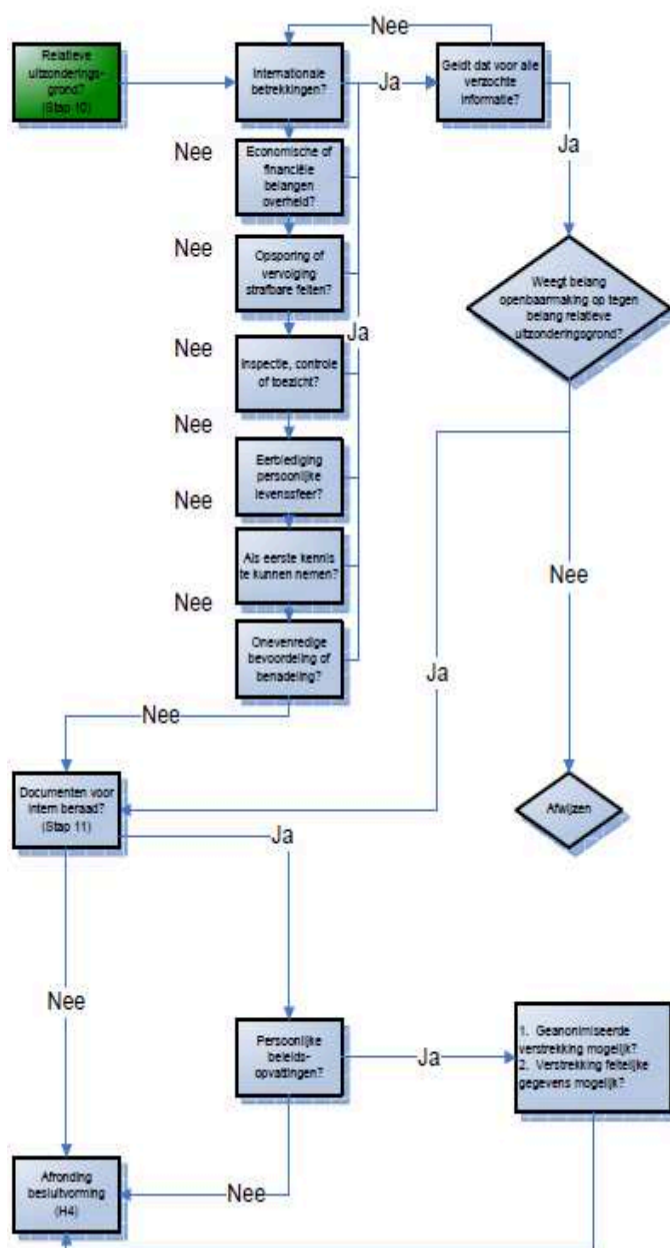
Stappenplan Openbaarheid van Bestuur

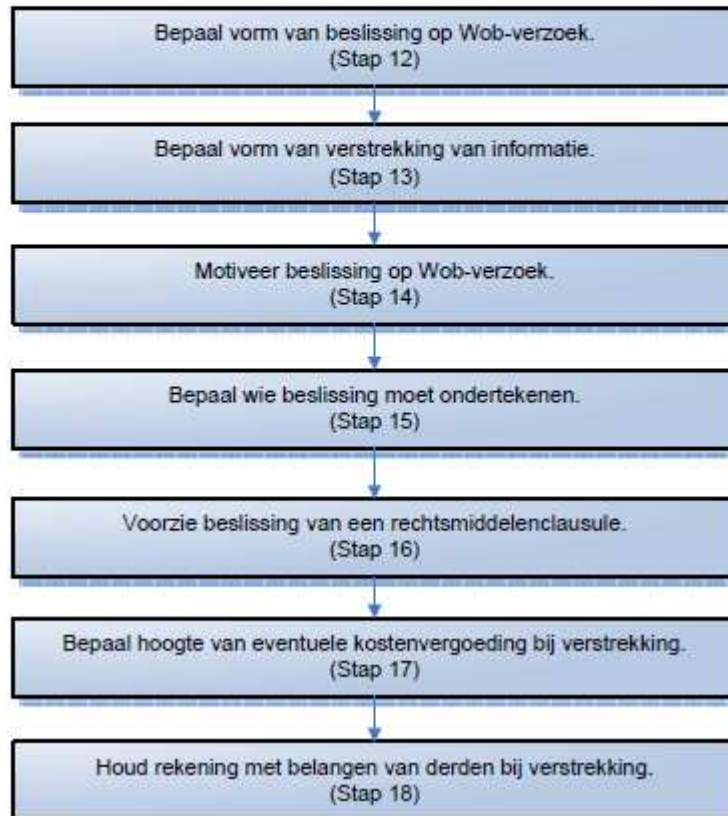
Hoofdstuk 2 – Ontvangst en inbehandelingname Web-verzoek

Hoofdstuk 3 – Inhoudelijke beoordeling Web-verzoek (1)

6. Interview juridisch medewerker team Toezicht&Handhaving.

Interview juridisch medewerker team Toezicht & Handhaving Gemeente Ooststellingwerf Datum: 25 februari 2014.	
Vraag	Antwoord
1. Wat is uw werkwijze met betrekking tot de behandeling van Wob-verzoeken?	Eerst lees ik een Wob-verzoek door, ik kijk of wij over de informatie beschikken en of dit ook in een document berust. Dan raadpleeg ik de Wob en kijk ik of ik leges kan heffen. Verder kijk ik naar wie de indiener is, is de persoon bekend, gaat het om een serieus verzoek? Ik noteer de termijnen zodat ik daar alert op ben. Waar nodig raadpleeg ik BJZ. Is het verzoek mij niet duidelijk dan stuur ik een brief zodat de indiener zijn verzoek kan verduidelijken. Verder handel ik het verzoek conform de wet af. Ik maak geen gebruik van het stappenplan wat beschikbaar is op Stella.
2. Wie zijn / is er binnen de gemeente Ooststellingwerf belast met de behandeling van Wob-verzoeken?	De vakafdelingen zijn belast met de behandeling van Wob-verzoeken, de beslissingen laten zij ondertekenen door hun teamleiders of personen met een hogere functie dan teamleider. BJZ is raadpleegbaar.
3. Hoeveel oneigenlijke Wob-verzoeken komen er jaarlijks bij deze gemeente binnen?	Ik heb geen idee hoeveel oneigenlijke Wob-verzoeken er jaarlijks binnenkomen bij de gemeente Ooststellingwerf. Wel heb ik er vorig jaar zelf twee behandeld, afkomstig van dezelfde persoon. Ik behandel deze verzoeken gewoon als Wob-verzoeken. Bij oneigenlijke Wob-verzoeken denk ik aan een verzoek van bijvoorbeeld iemand uit de Filippijnen die gegevens opvraagt over een BOA uit Friesland. Ook kun je iemand op het VNG forum aangeven als "Oneigenlijke Wobber".
4. Bent u zelf al eens geconfronteerd met een ingebrekestelling / een dwangsom?	Ik ben hier zelf nooit mee geconfronteerd.
5. Tegen welke problemen / fouten loopt de gemeente Ooststellingwerf aan bij de behandeling van Wob-verzoeken?	• Een beslissing was aangetekend verzonden maar dit kon niet bewezen worden omdat er ergens iets fout gegaan is. • Soms wordt een verzoek welke via de fax of e-mail binnenkomt gewoon als een Wob-verzoek behandeld.
6. Heeft u zelf in 2013 te maken gehad met bezwaar / beroep tegen de beslissing op een Wob-verzoek?	Ik heb in 2013 zelf één bezwaarprocedure tegen een Wob-beslissing gehad. Deze zaak was aangespannen omdat er geen beslissing was binnengekomen omdat niet kon worden bewezen dat de beslissing aangetekend verzonden was.

7. Interview medewerker DIV.

Interview medewerker DIV Gemeente Ooststellingwerf Datum: 25 februari 2014.	
Vraag	Antwoord
1. In hoeverre herkent het postbeheer wanneer het om een Wob-verzoek gaat?	Meestal wordt er in het verzoek al verwezen naar de Wob. Wanneer dit niet bekend is wordt het verzoek ingeboekt als een informatieverzoek. Dit kan omdat de beslistermijn voor een informatieverzoek gelijk is aan die van een Wob-verzoek. Het postbeheer let goed op verzoeken, zij kijken goed of het twee verschillende verzoeken zijn bijvoorbeeld.
2. Hoe verloopt de procedure vanaf het binnenkomen van een Wob-verzoek en het bereiken van de behandelaar?	Het Wob-verzoek komt binnen bij DIV. Het verzoek wordt herkend of niet herkend en ingeboekt in een zaaksysteem, als Wob-verzoek dan wel als informatieverzoek. Alvorens men het verzoek inboekt controleert men het adres omdat er een kloppend adres nodig is om het verzoek in te kunnen boeken. Wanneer er sprake is van een onjuist adres wordt de verzoeker verzocht om het inschrijvingsadres. Dit is alleen het geval bij Wob-verzoeken die via de e-mail binnenkomen. Hierna wordt het verzoek aan de juiste afdeling toegewezen, ingescand en gekoppeld. Het verzoek komt dan in Stella@Work terecht in de werkvoorraad van de vakafdeling die het verzoek dient te behandelen. Van elk Wob-verzoek krijgt een juridisch medewerker van BJZ een afschrift. Alle Wob-verzoeken worden in beginsel dezelfde dag nog ingeboekt in Stella@Work. Ook de uitgaande post verloopt via DIV. Hier wordt het, wanneer de behandelende medewerker het stuk als aangetekend heeft aangemerkt, aangemeld als een aangetekend poststuk, komt er een sticker op en wordt het opgehaald door de post.
3. Hoe zorgt het postbeheer er voor dat het Wob-verzoek bij de juiste persoon terecht komt?	Het postbeheer heeft genoeg kennis over wie er bij welke vakafdeling werkt en uit het verzoek is, bijna, altijd wel op te maken bij welke afdeling het hoort.
4. Tegen welke fouten / problemen loopt men bij DIV aan met betrekking tot Wob-verzoeken?	Men krijgt nog wel eens een verzoek binnen dat men niet kan inboeken omdat de gegevens van de verzoeker niet juist zijn. Echter dit wordt of met een verzoek aan de verzoeker dan wel met een inboeking op naam van de gemeente opgelost.

8. Interview medewerker communicatie.

Interview medewerker communicatie Gemeente Ooststellingwerf Datum: 25 februari 2014.	
Vraag	Antwoord
1. Wanneer kiest de gemeente Ooststellingwerf ervoor om op eigen initiatief informatie openbaar te maken?	Het college besluit over de openbaarmaking en de ambtenaar adviseert hierover. Voor openbaarmaking wordt gekozen wanneer het om informatie gaat die voor de burger van belang is.
2. Welke informatie maakt de gemeente Ooststellingwerf op eigen initiatief openbaar?	Persoonsgegevens worden niet openbaar gemaakt, citaten bijvoorbeeld ook niet. Afkondigingen, regelingen, verordeningen, besluitenlijst college etc. worden openbaar gemaakt. Ook informatie die nog niet bekend hoort te zijn wordt niet openbaar gemaakt. Bijvoorbeeld wanneer de belanghebbenden nog onwetend zijn. De ambtenaar van wie de informatie afkomstig is maakt een belangenafweging waarbij hij de uitzonderingsgronden van artikel 10 en 11 van de Wob meeneemt. Bij het adviesformulier voor het college of de raad geeft de ambtenaar aan of de informatie openbaar moet worden gemaakt en zoja of er een embargo op rust, of het actief openbaar moet worden gemaakt via een persbericht of dat het openbaar moet worden gemaakt via een openbaar B&W-verslag.
3. Wie zijn / is er binnen de gemeente Ooststellingwerf belast met de actieve openbaarmaking, en waarom is dit zo?	Puur met de publicatie van informatie is de afdeling communicatie belast. Wanneer het gaat om bijvoorbeeld de afweging over welke informatie openbaar wordt gemaakt zijn de ambtenaren waar de informatie van afkomstig is belast.
4. Wat is de handelwijze van de gemeente Ooststellingwerf met betrekking tot de actieve openbaarmaking?	Informatie die openbaar gemaakt moet worden moet op vrijdag aangeleverd worden en komt dan op woensdag in de gemeentepagina en / of op de website te staan. Hierbij wordt er rekening gehouden met inzagetermijnen.
5. Op welke manier maakt de gemeente Ooststellingwerf informatie uit eigen initiatief openbaar?	Bij de gemeente Ooststellingwerf maakt men informatie openbaar via de gemeentepagina in de 'Nieuwe Ooststellingwerver' en de 'Griffioen' en via de website van de gemeente. De gemeentepagina is beperkt tot verplichtingen, zoals bijvoorbeeld het publiceren van afkondigingen. De agenda's van de raad en dergelijke worden gepubliceerd op de website. Men is verplicht om bepaalde informatie in de gemeentepagina in de 'Griffioen' op te nemen, publicatie in de 'Nieuwe Ooststellingwerver' is vrijwillig. Dit is zo omdat de 'Griffioen' een gratis huis-aan-huisblad is en de 'Nieuwe Ooststellingwerver' niet.
6. In hoeverre en tegen welke problemen / fouten loopt de gemeente Ooststellingwerf aan bij het op eigen initiatief openbaar maken van informatie?	- De website van de gemeente / de gemeentepagina is niet echt gemakkelijk raadpleegbaar. Men kan er niet in zoeken. De documenten zijn alleen op datum terug te vinden. - De informatie die gepubliceerd moet worden is vaak behoorlijk juridisch en daardoor voor de burger niet gemakkelijk te begrijpen.

9. Gemeentepagina Ooststellingwerf.

Gemeentenieuws

Uitgave | Woensdag 13 februari. Gemeentenieuws verschijnt elke week.
Redactie | Cluster Communicatie

Appelbush

Verlenging vergunning (procedure 1)
aanvraag vergunning voor het
organiseren van een winterwedstrijd
De Ronde van Zuid Oost Fryslân op
17 en 18 mei 2014 door de lokale
gemeente Ooststellingwerf

**Verlenging vergunning/ontheffing
(procedure 1)**
voor het kappen van:
1 douglas op het perceel Aekingweg,
na nr. 15; de boom is dood. Er vindt
herplant plaats. (11 februari 2014)
1 wiesbeek op het perceel Grote Lajen,
na nr. 6; de boom is dood. Er vindt
herplant plaats. (11 februari 2014)
1 meidoorn op het perceel Nijensweg-
de, voor nr. 58; de boom staat los.
(11 februari 2014)
2 berken aan de Vaart 2.2, na nr. 26;
de boom heeft ernstige kroon schade.
Er vindt herplant plaats.
(11 februari 2014)
1 eik op het perceel Oudeste 15,
voor 6; de boom is aangezet door
houtboeren. (11 februari 2014)

Donkerbroek

**Verlenging vergunning/ontheffing
(procedure 1)**
omgevingsvergunning voor het
plaatsen van een schuifstal op het
perceel Bouwweg 10 (11 februari
2014)
Kappen van 1 kastanje op het perceel
Bouwweg, voor nr. 25; de boom is
aangezet door kastanjebloedschiet.
(11 februari 2014)
Kappen van 2 eiken en 1 eik op het
perceel, Eekerveen, bij nr. 8; de eik is
dood en de eiken zijn aangezet door
zwammen. (11 februari 2014)
Kappen van 6 berken op het perceel,
Verhuurweg nr. 15; de berken
zijn te groot voor de standplaats.
(11 februari 2014)

Makkinga

**Melding Activiteitenbesluit
(procedure 6)**
melding voor het:
- wijzigen van de melkrunderhouderij
aan de Verbeuren 15
- wijzigen van de melkrunderhouderij
aan de Verbeuren 25

Oldeberkoop
**Verlenging vergunning/ontheffing
(procedure 1)**
- voor het kappen van een 1 eik op het
perceel Oudemansstraat, nr. 171,
de boom drukt beneden aanloop.
(11 februari 2014)
- voor het kappen van 2 eiken op het
perceel, Oudemansstraat voor nr. 171,
29-30; de bomen veroorzaken het
opdraken van de verharding.
(11 februari 2014)

**Melding Bouwbesluit 2012
(procedure 6)**
melding voor het:
- afbreken van een leidingwerk
rondom in schuifstalen op het perceel
Wierge Priesterstraat 18a
- verwijderen van afbrekende
geplaatte van het dak van garage
Lijckmaweg 17
- renoveren schuur en afbreken
verwijden op het perceel
Oosterveldweg 49

Oosterwolde
**Omgevingsaanvragen omgevingsver-
gunning (procedure 2)**
- op 3 februari 2014 voor het wijzigen
van de eik's op het perceel
Lustkade 71

**Verlenging vergunning/ontheffing
(procedure 1)**
- voor het kappen 1 eik op het perceel
De Boerstraat, achter nr. 23, de
boom is voor de helft dood
(11 februari 2014)

Raadsvergadering

**dinsdag 18 februari 2014 19.30 uur
Gemeentehuis Oosterwolde**

Lust met via www.ooststellingwerf.nl
Of via de lokale omroep Odele
Gher 106.9 FM en Kabel 104.1 FM

Agenda
- Beleningsmaking van een potretwed-
strijd stamhoofd
- Aanbieding onderzoeksrapport Reken-
kamercommissie naar bouwleges
- Besluitaanstelling krediet voor de
reukuren van het Integraal kind Cen-
trum (IKC) Oosterwolde Noord
- Zwaarteis ontwerp-begroting 2014
gemeenschappelijke begroting FUMD
(Fysieke Uitvoeringsdienst Mijne en
Omgeving)
- Wijzigingsbesluit voor leges weddu-
menten en identiteitskaart

Achterliggende stukken
Op onze website vindt u het Raadsin-
formationsysteem (RIS), hier staan alle
achterliggende stukken.

Spreekrecht
Wilt u de raad aanspreken over een an-
derwerp? Dat kan. Het antwoord heeft
niet op de agenda te staan. U krijgt voor
de vergadering vijf minuten spreektijd.
Tot 24 uur voor de vergadering kunt u
het antwoord doorgeven aan de griffier,
Mijne van Bergen, telefoonnummer
(0516) 56 62 33 of via
m.vanbergen@ooststellingwerf.nl

Kies op 19 maart 2014

Gemeenteraadsverkiezingen

www.ooststellingwerf.nl/verkiezingen

Openingstijden

1 Skis
Oosterwolde, alle werkdagen
van 09.00 tot 12.00 uur
1 middags telefonisch en
op afspraak bereikbaar.
Vrijdagmiddag gesloten
T 14 0516

Omgevingsloket
Maandag t/m vrijdag
van 8.30 - 12.30 uur
T 14 0516

Gemeentehuis
Maandag 8.30 - 12.30 uur
Dinsdag 8.30 - 16.30 uur
Woensdag 8.30 - 16.30 uur
Donnerdag 8.30 - 12.30 uur
Vrijdag 8.30 - 12.30 uur

* Op donderdag kunt u na 14.00 uur alleen
toespraak geven:
- openbare - en verduidelijking
- uitnodiging en afschrijven CBR
- verhuizing - verhuizing andere plek

Gast van de Raad

Schul van tal bij de raad op dinsdag
18 februari van 17.30 - 18.30 uur in het
gemeentehuis.

Wilt u ook spreken en een hupje
aan met de 8 lokale partijen die
meedelen aan de gemeenteraads-
keuzes? Hoor uw mening over hoe een
raadsvergadering verloopt? Geef u
uiterlijk 14 februari op bij de griffier, via
telefoonnummer (0516) 56 62 33 of per
e-mail j.meyer@ooststellingwerf.nl
Er is plaats voor maximaal 25 mensen,
dus geeft u zich snel op!

Parkeerverbod kop Stationsstraat Oosterwolde

Op de kop Stationsstraat in Ooster-
wolde is parkeren verboden. Deze
nieuwe situatie is nog niet voor iedereen
duidelijk. De gemeente en politie delen
in februari waarschuwingskaarten uit.
Vanaf maart wordt er bekeurd. De boete
voor verkeerd parkeren bedraagt € 90,-.
Er wordt ook gewaarschuwd door de
politie bij het fietsen in het voetgangers-
gebied. Vanaf 1 maart bekeurd de politie
ook in het voertuurgebied.
De Kop Stationsstraat is de kruising Ter
Hoogerlaan-Stationsstraat-Oerleien

Apriksma-Griffierdijk in Oosterwolde.
Het is een druk en levendig punt in
het centrum van Oosterwolde. Van alle
kanten komt verkeer. Aan het begin van
de Stationsstraat parkeren regelmatig
auto's. Dit geeft overlast voor de andere
verkeersdeelnemers. Voor hulpdiensten
is het door de geparkeerde auto's soms
gevaarlijk om de Stationsstraat in te rijden,
dit kan erg naar gevolgen hebben. Voor meer informatie:
www.ooststellingwerf.nl/parkeerverbodzone

Publicatie

Het college van burgemeester en
wethouders van de gemeente Ooststai-
llingwerf en de burgemeester van de
gemeente Ooststellingwerf maken
bekend dat zij de volgende personen
hebben aangewezen als toezichthouder:
- Dennis Hoogenkamp

De toezichthouder is belast met het
toezicht op de naleving van de:

- Hoofdstuk 5 van de Wet algemene
bepalingen omgevingsrecht, alsmede
het bepaalde bij of krachtens de wet-
ten die in artikel 5.1 worden genoemd.
- Artikel 62: Algemene plaatselijke
verordening Ooststellingwerf 2014.
- Hoofdstuk 5 van de Wet algemene
wet bestuurs-
recht.
- Artikel 34: Algemeen verordening
Ooststellingwerf 2013.
- Artikel 6: Wet veiligheidsregio's.

Tevens maken zij bekend dat de eerder
genoemde aanstellingsbesluiten van
C. Zwarteween en H. Folkema zijn
roegtrokken.
Het besluit ligt ter inzage gedurende
drie weken bij de publicatie in het
gemeentehuis.

Vind ons leuk op
facebook
[ooststellingwerf](https://www.facebook.com/ooststellingwerf)

follow us on
twitter
[ooststellingwerf](https://twitter.com/ooststellingwerf)

Spreekuur college

Maandag van 10.30 - 12.00 uur
U kunt zonder afspraak op het gemeentehuis komen, behalve voor het spreekuur
van de burgemeester. Hiervoor belt u met (0516) 56 62 33.

Maandag 17 februari burgemeester Harry Oosterman en
wethouder Sjoerd de Boer
Maandag 24 februari wethouder Jan Herk Veenhouwer

Gemeentenieuws

Uitgever | Woensdag 12 februari. Gemeentenieuws verschijnt elke week.
Redactie | Cluster Communicatie

- 1 elk op het perceel Veenhofweg, de boom bevat plaatsaank.
- (11 februari 2014)
- 1 redactie, op het perceel Westermast, nat. nr. 112; de boom bevat plaatsaank.
- (11 februari 2014)
- 1 elk, op het perceel Buitingsingel t.a. nr. 49, de boom is dood.
- (11 februari 2014)
- 1 elk op het perceel, Buitingsingel t.a. nr. 75, de boom is dood.
- (11 februari 2014)
- 1 elk op het perceel Het Hoge Stal, nat. nr. 116. De boom heeft veel dood hout.
- (11 februari 2014)
- 3 elken op het perceel Lijpsterlaan, nat. nr. 1-15, de bomen bevatten plaatsaank.
- (11 februari 2014)
- 1 lastzame op het perceel Mastenbroek, nat. nr. 171, de boom is kuiswende. Er vindt herplant plaats.
- (11 februari 2014)
- 1 elk op het perceel Oosterwijk, nat. nr. 9, de boom is dood.
- (11 februari 2014)
- 1 redactie op het perceel Friskinderlaan, nat. nr. 11, de boom staat los.
- (11 februari 2014)

- 1 elk op het perceel Rijkweg t.a. nr. 71, de boom heeft ernstige inonschade.
- (11 februari 2014)
- 1 elk op het perceel Zamenweg in het bos, de boom is dood.
- (11 februari 2014)
- 4 elken op het perceel Johannes Koenweg, nat. nr. 8, de bomen hebben plaatsaank en elloboogtakken. Er vindt herplant plaats.
- (11 februari 2014)

Making Activiteitenbeleid
(procedure 11)
making voor het
- wijzigen van het beleid van de Rijkdijk 3

Werkzaamheden
Ontbrengen aanrangen
aanplanting van planten (procedure 2)
- op 3 februari 2014 voor het vervoeren van de rebo- en afvalverval en scheid-
baag op het perceel Buitingsingel 15

Verbreide verpaving/verharding
(procedure 1)
voor het leggen van
- 2 andoelen op het perceel Oude Wijk,

- voor nr. 10; de boom heeft ernstige inonschade.
- (11 februari 2014)
- 1 redactie, op het perceel Buitingsingel, t.a. nr. 4; de boom bevat een hake. Er vindt herplant plaats.
- (11 februari 2014)
- 1 elk, op het perceel Oude Wijk, t.a. nr. 4; de boom is aangetast door essentaksterfte.
- (11 februari 2014)
- 1 lastzame op het perceel Willem Koenweg t.a. nr. 8 (11 februari 2014)

Op te nemen in de NOS en Griffioen d.t. 12 februari 2014 en Publicatiedat

Voor de procedure verzoeken wij u naar voor uw website www.ooststellingwerf.nl, klik in het menu aan de linkerkant van de homepage op actualiteit, vervolgens op procedure bekendmakingen.

gemeente

ooststellingwerf

Besluit aanwijzing toezicht- houder FUMO 2014

Burgemeester en wethouders van de gemeente Ooststellingwerf hebben besloten tot aanwijzing van toezicht-
houders op grond van artikel 511
Algemeen wet bezwaarschrift (Pub) en
hen te belaten met het aan de FUMO
opgedragen toezicht op de naleving van
wet- en regelgeving.

Het besluit treedt in werking op
12 februari 2014.

Het besluit met toezicht ligt gedurende zes weken na deze bekendmaking ter inzage in het gemeentehuis van de gemeente Ooststellingwerf. Het besluit

is tevens te raadplegen op www.fumo.nl.
Degene wiens belang rechtstreeks bij de
besluit is betrokken kan tegen dit besluit
binnen zes weken na publicatie een
bezwaarschrift indienen bij het college
van burgemeester en wethouders,
1 Oost 11, 8311 LE Ooststellingwerf.

Het bezwaarschrift moet worden onder-
teund en moet tenminste bevatten:
a. de naam en het adres van de indiener;
b. de datering;
c. een omschrijving van het besluit
waartegen het bezwaar is gericht;
d. de gronden van het bezwaar.

Raad op wielen: komt u ook?

Op zaterdag 1 maart gaan de politieke
partijen op tournee met een mobiele
markt. De gemeenteraadsleden gaan
gaag met u in gesprek. Dat geeft u de
gelegenheid te ontdekken op welke partij
u wilt stemmen op 19 maart 2014.
Het programma van de Raad op wielen is:

10.00-10.45	Olderkerk bij de Open stal kloek
11.30-12.15	Oosterwilde loep
13.00-13.45	Stationstraat
14.30-15.15	Haulenwijk bij het Arden Appelbich bij het winkelcentrum

Kom sfeer en poffertjes proeven

Nieuwsgierig, op zoek naar een woning
of plannen om te verbouwen? Kom za-
aterdag 15 februari tussen 10.00 tot 15.00
uur naar het gemeentehuis in Oost-

wold. Er zijn meer dan 30 deelnemers
met verschillende interessante acties
tijdens deze woonmarkt.

Komt u ook sfeer en poffertjes proeven
op de woonmarkt? Kijk voor de deelne-
mers, alle acties en meer informatie op
www.woonoffensief.nl/ooststellingwerf

Prijswedstrijd portretwedstrijd

Op dinsdag 18 februari wordt de win-
naar van de portretwedstrijd bekend-
gemaakt. Tijdens de raadsvergadering
wilt verhouder Saad de Boer de prijs
ge. Er is maximaal gestemd. Zowel bij de

expositie als via internet. Deze publicie-
stem is meegewezen aan de jury die
bestaat uit raadsleden en een deskund-
ge. Het schiedij dat er in alle opzichten
uitsteekt want de wedstrijd. Dat portret

wordt in de raadsaal opgehangen. Ook
wordt een persoonlijke handtekening voor
2 personen boven allen het loo verloor
onder alle stemmen.

Uw foto in de gemeentegids 2015? Ooststellingwerf daagt amateurfotografen in de gemeente uit!

In de gemeentegids staan prachtige fo-
to's die gemaakt zijn in onze gemeentes.
Daarvoor willen we de gids niet alleen
u-maken, maar ook met u. Naast
een plek in de gids, winnen de drie
beste inzendingen een waardebon van
respectievelijk 75, 50 en 25 euro. Ook
dagamen die geen prijs winnen, zien
hun foto mogelijk terug in de gemeente-
gids of in een andere publicatie van de
gemeente. De foto's worden beoordeeld
door de afdeling communicatie.

Hoe doet u mee?
Wanneer u mee wilt doen aan de foto-
wedstrijd, dan kunt u tot 1 juli 2014 uw
foto's sturen naar communicatie@ooststellingwerf.nl onder vermelding
van Fotowedstrijd Gemeentegids en uw

naam en adresgegevens. De winnende
foto's worden bij het verschijnen van de
gids in november 2014 bekend gemaakt.
De winnaars krijgen persoonlijk bericht.
Waar moeten de foto's van voldoen?
Wanneer u mee wilt doen aan de foto-
wedstrijd, houdt u dan rekening met de
volgende criteria:

- Alleen inwoners van de gemeente Ooststellingwerf kunnen deelnemen
- Per persoon mogen maximaal 3 foto's worden ingeleverd
- Medewerkers van gemeente Ooststellingwerf komen niet in aanmerking voor een prijs.
- De foto's moeten genomen worden in de gemeente Ooststellingwerf, en moeten herkenbaar zijn.
- De foto's moeten digitaal aangele-

verd worden, in JPEG/JPG formaat
met een minimale resolutie van 300
dpi of minimaal 1,2 MB.

Belangrijk om te weten
De gemeente Ooststellingwerf kan uw
foto's gebruiken voor promotionele
doeleinden anders dan de gemeente-
gids. Bij deelname aan de fotowedstrijd
geeft u toestemming om uw foto's te ge-
bruiken voor bijvoorbeeld de gemeente-
lijke website, folders, nieuwsbrieven etc.

Als u personen fotografeert, is het ver-
standig vooraf toestemming te vragen
voor publicatie van de foto's.

ZA. 10.00-15.00 uur
15 februari

Woonoffensief Fryslân

- Woonmarkt Gemeente Ooststellingwerf
- Open huiscandag in heel Fryslân
- Veel subsidies & kortingen

Locatie woonmarkt:
Raadsaal gemeentehuis Ooststellingwerf

woonoffensief.nl

Actieperiode van 15 februari t/m 15 maart 2014

werkdag
Fryslân

10. Interview beleidsmedewerker publiekscentrum.

Interview beleidsmedewerker publiekscentrum Gemeente Ooststellingwerf Datum: 27 februari 2014.	
Vraag	Antwoord
1. Wat is jouw werkwijze met betrekking tot de behandeling van Wob-verzoeken?	Ik heb nog niet zoveel Wob-verzoeken behandeld. De Wob-verzoeken die ik behandeld heb kwamen allemaal binnen via de elektronische weg. Aangezien wij de elektronische weg hebben uitgesloten heb ik deze verzoekers een hersteltermijn geboden. Op deze hersteltermijn is in alle gevallen niet gereageerd. Daarom heb ik toen een besluit tot het niet in behandeling nemen van de verzoeken geschreven.
2. Wie zijn / is er binnen de gemeente Ooststellingwerf belast met de behandeling van Wob-verzoeken?	Ik doe zelf de Wob-verzoeken die behoren bij het Publiekscentrum. Ik ben wel van mening dat elke afdeling verantwoordelijk is voor zijn eigen Wob-verzoeken.
3. Hoeveel oneigenlijke Wob-verzoeken komen er jaarlijks bij deze gemeente binnen?	Van de Wob-verzoeken die ik behandeld heb waren er naar mijn mening twee oneigenlijk. Hier ging het om een verzoek om het aantal Britse inwoners en later om een verzoek om het aantal Duitse inwoners. Dit verzoek is overigens dit jaar alweer ingediend. Deze verzoeken hadden slechts een paar verschillende letters en men kon zo gemakkelijk denken dat het één verzoek betrof. Ook komen deze oneigenlijke verzoeken vaak via de e-mail of fax binnen.
4. Ben jij al eens geconfronteerd met een ingebrekestelling, dwangsom, bezwaar of beroep met betrekking tot de Wob?	Ik heb hier zelf nog nooit mee te maken gehad.
5. Tegen welke problemen / fouten loop jij aan bij de behandeling van Wob-verzoeken?	Soms kan er niet gezien of gevonden worden of een aangetekend stuk is ontvangen.
6. Hoe ga jij om met de openbaarmaking van stukken?	Stukken die ik naar de Raad stuur zijn in beginsel openbaar. Verordeningen maak ik altijd openbaar. Ik maak alleen de stukken die bijvoorbeeld persoonsgegevens bevatten niet openbaar. Ook heb ik over het algemeen niet te maken met persberichten. Wel heb ik laatst een besluit genomen over een nieuwe straatnaam, dit collegevoorstel was wel in de krant terug te vinden (let wel in goed leesbare vorm).

11. Overzicht Wob-verzoeken ingediend in 2013.

Overzicht Wob-verzoeken ingediend in 2013.	
Nr.	Wob-verzoek
1.	Wob-verzoek aantal inwoners met de Britse nationaliteit in 2012 en totaal aantal.
2.	Wob-verzoek aantal inwoners met de Duitse nationaliteit in 2012 en totaal aantal.
3.	Wob-verzoek informatie aantal ondersteunende burgerparticipatieprojecten 2012.
4.	Wob-verzoek inzake uitvoeringskosten werkzaamheden i.h.k.v. Wet WOZ.
5.	Inzage geven in contracten / afspraken tijdelijke inhuur medewerkers en adviseurs.
6.	Stand van zaken raam- mantelovereenkomsten inhuur personeel.
7.	Wob-verzoek inzake overeenkomst met exploitant voor reclameuitingen.
8.	Wob-verzoek wachtgeld wethouders en gemeenteraadsleden, 2011, 2013 en 2013.
9.	Wob-verzoek inzake documenten over handhaving op snelheid in Appelscha.
10.	Wob-verzoek aantal en kosten ingehuurd professionals.
11.	Wob-verzoek inzake vergunningen.
12.	Wob-verzoek correspondentie met Triente inzake arbeidsconflict.
13.	Wob-verzoek inzake fotografie door de gemeente.
14.	Wob-verzoek informatie subsidie Sociale Innovatie ESF actie E vitale bedrijven.
15.	Wob-verzoek inzake kosten voor taxi's en consumpties voor het college B&W.
16.	Alle documenten in 2010 m.b.t. bekeuring welke leidde tot Mulderbeschikking.
17.	Wob-verzoek vergunningen en documenten vanaf 1972 zandwinning Weperpolder.
18.	Wob-verzoeken inzake kosten dakloos worden van inwoners 2011 en 2012.
19.	Wob-verzoek inzake aantal Wob-verzoeken sinds 2005.
20.	Wob-verzoek inzake ingekomen en afgehandelde bezwaarschriften WOZ 2012.
21.	Wob-verzoek inzake aantal Wob-verzoeken sinds 2000.
22.	Wob-verzoek inzake beleid over geluidsoverlast door ultrasone kattenverjagers.
23.	Alle documenten in 2013 m.b.t. bekeuring welke leidde tot Mulderbeschikking.
24.	Wob-verzoek inzake aantal wachtgeld oud-bestuurders en raadsleden vanaf 2000.
25.	Wob-verzoek inzake aantal verstrekte leerplichtvrijstellingen.
26.	Wob-verzoek toezenden stukken meetresultaten etc. MC Prikkedam.
27.	Wob-verzoek toezenden rapporten en bestemmingsplan MC Prikkedam.
28.	Wob-verzoek NAW-gegevens partijen bij werkzaamheden Quadoelenweg 21.
29.	Wob-verzoek inzake (wijzigingen op) wijze van communicatie richting burger.
30.	Wob-verzoek inzake totaalbedrag en aantal uitgekeerde dwangsommen.

12. Overzicht ingebrekestellingen in 2013.

Overzicht ingebrekestellingen in 2013	
Nr.	Ingebrekestelling
1.	Ingebrekestelling niet beantwoorden vraag.
2.	Ingebrekestelling handhavingsverzoek en daaraan verbonden schadeloosstelling.
3.	Ingebrekestelling inzake niet tijdig beslissen uitbetaling reiskostenvergoeding.
4.	Ingebrekestelling inzake aanvraag huishoudelijke hulp WMO.
5.	Ingebrekestelling inzake niet tijdig beslissen aanvraag BBZ-uitkering.
6.	Niet nemen beslissing aanvraag bijstandsuitkering.
7.	Niet toezenden uitspraak WOZ-bezwaarschrift.
8.	Ingebrekestelling overschrijden behandelingstermijn aanvraag uitkering.
9.	Ingebrekestelling niet toezenden medische rapportages.
10.	Niet tijdig nemen besluit WOZ-bezwaarschrift.
11.	Ingebrekestelling niet toezenden vaststellingsbesluit bebouwde kom conform artikel 1.
12.	Ingebrekestelling niet tijdig beslissen WOZ-bezwaar.
13.	Ingebrekestelling niet tijdig beslissen Wob-verzoek.

13. Dossieronderzoek Wob-verzoeken.

Overzicht ingediende Wob-verzoeken in 2013.		
Nr.	Wob-verzoek	Juist afgehandeld?
1.	Wob-verzoek inzake aantal inwoners met de Britse nationaliteit in 2012 en totaal aantal.	Juist afgehandeld.
2.	Wob-verzoek inzake aantal inwoners met de Duitse nationaliteit in 2012 en totaal aantal.	Juist afgehandeld.
3.	Wob-verzoek informatie aantal ondersteunende burgerparticipatieprojecten in 2012.	Juist afgehandeld.
4.	Wob-verzoek inzake uitvoeringskosten werkzaamheden i.h.k.v. Wet WOZ.	Wel een hersteltermijn geboden maar geen besluit genomen.
5.	Inzage geven in contracten / afspraken tijdelijke inhuur medewerkers en adviseurs.	Mondeling, maar juist, afgehandeld.
6.	Stand van zaken raam-mantelovereenkomsten inhuur personeel.	Schriftelijk Wob-verzoek is per e-mail afgehandeld zonder dat de verzoeker aangegeven had dat te wensen. Ook is er geen besluit genomen.
7.	Wob-verzoek inzake overeenkomst met exploitant voor reclaueitingen.	De rechtsmiddelenclausule ontbreekt.
8.	Wob-verzoek wachtgeld wethouders en gemeenteraadsleden, 2011, 2012 en 2013.	Juist afgehandeld.
9.	Wob-verzoek inzake documenten over handhaving op snelheid in Appelscha.	Verzoek is doorgezonden naar de politie maar hier is geen besluit van opgemaakt.
10.	Wob-verzoek aantal en kosten ingehuurd professionals.	Juist afgehandeld.
11.	Wob-verzoek inzake vergunningen.	Juist afgehandeld
12.	Wob-verzoek correspondentie met Triente inzake arbeidsconflict.	Juist afgehandeld.
13.	Wob-verzoek inzake fotografie door de gemeente.	Juist afgehandeld.
14.	Wob-verzoek informatie subsidie Sociale Innovatie ESF actie E vitale bedrijven.	Verzoek kwam per e-mail binnen, er is geen hersteltermijn geboden en het verzoek is gewoon behandeld.
15.	Wob-verzoek inzake kosten voor taxi's en consumpties voor het college B&W.	Juist afgehandeld.
16.	Alle documenten in 2010 m.b.t. bekeuring welke leidde tot Mulderbeschikking.	Juist afgehandeld.
17.	Wob-verzoek vergunningen en documenten vanaf 1972 zandwinning Weperpolder.	Alleen feitelijke informatieverstrekking, er is geen besluit genomen.
18.	Wob-verzoek inzake kosten dakloos worden van inwoners 2011 en 2012.	Juist afgehandeld.
19.	Wob-verzoek inzake aantal Wob-verzoeken sinds 2005.	Juist afgehandeld
20.	Wob-verzoek inzake ingekomen en afgehandelde bezwaarschriften WOZ 2012.	Juist afgehandeld.
21.	Wob-verzoek inzake aantal Wob-verzoeken sinds 2000.	Juist afgehandeld.
22.	Wob-verzoek inzake beleid over geluidsoverlast door ultrasone kattenvangers.	Verzoeken zijn per e-mail binnengekomen, er is geen hersteltermijn geboden, verzoeken zijn gewoon behandeld, er is zelfs maar één besluit

		genomen terwijl het ging om twee verschillende verzoeken.
23.	Alle documenten m.b.t. bekeuring welke leidde tot Mulderbeschikking.	Is iets fout gegaan met aangetekend verzenden waardoor later niet bewezen kon worden dat de beslissing verzonden was.
24.	Wob-verzoek inzake aantal wachtgeld oud-bestuurders en raadsleden vanaf 2000.	Juist afgehandeld.
25.	Wob-verzoek inzake aantal verstrekte leerplichtvrijstellingen.	Juist afgehandeld.
26.	Wob-verzoek toezenden stukken meetresultaten etc. MC Prikkedam.	Het ging hier om twee Wob-verzoeken (zie nummer 27) die met één besluit zijn afgedaan.
27.	Wob-verzoek toezenden rapporten en bestemmingsplannen MC Prikkedam.	Zie nummer 26.
28.	Wob-verzoek NAW-gegevens partijen bij werkzaamheden Quadoelenweg 21.	Juist afgehandeld.
29.	Wob-verzoek inzake wijze van communicatie richting burger.	Geen hersteltermijn voor geboden terwijl het verzoek via de e-mail binnenkwam. Ook is er geen besluit genomen.
30.	Wob-verzoek inzake totaalbedrag en aantal uitgekeerde dwangsommen.	Juist afgehandeld.

Overzicht ingediende Wob-verzoeken uit 2014 die op dit moment afgerond zijn.		
Nr.	Wob-verzoek	Juist afgehandeld?
1.	Wob-verzoek uitvoerings- en proceskosten wet WOZ.	Juist afgehandeld.
2.	Wob-verzoek overzicht inkomsten afvalstoffenheffing en uitgaven m.b.t. verwerken.	Juist afgehandeld.
3.	Onderzoek naar wettelijke betaaltermijn m.b.t. crediteuren betalingen.	Juist afgehandeld.
4.	Wob-verzoek inzake vergunningen Wet Milieubeheer / Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.	Juist afgehandeld.
5.	Wob-verzoek inzake verstrekking apparatuur aan medewerkers.	Juist afgehandeld.
6.	Wob-verzoek hoofdstuk afvalstoffen uit aanvraag van milieuvergunningen.	Juist afgehandeld.
7.	Wob-verzoek aantal Wob-verzoeken, ingebrekestellingen en dwangsommen in 2013.	Juist afgehandeld.
8.	Wob-verzoek bouwtekeningen Grietmanslaan 82 en 90 en Menninge 20.	Juist afgehandeld.
9.	Wob-verzoek locaties kooihuisvesting voor legkippen.	Juist afgehandeld.
10.	Hebben de vrijwilligers van PvdA een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.
11.	Hebben de vrijwilligers van VVD een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.
12.	Hebben de vrijwilligers van CDA een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.
13.	Hebben de vrijwilligers van SP een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.
14.	Hebben de vrijwilligers van GL een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.
15.	Hebben de vrijwilligers van D66 een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.
16.	Hebben de vrijwilligers van CU een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.
17.	Hebben de vrijwilligers van SGP een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.

18.	Hebben de vrijwilligers van Lokale partijen een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.
19.	Hebben de vrijwilligers van PvdA een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.
20.	Hebben de vrijwilligers van VVD een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.
21.	Hebben de vrijwilligers van CDA een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.
22.	Hebben de vrijwilligers van SP een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.
23.	Hebben de vrijwilligers van GL een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.
24.	Hebben de vrijwilligers van D66 een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.
25.	Hebben de vrijwilligers van CU een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.
26.	Hebben de vrijwilligers van SGP een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.
27.	Hebben de vrijwilligers van Lokale partijen een vergoeding ontvangen voor hun inzet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014? Zo ja, hoeveel?	Juist afgehandeld.
28.	Hoeveel fractieleden van Lokale partijen zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	Juist afgehandeld.
29.	Hoeveel fractieleden van SGP zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	Juist afgehandeld.
30.	Hoeveel fractieleden van CU zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	Juist afgehandeld.
31.	Hoeveel fractieleden van D66 zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	Juist afgehandeld.
32.	Hoeveel fractieleden van GL zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	Juist afgehandeld.
33.	Hoeveel fractieleden van SP zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	Juist afgehandeld.
34.	Hoeveel fractieleden van CDA zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	Juist afgehandeld.
35.	Hoeveel fractieleden van VVD zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	Juist afgehandeld.
36.	Hoeveel fractieleden van PvdA zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	Juist afgehandeld.
37.	Hoeveel fractieleden van Lokale partijen zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	Juist afgehandeld.
38.	Hoeveel fractieleden van SGP zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	Juist afgehandeld.
39.	Hoeveel fractieleden van CU zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	Juist afgehandeld.
40.	Hoeveel fractieleden van D66 zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	Juist afgehandeld.
41.	Hoeveel fractieleden van GL zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	Juist afgehandeld.
42.	Hoeveel fractieleden van SP zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van	Juist afgehandeld.

	2010 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	
43.	Hoeveel fractieleden van CDA zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	Juist afgehandeld.
44.	Hoeveel fractieleden van VVD zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	Juist afgehandeld.
45.	Hoeveel fractieleden van PvdA zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 actief als gemeenteraadslid? Wie zijn dit?	Juist afgehandeld.
46.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 uitgebracht op Lokale partijen en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.
47.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 uitgebracht op SGP en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.
48.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 uitgebracht op CU en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.
49.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 uitgebracht op D66 en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.
50.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 uitgebracht op GL en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.
51.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 uitgebracht op SP en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.
52.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 uitgebracht op CDA en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.
53.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 uitgebracht op VVD en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.
54.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 uitgebracht op PvdA en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.
55.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor Lokale partijen ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
56.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor SGP ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
57.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor CU ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
58.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor D66 ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
59.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor GL ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
60.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor SP ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
61.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor CDA ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
62.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor VVD ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
63.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor PvdA ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
64.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 uitgebracht op Lokale partijen en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.
65.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 uitgebracht op SGP en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.
66.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 uitgebracht op CU en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.

67.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 uitgebracht op D66 en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.
68.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 uitgebracht op GL en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.
69.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 uitgebracht op SP en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.
70.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 uitgebracht op CDA en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.
71.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 uitgebracht op VVD en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.
72.	Hoeveel stemmen zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 uitgebracht op PvdA en hoeveel voorkeursstemmen kreeg elke kandidaat?	Juist afgehandeld.
73.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor Lokale partijen ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
74.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor SGP ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
75.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor CU ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
76.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor D66 ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
77.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor GL ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
78.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor SP ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
79.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor CDA ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
80.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor VVD ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
81.	Hoeveel vrijwilligers hebben zich voor PvdA ingezet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
82.	Wie ondersteunde Lokale partijen financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
83.	Wie ondersteunde SGP financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
84.	Wie ondersteunde CU financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
85.	Wie ondersteunde D66 financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
86.	Wie ondersteunde GL financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
87.	Wie ondersteunde SP financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
88.	Wie ondersteunde CDA financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
89.	Wie ondersteunde VVD financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
90.	Wie ondersteunde PvdA financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
91.	Welke wethouders zitten namens Lokale partijen in het college na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
92.	Welke wethouders zitten namens SGP in het college na de	Juist afgehandeld.

	gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	
93.	Welke wethouders zitten namens CU in het college na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
94.	Welke wethouders zitten namens D66 in het college na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
95.	Welke wethouders zitten namens GL in het college na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
96.	Welke wethouders zitten namens SP in het college na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
97.	Welke wethouders zitten namens CDA in het college na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
98.	Welke wethouders zitten namens VVD in het college na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
99.	Welke wethouders zitten namens PvdA in het college na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014?	Juist afgehandeld.
100.	Wie ondersteunde Lokale partijen financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
101.	Wie ondersteunde SGP financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
102.	Wie ondersteunde CU financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
103.	Wie ondersteunde D66 financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
104.	Wie ondersteunde GL financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
105.	Wie ondersteunde SP financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
106.	Wie ondersteunde CDA financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
107.	Wie ondersteunde VVD financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
108.	Wie ondersteunde PvdA financieel bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
109.	Welke wethouders zitten namens Lokale partijen in het college na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
110.	Welke wethouders zitten namens SGP in het college na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
111.	Welke wethouders zitten namens CU in het college na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
112.	Welke wethouders zitten namens D66 in het college na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
113.	Welke wethouders zitten namens GL in het college na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
114.	Welke wethouders zitten namens SP in het college na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
115.	Welke wethouders zitten namens CDA in het college na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
116.	Welke wethouders zitten namens VVD in het college na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.
117.	Welke wethouders zitten namens PvdA in het college na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010?	Juist afgehandeld.

118.	Wob-verzoek aantal inwoners met de Britse nationaliteit in 2013 en totaal aantal.	Juist afgehandeld.
119.	Wob-verzoek aantal inwoners met de Duitse nationaliteit in 2013 en totaal aantal.	Juist afgehandeld.

14. Interview gemeente Opsterland.

Interview gemeente Opsterland Jurist bij de afdeling Juridische Zaken. Medewerker afdeling communicatie. Datum: 5 maart 2014.	
Vraag	Antwoord
Wob-verzoeken	
1. Wat is de werkwijze van de gemeente Opsterland met betrekking tot de behandeling van Wob-verzoeken?	Bij de gemeente Opsterland is er een protocol voor de afhandeling van Wob-verzoeken. Dit is de leidraad bij het afhandelen van Wob-verzoeken. Echter het protocol is niet meer helemaal actueel. De elektronische weg is uitgesloten bij de gemeente Opsterland, men kan wel mondeling een Wob-verzoek indienen. <i>Het protocol is als volgt:</i> a. Wob-verzoek Iedereen kan een Wob-verzoek indienen. Een dergelijk verzoek is in principe vorm vrij (echter de elektronische weg is uitgesloten). Een verzoeker hoeft geen belang te stellen (art. 3, derde lid, Wob). Aan de volgende eisen moet worden voldaan (artikel 3, eerste lid): 1 ♦ Het verzoek moet gericht zijn tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf. 2 ♦ Het moet gaan om een verzoek om informatie neergelegd in documenten. De informatie waarom gevraagd wordt, dient concreet aanwezig en vastgelegd te zijn op wat voor gegevensdrager dan ook. 3 ♦ De informatie moet gaan over een bestuurlijke aangelegenheid ofwel een aangelegenheid die betrekking heeft op beleid van een bestuursorgaan, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan (artikel 1, onder b van de Wet). Het gaat hier om het openbaar bestuur in al zijn facetten. b. Wob-behandelaar Het team Juridische Zaken (JZ) is verantwoordelijk voor de afhandeling van Wob-verzoeken. In hoofdzaak doet de geïnterviewde juridisch medewerker dit. c. Werkwijze mondelinge verzoeken In de praktijk kunnen de opgevraagde documenten zonder meer worden verstrekt. Als de documenten niet kunnen worden verstrekt dan kunnen verzoekers vragen om een schriftelijke en dus appellabel beslissing. De volgende actiepunten komen dan aan de orde: 1 ♦ Het mondelinge verzoek wordt overgedragen aan JZ. 2 ♦ JZ laat het verzoek registreren en stuurt een ontvangstbevestiging met afhandelingstermijn. 3 ♦ JZ handelt het verzoek verder af als een schriftelijk verzoek.

	d. Werkwijze verzoeken per e-mail 1 ♦ Het verzoek per e-mail komt binnen op het centrale gemeenteadres. 2 ♦ DIV registreert het verzoek en stuurt de email door naar JZ. 3 ♦ JZ stuurt een hersteltermijn naar de verzoeker. 4 ♦ Volgt er een schriftelijk verzoek dan wordt het afgehandeld als een schriftelijk verzoek. 5 ♦ Volgt er geen schriftelijk verzoek dan wordt het verzoek buiten behandeling gesteld. e. Werkwijze schriftelijke verzoeken 1 ♦ DIV registreert het schriftelijke verzoek en stuurt het door naar JZ. 2 ♦ JZ stuurt een ontvangstbevestiging met de termijn van afhandeling (vier weken). 3 ♦ JZ stuurt een kopie van het verzoek naar de afdeling die de gevraagde informatie onder zich heeft en ter kennisname naar de burgemeester en de verantwoordelijke wethouder. 4 ♦ JZ beoordeelt het verzoek op basis van de in de Wob genoemde criteria. 5 ♦ JZ vraagt de desbetreffende stukken op bij de afdeling en draagt zorg voor de verzending daarvan, inclusief (appellabel) besluit, indien de in het verzoek gevraagde documenten volledig voor openbaarmaking in aanmerking komen. 6 ♦ JZ adviseert het college en schrijft een conceptbesluit, indien de gevraagde documenten niet of niet volledig voor openbaarmaking in aanmerking komen of in geval van twijfel. In die gevallen is het college beslissingsbevoegd. In het collegeadvies en het conceptbesluit wordt aangegeven op welke gronden het verzoek niet of niet volledig kan worden ingewilligd. JZ verstuurt het door het college vastgestelde besluit met de vrijgegeven documenten.
2. Wie zijn / is er binnen de gemeente Opsterland belast met de behandeling van Wob-verzoeken?	Zoals ook al uit het protocol is gebleken is de afdeling JZ verantwoordelijk en dan met name de geïnterviewde juridisch medewerker. Niet per vakafdeling dus. Voor de bevoegdheid is er een mandaatregeling.
3. Hoeveel oneigenlijke Wob-verzoeken komen er jaarlijks bij deze gemeente binnen?	Naar schatting van de juridisch medewerker gaat het jaarlijks om 25% van de binnenkomende Wob-verzoeken. Maar de vraag blijft; wanneer is een verzoek oneigenlijk? Dit hangt af van het oogmerk van de verzoeker, en dit is niet altijd duidelijk. Wanneer het doel van de verzoeker geldwinst is, is er sprake van een oneigenlijk verzoek. Er is geen aparte werkwijze met betrekking tot oneigenlijke Wob-verzoeken. Zij worden net als "gewone" Wob-verzoeken behandeld. Echter men is dan wel alerter, bijvoorbeeld dat men geen documenten gaat opmaken die er niet al zijn. Wij beide komen tot de conclusie dat het doel van de verzoeker eigenlijk wel uitmaakt voor de afhandeling van het verzoek. Men is vaak eerder bereid documenten op te stellen wanneer het om een onderzoek gaat dan wanneer het een vaag Wob-verzoek betreft.

4. Hoe vaak is deze gemeente in 2013 geconfronteerd met een ingebrekestelling / een dwangsom en hoe gaat zij hiermee om?	In 2013 is de gemeente Opsterland met drie ingebrekestellingen met betrekking tot de Wob geconfronteerd. Één keer is er in verband met de Wob beroep aangetekend, deze procedure loopt nog steeds (en is dezelfde als die in Ooststellingwerf).
5. Tegen welke problemen / fouten loopt de gemeente Opsterland aan bij de behandeling van Wob-verzoeken?	• Niet alle verzoeken worden door DIV als Wob-verzoeken herkend. Hierdoor kan het voorkomen dat ze niet binnen de juiste termijn afgehandeld worden of door een medewerker van de gemeente die niet helemaal op de hoogte is van de Wob. Dit heeft tot nu toe nog niet problemen geleid. • Niet alles wordt aangetekend verzonden. • Wanneer er derden-belangen in het spel zijn wordt de procedure soms nogal omslachtig. • Ook had Opsterland in 2013 enigszins te maken met tijdsgebrek. Dit omdat er in 2011 en 2012 slechts negen Wob-verzoeken per jaar werden ingediend en in 2013 ineens 36. • Er wordt steeds meer oneigenlijk “gewobd”, er worden zelfs groepjes gevormd om samen te gaan Wob-melken. • Termijnen worden via een Excel-bestand bijgehouden omdat er in het zaakstelsel automatisch een termijn van 6 weken aangekoppeld wordt. • Het postsysteem zou, in zijn algemeenheid, meer op de hoogte moeten zijn. Bijv. wanneer is iets een Wob-verzoek of een bezwaarschrift?
6. Hoe vaak heeft deze gemeente in 2013 te maken gehad met bezwaar / beroep gericht tegen de beslissing op een Wob-verzoek?	In 2013 is er twee keer bezwaar aangetekend tegen een beslissing op een Wob-verzoek en één keer beroep. Deze beroepsprocedure loopt nog steeds.
7. Hoe gaat men binnen deze gemeente om met een dergelijke bezwaar / beroep procedure?	Er is bij de gemeente Opsterland geen aparte handelwijze voor bezwaar en beroep met betrekking tot de Wob.
Actieve openbaarmaking	
1. Wanneer kiest de gemeente Opsterland ervoor om op eigen initiatief informatie openbaar te maken?	Er wordt altijd een afweging gemaakt bij de openbaarmaking. Er wordt openbaar gemaakt wanneer dit voor de burger van belang is.
2. Welke informatie maakt de gemeente Opsterland op eigen initiatief openbaar?	Bij de gemeente Opsterland publiceert men altijd de besluitenlijst van de Raad / het College, tenzij deze besloten zijn. Ook aangevraagde vergunningen, beleid etc. wordt gepubliceerd. Alleen informatie met betrekking tot, bijvoorbeeld, persoonsgegevens of waarop de uitzonderingsgronden van de Wob van toepassing zijn worden niet gepubliceerd. Ook de achterliggende stukken, bijvoorbeeld de stukken waarover de Raad of het College besloten heeft, worden niet gepubliceerd. Deze stukken kunnen wel opgevraagd worden.
3. Wie zijn / is er binnen de	De afdeling communicatie is belast met het publiceren van de

<i>gemeente Opsterland belast met de actieve openbaarmaking, en waarom is dit zo?</i>	informatie en de stukken. Zij geven ook advies aan de ambtenaar en het college hierover. De ambtenaar zelf adviseert op zijn beurt het college / de Raad weer over de openbaarmaking.
<i>5. Wat is de handelwijze van de gemeente Opsterland met betrekking tot de actieve openbaarmaking?</i>	Één keer in de twee weken is er een persgesprek. Tijdens dit gesprek wordt er met de pers, portefeuillehouders, ambtenaren en de afdeling communicatie gesproken over bepaalde stukken en informatie. Op deze manier kan de pers zelf de berichten maken en hoeft men bij de gemeente minder persberichten op te stellen. Veel informatie wordt, in plaats van in de krant, op de website gepubliceerd. Dit is namelijk veel goedkoper. De gemeentepagina van Opsterland bedraagt ongeveer de helft van de grootte van de gemeentepagina van Ooststellingwerf. Vergunningen en bijvoorbeeld markten worden bekend gemaakt in de gemeentelijke pagina in de Woudklank. De ambtenaar adviseert, na een advies van de afdeling communicatie te hebben ontvangen, de Raad of het College over de openbaarmaking. Het college beslist in principe over de openbaarmaking, door het op de besluitenlijst te zetten. Communicatie adviseert over passief of actief communiceren.
<i>6. Op welke manier maakt de gemeente Opsterland informatie uit eigen initiatief openbaar?</i>	Er wordt door de gemeente Opsterland informatie gepubliceerd, hoofdzakelijk, op de website (www.opsterland.nl) en via de gemeentepagina in de lokale krant 'De Woudklank'. De Woudklank is beperkt tot wat bekend moet worden gemaakt. De rest wordt op de website gepubliceerd. Op de website is hiervoor een module officiële bekendmakingen beschikbaar. Verordeningen moeten landelijk gepubliceerd worden. Besluitenlijst één keer per week vanuit het College, communicatie stuurt deze naar de pers en publiceert het op de website.
<i>7. In hoeverre en tegen welke problemen / fouten loopt de gemeente Opsterland aan bij het op eigen initiatief openbaar maken van informatie?</i>	• De informatie die gepubliceerd wordt is vaak te juridisch waardoor de burger de informatie vaak niet begrijpt. Echter het is vaak onmogelijk om de informatie door de afdeling communicatie te laten herschrijven omdat het mogelijk is dat de inhoud dan verandert. • De vraag rijst nog wel eens; wat moet er allemaal nu écht op website gepubliceerd worden? Men wil niet te veel maar ook weer niet te weinig publiceren. En niet alle informatie is geschikt om te publiceren. • Voor burgers is het lastig om te zoeken in de publicaties. Dit wordt in de toekomst opgelost door een zoekbalk op de website te plaatsen. • De burger heeft vrijwel niks aan een besluitenlijst zonder de achterliggende stukken.

Zie voor de gemeentepagina van de gemeente Opsterland bijlage 15.

15. Gemeentepagina Opsterland.

woe. 5 maart 2014

Mededelingen van de gemeente

Geen paspoort/ID-kaart aanvragen op 6 en 7 maart 2014

Op 6 en 7 maart 2014 kunt u geen paspoort of identiteitskaart aanvragen. Er worden dan landelijk technische werkzaamheden uitgevoerd in verband met de wijziging van de geldigheidsduur van deze documenten. Meer informatie vindt u op www.opsterland.nl

Gemeenteraadsverkiezingen 19 maart 2014

Op woensdag 19 maart 2014 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Op www.opsterland.nl vindt u meer informatie over de verkiezingen en de partijen. In de hal van het gemeentehuis staat tot en met 19 maart 2014 een verkiezingskraam met informatie van alle partijen.

Rectificatie hoorzitting bezwarencommissie

In de Woudkolk van woensdag 26 februari 2014 stond een publicatie over de hoorzitting bezwarencommissie op 18 maart 2014. In dit bericht stond per abuis woensdag 18 maart in plaats van dinsdag 18 maart 2014. Ga voor meer informatie naar www.opsterland.nl

Aanslag Gemeentelijke belastingen

Uw Aanslag Gemeentelijke belastingen staat vanaf zaterdag 1 maart 2014 digitaal voor u klaar op www.opsterland.nl/belastingaanslag. U krijgt uw aanslag niet meer op papier, tenzij u dit bij de gemeente heeft aangegeven. Meer informatie vindt u op www.opsterland.nl. Bent u het niet eens met de WOZ-waarde op uw belastingaanslag? Neem dan contact op met de gemeente, telefoon (0512) 386 329.

Bekendmakingen

Bakkeveen

Verleende Evenementenvergunning
- vloerenmarkten, 5 april, 3 en 17 mei, 7 en 21 juni, 5 en 19 juli, 2 en 16 augustus, 6 september, 4 oktober en 1 november 2014 rondom Mijmster Wel

Beetsterzwaag

Ingediende aanvraag Evenementenvergunning
- Jaarlijkse kermis met jaarmarkt 2 t/m 5 oktober 2014, sportpark Vlaslaan

Meldingen

- Activiteitenbesluit voor verkoop pand, Hoofdstraat 3

Overig

- Maatwerkbesluit datum besluit 26 februari 2014, Hoofdstraat 3

Verleende speelautomatenvergunning
- 2 kansspelautomaten, Hoofdstraat 59

Voorjaarsmarkt en kermis Gorredijk van 9 t/m 12 mei 2014

De voorjaarskermis- en markt wordt dit jaar gehouden in het tweede weekend van mei in plaats van het traditionele eerste weekend van mei. De kermis blijft gekoppeld aan de markt en dat betekent dat de voorjaarsmarkt wordt gehouden op 12 mei 2014. Ga naar www.opsterland.nl voor meer informatie.

Drachten Azeven

Verleende Evenementenvergunning
- Vag Meeting Azeven 13 april 2014, Dopplertaan 1

Frieschepalen

Ingediende aanvraag omgevingsvergunning
- plaatsen van dakopbouw, Lytse Leane 30

Gorredijk

Ingediende aanvraag omgevingsvergunning
- plaatsen reclamebord, 't Klemke 7

Verleende omgevingsvergunning
- kappen van 10 slechte essen, Dwersfeart

Verleende speelautomatenvergunning
- 2 speelautomaten, Brouwerswal 39

Lippenhuizen

Ingediende aanvraag Evenementenvergunning
- dorpsfeest 13 t/m 15 juni 2014 op grasveld aan Swarneblom

Luxwoude

Ingediende aanvraag omgevingsvergunning
- verlengen vergunning noodgebouw met 5 jaar, Hegedyk 44

Nij Beets

Verleende A PV vergunning
- rectificatie, toilet papier t.b.v. zwembad de Blauwe Kamp van 24 tot 30 maart 2014 i.p.v. 3 t/m 8 maart 2014

Slegerswoude

Ingediende aanvraag omgevingsvergunning
- plaatsen van 24 zonnepanelen, Bremenwel 12

Tijnje

Ingediende aanvraag omgevingsvergunning
- aanpassing op gebied van milieu, Warrewel 43
- aanpassen van staalconstructie, Breewel 29

Verleende omgevingsvergunning
- bouw schuur, Ripenwel 38

Gemeente Opsterland
Hoofdstraat 82, 9244 CP Beetsterzwaag
Postbus 10.000, 9244 ZP Beetsterzwaag
T (0512) 386 222 - E gemeentegopsterland.nl

Gemeentebestuur
Wettewijk 5, 8401 CB Gorredijk
Postbus 10.000, 9244 ZP Beetsterzwaag
T (0512) 481.550
E gemeentebestuur@opsterland.nl

Servicepunt openbare ruimte
T (0512) 386 395

Storing openbare verlichting
T (068) 945 02 50

Openingstijden
Burgemeester
ma., di., wo., envr. 09.00 - 12.30 uur
13.30 - 16.00 uur
do. 09.00 - 12.30 uur
13.30 - 16.00 uur

Overige afdelingen
ma. t/m vr. 09.00 - 12.30 uur
s middags op afspraak

Informatiepunt Wmo
Beetsterzwaag, Hoofdstraat 82 (gemeentehuis)
ma. t/m vr. 09.00 - 12.30 uur

Gorredijk, Schaumburg 1 (bibliotheek)
ma. 13.30 - 16.30 uur

Ureterp, Uiteplein 3 (bibliotheek)
wo. 15.00 - 17.00 uur
T (0512) 386 386 - E wmo@opsterland.nl

Ureterp

Ingediende aanvraag omgevingsvergunning
- plaatsen van zonnecollectoren en pv panelen, Selmen West 24

Verleende collectievergunning
- verkoop eiken van 7 tot 11 april 2014

Ingediende aanvraag Evenementenvergunning
- Oerrock festival op 29, 30 en 31 mei 2014, weiland aan Skiepeleane

Wijnwoude

Verleende collectievergunning
- verkoop potgrond op 10 tot 16 maart 2014

Ingediende aanvraag Evenementenvergunning
- 7 rommelmarkten op 2 april, 7 mei, 4 juni, 2 juli, 6 augustus, 3 september en 1 oktober 2014, 3 avondrommelmarkten op 18 juni, 16 juli en 20 augustus 2014, evenemententerrein Te Nijenhuiswiel, ringsteken op 2 augustus 2014 Merkebuorren

Verleende speelautomatenvergunning
- 2 kansspelautomaten, Merkebuorren 85

De volledige bekendmakingen en procedures vindt u op www.opsterland.nl/actueel/bekendmakingen. Als u niet zelf toegang heeft tot internet kunt u gebruik maken van de computer in de hal van het gemeentehuis.

Kijk voor meer informatie op www.opsterland.nl

16. Interview gemeente Weststellingwerf.

Interview gemeente Weststellingwerf Juridisch adviseur van de Stafafdeling Datum: 10 maart 2014.	
Vraag	Antwoord
Wob-verzoeken	
1. Wat is de werkwijze van de gemeente Weststellingwerf met betrekking tot de behandeling van Wob-verzoeken?	Sinds september 2013 is bij de gemeente Weststellingwerf de elektronische weg gesloten. Men kan sindsdien een Wob-verzoek alleen nog schriftelijk indienen. Wob-verzoeken worden conform de Awb en de Wob afgehandeld. Wanneer een Wob-verzoek via de elektronische weg wordt ingediend volgt er via de e-mail een reactie, inhoudende dat het niet mogelijk is om via de elektronische weg een Wob-verzoek in te dienen. Er wordt geen hersteltermijn geboden en tenzij er een schriftelijk Wob-verzoek volgt wordt er geen besluit genomen. Er is geen protocol voor het afhandelen van Wob-verzoeken.
2. Wie zijn / is er binnen de gemeente Weststellingwerf belast met de behandeling van Wob-verzoeken?	De stafafdeling handelt de Wob-verzoeken af en de afdelingshoofden zijn bevoegd tot ondertekening. De informatie die bij een Wob-verzoek verstrekt moet worden vraagt men op bij de vakafdeling.
3. Hoeveel oneigenlijke Wob-verzoeken komen er jaarlijks bij deze gemeente binnen?	Het merendeel van de Wob-verzoeken is oneigenlijk is de schatting van Jan van Weperen. Ook hier zien we een trendbreuk. In 2010, 2011 en 2012 kwamen er beduidend minder Wob-verzoeken binnen dan in 2013. Dit komt waarschijnlijk door alle oneigenlijke Wob-verzoeken. Wanneer wordt een verzoek als een oneigenlijk verzoek beschouwd? Dit is fingerspitzengevoel. Je kunt het vaak wel uit het Wob-verzoek afleiden. Hoe wordt er met oneigenlijke Wob-verzoeken omgegaan? Oneigenlijke Wob-verzoeken worden niet in de bezwarencommissie behandeld, dit op grond van een collegebesluit. Dit om te voorkomen dat men aan oneigenlijke-wobbers proceskosten moet betalen. Dit is afgestemd met de voorzitter van de bezwarencommissie. Weststellingwerf maakt bij de behandeling van een oneigenlijk verzoek ook de volgende afweging; wat is sneller en gemakkelijker? Het verzoek gewoon inwilligen of afwijzen.
4. Hoe vaak is deze gemeente in 2013 geconfronteerd met een ingebrekestelling / een dwangsom en hoe gaat zij hiermee om?	In 2013 kwamen er bij de gemeente Weststellingwerf +- 27 Wob-verzoeken binnen. Er zijn in totaal 5 ingebrekestellingen geweest en 1 dwangsom. Deze hadden niet allemaal te maken met de Wob.
5. Tegen welke problemen / fouten loopt de gemeente Weststellingwerf aan bij de behandeling van Wob-verzoeken?	De gemeente Weststellingwerf loopt voornamelijk tegen het aantal oneigenlijke Wob-verzoeken aan. Dit omdat er veel tijd in gaat zitten.

6. Hoe vaak heeft deze gemeente in 2013 te maken gehad met bezwaar / beroep gericht tegen de beslissing op een Wob-verzoek?	In 2013 is er met betrekking tot de Wob twee keer beroep aangetekend en +- drie of vier keer bezwaar gemaakt.
7. Hoe gaat men binnen deze gemeente om met een dergelijke bezwaar / beroep procedure?	Oneigenlijke Wob-verzoeken worden, zoals zojuist al vermeld is, niet in de bezwarencommissie behandeld.
Actieve openbaarmaking	
1. Wanneer kiest de gemeente Weststellingwerf ervoor om op eigen initiatief informatie openbaar te maken?	De gemeente publiceert de informatie waarvan wordt ingeschat dat die voor de burger belangrijk is.
2. Welke informatie maakt de gemeente Weststellingwerf op eigen initiatief openbaar?	Bijvoorbeeld openbare B&W-besluiten, agenda's, achterliggende stukken die behandeld zijn in de Raad, raadsbesluiten. Deze informatie is terug te vinden op de website (www.weststellingwerf.nl). Informatie over bijvoorbeeld paasvuren en vergunningen vindt men terug in de gemeentepagina in de krant. De krant wordt beperkt tot verplichtingen. Informatie wordt niet gepubliceerd wanneer er geheimhouding op rust. Ook worden persoonsgegevens altijd geanonimiseerd.
3. Wie zijn / is er binnen de gemeente Weststellingwerf belast met de actieve openbaarmaking, en waarom is dit zo?	Puur met de publicatie is de afdeling communicatie belast. Zij zorgen ervoor dat de informatie in de krant en op de website terecht komt. Inhoudelijk is de ambtenaar van wie de informatie afkomstig is verantwoordelijk. Zij worden geadviseerd door de afdeling communicatie. Ook vermelden zij bij elk stuk welke zij naar de raad en / of het college zenden of het stuk openbaar gemaakt dient te worden.
4. Op welke manier maakt de gemeente Weststellingwerf informatie uit eigen initiatief openbaar?	Men publiceert de informatie voornamelijk op de website. Ook wordt er nog steeds informatie bekendgemaakt via de gemeentepagina in de lokale krant. Bij Weststellingwerf betreft het de volgende kranten: 'De Griffioen' en 'De Stellingwerf'. Het publiceren in de krant wordt wel steeds minder. Er is geen sprake van een structureel persmoment. Wel is de pers bij sommige aangelegenheden aanwezig, zoals bijvoorbeeld bij de presentatie van de begroting. Men kiest bijvoorbeeld voor een persbericht wanneer er iets geopend moet worden of bij een feestelijke aangelegenheid.
5. In hoeverre en tegen welke problemen / fouten loopt de gemeente Weststellingwerf aan bij het op eigen initiatief openbaar maken van informatie?	• De publicaties zijn vaak vrij juridisch. • Sommige publicaties zijn lastig terug te vinden, bijvoorbeeld verordeningen. Het (laatste) nieuws is altijd goed terug te vinden op de website. Bij de website van de gemeente Weststellingwerf kun je wel op trefwoorden zoeken in de bekendmakingen.

De gemeentepagina van de gemeente Weststellingwerf is terug te vinden in bijlage 17.

17. Gemeentepagina Weststellingwerf.

Officiële bekendmakingen

Gemeente Weststellingwerf

Adviescommissie bezwaarschriften
Hoorzittingen op woensdag 12 maart 2014 in het gemeentehuis te Wolvega.
17.15 uur: omgevingsvergunning plaatsen kap op aanbouw locatie Tjerk Hiddesstraat 19 te Wolvega.
19.00 uur instellen parkeerschijfzones (blauwe zone) in centrumgebied van Wolvega.

Inzage stukken en bijwonen hoorzitting
De stukken liggen ter inzage bij de afdeling Publiekscentrum tot uiterlijk de dag van de hoorzitting. De hoorzitting is openbaar. Belangstellenden kunnen zich tot uiterlijk 1 dag voor de hoorzitting, telefonisch bij het secretariaat aanmelden, telefoonnummer (0561) 691416 of via e-mail: adviescommissiebezwaarschriften@weststellingwerf.nl. Van de stukken die ter inzage liggen kan een fotokopie worden verkregen tegen betaling van de kosten.

Kennisgeving voorontwerp bestemmingsplan Noordvolderweg 19 Vinkega
Betreft de uitbreiding van het mechanisatiebedrijf Lugtenberg met o.a. 2 loodsen en een landschappelijke inpassing op het perceel Noordvolderweg 19,

Vinkega (kadastraal: NWD02 N 1357 en NWD02 N 1259). Ter inzage van 06-03-2014 t/m 16-04-2014 (inspraakreactie mogelijk)

Omgevingsaanvragen
Blesdijke
18-2 Markeweg 29 vergroten woning
De Blesse
18-2 Steenwijkerweg 49 kappen 2 bomen
De Hoeve
15-2 Jokweg 10 kappen berk
Boijl
21-2 Rijsberkamperweg 11 vernieuwen jongveestee
Noordwolde
15-2 Weemstraat 17A verbouwen voormalig winkelpand
Oldelamer
6-2 Hoofdweg 51 plaatsen kapschuur
Oldetrijne
7-2 Pieter Stuyvesantweg 87 vervangen voorhuis
Spanga
20-2 Spangahoekweg 16 plaatsen schuur
Ter Idzard
17-2 Idzardaweg 74 vergroten woning
Wolvega
17-2 Heerenveenseweg 119 verbouwen ligboxenstal

14-2 kruispunt van op- en afrit A32 aanleggen rotonde oostzijde met de N351
12-2 Drafspoorlaan 20 bouwen paardenstal
7-2 Zandweegbree 9 bouwen bedrijfshal met kantoorruimte
7-2 Hoofdweg 9 vervangen bestaande woning
6-2 Industrieweg 12A aanpassen voorgevel
Zandhuizen
27-2 Oldeberkoperweg 43 kappen meerdere bomen

Ter inzage: rampbestrijdingsplan Motip Dupli
Het bestuur van Veiligheidsregio Fryslân maakt op grond van artikel 17 Wet Veiligheidsregio's (Wvr) bekend dat zij wil overgaan tot vaststelling van het geactualiseerde rampbestrijdingsplan van Motip Dupli te Wolvega. Het plan wordt voorafgaand aan vaststelling zes weken ter inzage gelegd. U kunt reageren van 10 maart tot en met 20 april. Kijk voor meer informatie op www.vrfryslan.nl en www.weststellingwerf.nl/elektronischgemeentebled

BEZOEKADRES:
Griffioenpark 1, Wolvega
POSTADRES:
Postbus 60
8470 AB Wolvega
TELEFOON:
140561
FAX:
0561 - 61 36 06
E-MAIL:
info@weststellingwerf.nl
WEBSITE:
www.weststellingwerf.nl

OPENINGSTIJDEN PUBLIEKSCENTRUM
MAANDAG:
10.00-12.00 en 13.00-16.00 uur
DINSDAG EN WOENSDAG:
09.00-12.00 en 13.00-16.00 uur
DONDERDAG:
09.00-12.00 en 13.00-20.00 uur
VRIJDAG:
09.00-12.00 uur

AFVALINZAMELING EN STORINGEN
Met klachten of vragen over afvalinzameling en storingen kunt u terecht bij de Infolijn, telefoon: 0561 - 69 13 00.

OFFICIËLE BEKENDMAKINGEN
In de kranten Griffioen en Stellingwerf staan wekelijks de officiële bekendmakingen.

U vindt ze ook op: www.weststellingwerf.nl/elektronischgemeentebled

Verleende vergunning
Gemeente Weststellingwerf
24-2 Fonds verstandelijk gehandicapten doorlopende collectievergunning
Oldeholtpe
20-2 Hoofdweg 169A organiseren dorpsfeest
20-2 Hoofdweg 169A ontheffing drankverbod art 35 DHW weiland achter Hoofdweg 174 organiseren paasvuur
Oldeholtwolde
25-2 Brugslootweg 5 plaatsen overkapping (2.12 Wabo)
Sonnega
25-2 het weiland gelegen tussen Sonnegaweg 30 en 32 organiseren paasvuur
Ter Idzard
25-2 Idzardaweg kappen 2 eiken
Wolvega
25-2 Oppers 55 aanwezigheidsvergunning 2 kansspelautomaten

Gewelgerde omgevingsvergunningen
Wolvega
20-2 Boswitje 15 plaatsen garage

18. Onderzoeksmodel.

Onderzoekskader + Interventiecyclus

Voor mijn afstudeeronderzoek zal ik de werkwijze van de gemeente Ooststellingwerf met betrekking tot de Wob onderzoeken. De opdracht hiervoor is afkomstig van de afdeling concernzaken van deze gemeente. Ik zal mij specifiek richten tot de Wob-verzoeken en de actieve openbaarmaking. De praktische aanleiding voor dit onderzoek zijn de vele Wob-verzoeken die de gemeente Ooststellingwerf jaarlijks krijgt en de onduidelijkheid voor hen over de Wob. Dit is vooral een probleem voor de juridische medewerkers. Fouten met betrekking tot de Wob en te late afhandeling van Wob-verzoeken kunnen gemeentes, vanwege de dwangsommen (en eventuele proceskosten), veel geld kosten. Ook heerst er bij de gemeente onduidelijkheid omtrent de actieve openbaarmaking. Ten slotte heeft de gemeente regelmatig te maken met Wob-misbruik en loopt men hierbij nog wel eens tegen problemen aan. Indirect is het echter ook een probleem voor de gehele gemeente, dwangsommen worden namelijk indirect betaald van gemeenschapsgeld. Verder heeft deze gemeente geen beleid omtrent de Wob. Enkele jaren geleden is er op kleine schaal bij deze gemeente onderzoek gedaan naar de Wob, maar sindsdien is er veel veranderd. Aangezien dit onderzoek niet voor minder onduidelijkheid gezorgd heeft en geen betrekking had op de actieve openbaarmaking is er nieuw onderzoek nodig. Ten slotte zal dit onderzoek zich kort richten op de toekomst; welke veranderingen voor de Wob staan er op de planning en wat zijn de gevolgen hiervan? Bij de aanbevelingen die uit dit onderzoek zullen voortvloeien zal tevens rekening worden gehouden met de haalbaarheid hiervan. Wat betreft de interventiecyclus bevindt dit onderzoek zich in de eerste en tweede fase; problemen omtrent de Wob bij de gemeente worden geanalyseerd en door middel van het geven van aanbevelingen zullen er oplossingen worden bedacht. Het ontwikkelen, implementeren en evalueren van oplossingen zal plaats vinden naar aanleiding van dit onderzoek.

Doelstelling: Het doen van aanbevelingen aan de teamleider van de afdeling concernzaken van de gemeente Ooststellingwerf om te komen tot eventuele verbetering van haar werkwijze met betrekking tot de Wob.

